

CETĂȚEANU ALEXANDRU	1
ALINA AGAFITEI	13
ION ANDREIȚĂ	15
IOAN BARBU	19
MARIAN BARBU	21
NICOLAE BĂLAȘA	28
LUCREȚIA BERZINTU	31
ADRIAN BOTEZ	33
ELENA BUICĂ	34
ERWIN LUCIAN BURERIU	36
MELANIA RUSU CARAGIOIU	38
SORIN CERIN	42
NICK CETĂȚEANU	44
THEODOR CODREANU	46
ION COJA	49
CĂTĂLINA COJOCARI	52
MONICA-LIGIA CORLEANCA	55
MELANIA CUC	58
ION ANTON DATCU	61
MIRCEA DIUDEA	64
MIHAI FLORIN DONȚU	65
CONSTANTIN ERETESCU	67
EUGEN EVU	69
ILEANA-LUCIA FLORAN	74
HARRISON FORBES	77
ANANIE GAGNIUC	80
DANIELA GIȚU	81
DUMITRU ICHIM	83
ANCA LĂPUȘNEANU	85
CORNELIU LEU	90
DAN LUPESCU	95
OCTAVIAN LUPU	97
POMPILIU MANEA	99
IRINA LUCIA MIHALCA	101
KAE MORII	102
TUDOR NEDELCEA	103
MIRUNA OCNĂRESCU	106
MUGURĂȘ MARIA PETRESCU	107
GEORGE PETROVAI	110
VALENTIN GHEORGHE PITIGOI	112
DORIN POPA	120
FLORENTIN POPESCU	126
THEODOR RĂPAN	128
VIOREL ROMAN	132
GEORGE SARRY	134
DOREL SCHOR	137
BEATRICE SILVIA SORESCU	138
VIVI TVANTARNAI	139
CORNEL UDREA	141
BOGDAN ULMU	143
ISABELA VĂSILIU-SCRABA	144
MARIA ZAVATI GARDNER	147
WILLIAM ZHOU	148
LONG QUAN	149
GUOFU LI	150
REDACTIA/DANIEL MANOLESCU (interviul)	151
ALEXANDRU CETĂȚEANU	153
CĂRȚI CARE AU TRECUT OCEANUL	157

2001-2013

12
ACSR

*Destine
Literare*

AU ÎNFLORIT BUJORII ÎN CANADA...

EPISTOLAR IN MEMORIAM (MOARTEA POSTMORTEM)

Date: Sun, 24 Feb 2008 08:32:10 -0800 (PST)
From: Cezar Ivanescu <cezarivanescu@yahoo.com>
Subject: Re: Revista Ramuri si Comunicatul
To: alex@panrad.com

*Draga Alex,
Iti trimitem poemele promise
si sa fiti in continuare alaturi de mine
pentru ca pornesc un razboi total cu nemernicii.
Cu dragoste,
Clara Arustei si Cezar Ivanescu*

**Acestea sunt poemele pe care le-am primit,
atunci, pe 24 februarie 2008 - in ordinea aceasta:**

Efebul de la Marathon

Clarei

! frumos am fost precum
efebul de la Marathon
și meșterii Athenei bătură o medalie
de aur, să rămână chipul meu
de-a-pururi tânăr și strălucitor!
! acuma sânt bătrân și
mi-am pierdut și toată strălucirea
și orice bețivan mă-njură
în porturi, prin tavernele Athenei;
ce mai contează acest zombi,
Sufletul meu e-nmormântat acolo
în Glorie: frumos efeb mort
singur înfruntând întreagă
o oștire de barbari !

Jeu d'Amour (Mîndră-Mărie)

! se reîntoarce și dragostea mea,
se reîntoarce la tine,
cum vine Sufletul ca Pasărea
și nu știu de unde-mi vine,
se reîntoarce și dragostea mea,
se reîntoarce la tine,
cum vine sufletul ca Pasărea
și nu știu de unde-mi vine !
! Mîndră-Mărie și Sîntă Fecioafloare
de Sîntă Mărie,

cum vine Sufletul ca Pasărea
pe-o floare doar să se ție,
Mîndră-Mărie și Sîntă Fecioafloare
de Sîntă Mărie,
cum vine Sufletul ca Pasărea
pe-o floare doar să se ție !
! Pasăre care cu-aripa ai scris
viersul ce duce la Domnul,
spune-mi-l, spune-mi-l numai în vis,
spune-mi-l numai în somnul,
Pasăre care cu-aripa ai scris
viersul ce duce la Domnul,
spune-mi-l, spune-mi-l numai în vis,
spune-mi-l numai în somnul !

Doina (Tatăl meu Rusia)

! de cincisprezece ani nu știu, nu știu nimic de tine, Tată,
stai tot în casa-n care-am stat copil în vîrsta fermecată,
stai tot în casa-n care crunt îmi loveai trupul cu centura?
val roș de sînge și acum tot îmi mai podidește gura !
! sărutu-ți mîna, Tată bun, sărutu-ți mîna și-nchinare
ca Domnul-Dumnezeu tu ești, ca Dumnezeu și Sfîntul Soare,
cîți pumni în inimă-am primit mi-au fost ca floarea la ureche
că nu e pumn să poată sta cu pumnul Tatălui pereche !
! sărutu-ți mîna, Tată bun, sărutu-ți mîna și genunchii,
te-ating cu palma de copil cu-nvinețitele ei unghii,
mi-s mîinile tot străvezii, nevinovate, albe prunce,
putea să mi se-oprească-n loc cu totul inima atunce !
! Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia...
Tu numărai și-ți întindeam palmele-nsîngerate ția...
Te-ai fi oprit de-ai fi văzut că fiul tău de-al doilea plînge
Ți-aș linge cizmele și azi de-ar fi stropite de-acel sînge!
! Tu erai tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia...
Tatăl dement cu epoleți și cu centură ca leșia...
Tu erai Tatăl meu și noi copiii te uram și Mama,
că ni l-ai pus tu pe pereți pe Stalin și-ai dat jos icoana !
! Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia...
mai mult pe mine mă băteai, spre mine-ți abăteai urgia...
pînă spre miezul nopții mult în casa noastră luminată
se auzea cum tu lovești cu vrednicia ta de Tată !
! Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia...
ne-ai îngrozit cu groaza ta copiilor copilăria...
m-ai prigonit, m-ai alungat din părinteasca noastră casă,
de-aceea azi picioarele mi-s tari ca fierul și frumoasă !

! Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia...
 genunchii azi mi-i plec și-ți plîng singurătatea, nebulia...
 mă poartă azi picioarele pe Drumul Noilor Imperii,
 la Noua Sofie să-ajung pe crucea Albelor Siberii !
 ! nimic nu poate-a mă-ngrozi, sufletul meu nu se mai teme...
 de tine doar mi-i dor mereu, nu te-am văzut de-afta vreme,
 dar nu bătrîn, dar nu dement, n-aș vrea să-mi pari acum un altul,
 Tu care trupul mi-ai făcut tare și neted ca asfaltul !
 ! poate de-acum, nu mai e mult și în Siberia ni-i drumul,
 la tine doar mă mai gîndesc cît ține și ne-o ține-acumul,
 fiul vîndut și schingiuit ce gînd să-ți mai trimită ția?
 Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia !
 ! de cincisprezece ani nu știu, nu știu nimic de tine, Tată,
 stai tot în casa-n care-am stat copil în vîrsta fermecată...
 stai tot în casa-n care crunt îmi loveai trupul cu centura...
 val roș de sînge și acum tot îmi mai podidește gura !
 !Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia
 Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia
 Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia
 Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia
 Tu erai Tatăl meu și noi copiii îți spuneam Rusia!

Rosarium (Stella Maris)

! mă rog ție, Sfîntă Fecioară,
 îmi sînt mie prea grea povară,
 luminat de tine, străluce,
 poate un an-doi oi mai duce-o,
 luminat de tine, lumină,
 ca să pot muri fără vină,
 luminat de tine, lumină,
 inima de toți mi-i străină !
 ! mă rog ție sfîntă și sfîntă
 trupușorul mi-l înmormîntă,
 cu mînurile-ți de tămîie
 osicioarele-mi le mîngîie,
 luminat de tine, lumină,
 ca să pot muri fără vină,
 luminat de tine, lumină,
 inima de toți mi-i străină !
 ! numai tu vezi ce nu se vede
 numai tu crezi ce nu se crede,
 numai tu-mi vezi inima moartă,
 trupul care-abia o mai poartă,
 luminat de tine, lumină,
 ca să pot muri fără vină,
 luminat de tine, lumină,
 inima de toți mi-i străină !
 ! luminat de tine străluce,
 poate un an-doi oi mai duce-o,
 dar mă rog cu toată ființa
 mîntuie-mi de-acum suferința,
 luminat de tine, lumină,
 ca să pot muri fără vină,
 luminat de tine, lumină,
 inima de toți mi-i străină !
 ! luminează-mi încă și încă

tu în ceruri rană adîncă,
 frumusețe sfîntă și rană,
 tu, Fecioară fără prihană,
 luminat de tine, lumină,
 ca să pot muri fără vină,
 luminat de tine, lumină,
 inima de toți mi-i străină !

CĂTRE DISCIPOLI (Către discipoli)

(I)

Pentru Mark Szász

!sufletul nostru-i nemuritor,
 iubit discipol, fii-mi ajutor,
 poartă-mi pe brațe, pe braț să-mi porți
 sufletul trupului meu dintre morți,
 înalță-mi sufletul meu de tot
 cînd trupu-mi sîngeră și nu mai pot,
 înalță-mi sufletul meu de tot
 cînd trupu-mi sîngeră și nu mai pot!
 ! fii, dară, liber cum sufletu-i,
 ca tine nimeni pe Lume nu-i,
 tu îi porți fața lui Dumnezeu
 și mult mă bucur de chipul tău,
 Domnul ca înger și îngeră
 în tine plînge și sîngeră,
 Domnul ca înger și îngeră
 în tine plînge și sîngeră!
 ! dacă ești singur și ești lovit,
 dacă ți-i foame și umilit
 umbli pe drumuri, să știi mereu
 că-nduri acestea ca Dumnezeu,
 lovit cu pietre, rîs și scuipat,
 roagă-te zilnic și fii curat,
 lovit cu pietre, rîs și scuipat,
 roagă-te zilnic și fii curat!
 ! plînge-i pe-acei ce te schingiuiesc,
 eu pentru tine numai trăiesc,
 eu pentru mine nu am folos
 decît în tine, Fiu Glorios,
 tu-mi ești grai limpede, grai ocult,
 tu decît mine ești mult mai mult,
 tu-mi ești grai limpede, grai ocult,
 tu decît mine ești mult mai mult!

From: "Evu Eugen" <evueugen@yahoo.com>

To: "Rom Writers" <romwriters@gmail.com>

**Subject: Revista Destine Literare si ganduri
bune din Montreal**

Date: Sat, Apr 6, 2013 13:40

**Document (scrisoarea lui Cezar Ivănescu catre
Lucreția Berzintu - Flory, cu 22 de zile inainte de
"Marea plecare")**

Eugen

Miercuri,
2 aprilie 2008
Iași

Draga mea Flory

După atîția ani, îți scriu prima mea scrisoare de dragoste pentru tine, către tine... În casa Flory, într-o noapte, mi s-au umflat din nou picioarele, ca atunci, în 1986, cînd cu Cernobîlul...

Și mîna dreaptă mi-e puțin anchilozată și scriu greu, mi-am propus însă în această noapte să-ți scriu și o să mă străduiesc să-ți scriu...

Vreau să-ți mulțumesc pentru că, atunci, în anii '80, cînd ne-am cunoscut, în casa lui Valeriu Stancu, pe lîngă căldura ta de femeie adevărată, mi-ai dat calea către Prietenul Sfînt cu adevărat al tinereții mele, incomparabilul artist genial, Petru Aruștei și astfel am făcut ceea ce trebuia să fac: să încerc să-i salvez măcar opera...

Am reușit să-i salvez poemele, urmează să încerc să fac același lucru cu tablourile lui... M-ai ajutat ca o sora, apoi, în zilele cumplite cînd a murit bunicul Clarei și s-a spînzurat Alin, frățiorul Clarei care era înalt și atît de frumos și-mi era atît de drag...

Tot ceea ce ai făcut pentru copiii lui Petru Aruștei, pentru Lucia, văduva bolnavă și pentru Mary și pentru mine, în încercarea de a ni-i apropia pe Clara și pe Lucian, va rămîne pururi o adevărată bunătate creștinească cînd vei merge la Judecata lui Dumnezeu...

A doua oară te-ai dovedit providențială în 1993, cînd m-ai numit directorul editurii noastre, „Gaudemus”... Dacă n-ar fi fost cu tine sinistrul imbecil pe care nici nu vreau să-l numesc (spre a nu macula această scrisoare), altele ar fi fost urmările conturării noastre... Îmi dau seama, azi, ce rol groaznic de nefast joacă în viața noastră acești indivizi diabolici pe care-i tolerăm.

Și acum, pentru a treia oară, interviu providențial și-mi oferi casa ta, refugiu și adăpost, la șoapta Îngerului meu Păzitor, Clara!

Știi că și cartea *Pentru Marin Preda* am început s-o scriu în casa ta?

Acum îi pregătesc ediția a II-a, o ediție de lux...

Știu că anul acesta e decisiv și dacă Dumnezeu va vrea să fie și ultimul în viață, vreau să știi că îți mulțumesc pentru tot ceea ce ai făcut pentru mine în această lume, și-n Țara Sfîntă în care te afli îți trimit gîndul meu de dragoste, femeie singură ca nisipul trăind alături de altă femeie singură în lumea lui Dumnezeu...

Pe 14 aprilie voi merge la Tirana, în Albania, pentru lansarea *primei* mele cărți de poeme într-o limbă străină, limba mamei mele, Xantipa, într-o țară străină, Albania, țara de origine a mamei mele...

Ce semne secrete pentru mine, de viață sau de moarte, voi descoperi în Pămîntul Țării Maicii mele?

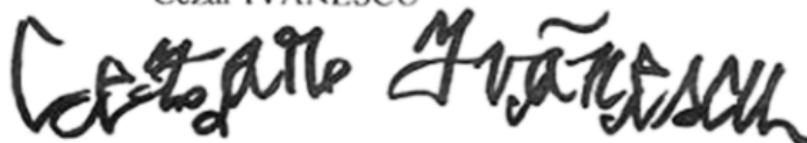
Din casa ta scriu către tine și tot pustiul vieții petrecute printre oameni urîți și răi, dispere din sufletul meu și rămîne doar gîndul meu de dragoste: știu că prin voi, femeile îndrăgite de mine și care m-ați îndrăgit, mi-a arătat că mă iubește Dumnezeu...

De acum trebuie să trăiesc mai aproape de duhul, vocea și voia Domnului și să-i întorc darurile prin ascultare. Voi face numai ceea ce Domnul îmi va șopti să fac...

Casa ta mă apără și-mi poartă noroc!

Eu te sărut și vă sărut (pe tine și pe mama mea, Evreica!)

Cezar IVĂNESCU

From: Rom Writers <romwriters@gmail.com>
To: Evu Eugen <evueugen@yahoo.com>
Sent: Sunday, April 7, 2013 5:18 AM
Subject: Re: Revista Destine Literare si ganduri bune din Montreal/Cezar

Scump prieten Eugen,

Cutremuratoare scrisoarea lui Cezar catre Flory ! Iti multumesc pentru ea.

Eu am decis in ultimul moment sa merg cu Cezar in Albania, am fost "capitanul" Loganului albastru al editurii Junimea pe care l-am condus pana in Tirana si inapoi. In "echipaj", Clara si distinsul profesor Luan Topciu, consulul Albaniei la Bucuresti. Cezar statea in spatele Clarei, care statea "pe locul mortului" cum glumeam noi. Ce greu mi-a fost sa conduc o masina manuala ! Dar m-am descurcat. Cezar ne-a cantat, am recitat, am spus bancuri, am ras de Moarte, care insa a ras (fugit) mai bine, vorba lui Cezar. Se intreaba de "semne secrete" ? A avut. Sinistri mi s-au mai parut lupii care ne-au iesit in cale !

Ce trist - nici nu vreau sa-mi mai aduc aminte....

Cu drag,
 Alex

N.A. Asa a inceput acest Epistolar, ideea lui Eugen. In continuare, se vor scoate "head-urile" de email de la corespondente, care oricum, nu au importanta. Lasam textele fara diacritice, asa cum au fost scrise la timpul lor.

Cezar Ivănescu și Clara Aruștei

Alex către Eugen:

Buna ideea unui "Epistolar" ...cu si despre marele Cezar. Am si o gramada de poze din ultima calatorie peste Dunare a Poetului, spre tara mamei lui, Xilapia. O haita de lupi pe munti, cand ne apropiam de lacul Ohrid (pe malul caruia ne-am odihnit putin, la un hotel) cu ochi scilpitori ca felinarele in noapte adanca, m-au ingrozit (asa cum ti-am mai spus). Nu prevesteau nimic bun. Lansarea cartii lui Cezar la Opera din Tirana a fost un mare succes, ne-am simtit bine, fostul ministru de Externe al Albaniei, Mustafai, s-a ocupat de noi (ce restaurante selecte, cate feluri de peste am man-

cat !!! - era postul Pastelui) si am ajuns cu bine inapoi, la Bucuresti. Totul parea bine, am si uitat de aparitia lupilor in calea noastra. Planul era sa mergem impreuna la Iasi, via Craiova (la prof. Marian Barbu) si la Valcea (Ioan Barbu si Doru Motoc), dar eu a trebuit sa raman la Bucuresti sa semnez un contract de vanzare al unui apartament. A chemat soferul lui de la Iasi sa ia masina si sa mearga la Bacau, (spre moarte !) iar eu, a ramas sa merg cu trenul, ca dupa aceea nenorocita de operatie (minora, a doua zi putea sa plece din nou la drum, asa i s-a spus) sa mergem la Chisinau, sa ne intalnim si cu Grigore Vieru si inca un prieten al lui Cezar - nu mai tin minte cine. Nu a mai fost sa fie...l-am asteptat (o "mana" de prieteni adevarati) la Spitalul de Urgenta Floreasca, unde a fost adus de un harb de helicopter (chiar in ziua aceea trebuia sa i se faca revizie !), cianozat deja. Defibrilările si masajele cardiace nu au mai ajutat la nimic - inima poetului nu a mai vrut sa bata. Ce greu mi-a fost sa ii dau vestea cea trista Clarei, care nu a avut loc in rabla de helicopter si a sosit tarziu in noapte, cu trenul ! Asa cum ziceam inainte, nici nu vreau sa-mi mai amintesc, dar iata ca gandurile imi vin inapoi ... Au trecut 5 ani (!) de la acea zi de joie nefasta, in Saptamana Mare a Pastelui anului 2008 !

(8 aprilie 2013).

Alex

Eugen EVU către Alex:

Maria

Ah, crude vieți, sublim neromanțat
 Divinul duh, cel vinovat de toate,
 Le-a pus în sema omului, din spate
 Destinul lui, ca stigmă, strămutat....

Ca dăruite spre a fi prădate
 Din Arborul cel veșnic umblător
 Alburnul a orbit nocturn și poate
 Se vindecă spre centrul zburător

Visați a ne înoarce jumătate
 Din Unul cel de sine doritor
 Ca daimonul din increatul Dor
 Femeia știe, carnea ei se zbate

Pe-atlazuri de dorință și păcate...
 - Gelos pe cheruvimi eu te voi scoate
 Din zăbrelitul paradis, ghimpat
 Ca trandafirii-n brize rourate
 Mi-s Cântecul și Verbul întrupat.

Tu, adormită-n veacul de stihie,
 Te vei trez, să-mi fii iubire numai mie,
 Fecioara, maica lumilor, Marie.

Alex către Eugen:

In drumul lung spre Tirana, asa cum ti-am mai spus, am cantat, am glumit, am povestit, am ras cu pofta ...lata gluma despre moarte (si ambiguitatea limbii romane) care ne-a amuzat:

Un om era pe Moarte. Si moartea il ruga... nu pleca, mai stai !

Poate ca Doamna cu coasa a fost ofensata si...in plus, Cezar a provocat-o mereu – “la alerga dupa mine/Sa vad cine fuge bine...” (parca asa zicea prietenul nostru intr-o poezie).

De unde ai scrisoarea lui Cezar catre Flory ? Mie nu mi-a trimis-o, nici nu cred ca stiam de ea. Si am devenit prieteni buni, moartea lui Cezar a facut sa fie asa. Cand am fost invitat la un festival de poezie in Israel, Flory Berzintu a fost o gazda minunata. “Spune-mi ce prieteni ai, sa-ti spun cine esti” ... Cezar a avut multi prieteni adevarati.

8 aprilie, 2013

Alex

Rom Writers <romwriters@gmail.com; Apr 7 to Flory

Draga Flory,

Am primit recent de la Eugen Evu, o copie a scrisorii pe care Cezar ti-a trimis-o prin aprilie, 2008. Cum de nu mi-ai aratat-o si mie?

Sau am uitat eu?

Impresionanta scrisoare!

Multumesc pentru postarea pe Reteaua Literara a revistei DL.

Esti o scumpa, o mare prietena.

Ce mai faci ? Ce mai face doamna Mizzi ?

Eu astept “chinezii”...

Sanatate multa va doresc !

Cu drag,

Alex

Flory catre Alex:

Draga Alex,

Eu cred ca ai stiut de scrisoare. Toata lumea a vazut-o. A fost publicata mai intai in Timpul de Iasi, cu o introducere de Liviu Antonesei (am atasat-o aici) si apoi in alte publicatii.

Scrisoarea de la Cezar am primit-o cu o zi inainte de a muri si, citind-o, m-am intristat. Am simtit-o ca pe o scrisoare de adio. Sa fi avut el o premonitie?

A facut pe drum, mai mult ca oricare scrisoare, doua saptamani. In acest timp, Cezar m-a intrebat la telefon de cateva ori daca am primit scrisoarea. Eu il sunam, de regula (stiind ca el nu-si permite cu banii), fiind in apartamentul meu, sa vad cum se simte, ce mai face... Discutasem cu el sa vina in Israel pentru o anumita perioada si era de acord. Povestindu-i despre d-na Mizzi Locker (fosta cantareata de

opera – soprana si profesoara de canto), aveam in proiect sa scriem o carte impreuna despre ea, despre deportarea ei... Apoi mi-a sugerat sa fac un interviu cu el. Ii trimisesem o serie de intrebari pentru interviu insa Clara mi-a comunicat ca nu a gasit nimic.

Dupa greva foamei, s-a intors la Iasi. Stiind ca este slabit i-am spus numai lui L. A ca Cezar locuieste in apartamentul meu tocmai ca sa-l rog ceva. L-am rugat sa-i aduca un medic lui Cezar pentru ca nu este bine cu sanatatea. El mi-a raspuns ca daca Cezar nu vrea medic nu poate sa-i aduca cu forta. Dar stii cum e, daca se apropia de el altfel, incet - incet, poate ar fi reusit sa-l convinga. Adevarul este ca nu s-a gandit nimeni la gravitatea starii lui de sanatate. Eu am realizat ca e grav. La Bucuresti, inainte de greva foamei, cand Clara mi-a spus ca Cezar sta in pat de o saptamana fara sa manance i-am spus ca trebuie sa cheme salvarea. Cezar nu vrea, mi-a raspuns. Poate ii era rusine ca nu era barbierit, spalat... Realizez acum ca puteam sa chem salvarea si de aici, din Israel. Regret ca nu mi-a venit atunci in minte! Dupa aceea el a intrat in greva foamei, oficial, acolo, la Uniunea Scriitorilor Romani – Sala cu oglinzi. Atunci am rugat-o pe Clara sa anunte Crucea Rosie ca sa-l monitorizeze din punct de vedere al sanatatii. Mare lucru nu i s-a facut acolo, unde era in greva foamei (la Uniunea Scriitorilor), doar puls, tensiune...

In ziua cand a murit (seara la Bucuresti), dimineata era la Bacau, la Spitalul de Urgenta. Am rugat o sora a mea, Iulia, din Bacau, ca sa vina la spital si sa vada care-i starea lui Cezar. In acea dimineata s-a intalnit cu Clara, care venise cu trenul de la Bucuresti. In noaptea dinainte am vorbit des cu Clara (ea plangea continuu) in timp ce era in tren spre Bacau. Am vorbit cu doctorul de la spital, care mi-a spus ca are embolie... Cand au ajuns ele la spital (Iulia si Clara), au stat afara, langa usa, pentru ca nu li s-a permis sa intre pana la ora sase sau sapte, dimineata. Cezar era cu masca de oxigen pentru respiratie si sora mea i-a transmis ca eu am primit scrisoarea si ii multumesc. A luat putin masca de la gura sa poata vorbi cu mine dar am vorbit numai eu, putin, fiindca el nu avea putere sa vorbeasca decat foarte incet, in soapta.

In aceeasi dimineata am telefonat la Iasi, la V. S. ,Mi-a raspuns sotia lui, surprinsa fiindca o sunam asa de dimineata. Tocmai il condusesese cu masina pe V.S. la gara, care plecase cu trenul spre Bucuresti, la aniversarea a 100 de ani de la infiintarea Societatii Scriitorilor Romani. L-am sunat pe V.S. la mobil si i-am spus despre situatia grava in care se afla Cezar. Voiam sa rog pe cineva din Iasi care sa-i aduca lui Cezar un medic cardiolog la Bacau. Am telefonat apoi lui L. V. car e a spus ca nu cunoaste niciun cardiolog. I-am cerut nr. de telefon al primarului, G. N. Mi-a dat un nr. de mobil. L-am sunat pe primar dar nu mi-a raspuns. Atunci i-am transmis un SMS "S.O.S.!!!": Cezar Ivanescu este grav bolnav la Spit. de Urgenta Bacau. Va rog sa-l ajutati cu un medic cardiolog!" A primit mesajul fiindca am primit confirmare. Medic nu i-a dus. Apoi am telefonat la fratele lui Cezar Ivanescu si i-am spus acelasi lucru. El era calm, mi-a spus ca a vorbit cu nepoata C., cu o zi inainte, seara, si era bine. Putin s-a simtit rau dar e spre bine. I-am raspuns ca "Nu!, Cezar nu e bine deloc! E foarte grav si trebuie sa mearga la Bacau."

Cand Cezar era in elicopter spre Bucuresti am telefonat din nou la V. S. care era tot la Bucuresti la petrecere. I-am

spus ca Cezar va sosi la Spitalul Floreasca cu elicopterul si are sansa sa mearga acolo, in jur de ora 18:00 sa-l vada, poate pentru ultima oara. Stii ce mi-a raspuns? Ca el nu va merge fiindca pierde trenul, ca are bilet spre Iasi.

In aceeasi zi, seara, a murit la Bucuresti, dupa cum stii, in jur de ora 18:30.

DUMNEZEU SA-L ODIHNEASCA!

Pe 24, luna asta, se implinesc 5 ani!!!

De multe ori si foarte frumos imi vorbea de prietenul lui din Canada, Alex.

Cu prietenie,
Flory

Rom Writers <romwriters@gmail.com; Apr 7
to Flory

Draga Flory, stiam de scrisoare (ai dreptate - mi-am adus aminte), dar nu ii stiam continutul.

Incredibil, stia ca va pleca, este sigur. Si cu toate astea, avea fel de fel de planuri. In ultima sambata din viata lui terestra, am fost impreuna la un avocat mare (parca Andone), apoi ne-am intalnit cu Ion Murgeanu, am luat soferul de la gara (masina ramasese la mine, dupa drumul la Tirana) am fost la mine in Drumul Taberei unde Cezar a adus o sticla de whisky pe care il avea de mult timp si trebuia terminat odata, am mancat pita facuta de o vecina si admiratoare (Victorita Dutu), dupa care, pe la ora 7 seara a plecat la Iasi. Daca nu aveam de semnat un contract de vanzare al unui apartament, plecam impreuna la Iasi, via Craiova si Valcea, ca dupa operatia care era planificata pentru luni (amanata pentru marti - sa se faca niste analize - asa mi-a zis la telefon) a doua zi, sa plecam la Chisinau. Asa a fost asigurat, ca este asa de usoara operatia, incat a doua zi va fi in forma sa plece la drum. Ce ordinari doctori !

Sunt epuizat, mi-e somn, nu mai pot continua. Este ora 12 noaptea si maine trebuie sa ma scol la 6.

Te pup,
Alex

DE LA GABRIELA CRETAN

Draga Flory,

Am citit cutremuratoarea scrisoare a lui Cezar si am amutit. (Sa nu te mire si sa nu consideri o impietate faptul ca-i spun pe nume; el insusi mi-a ingăduit-o si am uzat de acest privilegiu, nu cu orgoliu, ci cu bucuria pe care ti-o da apropierea acceptata si impartasita). Am citit-o de multe, multe ori, aproape o stiu pe dinafara, pentru ca, citind-o, ii auzeam vocea tulburatoare... O scrisoare de lumina - ca o presimtire a reintoarcerii sale in lumina pura de unde a venit sa ne imparta daruri supraabundente: iubirea si poezia lui. Acelasi ton din poemele sale mistice pe care le cantam odinioara in quartet, in casa lui si a lui Mary, cand Gelu, inspirat, improviza la chitara acompaniamente stralucitoare, care ne uluiau pe toti si chiar pe el insusi, cand afara totul era dezolant si pustiu, dar inauntru in camera, in ciuda frigului si a saraciei, noi respiram, traiam, cantam nopti la

rand intr-o comuniune cu neputinta de descris.

Si-a presimtit sfarsitul, acum stiu cu certitudine. S-a indepartat, cum singur spune, de rautatea lumii si a revenit la ceea ce a fost intotdeauna natura lui esentiala: dragostea pentru cei care l-au iubit si pentru Dumnezeu al carui trimis a fost... Pentru Gelu si pentru mine intalnirea cu Cezar a fost un miracol, in cel mai deplin sens al cuvintului. Acum, cand il plang (si il plang si atunci cand nu mai pot sa plang), Gelu incearca sa ma mangaie spunandu-mi ca trebuie sa fim bucurosi ca am avut parte de un asemenea dar, ca Dumnezeu ne-a considerat vrednici pentru a ni-l trimite... Amandoi suntem incredintati ca ne-am mai intalnit si ca ne vom mai intalni, vieti si vieti...

Din ceea ce scrie inteleg ca ai fost in viata lui o femeie providentiala; pentru tot ce ai facut, cu atata devotament si discretie, pentru el si pentru toti cei pe care i-a iubit, imi plec fruntea inaintea ta, in semn de recunostinta.

Cat priveste publicarea scrisorii, cred ca e bine sa apara atat in Timpul (o revista culturala de elita), cu prezentarea dlui Liviu Antonesei, care este o persoana de mare prestigiu intelectual, cat si in Jurnalul National, pentru ca cel din urma are un tiraj mai mare si deci mai multi cititori. Nu vad nicio problema intr-o asemenea dubla aparitie, iar Gelu e de aceeași părere. Numai daca nu cumva una dintre cele doua publicatii ar dori exclusivitatea; in acest caz, as opta pentru Timpul.

Nici noi n-am stiut nimic despre operatie. Doar miercuri, 23.04, in jurul orei 0.15, Clara a sunat pe mobilul meu. Din nefericire, nu l-am auzit, dormeam. Abia dimineata am vazut apelul pierdut si, in jurul orei 8, am vorbit cu Clara. Dupa care a inceput cosmarul. E prea mult insa pentru mine acum sa-ti descriu ce-a urmat.

Cand a sosit in Bucuresti la Urgenta cu elicopterul Smurd, numai eu si Gelu il asteptam, extrem de ingrijorati, dar fara sa ne gandim la ce e mai rau. Biata Clara era pe drum, a ajuns in jur de 20.30. Multi dintre apropiatii lui nu aflasera, nu putusera fi contactati. Ceva mai tarziu au sosit, anuntati in graba, dl. Alexandru Mica, Ioana Greceanu si dl. Alex Cetateanu.

Cand a ajuns in Bucuresti, Cezar era inconstient, semnele vitale (ritmul cardiac si respirator) erau foarte slabe si ni s-a spus de la inceput (cu cata cruda seninatate!) ca sansele sunt minime. Au trecut pe langa mine cu targa pe care era intins si eu nu l-am recunoscut in primul moment. Stiu si eu ca, atunci cand a plecat din Bacau, era constient, vorbise cu Clara pana l-au urcat in elicopter.

Scrisoarea dr. P. nu spune nimic in afara de ceea ce scrie in documentele medicale. Intrebarea la care trebuie sa raspunda doctorii din Bacau nu s-a pus inca; pentru asta ar trebui deschisa o ancheta. Pentru ca, dupa cum ti-am spus la telefon, fisa medicala a lui Cezar a sosit in Bucuresti fara buletinul de analize! Un lucru extrem de grav, dupa cum ne-a declarat, a doua zi, medicul legist de la Urgenta! De altfel, chiar in seara in care Cezar s-a stins, dupa vreo trei ore, pe la ora 21, Gelu a vorbit pe mobil cu acea smintita C.; ea i-a comunicat cu inocenta ca tocmai au iesit rezultatele analizelor (dezastruoase!). L-au operat asadar, fara sa cunoasca, de fapt fara sa se intereseze de starea lui organica. La fel de indoielnic este faptul ca i s-a facut anestezie generala pentru o operatie foarte simpla. Tot la Urgenta, in Bucuresti, o doctorita ne-a spus ca, in starea in care era, chiar si o anestezie locala ar fi fost riscanta. Clinica aceea trebuie

inchisa, pentru ca e o fabrica a mortii care inca functioneaza.

Sunt multe de spus, dar ma lasa puterile si sa evoc si sa exprim.

Lovitura care l-a adus pe Cezar in starea asta i-au dat-o D. si complicii sai (M.D. fiind el insusi o unealta manuita de cineva din umbra) prin fabricarea aceluia zvon infam. Tensiunea in care a trait ultimele luni, faptul ca aproape nu se mai hranea, trauma provocata de acea minciuna grozava i-au afectat grav inima. Restul a fost o serie neagra. Daca n-ar fi fost acea lovitura, ar fi rezistat, daca...

Cu prietenie,
Gabriela (si Gelu)

From: **Rom Writers** <romwriters@gmail.com>
to Flory:

Draga Flory,

Nu mai are nicio importanta, dar iata cum s-a intamplat:
Pe la ora sase dimineata (joi), a sunat telefonul - numarul lui Cezar.

- Scump prieten, eram ingrijorat! am exclamat eu, crezand ca este Cezar.

- Sunt eu, Clara. Tata nu este bine - a facut o embolie.

- Cum, nu este posibil....

- Ba da si are nevoie urgenta de un medicament- nu ii mai tin minte numele. Il am notat in agenda mea din 2008.

- Unde esti ?

- La spital, la terapie intensiva.

- Pot sa vorbesc cu doctorul ?

- Da, este aici.

Si am vorbit cu doctorul - tot in agenda mea am notat numele lui. Mi-a confirmat ca in seara precedenta Cezar a facut o embolie si ca este in stare grava.

Am dat telefon profesorului Manea Pompiliu (prieten al meu din Cluj) - care a dat telefoane oamenilor lui de la compania TEMCO si a aflat ca la Iasi exista acel medicament (10 fiole) si costa cam 1000 de euro fiola. Medicamentul insa avea efect daca se utiliza in primele doua ore de la aparitia emboliei. Ori in cazul lui Cezar trecusera mult mai multe ore.

Am realizat ca era ceva foarte grav (sunt embolii si embolii) si l-am sunat pe poetul Laurian Stanchescu, pe care mi l-a prezentat Cezar la Casa Scriitorilor, in ultima lui sambata pe pamant (era impreuna cu Nicolae Grigore Marasanu, avocat-poet din Galati). Laurian l-a sunat pe ministrul poet Vosganian, care a intervenit la Smurd si mi-a spus ca Cezar va fi adus de urgenta la sp. Elias. Apoi m-au sunat sa-mi spuna ca helicopterul este in revizie si se va intarzia sosirea. Apoi m-au sunat sa-mi spuna ca va fi adus la Floreasca, pe la ora 16.00. Am stat ca pe..ghimpi. Am tot dat telefoane. Am mers la Sp. Floreasca la Terapie Intensiva, dar nu era acolo - iar doctorita care trebuia sa-l astepte, plecase acasa. Am coborat la parter, unde am intalnit pe poeta Gabriela Cretan cu Gelu, care mi-au spus ca Cezar tocmai a sosit. Am intrat in sala respectiva, unde era Cezar (nu o sa-i uit niciodata picioarele goale, care mi s-au parut neobisnuit de mari!) si i se facea de zor masaj cardiac. Am intrebat daca a fost defibrilat si mi s-a spus ca

de doua ori. In urma cu ani de zile, inainte de a parasi "raiul comunist" eram in relatii bune cu seful sectiei de terapie intensiva, distinsul doctor Zorel Filipescu si eu sunt cel care am instruit personalul medical din Romania sa utilizeze defibrilatoarele americane Electrodyne, venite ca ajutor dupa cutremurul din 1977 - de unde si ...curajul de a intra in salile de reanimare, foarte familiare mie.

Ce folos ! Nu s-a mai putut face nimic - inima lui Cezar nu a vrut sa mai bata. Intre timp, la spital au mai venit si alti prieteni ai lui Cezar (de care imi amintesc) - Dana Andronie, Ioana Greceanu, Alexandru Mica si Miron Manega.

Ce greu mi-a fost sa-i dau trista veste Clarei, care era pe drum, de la Bacau spre Bucuresti ! Plangea si ma ruga sa-i spun ca nu este adevarat...

Ce sa mai spun, nici mie nu-mi venea sa cred ca Cezar a plecat spre Eternitate. Ce probleme a doua zi - vineri, cu autopsia...

Inainte de Sfintele Pasti nu mai era nimeni disponibil la IML. Am dat telefoane pe la cine mai cunosteam - printre altii l-am sunat pe consilierul presidential Cristian Preda, care era in Austria parca, dar ne-a fost de mare ajutor. Clara l-a sunat pe actualul primar Oprescu, apoi pe Adrian Paunescu (a fost foarte dispus sa ajute) si pana la urma s-a rezolvat. Eu aveam o masina (un Mercedes mare) si impreuna cu Clara, Laurian Stanchescu si cu Ion Murgeanu, am mers la Iasi, sa ne luam un ultim ramas bun de la bunul nostru prieten.

Este tarziu in noapte, ma duc la culcare.

Cu drag,
Alex

From: ion murgeanu

Sent: Monday, May 12, 2008 12:06 AM

Doamna Flory, va stiu de la Cezar, care va invoca numele adesea, mai ales in cele 36 de zile dinaintea incredibilei sale plecari, timp in care am fost aproape mereu impreuna; relatia noastra e cea mai indepartata in timp, l-am cunoscut inca de cand era in ultima clasa de liceu, la Barlad, iar eu pe-atunci lucram in invatamant ca suplinitor, am debutat la Iasi impreuna, si din prima clipa am fost fascinat de tinereata si de geniul lui, in care am crezut toata viata si voi crede mereu. Am citit sesizarile Dvs bine facute si scrise dar nesimtirea romsneasca nu se va sparge nici de data asta prea usor; de aceea cred ca va fi bine sa insistam: sa punem de acord un singur text, care sa cuprinda si vina penala a doctorului ucigas si solicitarea presedintiei, guvernului, parlamentului Romaniei de-a se implica, inclusiv a Uniunii Scriitorilor si chiar aceea a CNSAS, pentru stabilirea adevarului fara aproximatii sau rest. Acest text, sub forma unei scrisori deschise, trebuie semnata de noi toti, prietenii marelui poet disparut in conditii atat de tulburi, totusi; a cat mai multi oameni de cultura si cunoscuti ai lui Cezar care l-au pretuit: putem lua de baza scrisoarea adresata de Dvs presedin'iei sau si alte texte asemanatoare, in care sa concentram volinta noastra de-a se face lumina asupra cazului fara precedent dar si asupra nepasarii generale. M-am gandit insistent eu insumi sa redactez un asemenea text dar inca nu am gasit puterea de-a ma concentra, am fost/sunt sub impresia teribilului eveniment. Va

dovediti cea mai vie si mai puternica dintre noi, si personal va admir si va multumesc, si poate vom reusi impreuna, si cu toti ceilalti prieteni, sa-i luminam fruntea cea de raze lui Cezar, acolo de unde el poate ne vede, cat ne framantam, si ce mult ne ne doare. Cu drag si prietenie, ION MURGEANU

Clara pentru Flory:

„... Ceea ce i s-a întâmplat tatălui meu este o dramă de nedescris. Nu am puterea să transcriu suferința prin care a trecut, coșmarul ultimelor sale zile... nedreptățile care i s-au făcut toată viața, dar în special începând din data de 29 ian. a.c. și culminând cu această ultimă suferință, toate sunt peste puțința de îndurare a unui om și sunt pe deplin de natură christică.

Născut în ziua Schimbării la Față și mort în Joia Mare...

Dintr-o operație programată care ar fi trebuit să fie una banală (de hemoroizi), într-o clinică particulară din Bacău [clinica Palade], ca urmare a unui șir continuu de culpe medicale s-a ajuns la acest final cumplit.

Totul a fost cauzat de incompetența medicilor, de lipsa lor de reacție, de faptul că se pare că a fost supus operației înainte de a fi sosit rezultatul analizelor, fără ca măcar să i se facă o minimă verificare dpdv cardiologic (aceasta este o culpă de natură penală, dar în România este aproape imposibil de dovedit pentru că se mușamalizează totul), de faptul că, ulterior, i-au greșit și diagnosticul, tratându-l în mod superficial de embolie pulmonară, cu toate că suferința sa era de natură cardiacă, că nu l-au transferat imediat la Iași, ținându-l la Spitalul Județean de Urgență Bacău fără să anunțe familia, ca nu i-au făcut nici macar o ecografie a inimii pentru a vedea de ce suferă, nemaispunând de grava eroare de a-i face anestezie generală...

În această conjunctură dramatică încerc să fac tot ceea ce îmi stă în puțință pentru apararea numelui și operei lui Cezar Ivănescu, pentru a publica și a face publice poemele, textele, articolele rămase în manuscris. ...”

Vă mulțumesc din suflet,
Clara Aruștei”

De la Muguraș Maria Petrescu:

CEZAR IVĂNESCU in memoriam... (6 august 1941 – 24 aprilie 2008)

S-a scris mult despre Cezar Ivănescu și se va mai scrie atât cât va fi lumea lume. Toți cei care i-au fost prieteni și nu numai, toți cei care l-au cunoscut în mod direct sau numai prin scrisul lui pot povesti multe despre cel care a fost omul, poetul, prietenul, niciodată dușmanul nimănui. Puțini l-au înțeles... Cei care îl judecă altfel, greșesc față de ei înșiși, față de el. Unii, „fără de păcat”, au avut curajul să ridice piatra, dar în fața unei țării de stâncă, rușinați, i-au dat drumul să cadă. Alții s-au bucurat de prezența maestrului în viața lor. Primii, cu amărăciunea leșioasă în suflet că nu l-au putut niciodată egala, cei din urmă cu amărăciunea în suflet de a-l fi pierdut iremediabil din această viață trecătoare. Iar Don Cezar, cu amărăciunea în suflet ducându-și crucea grea în fața tuturor, trecând, aparent vulcanic prin această

viață percepută de noi și rămânând în așteptarea tăcerii absolute la ușa unei peșteri ce duce în pustie.

Redăm, în continuare poezia *Cântic*, dedicată mestrului de către poetul George Stanca, (“Old Song”, din volumul *Angel radios / Beaming Angel*, Editura Paralela 45, București, 2008, p. 71 și „Chanson Ancienne” din volumul *Angel radios / Ange radieux*, Editura Călăuza v.b., Deva, 2010, p. 73 ambele traduse de Muguraș Maria Petrescu).

CÂNTIC OLD SONG CHANSON ANCIENNE

eu eram subțire I was thin and skinny j'étais svelte et maigre
tu ereai suavă and you were all sweet tu étais suave
precum o marie just like tiny Mary tout comme une Marie
de icoană slavă on a Russian icon sur une icône slave

ochii noștri limpezi our eyes were limpid et nos yeux limpides
ereau de lumină and were full of light étaient de lumière
fața ta ce albă and your milky face ton visage blanc
n-ave pic de tină had no rest at all n'avait point de paix
trupurile svelte our slender bodies et nos corps très minces
ne ereau făclii were like burning flames étaient des flambeaux
ardeam de iubire love was burning us nous brûlons d'amour
cenușeam de vie into living ashes dans nos cendres vives
azi umbrele noastre but today our shadows aujourd'hui nos ombres
sânguiuesc mominte bleed all over tombs saignent sur des tombeaux
rădicând spre ceruri raising to the skies en levant aux cieux
cânticele sfinte only sacred songs des chansons sacrées

fața me de ceară and my waxy face mon visage en cire
ochiul de pământ and my earthy eye et mes yeux en terre
binevestesc ace will announce all here vont nous annoncer
pace din mormânt their peace in tombs leur paix dans la mort

fată de zăpadă you the snow-white girl toi, blanche-neige de fille
ochi de izvoarași with blue eyes like waters aux yeux bleus-violets
nu-i așa că-n moarte would you leave me lonely m'abandonne
en mort
ai să mă mai lași? into death for all? pour toute ma vie?

ROD

! cuie-n sicriu ți-au bătut,
vară era,
să nu miroase urât.
cuie-n sicriu ți-au bătut
să te grăbească spre moarte.
Mamă ! și azi ce să-ți zic ?
zac pământiu lângă el,
lângă sicriul tomnatic,
ca și cum deja ai fi în pământ.
ca și cum în pământ
tot aș fi vecin cu mormântu-ți :
o râmă, un sfredel ce fuge de tine
s-ajungă curând la lumină !

o, dacă atât m-ai iubit,
de ce nu m-ai ținut pentru tine
în pântec cu palma-ncuiat ?
singuri, noi doi niciodată,
nu meritam

Cezar Ivănescu, *Rod / Seed Time and Harvest, Poeme*
/ *Poems*, Editura Junimea, Iași – 2005, p. 270.

SEED TIME AND HARVEST

! it was summer
and in order to prevent reek,
they hammered nails into your coffin.
in order to hurry you up towards death
they hammered nails into your coffin.
Mother ! what can I tell you today ?
Deadly pale I am lying by it,
by the old coffin,
as if you were already in the ground.
as if in the ground
I were still a neighbor to your grave :
a worm, a drill which is running away from you
in order to get to light sooner !
oh ! if you loved me so much,
then why didn't you keep me for yourself
in your womb, protected by your palm ?
lonely, the two of us never
deserved !

English version by
Muguraș Maria Petrescu

La Baaad

! bătrâna slugă-a vremii care curge
gingia ta e roz și atât
ți-e galbenă-nafară toată carnea
ca un solar discurs ținut de morți,
mă chemi cu ochii tăi de fată mare
și lauzi buza mea cu un cuvânt –
veșnic regret, phallus de lemn în floare,
cu tâmpla răzimată-n foi de vânt
adorm căci ce te poate adormi mai tandru
ca suferința altuia care va fi a ta
pot dăntui în jurul meu chiar goale
și-n mov și-n vișiniu, cum le doresc,
principii libere, temple carnale
în care viermi ca idoli asceza viețuiesc,
visul meu orfic destinat îi ție
de-aceea mă și sug încet, încet
spre-mperecherea phytică asemeni
a doi copii gemeni născuți lipiți
ca-n veci,-n interioare meditații
ne prezintă-n vis, leit în vis
cenușa straniului tău Paradis
curgând ca o hlamidă pe purul meu schelet !

Cezar Ivănescu, *Rod / Seed Time and Harvest, Poeme*
/ *Poems*, Editura Junimea, Iași – 2005, p. 274.

In Baaad

! the oldest servant-maid of flowing time
your gum is pink and that is all
and all your flesh is yellow like a shell
and similar to solar speech held by the dead,
you lure me with your virgin eyes
and praise my lip into one word –
an everlasting sorrow, a wooden blossomed phallus,
a temple leaned against the breaths of wind
asleep I fall 'cause what can make you sleep more tenderly
than any other suffering which will belong to you
there'll be around me dancing and even nakedly
in mauve and cherry-colored as I want them,
free principles, sensual sanctuaries
where worms like idols asceticism live
my Orphic dream entirely to you is dedicated
that's why sucking I keep myself little by little
to reach the phytic copulation
like those two twins born stuck
who to the end of time in inner meditations
show us in our dream, but only in our dream
the ash of your strange Paradise
flowing like a mantle on my pure skeleton !

English version by
Muguraș Maria Petrescu

TURN

! de m-ați fi lăsat
ca pe un măr
la marginea câmpiei
normal aș fi trecut
în ronțăiala viermilor
părându-mi fiecare vierme
sexul divin care mă fecundează ;
și-aș fi rosit ușor, a doua oară !
or voi cum m-ați luat cu mâna cocoșată
întâi sub boltă m-ați urcat
un timp fiind eu Domnul
și apoi m-ați lăsat să mă prăbușesc
printr-un subțire, - nalt
și negru turn.
și urlu. îngrozit de întuneric.
și turnu-i nesfârșit.
ca ochiul morții !

Cezar Ivănescu, *Rod / Seed Time and Harvest, Poeme*
/ *Poems*, Editura Junimea, Iași – 2005, p. 268.

TOWER

! had you left me
like an apple
at the edge of the field
of course, I should have been at the mercy
of worms' crunching

each and every worm seems to me to be
the divine sex which fecundates me ;
and, for the second time, I should have slightly blushed !
but you embraced me with your arm-shaped clutches
and first you raised me up under the vault
and for a while I was Almighty God
and then down you let me fall
through a thin and tall
and black tower.
and I yell. Terrified with darkness.
and the tower is endless.
like death's eye !

Rod

! craniu de crin, morții te șlefuiră
cu sufletele ca petalele
căci forma-ți dulce nu ucide !

Cezar Ivănescu, *Rod / Seed Time and Harvest, Poeme
/ Poems*, Editura Junimea, Iași – 2005, p. 268.

SEED TIME AND HARVEST

! white lily skull, the dead have polished you
with their souls like petals
because your sweet shape does not kill !

English version by
Muguraș Maria Petrescu

De la Eugen – 25 mai, 2013

**Scrisoare despre un destin... predestinat însă și prin
asumare: Cezar Ivănescu.**

Dragă Alex Cetățeanu

Văd că paginile despre Cezar, legate, inspirate de tine spre a apare în **Destine literare**, au pulsație de carte, oricum, un adaos de epistolar care, oarecum, ar spori cumva testamentar cele ce au apărut te miri unde, în țară și lume, după tragicul sfârșit. Știi că Poetul era al Luptei, celei pe care Labiș o numea „ Lupta cu inerția”... Dar și cu ...inepția.

După ce l-am citit în anii cenaclului căruia i-a fost mentor, primum movens, **Numele poetului**, apoi, după 1989, l-am întâlnit și am conlucrat cultural, am avut revelația fără surdina cenzurii d'antan și a oribilei „ autocenzuri” sinteziste dirijiste de la Casa Scânteii – mausoleul sinistru amintind de sov- Lomonosovul „ tătucului popoarelor”, am avut bucuria rară de a-l aduce în Hunedoara, Deva și Zărand, la Vața de Sus și Roșcani, prin poeta editor din Deva Paulina Popa, (Festivalul internațional Emia) - recte Asociația Creștină din Roșcani, fondată de ex- ministrul Telecomunicațiilor de atunci, prof. Ovidiu Munteanu- anume Cezar fiind cuceritor al trofeului Opera Omnia, apoi publicat de revistele noastre „ Semne- Emia” și ProVincia corvina”- numere la rând, atunci și după nefasta zi. Noi, ardelenii, am

avut doar meritul de a-l VEDEA, fapt care la urma urmei nu e un merit, ci o datorie: uite, el este Poetul, l-am văzut și ne-a văzut, ne-am recunoscut și ne bucurăm de reciprocitatea darului: de poezie, de carte, de **înduhuirea fraternă**, în tot mai recele „ ciber spațiu” al existenței, al paideumei ; credem asemeni lui Borges - Orbul, că poezii lumii, dacă vrei Magicienii de care ne vorbiră sud-americanii, sunt cu toții o Entitate Unică, sub zăbranicul nirvanic al feluririi NUME-LOR... Remember Numele cenaclului, numele Poetomului, așa spune... Cezar cânta la chitară (Bacovia cântase la vioară...) O bijuterie a liricii de amor, a lui Cezar este „ **Când eram mai tânăr/ și la trup curat**”.

Prin ani, cu Cezar aveam să mă întâlnesc nu doar din cărțile lui, unele cu autografe, caligrafiate anume, unic, ci și pe itinerarii literare, la academia Oradea, sau la Satu Mare... Am fost și la alegerile URSS când el a candidat cu șanse mari, dar nu vreau să îmi amintesc. Țin minte ceva ce aveam a-nențelege mai apoi: în hall-ul Academiei, unde au avut loc „ lucrările”, erau cam vreo sută din „ nucleul dur” al filialei București, și o atmosferă de complot, ci nu democratică. Așa a fost și cu Victor Botez, dizidentul anticomunist din Shengen, altă victimă a dictaturii.

(Privind scrisoarea către Flory, îți precizez că am descoperit-o prin internet, meritul poetului Liviu Antonesei). „Celălalt” Cezar, sportivul, făcuse box. Un box cam cu garda deschisă, ca mine! Box cu umbrele, așa apela la o metaforă „ baadiană”. Cezar luptase, cum Prevert scria, cu îngerul. Cu Sinele. Luptase a ieși din dualitate. Iar, tot vorba lui Prevert, „meciu era dinainte trucat”... Nota bene, concitadina mea și a mea traducătoare în engleză, Muguraș Maria Petrescu, care i-a fost prietenă și admiratoare, a tradus în 2004, consider, cea mai fidelă prin rezonanță carte a lui Cezar: ROD, SEED TIME AND HARVEST.

Meritul este al editurii Junimea, desigur și al altora care i-au fost cu-adevărat confrăți, cred), - colecția Dictatura și scriitura”, inițiată chiar de Cezar. Un gest remarcabil de restituție. Prefața poetului- critic Gheorghe Grigurcu, alt crunt lovit al „ amarului târg” generalizat în România imediat după Tartorul – metaforic zicând, al fostului Experiment Pitești... este impecabilă ca nerv empatic, înțelegere, sub adevărata dictatură, a Conștiinței...Paul Aretzu ar numi această dictatură a Conștiinței (geniului), Stigma. Oare in extenso, un popor nu are și o dictatură a conștiinței colective?

Să o numim **Sinele Identitar**. Diktatura avea combatanți mercenari, securității și turnacii lui Cezar erau aceeași cu ai mei, din illo tempore....Iată de ce și cum ne-am împrietenit, dincoace de propriile scrieri, de Omul Cezar, cel temut de puterea cazonă, de falșii amici, de iudele din liota de „cenacluri”, care mai de care mai divergente-ntre ele, spre folosul propagandei „autohtone”, ROD OTRĂVIT al fostului grozism-stalinism-ceaușism.

La prima mea întâlnire cu Cezar, la editura Facla din Timișoara (dir. Ioan I. Iancu), i-am dăruit câteva ziare hunedorene din anii stalinismului lui Petru Groza, documente zdrobitoare ale noastre, celor de aici, ascunse prin arhive, toate sub paradigma teribilului poem ”TATĂL MEU RUSIA”. Noua dictatură, cred, este a remanențelor, una eclectică, a sfărmăturii așa ziselor „ obsedante decenii”. Și o dictatură pe care unii o numesc „ ura de sine”, sadomasochistă, dar să nu deviez în teorie. Nu uit că ani buni am dialogat și scris despre Clara ARUȘTEI, FIICA POETULUI Aruștei, adoptată de Cezar și care l-a venerat, îi apără cum poate memoria.

În Revista Agero a lui Lucian Hetco, din Germania, există un serial cutremurător despre epopeea pre-morții lui Cezar. Din firească indignare, îți semnalez că tocmai unii dintre dicționariștii ieșeni, recte Boris Crăciun și Daniela Crăciun-Costin, în masivul Dicționar al Scriitorilor Români de azi, lași 2011, Editura Porțile Orientului, îl OMITE la litera I, pe Cezar, celălalt Ivănescu, Mircea, fost nominalizat de Uniune pentru Nobel...fiind cam singurul care pune „ punctul pe I” ... Eu și fratele meu Ioan Evu, fiind incluși, nu pot totuși să nu observ cu amărăciune aceasta... Subtitrarea de Galerie a scriitorilor români din anii 2010, nu motivează gestul: sunt mulți care nu mai trăiau la ora editării lucrării. Dicționarul este o capodoperă, nenumărați fiind cei ce i-au fost contemporani, practic tot ce avem mai bun, cu atât mai mult, neincluderea lui Cezar, ca unul dintre marii poeți români dintre două milenii, este blamabilă.

Dragă Alex, cum știi, noi suntem doar câțiva dintre cei ce l-au cunoscut și nu aș vrea să facem, din revista Destinului literare, ceva telenovelistic, ceva ce ar fi doar „ romanțare”.

Vor fi mulți care îl vor pomeni, unii cosmetizant, alții ai spuzei pe turta lor. La Vămile memoriei, fiecare va da seama. Cezar știa ce este, cine este, iar despre „ viața literară” din realul lărgit (ca o plenară a întunecimilor!) – iată ce scria:

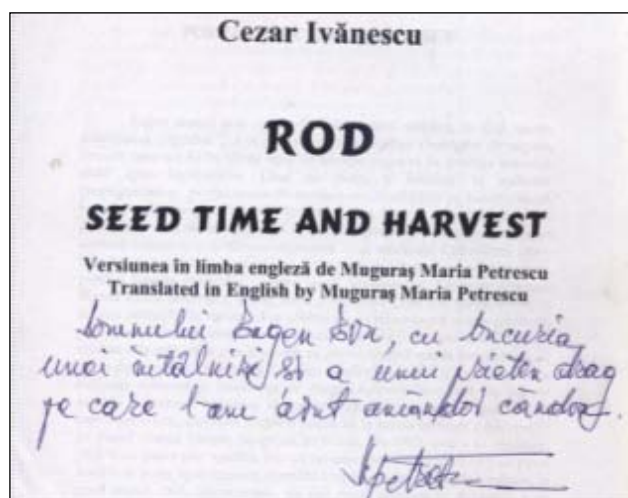
„Toată viața mea a fost/ un hagialic/ zicându-mi că acela ar fi/ pământul sfânt: iată urma tălpii lui Buddha/ ba nu, acela- și astfel hărțuit (întâmpinat de chiar Frații și Surorile mele/ însuși Tatăl(cu acel incredul rîs al demenței/ prigoană și discriminare/ violență și toți mîinîndu-și gîndurile/ în convoi, în represalii mute: ce ai avut oare / ce ocean al fatalității/ de totul vedeai?” (Confiteor).

Cunoști în scrisul românesc, de la Nicolae Filimon, sau Ion Barbu, Blaga ș.a. – ceva mai cutremurător, al conștientizării stigmei ce apasă pe Destinul literaturii românești? Eu nu.

Noi nu, noi niciodată nu! Nici măcar înțelegând dadaismul și prozeleții, măștile, vorba lui Breban, „ masca sunt eu”) ca să nu o invoc și pe cea a Madamei Bovary... dragă Alex, mă opresc aici și cer scuza că abuzez de spațiul revistei tale. Am scris dimineața aceste rânduri și sper să fie o contribuție modestă a celor ce – în fel și chip,- ne căutăm propriile chipuri, prin oglindire, în ceilalți.

**Eugen Evu și Muguraș Maria Petrescu
Hunedoara, România**

Va urma.

Numele poetului: Cezar Ivănescu.

Opera lansată:

"Rod- Seed time and harvest", Editura Junimea.

Ediție bilingvă, english version:

Muguraș Maria Petrescu

Cartea

**O lansare de neuitat:
Cezar și cea mai bună
traducătoare a lirici sale
în engleză, M.M. Petrescu,
recitînd în engleză din operă.**

**Cezar fumând "ca
Eliade și... Evu".**

**La Muzeul Literaturii Române, 2007:
Alina Mezyed, Cezar, Muguraș Maria
Petrescu și Alina Deleanu.**

**Alex și Cezar, în Bulgaria spre Tirana,
15 aprilie 2008**

A FOST PROMULGATĂ LEGEA ZILEI LIMBII ROMÂNE

Monitorul Oficial al României, nr145/19 III/2013, partea întâi, publică LEGEA PRIVIND INSTITUIREA ZILEI LIMBII ROMÂNE și decretul pentru promulgarea ei semnat de Președintele României (v. foto 1), încheindu-se astfel un demers pe care, de mai multe legislaturi, societatea civilă românească, prin instituții ale ei de utilitate publică precum „Mișcarea pentru Progresul Satului Românesc” și „Asociația Comunelor din România”, ca și prin decizii ale unor Consilii locale și ale unor organizații culturale din țară și ale românilor de pretutindeni, îl face pe lângă Parlamentul României.

Cu acest prilej reiterăm comunicatul nostru de presă privind apariția unei reviste dedicate zilei limbii române, care anunță că: ...O nouă publicație românească adresată și dedicată tuturor celor care vorbesc, citesc sau scriu românește: „CREȘTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI” (v. foto 2) a fost lansată pe portalul internet www.cartesiarte.ro. Apariția publicației este încurajată de faptul că, exact în această perioadă, Parlamentul României face ultimele demersuri pentru promulgarea

Legii privind ZIUA LIMBII ROMÂNE care se va sărbători anual la 31 august, aceeași dată la care este sărbătorită de scriitorii, publicațiile literare și cititorii lor de la Chișinău.

Această apariție este inaugurată prin articole preluate de la Dimitrie Grama, Nicolae Dabija, Corneliu Leu, din opera lui Marin Sorescu din revistele „Armonii culturale” și „Pagini românești în Noua Zeelandă”, precum și de un studiu semnat de ION PACHIA-TATOMIRESCU, care prezintă într-o amplă *cronică a revistelor* edițiile de

sfarsit-început de an ale celor mai importante publicații de cultură în limba română care apar pe mapamond, de la „A” la „Z”, după cum urmează: „AGERO”, publicat la Stuttgart, „CAFENEUA LITERARĂ” la Pitești, „CENACLUL DE LA PĂLTINIȘ” la Sibiu, „CONTRAATAC” aparând la Adjud, „CUGETUL” la Craiova, „DESTINE LITERARE” aparand la Montreal, „JURNAL LIBER” la Winnipeg-Manitoba, „LAMURA” la Craiova, „LUMINA” la Panciova, „LUMINĂ LINĂ—Gracious light” la New York, „NOUA PROVINCIA CORVINA” la Hunedoara, „NOUL LITERATOR” la Craiova, „OGLINDA LITERARĂ” la Focșani, „ORIZONT” la Timișoara, „POEZIA aparand la Iași, „REGATUL CUVÂNTULUI” la Craiova, „VATRA VECHÉ” la Targu Mureș...

„CREȘTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI”, revista fondată în anul promulgării Legii ZILEI LIMBII ROMANE, mulțumește tuturor confrăților care au consemnat apariția ei, anunțând că așteaptă colaborări prin care, număr de număr, va consemna publicațiile și acțiunile culturale care contribuie la slujirea limbii noastre, la dezvoltarea culturii care se manifestă prin ea, la afirmarea spiritualității românești în lume.

DEBUT

P O E Z I I

Exuvii

în mine
 au curs toate mările
 și toate oceanele
 a curs tot albastrul planetei
 prin ochi la fel de albaștri -
 în mine s-a născut un copil,
 la fiecare atingere
 cu fiecare oftat
 în care parc-am cuprins nefericirea
 din ochi și am dăruit-o lumii
 prin respirația-mi sacadată
 în mine
 a murit
 un suflet biciuit,
 a cărui patimă
 a fost să iubească
 până când patima
 l-a consumat
 ca pe o lumânare,
 ca pe o cutie de bomboane
 o patimă care acum
 iscodește copiii

 și ce frumos se murdăresc ei pe buze cu
 ciocolată amară...

Cearșafuri între coaste

și o să îmi simți coastele
 cum se zbat în mâinile tale
 întocmai ca un albatros
 venit din zările uscate,

captiv acum între cearșafurile înghețate ale
 patului tău.
 un alb sedefiu se scurge din măduvă
 mai prețios decât colții de fildeș
 ai elefanților care au plâns pentru noi,
 când ne-am sacrificat pielea
 sub soarele roșu al savanei,
 când a curs din noi foc
 și hades s-a simțit părintele nostru spiritual
 când buzele tale au sărutat aceleași coaste -
 întocmai ca o mamă care
 îi îndulcește fruntea pruncului
 înainte de culcare
 cu un sărut ni s-a pecetluit soarta
 iar coastele au încetat să se mai zbată
 gurile au început să se închidă
 nu mai curge sedef
 doar elefanții își continuă plânsul
 la ceas crepuscular,
 privesc ultimele raze de soare
 înainte ca hades să vină
 și să le răpească pielea noastră
 sărutată de buze și lacrimi stinse.

Cea mai frumoasă

cea mai frumoasă privire a ta
 a fost cea care s-a plimbat prin mine
 neatinsă de necazurile vieții,
 fragedă ca o pâine proaspătă
 o privire de copil neinițiat în teoria dezastrelor
 a cărui sclipire de ordin celest
 o captam înăuntrul meu
 și apoi nu îmi mai dădeam drumul până
 dimineață.

ALINA AGAFIȚEI (ROMÂNIA)

au trecut anii
 și când merg
 să cumpăr pâine,
 o rup în două
 mă rup în două
 ca să te regăsesc pe tine
 dar ce folos că amândoi suntem
 gârboviți de viață
 iar până să te miros mi se usucă pâinea

gândul meu criminal

ciocanul cade într-un ritm alert
 ca un metronom
 zdrobește calota, brusc !!!
 se nasc artificii,
 un tir derapează,
 e prea soare,

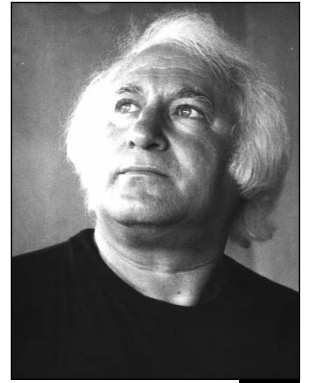
e prea multă lumină,
 e orbitor...
 ciocanul face masaj, pe muchie
 de tâmplă
 în stânga stă pistolul,
 în dreapta un lemn semi-lăcuit
 ce se termină în preistorie.
 se pare că
 personajul acesta
 colecționează.
 arme mai albe, mai negre
 are o ladă de „jucării”
 întinsă pe ciment,
 tâmpla, se umple de soare, tâmpla...
 se umple de o dulceăță de merișoare,

„hei ! tu de acolo, da tu. Aruncă-mi și mie o
 bucată de unt și niște pâine, să îmi înmoi cuțitul
 în Mary.”

Daniel Crăciun

VIATA ÎN FIȘE DE ROMAN

ION ANDREIȚĂ (ROMÂNIA)

Întâia statuie a lui Cuza

Țăranii care l-au trimis în Divanul ad-hoc al Moldovei pe Moș Ion Roată și l-au ales deputat pe Mihail Kogălniceanu sunt cei care aici, la Mărășești, aveau să ridice cea dintâi statuie a Domnului Unirii. De altfel, însuși Cuza Vodă, în prima sa călătorie de la Iași la București, la 5 februarie 1859, poposește cinci zile la Mărășești.

Un comitet alcătuit din 30 de cetățeni – în frunte cu primarul Niță Vasiliu și gospodarul Vasile Măgdălinoiu – hotărăște, la 15 mai 1903, înălțarea unei statui în cinstea bunului domnitor. Statuia este executată de sculptorul Th. Vidali din Ploiești – și inaugurată în ziua de 29 septembrie 1908.

Aflat de mai mult timp în corespondență cu doamna Elena Cuza – domiciliată, la acea dată, în Piatra Neamț – Comitetul Cetățenilor din Mărășești o invită la inaugurare, dar primește următorul răspuns: „Am primit scrisoarea Dumneavoastră și citind-o am plâns cu lacrimi de recunoștință adusă memoriei scumpului meu soț și bunului Domn român, care și-a iubit țara și poporul mai presus de orice pe lume. Aș dori ca întreaga Românie să se pilduiască de măreața Dumneavoastră faptă. Eu aș fi foarte fericită să mă gădesc în mijlocul Dumneavoastră la această mare și patriotică serbare, însă vârsta mea înaintată și slăbită de povara anilor nu-mi permite să-mi pot procura această mare fericire”.

Prudent răspuns – ca să folo-

sesc un eufemism – dacă avem în vedere că oficialitățile vremii din România interveniseră pe lângă maestrul Boermel din Berlin, însărcinat inițial cu construcția monumentului, insinuând că este imposibil a se face statuia lui Alexandru Ioan Cuza, „deoarece acest monument este un pericol pentru dinastie și pentru liniștea țării”. Nu știu cât ar fi fost un „pericol pentru dinastie” – poate – dar pentru liniștea țării ar fi fost un miracol. Dar, în pofida oricăror opreliști, cetățenii Mărășeștilor nu cedează – și statuia este realizată de sculptorul ploieștean.

Inaugurarea monumentului a avut loc în lipsa reprezentanților autorității centrale și județene; așadar, motivele de abținere ale doamnei Elena Cuza nu țineau, în exclusivitate, de starea sănătății. Au refuzat să prezinte onorul unități militare apropiate – din Focșani, Tecuci, Bacău – care n-au acceptat (sau n-au fost lăsate) să trimită nici măcar obișnuita fanfară militară. Se afla însă, atunci, întâmplător, în Stația CFR Mărășești, un regiment de cavalerie, al cărui comandant, auzind cum stau lucrurile, a dispus încolonarea și încadrarea în marea sărbătoare.

În felul acesta, grație aceluși ofițer patriot, în posteritate și peste capul monarhului, Cuza Vodă s-a bucurat de toate onorurile cvenite. În discursul adresat cetățenilor, comandantul regimentului a spus numai atât: „Am făcut acest gest, deoarece Alexandru Ioan Cuza a fost acela care mi-a pus pe umăr tresa de sublocotenent”. Militarii au petrecut, apoi, cu populația, până seara târziu – dar

numele bravului ofițer patriot nu s-a reținut peste timp. Sublimul, nobilul anonim i-a acoperit numele – ca de atâtea ori în istoria noastră – lăsând în lumină numai fapta, nepieritoare prin actul și simbolul ei.

Pe frontispiciul statuii se poate citi și astăzi – textul: „*Lui Cuza Vodă. Primul Domn al românilor și părintele poporului. Țărănimea din județul Putna. Recunoștință eternă. Unirea Principatelor. Secularizarea averilor mănăstirești. Împroprietărirea clăcașilor. Chemarea poporului la viața publică*”.

Alături, câteva versuri ale lui Vasile Alecsandri (care el însuși fusese candidat la Tron, dar aflând de candidatura lui Cuza, s-a retras cu demnitate). Iată versurile, să-pate în soclul statuii:

„*Sunt nume destinate
ca numele tău mare
Să steie neclintite
pe-a timpului hotare
Și veșnic să răspândă
o falnică lumină
Pe seculii ce-n umbră
trecând li se închină.*”

Acesta era, este, rămâne domnitorul Alexandru Ioan Cuza, întâiul domnitor al întâiei României unite sub acest nume scump – *România* – în legătură cu alegerea căruia, Mihai Kogălniceanu rostea faimosul său discurs, la 5 ianuarie 1859, din care citez:

„Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare s-a reînălțat însăși naționalitatea română.

O, doamne! mare și frumoasă îți este misia... Fii, dar, omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul; fă ca legea să fie tare, iară tu, Măria-Ta, ca domn, fii bun, fii blând, fii bun mai ales pentru

acei pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători și răi!

Nu uita că, dacă cincizeci de deputați te-au ales domn, însă ai să domnești peste două milioane de oameni!

Fă, dar, ca domnia ta să fie cu totul de pace și de dreptate, împacă patimile și urile dintre noi și reintrodu în mijlocul nostru strămoșeasca frăție!

Fii simplu, Măria-Ta, fii bun, fii domn-cetățean; urechea ta să fie pururea deschisă la adevăr și închisă la minciună și lingușire!

Porți un frumos și scump nume, numele lui Alexandru cel Bun. Să trăiești, dar, mulți ani ca și dânsul; să domnești ca și dânsul; și fă, o, doamne, ca prin dreptatea Europei, prin dezvoltarea instituțiilor noastre, prin simțămintele tale patriotice să mai putem ajunge la acele timpuri glorioase ale nației noastre, când Alexandru cel Bun zicea ambasadurilor împăratului din Bizanția că «România nu are alt ocrotitor decât pre Dumnezeu și sabia sa». Să trăiești, Măria-Ta!"

... Câte nu s-ar desluși, astăzi – în replică – la sacerdotalul Cuvânt Kogălnicean! Dar, urmând ideea „*citatului*” nostru, ar mai fi de menționat doar faptul că – tot în urma unor dezbateri aprinse – s-a ridicat și grupul statuar de la Iași, din Piața Unirii; însă patru ani mai târziu decât statuia de la Mărășești, inaugurarea ieșeană având loc la 10 mai 1912.

Negoești, a patra capitală a Țării Românești

Numai cunoscând temeinic istoria, înțelegem să-i prețuim învățămintele, să-i protejăm vestigiile. Câți dintre noi știm că modestul sat Negoești din Bărăganul călărășean a fost considerat odinioară a patra capitală a Țării Românești? Cert este că între anii 1640-1650, această așezare a fost reședința de vară a domnitorului Matei Basarab, care întrunea aici divanul țării, primea ambasadori – în timp ce ochiul său veghea la hotarul de sud, de care-l despărțeau (strategic) numai 20 km. În aceeași perioadă (1645) Elina Doamna construiește biserica Mă-

năstirii Negoești (se pare că pe o mai veche temelie) cu chiliile pentru călugări, clopotniță impunătoare și puternice ziduri împrejmuitoare – care, în parte, se văd și azi. Diaconul Paul de Alep, în cartea sa „Călătoriile Patriarhului Macarie al Antiohiei”, nota că este vorba de „o clădire cu totul nouă și foarte apropiată de râurile Argeș și Dâmbovița, care se unesc aici”.

După moda timpului, domnitorul a înzestrat-o cu 8.400 de pogoane teren arabil, un clopot, 9 sălașe de țigani, 15 pogoane de vie, în satul Greaca, și un mare heleșteu cu pește – peste care s-au așternut alte danii, din partea lui Constantin Brâncoveanu.

Două secole mai târziu, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, prin Legea secularizării averilor mănăstirești, o depozitează de o parte din imensele bogății, călugării luând calea Căldărușanilor și Snagovului, iar biserica devenind parohială.

În arhiva Bisericii din satul Negoești, comuna Șoldanu, județul Călărași, se păstrează două documente scumpe culturii române: două scrisori adresate în anul 1864 preotului paroh, al cărui nume, din păcate, nu l-am descoperit – dar ajunse până la parohul de azi, preotul Nicolae Trușcă, cel care mi le pune, cu amabilitate, sub privire.

O scrisoare aparține pictorului Constantin Lecca – tatăl frumoasei Cleopatra Lecca-Poenaru (verișoara lui Caragiale) căreia Eminescu îi va închina câteva poezii („Pe lângă plopii fără soț”) dar care va rămâne veșnic îndrăgostită de Titu Maiorescu – datată 11 februarie 1864, cu referire la pictarea sfântului lăcaș de către cunoscutul „zugrav”.

Cealaltă scrisoare aparține scriitorului Dimitrie Bolintineanu – datată 23 martie 1864 – care, în calitate de Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, manifestă grijă față de nevoile lăcașului.

Iată conținutul acestei valoroase corespondențe.

Scrisoarea pictorului Constantin Lecca

*Preacuvioase Părinte,
Am grăbit a împlini dorința ce
aveți a vedea biserica pe deplin*

împodobită, și iată că trimisei cu toate lcoanele Tâmppei pe Dl. Iakșici, colaborator al meu; vă rog dar primiți-le, și cu ajutorul Sfinției Voastre, după ce le va da lustrul cuvenit, va și așeza dintrînsele câte se va putea așeza, iar cele ce vor fi cu neputință a le așeza vor rămâne până la venirea Dlui. Babicu sculptorul, ca să le așeze Dlui.

Veți binevoi, prea cuvioase, a-mi trimite o dovadă c-ați primit toate lcoanele, cu un cuvânt c-am săvârșit toată lucrarea mea, ca să-mi pot lua de la On. Minister restul ce mai am a primi, prin care veți îndatora prea mult p-al Sfinției Voastre prea supus,

*Const. Lecca
1864, februar 11, București*

N.B. *Vă rog prea-mult a înlesni fără zăbavă întoarcerea Dlui. Iakșici, fiindcă-mi este prea trebuincios la lucrarea d-aici.*

Scrisoarea scriitorului-ministru Dimitrie Bolintineanu

*Cuvioase Părinte,
Spre răspuns la raportul Cuvioșiei Voastre No. 14, vă încunoștințez că pentru via acei Monastiri, de la Greaca, s-a scris Prefectului respectiv a o avea în vedere la efectuarea circulației ce i s-a trimis, spre a o arenda.*

Primiți, Cuvioase Părinte, asigurarea osebitei mele considerații,

*Ministru,
D. Bolintineanu*

Scrisoarea poartă data și locul: „Bucuresci, Anul 1864, Luna Mart, 23” – și antetul: „Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Secțiunea Administ. Biroul 1, No. 8935”.

...O singură remarcă: în timp ce atunci se pare că funcționa corect proverbul „De la vlădică până la opincă” – dovadă că Vlădica se simțea onorat să scrie Opincii – astăzi Vlădica nu se (mai) ostenește să răspundă păsurilor Opincii.

Mărășești

...Pasul prinde sfială de ciută, glasul se molcomește, pacea toarce fuioare de liniște peste locurile în reculegere.

...Pui urechea la pământ – și ascuți geamătul surd al istoriei, tropot de cal și izvoare repezi, zângănit de flinte și lanțuri și tunuri, tablouri în mișcare amestecate cu înjurături surde prin pământul până la brâu. Printr-o deschizătură de deal se petrec în iureș dezlănțuit chipuri înfierbântate de luptă, în cămășile albe ale nașterii, cu arma cumpănită în mână și strigătul cuțit între dinți. E o avalanșă ca un blestem al firii, în fața căreia se năruiește totul.

Loc scris apăsat – și cu sânge. Loc în care s-au topit toate Rovinele și Posadele noastre, Podul Înalt, Guruslăul și Călugărenii. Loc în care Ființa Națională a spus încă o dată, puternic și autoritar: „Pe aici nu se trece!”. Și, totuși, ce-i cu locul acesta – *Mărășești*? Care-i istoria lui – clipa și destinul? Se pare că domnitorul Vasile Lupu este cel care semnează întâiul act de atestare a locului, la 4 aprilie 1641, printr-un zăpis întăritor către Lupașcu Armaș. Aceasta se întâmplă pe când Moldova era Moldavă, iar Țara Românească – Țară. Pentru că – n-o să vă vină să credeți – ceva mai înainte de Vasile Lupu, locul despre care vorbesc nu aparținea Moldovei. Județul Vrancea – deci și Mărășeștii – aparținuse înainte de anul 1475 Țării Românești, care își întindea hotarul până aproape de Bacău; după cum glăsuiește și un document scris de mâna lui Alexandru cel Bun, în 1407, privitor la reglementarea importului și exportului. Ceva mai târziu, în 1460, însuși Ștefan cel Mare amintea Bacăul ca punct de vamă. Dar tot el, Ștefan, după lupte cu unii domni ai Țării Românești – plecați turcilor – își întinde Țara Moldovei până la apa Milcovului, statornicind acolo hotarul dintre cele două țări surori.

Ținutul de hotar – deci și Mărășeștii – era condus de un staroste cu depline puteri administrative și militare. Și dacă numele primului *stator*, Stan, de la 1526, se reține mai

puțin, nu același lucru se întâmplă când în fruntea acestui pământ frământat se află Miron Costin ori Ion Neculce. Poate de la ei – acești cronicari și oameni politici – au învățat oamenii locului înțelepciunea slobozeniei; ori poate altminteri, de la acești oameni să fi deprins cronicarii morala cuvântului liber. Cert este că însuși Dimitrie Cantemir afirmă că Țara Vrancei – laolaltă cu Mărășeștii – „în afară de recunoașterea conducerii domnitorului avea o formă republicană de administrație”. Iubeau oamenii aceștia dreptatea și neatârnamarea, încât nu se putea ca întâiul simbol al jertfei întru patriotism și dreptate națională să nu pornească de aici.

... Pui urechea la pământ – și auzi glasul devălmășit al mamelor și nevestelor acestor flăcăi, ieșiți din deprinderile zilnice și pașnice spre a-și apăra glia și visul frumos, ogorul și casa și ramul și foșnetul veritei la nuci; și aerul, și apa străbună; și somnul cuminte al copiilor. Steagurile șterg sudoarea frunților, îmbărbătează și croiesc noi părții ale morții printre cei ce călcară cu gând viclean pragul țării. Cad generalii în rând cu soldații – și țara-i trup de fier în cumpana vremii.

Dar să ne amintim. În ajunul ofensivei de la Mărășești, feld-mareșalul Mackenzen, părăsind Bucureștii pentru a conduce personal ostilitățile, își lua rămas bun de la cei ce-l conduceau la gară, spunând: „La revedere, peste două săptămâni la Iași”. Faptele însă nu au fost pe socoteala mareșalului. Se afla la postul său de înaltă răspundere patriotică, generalul Eremia Grigorescu. Era acolo locotenent-colonelul Rosetti, care, grav rănit, refuză să fie ridicat, exclamând: „Ordon regimentului să nu treacă peste corpul meu!” – iar regimentul nu s-a retras. La comanda mitralierei unei companii este descoperit, după luptă, în moarte eroică, înconjurat de cadavre inamice, căpitanul Grigore Ignat. Ecaterina Teodoroiu murmură, în acea zi înaltă, ultimele sale cuvinte: „Înainte băieți, nu vă lăsați, sunteți cu mine!”. Și se mai afla acolo, pe aceeași baricadă a sfintei datorii, Regimentul 32 Mircea, în cadrul căruia renumitul

batalion al „fantomelor albe” lupta bătăind spaima în dușmanii obosiți de amăgiri. Și tot acolo, jertfă la fruntăriile patriei, cădea Măriuca Ion Zaharia, o fetiță de 12 ani, din Pădureni-Mărășești, care prin ploaia de obuze aducea mâncare servantului unui tun; mâncarea nemaifiind necesară – tunarul murise – Măriuca a rămas la observator transmițând știri, până când gloanțele i-au frânt glasul tânăr.

Aceștia toți – și alții, mii și mii – i-au întrerupt lui Mackenzen împăunatul discurs pregătit pentru Iași. La adresa lor scria Octavian Goga, în ziarul „România” – din acel an eroic 1917: „Soldatul care s-a bătut la Mărășești a arătat lumii de ce este capabil acest popor de la Dunăre. Legenda superiorității sufletești a culturii de la Berlin s-a evaporat în fața sătenilor de la Târgoviște, care au pornit la atac în cămăși, creând în jurul lor o atmosferă de vitejie clasică, smulsă parcă din cele mai strălucitoare pagini ale antichității greco-romane”. În același ziar, Sadoveanu arăta: „De acest zimbri vechi – stemă a acestui pământ – își vor aminti cei care vor veni după noi, când vor ceti tragicul război al oștenilor noștri”.

Eroismului ostașilor români la Mărășești i-au adus elogiile nenumărate ziare din diferite țări ale lumii, între care: „Times”, „L'Echo de Paris”, „Corriere della Sera”, „Manchester Guardian”, „The Telegraph”, „Yorkshire Herald”, „Le Gaulois” etc. În Franța, în fiecare an, când se sărbătorește victoria bătăliei de la Marna se vorbește cu profund respect despre Mărășești.

...Pui urechea la pământ și ascuți plânsul domol, ascuns în basma, al mamelor și nevestelor după bărbații dăruți în război, și înțelegi că plânsul acesta este o armă mai pedepsitoare decât tăișul baltagului, și fiecare ordin galben al morții este o distincție a eroismului păstrată cu sfințenie în firida gândului curat, iscând noi bărbați spre piscul victoriei.

Și, totuși. Nu pot să nu-mi amintesc – și să consemnez – o pagină scrisă cu durere și mânie de către Alexandru Sahia, consacrată acestei pilduitoare bătălii. Era în 6 august

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

1934. Printre participanții la tradiționala serbare organizată la Mausoleul de la Mărășești (construcție încă neterminată la acea dată) călca abia observat un tânăr înalt, slab, cu frunte mare și ochelari, care venise să vadă locurile pe unde tatăl său „a alergat înnebunit, cu arma în mână, până la ologire”. Puțini au recunoscut atunci în el pe scriitorul Alexandru Sahia. Cei mai mulți l-au descoperit citindu-i însemnările publicate în „Cuvântul liber” din 18 august, același an. Citez: „Întotdeauna numele Mărășeștilui mi-a punctat inima și m-a făcut să gândesc cu teroare la piciorul tatei rămas pe această câmpie. Sunt pe câmpia Mărășeștilui... Toți îmi dau bună ziua respectuoși... Lucrul acesta mă doare, mă doare până la lacrimi. Văd că cei mai mulți dintre ei au opinci în picioare... Majoritatea sunt zdrențuroși și unii mai poartă resturi de haine militare. Nu mai știu ce să fac. Dar în jurul mausoleului, acolo unde zac osemintele eroilor, unele peste altele, așa cum au fost cărate cu furgoanele din câmpia bătăliei, s-au adunat oameni mulți. De fapt, aceștia care se mișcă, masa compactă care face să dezlănțuie un murmur sfios în căldura și tăcerea care stăpânește, nu se mai

pot numi oameni. Sunt resturi, jumătăți de oameni. Citesc în lumina ochilor lor așteptarea semnalului de luptă, care trebuie să se dea. Dar de data aceasta n-ar fi o luptă, ci s-ar vedea simpli trupuri ciopârțite, în care frica războiului s-a cuibărit adânc și până la moarte, cum alergă mecanic, în dorul de viață. În urma lor ar rămâne, în loc de arme sau roți de tun, picioare de lemn sau cârje. Masa de invalizi stă acum cuminte în fața mausoleului. În mijlocul ei, pe o estradă decorată cu frunze de salcie, un invalid lung, fără un picior și cu o mână moartă de cauciuc, vorbește celor de față: «Acum 18 ani, auziți voi, acum 18 ani alergam pe câmpul acesta cu rănile sângerânde, la această oră, tot în zi de soare. Alergam pentru că eram tineri și eram întregi». Pe tribună s-a urcat să vorbească o altă categorie de oameni. S-a terminat cu invalizii. Perorează, adică urlă, un om gras, cu fălcile dezvoltate și lanț care-i sclipește ca o decorație pe abdomen. Vorbește despre cei opt sute de mii de morți, despre sângele vărsat, despre eroism. Își exprimă ferma convingere că dacă s-ar declara în clipa de față un război, cei prezenți ar porni din nou la luptă, cu mai mult

elan. Dar figura acestui șacal hârâie sinistră peste grămada marilor mutilați și nu-l mai ascultă nimeni. În urmă nu mai vorbește nimeni. De la tribună coboară greu cel din urmă vorbitor. Neîndemnată de nimeni, mulțimea se rupe. Se împrăstie, tăcută, peste câmpia Mărășeștilor... M-apucă plânsul... Pe șosea trec soldați... Am rămas singur în toată câmpia Mărășeștilor...”.

Iată, așadar, o imagine autentică, a unui participant la comemorare, adus acolo de memoria unui tată schilodit în acel mare măcel. Măcel din care eu însumi păstrez amintiri vii, transmise de tatăl meu, participant la bătălie. Așa este istoria: când mai strâmbă, când mai dreaptă; dar pentru noi, mai ales nedreaptă.

... Am făcut mai multe drumuri la Mărășești, stăpânit de tot felul de sentimente. Ultima oară se lăsase seara. O seară limpede, luminoasă. Luminișul respira adânc liniștea răscrucilor goale. Munții își pusese ră de o parte cușmele verzi și stăteau cu fruntea rezemată în nori, ca niște plăieși în odihnă. Am pus, atunci, încă o dată urechea la pământ și am înțeles că, într-adevăr, „Pe aici nu se trece!”. Decât cu gânduri curate.

DOUĂ POVESTIRI

Sub cerul verde

E iarnă grea în munți, a nins abundent, cu furtuni de spulber și spic de ger. În vârf, năboiesc zăpezile, se clădesc în jurul copacilor până sus, la coroană. Vietățile pădurii s-au retras în bârloguri și vizuini, doar lupii ce mai ies în haite înfometate hăituindu-i pe imprudenții rămași pe afară. În rest, e tăcere, încremenire, uriașa pădure a muntelui e un coșmar galactic în care arbori, oameni, jivine somnolează între zăpezi terțiare.

Numai calul Mișu are mult de furcă. E un animal tânăr, frumos, vânjos, nu prea voinic, cal de munte, oricum, mai răsărit decât semenii lui de prin partea locului, scunzi și păroși, ca niște capre. Dar voinicia lui e totuși prea firavă în fața grelelor munci care-i stau pe greabăn. Trebuie să scoată și să tot scoată lemn din pădurea cu lupi și cu zăpezi cât arborii. Nea Vichentie, vechi tăietor de lemne, e împovărat cu câteva zeci de steri pe care i-a promis primăriei, ca să ajute niște familii nevoiașе de bătrâni. În dimineața asta, când stăpânul i-a pus hamul, Mișu a stat în loc tremurând, răsuflând greu, cu limba scoasă, înghițindu-și balele. Noaptea care trecuse nu s-a odihnit îndeajuns, ziua de dinainte îl doborâse. Zi tare grea. Și astăzi va fi la fel, și mâine va fi la fel, Mișu trebuie să ia în piept zăpezile ca să scoată lemnul poruncit de stăpân. Intră în valurile zăpezii până la piept, căută disperat cu copitele pământul tare, ca să-i dea zbor. Nu-l găsește, zăpada e prea înaltă. Atunci începe să înoate prin neantul alb, picioarele i se prefac în vâsle, uneori se scufundă, din marea de alb i se mai vede doar capul. Iar când revine la „mal”, expulzat de măruntaiele pădurii, are burta și pieptul însângerate de rămurișurile ascunse sub nea.

Nea Vichentie oftează, îl mângâie, îi pan-

sează rănile, stă de vorbă cu el, îi explică tacticos cum că asta-i situația, promisiunea e promisiune. Mișu îl ascultă tremurând, cu limba scoasă și cu botul în pământ. Apoi își freacă botul de umărul lui nea Vichentie, e mulțumit că e lângă el, că se ocupă de el. Iar nea Vichentie e numai cu ochii pe el, îl soarbe din priviri, îl mângâie cu privirile, nu mai vede nimic din ce-i în jur. I-ar putea fura cineva toată pădurea, el n-ar observa. Iar putea că – slavă Domnului! – hoți sunt destui care vatămă pădurea. Se face că nu i vede pe cei care taie un copac, doi, să-și încălzească, oleacă, odăile și copii. Dar ce te faci, gândește el, cu cei care taie zdravăn, fără milă, cărora nu le pasă de pădure, care vatămă chiar și lăstarii de-abia ieșiți! „De ce n-au milă și vatămă pădurea?! se întreabă cu durere nea Vichentie. De ce, dom'le? Îs și ei tot de-ai locului, de-ai pădurii. Și pentru ei muntele și pădurea înseamnă viață și pâine, cum este ogorul pentru cei din câmpie...”

Supărarea lui nea Vichentie plutește spre nicăieri. În munte, cine să-l audă? Oceanul alb înghite amurgul. Se lasă seara, nea Vichentie și calul Mișu se reîntorc în vale, la cabană. Nea Vichentie aprinde focul în sobă și pune pe plită un tuci cu apă în care a aruncat o mână de sare și câțiva pumni de mălai. Calul Mișu stă lângă cabană, cu traista agățată de gât. E mulțumit, i s-a dat mâncare gustoasă, fân mărunțit în amestec cu țărățe. Ninge, fulgi mari îi sărează pieptul însângerat de crengi. Cu o cârpă curată și cu gesturi alinătoare, nea Vichentie îi șterge spina și pieptul. Calul Mișu trudește amarnic, dar e iubit și ocrotit de nea Vichentie de când era mânz, când devenise ibovnicul celor de-o seamă cu el. De folos îi va fi lui nea Vichentie și mort, ca nadă pentru lupi. Cu grijă, ca și acum, stăpânul îl va împăna cu otravă și-l va părăsi în pădure. Sub cerul verde, ca un ocean congelat...

Lacrima se făcea candelă

Moto:

„În noapte răsună doar ploaia,
Ești singur, nebun, de lume fugit,
Și singur îți duci întristarea.”
(Nichita Stănescu: „Singurătate”)

De când avea nouă ani stă mai tot timpul posomorât. Nechita are acum unșpe și câteva luni. E tăcut și rece. Greu să-i scoți o vorbă din gură. Măsa, când are vreo treabă cu el, îi scoate vorbele cu cleștele. „Mă, mutule, zi și tu ceva!” strigă la el. *Mutu* îi zic și copiii, la școală. El tace ca mormântul. Negura din suflet nu-l îndeamnă la vorbă. Dar cine să-l înțeleagă? Poate vântul, care s-a întetit.

Viforul mușcă, e prea furios în după-amiaza asta, Trage a ploaie rece. La ce să te-aștepți în mijlocul lui noiembrie!

În seara asta, cu sufletul ca plumbul, Nechita s-a băgat devreme în pat. N-a mâncat. „Îl las să doarmă, poate l-o fi prins frigul... S-o scula el să mănânce...”, a zis măsa, trăgând o velință peste el.

Spre ziuă, vântul care împingea iarna spre sat s-a mai potolit. Cum s-au mijit zorii, Saveta s-a dat jos

din pat. Plângea ăl mic. Lixandru n-avea nici trei luni. Cerea țâță. După ce

l-a alăptat și l-a pus în troacă, s-a dus în odaia de-alături, unde dormea Nechita. Patul era gol. A pus palmele pe așternut. „A plecat de multă vreme, e rece patul. Unde s-o fi dus?” se întrebă ea, îngândurată. „Poate i s-a făcut foame sau îi pe-afară, la privată...” Își mai reveni din spaimă. Răsufă oarecum ușurată. L-a căutat în cuhnie, prin grajdul vacii, în pățul, prin toată ograda. Nicăieri! L-a strigat cât a putut de tare. Niciun răspuns! „Ăsta o fi plecat de-acasă...” Mă-si i s-a înfipt un pumnal în inimă.

– Scoal', omule, Nechita parcă a intrat în pământ. L-am căutat peste tot, l-am strigat... Degeaba. A plecat, al necuratului de copil, pe urâtenia asta de vreme. Unde-o fi? Scoal', mă, odată!...

Nechita plecase, sugrumat de dor.

Toată dimineața l-au căutat și toată după-amiaza. Nechita nicăieri. L-au strigat de la un capăt la celălalt al satului. Degeaba. Poate că-i auzea, dar nu vroia să le răspundă. Tăcea.

Spre seară, i-a dat mă-si prin gând să se ducă la cimitirul cel nou, din dealul Schitului

Nechita sta chircit lângă mormântul lui tac'su. Își plângea negura din suflet. Fiecare lacrimă se făcea candelă!

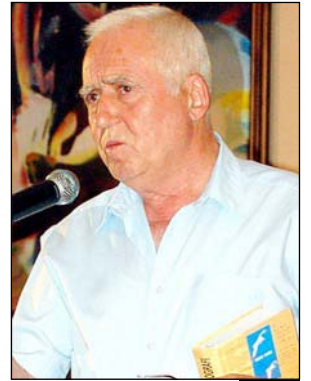
O zi opacă. Mohorâtă vreme! Ca sufletul lui Nechita.

Vasile Mic

Poezii

din volumul Icoane pe sticlă

IANUS ARE COPII

Răzvrătit, Ianus și-a închis o față
Pe cea din trecut să zicem
Lăsând-o ca pe o floare scuturată.
Când Zeus a observat
I-a strigat prin oglinda cerului
dar acesta puneă totul la trecut
închizând pleoapa așteptării.

Azi- așa, mâine -așa
Până când Zeus l-a pedepsit
Și i-a crescut două mâini
Cu una, și-a zis Ianus
Voi face frânghii.

Pentru a-l spânzura pe Cronos
Pentru cântecul lui asurzitor
Pentru greșelile lui din trecut
Care nu trebuie lăsate sub tăcere
Căci s-a obișnuit să fie perfect
Crezându-se, până la urmă, alesul zeilor

Cu cealaltă mână
Ianus a hotărât să facă o stemă
Pentru dezorientații vremii
Aflați pe vaporul cuvintelor libere.
Când și-a dat seama
Că n-a terminat ceea ce și-a propus
A mai cerut ceva mâini.
Pedeapsa n-a mai venit însă

.....

Hotărât, Ianus și-a deschis fața de floare
Care
Tot scuturându-se
A crescut mulți copii
De data aceasta, c-o singură față
- cea de viitor !

.....

Pentru ceea ce fusese răzbunare
Ianus a recuperat prin informatori
Adevărați negi în zona lui Ianus cel Viteaz.

INSCRIȚIE ȘTEARSĂ

Movila-ntre dealuri
e ca un cauc de pământ
sau ca o cocoasă verde de timp
numai calu-ngropat-n ea
poartă-n potcoavă semnele blestemului
Totul stă-n picioare.
Stăpânul a pierdut
și a muncit ca ocnașul
apoi a udat cu țuică iarba de alături
să crească până la brâul calului.

ISCĂLIREA CRUCILOR

Timpul și-a pierdut memoria
n-a mai lăsat în urmă decât ziua și noaptea
ca la începutul lumii
și-a iscălit anii în riduri
spre ochi – focar de lumină
linii fără sens,
ridurile au crescut din lacrimi
din îngenuncheri de Soare
din sângele turbat al vântului
din sufletul ascuțit al pământului.
Ridurile – cercuri de copaci
Crescute în inima lor,
ori ca inele de vârstă agățate
în coarnele cerbilor.
Oamenii nu se-ntreabă câte riduri ai
nici cât timp ai ascuns în ele
își spun mai ales despre femei
uite ce punge de timp păstrează.
Când deschid ochii
pungile trag ca foalele fierarului
ori ca gușile oamenilor fără iod
Bunica și-a arborat guși
ca două trăiști sub ochi
Și când plouă întinde mâinile
să vadă pendulul apei
ca la începutul lumii.
Dar când va muri
Cine-i va desface pungile de riduri
Ca să-i vadă vârsta
Fiindcă trebuie să i-o scrie pe cruce
Cine, cine cine?

Va înfige fierul aprins
 în memoria timpului strigoi?
 Cine, cine, cine?
 Va tăia sfoara timpului de apoi?
 Cine?
 Să vină să-mi spună
 Să nu facă un pas înapoi!

NEPUTINȚA DE DINCOLO

reflecții în cimitirul de la Botoșani

Logodnă de viață și vis
 merii se-mbolnăvesc
 când vântul strecoară
 sabia viermilor
 urmașii atacă
 izvorul rânind
 ochii mei sângeră
 prin rădăcini
 Seva o sprijin cu inima
 cu toate oasele rămase
 în galeria lumânărilor
 nici tămâia nu mai
 zboară până la ei
 Ah, vântul mucenic hain,
 cum ne pierde rugăciunea
 iar merii se hrănesc
 cu trupul nostru,
 pământ pentru
 păsările viitorului.

august 1964

OCNAȘII

Numai când muncesc,
 Morții par odihniți
 Precum ocnașii
 Ați văzut schelete de muzeu?!
 Așa, într-o corvoadă de sare
 Mi i-am imaginat eu.
 Munca lor era să oprească
 Vântul
 Închinându-l cu gesturi tăiate
 Ca pe o planetă otrăvitoare.
 El, hain
 Le umbla prin oase
 Căutându-le măduva timpului
 Ca-ntr-o rebelă răscoală.
 Și totuși fericirea lor sfântă
 Era în această luptă.
 Acolo nu se mai deosebește
 Bărbat de femeie
 Fiecare os de rugina cerului pocnește
 Iar sufletul îi dă ocol
 c-un cuțit de orhidee.
 Vântul mai caută vreo idee.

17 iulie 1984

SĂ NE DEFINIM

Cresc în afară de noi
 vorbele oamenilor
 ca secerile neîncercate.
 Devenim lan fără voie
 Nici nu știm
 roata anotimpurilor
 Din când în când
 izbim cu cârțițe albe
 fără să vedem ploaia
 din galerii
 Și rămânând afară,
 așteptăm altă sămânță,
 alte sfere
 Renunțăm la ochi
 Ne măcinăm în mișcare –
 colibe de
 nevinovate stele!

VEȘNICIE ÎNTÂMPLĂTOARE

Vara,
 Eu cred că veșnicia,
 Singură și pribeagă
 Sub cerul înghețat de stele,
 E luminoasă și înaltă
 Cât gândul unui braț,
 E-ntinsă și înflorită
 Corabie din ochiul,
 Înflorat de o ispită.

Veșnicia, așezată pe un plai
 Rămâne nuntă,
 Gură de rai
 Prin care respiră apele
 Scăpărând lumină
 Prin vocile arborilor de munte
 Când brazii îngenunchează în verde
 Când vatra plesnește divină
 Iar pietrele se mișcă rotund
 La chemările Soarelui plângând.
 Numai atunci bărbații
 Compun imnuri rotunde
 Să fie de folos oriunde
 Dacă soborul cuvintelor
 Mai zămislesc în tăcere.

Răcoarea din vocale, albe și neumbrite,
 Aromitoare ca un polen,
 Trece pe deasupra, fâlfâind în amiază
 Spre nicăieri
 Când lumea tot mai cutează
 A crede că viață se arată statornică
 În apele vieții,
 Deși cu toții suntem corăbieri -
 Doar corăbieri!

Vatra Dornei, 20 iulie 1973

VIRGIL PĂTRAȘCU - DE LA ÎNVOLBURAREA VIEȚII, LA LITERATURĂ

• poezie • proză •

După ce, mai întâi în Grecia, s-au pus în mișcare treptele de învățatură ale miturilor, în Europa, s-a descătușat *specificul național* și, odată cu el, spiritul comparațiilor neliniștitoare. Ceea ce numim astăzi, în logica simplă, *genul proxim și diferența specifică*, s-a manifestat nu numai tulburător de firesc, dar aproape obstinant, din cauza concurenței cu învățătura creștină. Așa încât formulări ca *vârsta de aur* a omenirii sau *illo tempore* (à la Mircea Eliade) au poposit într-un mod agreabil în comentariile analiștilor și observațiilor despre mișcările culturale.

Dintr-odată, conturile timpului s-au revărsat în toate spațiile europene, geografia de graniță a acestora n-a mai reprezentat decât un impediment formal. Totul a fost raportat la posibilitățile de comunicare.

În arealul românesc, învățătura creștină a venit prin suport slavon și ea s-a alăturat celei grecești și bizantine multă vreme, multe secole. Lexicul autohton a avut posibilitatea confruntării *țete à tete* cu cele două surse lingvistice majore. Cum acestea nu erau emanația locului, a neoașului – bazat exclusiv pe aspectul limbii vorbite -, s-a încercat și păstrarea unei terminologii a locului.

Alternând sau nu (vizibil ori deductiv), comunicarea orală a trecut în înscrisuri administrative și religioase, astfel încât la începutul sec. al XVI-lea, limba română începuse ascendența prin comunicare în mai toate zonele locuite de români.

Această ofertă a începutului de *...Prefață* mi-a fost impusă de textele poetice și narative, semnate de medicul Virgil Pătrașcu, din Craiova.

Invocarea normativelor lingvistice (extrem de sumare!) m-a obligat să constat, cu asupră de măsură și în limite normale, că scriitorul, deși aflat la o vârstă rezonabilă – n. 22 mai 1954 –, de fapt, vârsta marilor creații, care fixează și îndeamnă la a le spori, pe orizontală sau a le aprofunda într-un timp, - nu-și poate uita vreodată satul și învățăturile care i-au dimensionat biografia.

Cum orizontul rural i s-a întipărit pilduitor, ca bază de comparații, când se aduce vorba de certitudini ale vieții, ce dacă acum este un intelectual titrat?!-, poetul Virgil Pătrașcu apelează, în multe poezii / poeme, la zariștea satului Braniste, din câmpia de sud a Olteniei. (Referințe de specialitate despre această zonă găsim și la mulți alți cărturari, deveniți nume de referință, cum ar fi Dimitrie Gusti, Al. I. Amzalescu, Ileana Vulpescu, Adrian Păunescu etc.)

Scriitorul Virgil Pătrașcu nu întreprinde un studiu de caz în lumina ideilor mai sus formulate. El ia limbajul așa cum l-a întâlnit în stratificările milenare din zonă și le decojește în marginea temelor formulate – naștere, botez, familie, iubire, moarte, relații dintre oameni etc.

Cum sensurile existenței sale s-au conturat, în cea mai mare parte, în jurul profesiei de medic și a comandamentelor acesteia, sunt cu atât de laudă beneficiile estetice ale poeziilor, ale ținutei lirice, dar și narative. Versurile jubilează mai mereu ideatic, indiferent în ce formă se prezintă în pragul comunicării. Adică, se găsesc versuri libere, albe, clasice – distihuri, catrene, terține. Aș zice că medicul, de-a lungul timpului, în tăcere, a reușit să asimileze și tehnica ...facerii poemului. Este greu de apreciat care dintre formele de comunicare l-ar reprezenta mai bine. Poetul nu ține să se impună în mod expres, ci doar să se comunice (pe sine).

El s-a dovedit parcimonios în a ieși ...editorial, mai vizibil. Nici nu s-a atașat vreunui grup anume de creatori, fie și din Craiova, chiar dacă odinioară frecvența un cenaclu al studenților mediciniști.

Astăzi, a suferit o fractură psihică ireparabilă, prin dispariția subită a fiului său Mihai, în USA (17 iulie 1982 – 5 iunie 2012, New York).

Și ceea ce compusese până atunci sub semnul literarului s-a transformat, sub sincopa tragicului ineluctabil, într-o reordonare sobră, într-o pecetluire solemnă a comunicării. Nu însă într-o

rigidă, închisă, stabilire de parametri. În ultimă instanță, mai ales ca medic și specialist în dermatologie, scriitorul Virgil Pătrașcu a reușit să dea alt sens comunicării lirico-epice.

Față de anterioarele departamente poetice, scriitorul n-a extins temele, ci a forat în straturile psihologiei individuale, apoi, prin contaminare, a ajuns la cei mai apropiați de sânge, oprindu-se la părinți, și, numai decît, la săteni, la anotimpuri, la spațiile văzute ale câmpiei, la geografia și istoria locurilor cunoscute sau dispărute. Teoria spiralei în cunoaștere se desprinde subtextual, impunând poeziilor autorului o dicție meritorie, deloc citabilă pe sărite. Mai fiecare text poetic are ceva de oferit, de personalizat.

Ingenioase sunt trimerurile ca timbru poetic, ca lexic, la angrenajul clasicilor români ori străini – de la trubadurii francezi, până la modernii sec. al 20-lea.

Odată cu producerea *Evenimentelor din Decembrie '89*, unii dintre cei care se ocupă și de cultură au chibzuit să înlătore ori să măture proletcultist tot ceea ce se crease până atunci în literatură, de la Eminescu, Argezi, Blaga până la G. Bacovia și Marin Sorescu.

Poate că vârsta lui Virgil Pătrașcu (58 ani), experiența profesională și cea de viață (incluzând și clipele tragice care au stins brutal lumina cunoașterii fiului Mihai), să-l fi determinat a-și convinge *eul* creator să accepte a ieși din cercul strâmt al vieții și să mai creadă *încă* în puterea tămăduitoare a cuvântului (*La început a fost Cuvântul...!*). De aceea, reverberațiile lexicale, având cadențe metrice de stabilizare a unei sintaxe ... naturale, ca la ..., ca la..., să ne pară atât de sigure și cunoscute, deoarece ele au fost verificate și la înalte curți boierești, ale liricii de vârf.

Tânguiri ale Ecclesiastului, ale lui *fugit irreparabile tempus*, ale mitului oglinzii, ale rătăcirii în vis - sunt semnele unei culturi asimilate și bine distribuite în pagină.

Un segment consistent al comunicării încadrează câteva poezii de refe-

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

rință, privind-o pe ... mama. (La noi, în România, există câteva antologii în această privință).

Foarte important de observat este că Virgil Pătrașcu compune, nu în puține cazuri, în chei postmoderne. Transcriu poema **Ritmul săptămânii** :

Câtă plictiseală învinge dimineața de luni! / E trepidantă viața între această zi binefăcătoare / Și sâmbătă / Duminică / Vroiam să nu fiu deranjat / Am închis ușa, răsucind cheia de două ori / Am pus afiș la intrare că s-a născut un copil / Ce chin ! / Odihna era lucru străin / Mi-am amintit de părinți, de bunici . // Trăirea lor, deloc plictisitoare, / Își modelau tot rostul după Soare.

Comportamentul poetului se ofi-
ciază în jurul unei modernități vizibile,
însușită structural, chiar de la titlu:
*Contemporane, Geneza, Orizont, Lumi
paralele, Noaptea întrebărilor, Sunt
zeul umbrei mele, Destin, Pagină de
jurnal, Coaxiale, Generații, Preț pentru
luciditate* ș.a.

Aceeași idee, de data aceasta, tra-
dițional, răsucită stilistic bine de tot în
modernitate dar tot începând de la titlu:
*Însemnări din târgul copilăriei, Amintiri
din copilărie, Întoarcere târzie, Odihnă
în câmp, Casa noastră, Badea Ion, Bu-
nici* ș.a.

Un motiv literar al decrepitudinii
vieții pe pământ este al viziunii aces-
teia ca târg al deșertăciunilor, derivat
clar al aceluia biblic *vanitas vanitatum*. A
se vedea poemul **În fiecare zi** (o...
păunesciană calificată):

*Lăsăm apusului un semn că va mai
fi / O lungă zi peste fierbinte noapte /
Copiii dorm cu degetele coapte /
Mamele-nchină pâinile târzii. // Mâine,
iarăși o zi de târg / Ne vindem rostul la
tarabă / Copiilor să dăm, când plâng, /
Puțin din visul destrămat în grabă.*

Într-o alternativă a hanului, ca spa-
țiu de pierzanie a timpului și a idea-
lurilor, se găsește cântecul și jocul de
tavernă (ce trecut majestos au avut
acestea, „umăr lângă umăr”, în evul
mediu timpuriu în lumea hispanică !).
Citez poemul **Însemnări din târgul
copilăriei**, o zguduitoare depoziție
despre... vârstele cunoașterii, aflată pe
talgerul ... poetului:

*Mai cântă cobzarul în târguri o
dramă / Boii uitați îi țesală vântul / Mă
readuce acasă dorul de mamă / Pă-
mântul se umflă, zbicește cuvântul. //
Se rostuiesc țărani în piețele centrale /
Alegere febrilă a muzicii de nuntă /
Speranța târzie răsună-n pocale / Adă
crâșmare vinul ce binecuvântă. //*

lubito, cum de nu simți că sunt aici

*/ Să rostuiem a omenirii trudă / Hai să
mai naștem un copil, ce zici ? / Să aibă
rost și florile în lumea crudă.*

Desprind câteva versuri memo-
rabile a căror formulare poate rămâne
ca o iradiere de multiple sensuri : *Se-
arată încă cerbi cu muntele pe nori
(Rostul luminii); Noaptea de veghe mi-
au devenit nopți fulgerate (Noaptea
când Dumnezeu scie poemul);
Toamnă , șlefuitor de neguri, risipitor
de stele / Înfrigurată clipa din viața de
maidan / Redă copilăriei dezmoștenitul
han. (Invocare); Este Crăciunul. / În
miez de noapte, / La marginea lumii,
disperații / Întreabă într-una, / Întreru-
pându-și rugăciunea în gând / Unde
ești Doamne, unde ești Doamne, / De
nu ne-auzi în cer copilul plângând?
(Singuri de Crăciun).*

Tăioasă și bine venită constatare,
semnalăm într-o clasică poemă, intitu-
lată **Recompensă binefacerii pământu-
lui**. Patru catrene jusează pe tema „
mirabilei semințe”, a perpetuării vieții în
univers. Cuvântul rămâne *Piatra de
hotar* (à la Brâncuși) care va da seamă
de trecerea ființei în veac. Iată ultima
strofă:

*Rupând echilibrul amorțelii de-
acasă / Ne îngropăm cu zăpada rostul
în câmp / Revenim târziu, punând ro-
dul pe masă / Adăugăm poemului câte
un cuvânt.*

Ordonând teme și motive literare,
într-o vibrantă autenticitate, scriitorul
Virgil Pătrașcu s-a desprins de foarte
mult timp nu numai de contingentul de
breaslă, ci și de cel preocupat în mod
expres de lumea cuvintelor.

Poezia sa aparține unui spirit al
adâncurilor (de viață și de cultură) pe
linia lui Nicolae Labiș, a generației
acestuaia, care a spart convingător
crusta proletcultismului. Ieșirea ei la
liman, în cazul lui Virgil Pătrașcu, s-a
realizat. Din păcate, în urma unui tragic
imprezibil de ordin biografic.

Starea de spirit a poetului este
ieșită din timp și din spațiu, gândul de
consolare, apropiindu-l de scriitorii
tragici ai lumii. Cu toții au crezut în
puterea miraculoasă a Cuvântului, a
sintaxei acestuia când a fost dispus în
diverse registre stilistice, în arealul
pământean al comunicării.

Și totuși, sorescian scriind, autorul,
într-un postmodernism strict cărtu-
răresc, își încheie discursul poetic cu o
admirabilă **Introducere la lecția de
istorie**. Iată-o în întregime :

Despre facerea lumii se vorbește în

cărțile bătrânilor / Despre picturi rupestre la începutul artelor / Epocile s-au conturat în curgerea timpului / Așezarea pe scaun a domnitorilor pare azi clară, / Deși s-au dat lupte grele pentru nașterea legendelor /. (Toate acestea, introducere la lecția de istorie). // *Viața în evoluția ei și-a urmat drumul firesc ... / Adevărul a fost șoptit câte puțin de fiecare. / Acum, adunați în fața catedralelor, / Revenim rapid la concret / Judecați de copii, ne întrebăm : / Vom fi trecut sau nu în istorie ?*

*
* *

Departamentul de **proză** al actualei cărți, semnată Virgil Pătrașcu, deși diversificată sub semnul epicului cadentat, tematic, rămâne orientat în cea mai mare parte a lui, spre lumea din vechiul sat românesc, nu departe de imaginea lui arhaică. O asemenea postură a satului dimensiona, cândva, și unitatea lui – fie de sânge, de neam, de preocupări gospodărești, de limbaj, până a se recunoaște, prin toate acestea, și zona de conviețuire. Târgurile de săptămână ori cele anuale, ca și cele organizate cu ocazia sărbătorilor creștine, au fost repere bine stabilizate, în primul rând, pentru schimburile comerciale, negustorești, pentru schimburile de păreri, de înnoire a prietenilor ș.a.

Pentru Virgil Pătrașcu, profesorul universitar, cercetătorul specializat în dermatologie, clinică ori spital, participantul la conferințe și congrese naționale, ori internaționale, și la câte alte activități de tip academic, spațiul rural, satul românesc, cu specificul câmpiei din zona Braniștei, a rămas un fel de *opera aperta*. Adică, viața de la țară i-a rămas ca un *substrat* care s-a sedimentat atât de trainic, încât, peste timp, i-a devenit piatră de hotar (un fel de sculptură brâncușiană, pe care, iată, omul de știință, cel din zilele noastre, este nevoit s-o recunoască, oferindu-i-o, în ceasurile de creație literară, doar prozatorului).

Așadar, „bibliografia” de bază a prozatorului Virgil Pătrașcu este... propria viață!

Cum i-a fost mereu segmentată, autorul se oprește mai luminos la cea înregistrată din perioada studiilor primare și elementare, când orizontul cunoașterii i se arăta limpede și atotcuprinzător, întrebările nu-l nelinișteau, deoarece toate, dar absolut toate, își găseau răspunsurile la părinți sau la

bunici (n.b. – O formulare similară, am înscris și în cazul unor poezii, vezi mai înainte!)

Deci, lumea satului este mai bine marcată literar în proza lui Virgil Pătrașcu, decât în poezia aceluiași. Argumentul, convingător totodată, rezidă în specificul de autohtonie al fiecărei specii literare. De aici, derivă mijloacele diferite, ale fiecăreia de a-și compune și dezvolta... biografia până la identificare, chiar de la mare distanță (într-o ipotetică analiză în retortă!).

Totuși, modernitatea *en titre*, consumată pe deplin în sec. al 20-lea, în întreaga Europă, cu puțin până după cel de Al Doilea Război Mondial, a păstrat cumva diferențierea indicată mai sus. După aceea, corect spus, după căderea Zidului Berlinului, la noi, după acel chinuit Decembrie '89, invazia despletitului modernism, îngroșat și susținut așa, aproape diabolic, și de cel venit, în valuri, dinspre Ocean, s-a instalat dezordonat, incisiv, adesea violent în cercuri literare diferite. Din păcate, până și unii creatori mai în vârstă și-au transferat asemenea modă nefastă în propria - le ogradă.

Degeaba, le spunem noi: toți, indiferent din ce parte le-am privi ... creația (nu opera, care operă?!), la judecata de apoi a timpului, vor găsi închisă biblioteca pentru depozitul de carte!

Noroc că toate prozele lui Virgil Pătrașcu n-au nicio tangentă cu ifosele scripturale ale unor astfel de contemporani. De altfel, nici nu-i cunoaște pe mulți dintre ei, căci profesiunea lui este alta, medicina oferindu-i viață concretă, și nu ocazii, chiar întâmplătoare, de a interpreta pacientul, auzi!, din punct de vedere literar!

Merită, poate, nu în treacă!, să înscriem, - cum spuneam la poezie, tot, prin ordonare și orientare, în orizontul tematic al satului - câteva proze (nuvele, schițe ori simple note, unele fulgurante) : **Oamenii pământului, Ne cheamă pământul, Noapte de iarnă, Singurătate.**

Subiacente acestuia, se afișează... *miturile*, dezvoltate din credința că există *ursitoare, vârcolaci*, care mânăncă luna, *strigoii*, vise, cu menire terapeutică, ori *blesteme* înfiorătoare .O strălucită **Întoarcere din rai**:

- *Și pe cine ai văzut pe acolo?*

- *Suntem camăștia de un leat. Nu e mare diferență de ce este aici. Suntem grupați pe generații. Cei ajunși demult stau să treacă dincolo, într-o altă lume.*

Alții au trecut deja în lumea lor . Spre exemplu, pe tata nu l-am găsit.

- *Înțeleg, oarecum, ca la noi.*

- *Da, dar nimeni nu visează să vină înapoi !*

Scriitorul narează, într-o scurtisimă tabletă, despre **Colectivizare**. Un taifas despre politică și băutură, nelipsind tutunul din foi, face o destindere meritorie într-o proză morometiană, intitulată **Întâlnirea din răscruce**.

În altă proză, cu titlu **Istorii**, scriitorul face incizii pe cord deschis în mentalitatea actuală a oamenilor de la sat, și nu numai a lor!

Semnalez ingeniozitatea creării de către prozatorul oltean Virgil Pătrașcu a unei atmosfere ardelenesti, dar nu și a unui limbaj aferent – gen Slavici, Rebreanu, Agârbiceanu, Pavel Dan etc.: **Între două anotimpuri, Noapte de iarnă**. Dar și a unei atmosfere de bărgan – ca la Panait Istrati, Fănuș Neagu, Ștefan Bănulescu în **Hăul lupilor**.

În **Noaptea singurătății** trec fiorii prozei lui Gala Galaction din perioada interbelică: *Femeia ațipi pe malul lacului. Era iarăși copil și vroia să vadă strigoii. Un strigăt disperat, lovindu-se de dealuri, se rostogoli peste corpul său neputincios. De departe, izbea glasul mamei îngrozite. Tresări din amorțeață. Nici când nu-i ascultase sfatul să nu vină la Lacul Bisericii. Pentru ea, erau simple povești. N-a ocolit acest loc, nici când s-a măritat. Pe aici i-a fost drumul. S-a dus cu el, ferindu-se de privirile curioșilor.*

Acum, simțea că totul s-a sfârșit . Nu poate să mai îndure asemenea viață. La ce bun să trăiești așa? Nevoile cotropiseră casa. El devenise altul. Stăpânit de disperare, se încrunta la Dumnezeu. Când o vedea, începea cearta. Începuseră să uite și de copii. Numai ea îi încălzea de la un timp. În patul de sub fereastră, le urmărea obrăjorii palizi pe care îi închina noapte de noapte.

Sleită de puteri, începu să tremure. Sudoarea rece îi aluneca sub hainele ponosite. Nu cumva locul ăsta este blestemat? Se ridică brusc și își făcu de trei ori cruce. Fulgeră cu privirea ruinele Bisericii. Aruncă pe cap legătura cu lucruri și își croi drum printre scaieți, spre vârful dealului .

Întreaga nuvelă este memorabilă. Scriitorul privește când balzacian, când stendhalian – însemnează alter-

nativ -, în ton cadentat, ceea ce vede personajul, dar și ce simte, într-un du-te-vino, cu miză. Bătrâna trebuia să ajungă acasă, după un periplu de călătorie dincolo de locuința actuală. Căci câte au fost reale – familia în primul rând – soț, copii, apoi, acareturi, gospodărie în toată puterea cuvântului, pieriseră în timp, fără întoarcere. Ea însăși își simțea teroarea vârstei, pe care o arunca înapoi cu mânie.

Cinematografic, ca într-un documentar de viață, prozatorul își fixează cadrul – miezul nopții. Așadar, rememberul personajului, fiind plasat scriitorului, acesta o urmărește până și în vis, un imaginar calculat pentru a fi lângă Lacul Bisericii.

Virul acțiunii o conduce pe femeie în pragul casei. Obosită până peste poate, scriitorul, parcă se înseninează el însuși: *Deschizând încet ușa, o lumină zâmbetul copiilor*.

Din umbra aparatului de filmat, prozatorul o fixează cu o întrebare năucitoare – *Pe unde băntui, femeie?*

Extensia oferită în comentariul nostru are menirea de a pune în evidență calitățile de prozator important ale lui Virgil Pătrașcu. Ele se reazemă pe „lecturi fidele” de critică literară despre realism, despre imaginar, despre interferențele acestora, despre importanța atmosferei în proza scurtă (desigur, nu numai!), despre popasurile benefice ale religiosului. Și mai ales, despre ritmicitate sau cadență în proza scurtă, despre efectele simetriei într-o asemenea tip de comunicare.

În unele proze, autorul este perso-

naj și narator – **Întoarcere târzie** (re-grete că a părăsit lumea satului, cam în linia mesajului unor poezii de Goga; o proză ca **Ne cheamă pământul** poartă titlul volumului din 1916 al bar-dului de la Rășinari), **Un Paște trist**.

Splendidă este proza **Ceartă arhaică**. Dispusă în registre de dialectologie, cuvintele sunt luate cu mare grijă din lexicul limbii vorbite. Distingem împletiturile cu efecte într-ale comunicării, reperabile prin regionalisme oltenești, în alte situații, de limbă populară. Țasta, da, studiu de caz etnic!

Cele 17 **Fulguri** alcătuiesc tagma cugetărilor.

Găsim apoi un departament al semnificațiilor și al simbolurilor, a căror manifestare enunțiativă, de dicționar, plutește atrăgător în mici proze: **Tristețea ceasului solar, Portret, Generații, Melancolie, Noapte de Crăciun**.

Toate se încarcă mulțumitor, narativ vorbind, și punctează stări de a fi ale omului, argint viu cât trăiește, adesea contemplativ.

Un poem în proză rămâne **Seară târzie**. Miluirea unui cerșetor, în ceas de noapte, îi creează scriitorului o reală bucurie, dar nu de durată, deoarece îi produce un „fragil echilibru”.

Multe asemenea încrustări narrative sunt derivate din propria-i biografie. Ele îl conduc pe scriitorul Virgil Pătrașcu să-și caute febril orizontul de cultură, să-l integreze unei idei, unei stări anume de receptare, de adâncime a acesteia.

Poate de aceea, trăsnetul care l-a lovit prin moartea fiului său Mihai, să-i

fi oprit gândul de înălțare prin scris.

Și totuși...scriitorul a avut puterea miraculoasă de a redacta acum, în cunoștință de cauză (nefastă!), un *Reportaj cu ștreangul de gât* (1943).

Îl așezăm cu pioșenie, și îngăduință literară, lângă cel al cehului Julius Fucik.

Autorul – tată l-a intitulat **De ce, Doamne, de ce?**

Textul în totalitatea lui trimite parcă la muzica wagneriană, din *Walkiria* (1856) a ilustrului compozitor german, din sec. al 19-lea.

Iar confesiunea zguduitoare a scriitorului este, de ce nu?! – ca o *Rugăciune* (1907), de Brâncuși, așezată în Cimitirul de la Buzău.

Am invocat doar trei ipostaze de opere și capodopere – reportaj, muzică și sculptură, ca să consolăm *cumva* pe scriitorul Virgil Pătrașcu și - să-l obligăm (este drept, noi din afara situației ireversibile), a înțelege că tragicul, din perspectiva literaturii, este cea mai rezistentă categorie estetică, la toate civilizațiile lumii. Nu zicea poetul nostru român, *nu de moarte mă cutremur, ci de veșnicia ei!*

Compensația, domnule Doctor, ne-o dă **Cuvântul!**

Pentru Dv., vă recomand romanul *Ce mult te-am iubit* (1968), de Zaharia Stancu. Scrierea a fost ecranizată de cineștii maghiari și prezentată în foileton la Televiziunea din Budapesta.

Talentul din literatura medicului Virgil Pătrașcu rămâne indestructibil, prea bine confirmat în actualul volum.

TRĂIND LÂNGĂ MODELE

La 28 aprilie, 2012, mă aflam la Montréal (Canada), cu o „bursă de familie”, când, Domnul Alexandru Cetățeanu, președintele ACSR (Asociația Canadiană a Scriitorilor Români), m-a invitat să iau parte la comemorarea a 26 de ani de la trecerea în eternitate a savantului Mircea Eliade.

Oficiile științifice s-au desfășurat la Universitatea Montréal, (una dintre cele patru instituții de învățământ superior, cu limbă de predare franceză), în Sala 3215, Pavilionul 3200, din Strada Jean-Brillant, sub oblăduirea generoasă a Prof. univ. dr. Jacques Bouchard (originar din Québec, autorul unor importante lucrări de cultură umanistă, vizând și interferențele franco-române, de pe vremea savanților Dimitrie Cantemir și Nicolae Mavrocordat, contemporanul domnitorului român).

În prezența consulului general al României în Canada, moderatorul, Domnul Alex Cetățeanu, mai întâi, a derulat un

film documentar, sub genericul **Mircea Eliade – demnitatea savantului**.

În limbile franceză, engleză și română, am văzut portrete și imagini, am ascultat voci și limbaje ale unor personalități nu numai din cele trei arii de cultură despre Mircea Eliade (Franța, USA, Canada, România, ci și din India, Japonia).

La rândul-ne, conferențiarul invitați, am stăruit, în limbile franceză și română, cu diverse comentarii despre Omul și Opera Savantului.

În ceea ce mă privește, am ținut să-mi motivez, cu diferite argumente, titlul comunicării – **Mircea Eliade, pulsațiile spiritului creator**.

Se știe că receptarea lui în România, înainte și după '89, a fost ba eclipsată (de proletcultiști), ba trecută prin *furcile* realismului socialist, și respinsă, chiar adusă la tăcere. Ș.a.m.d.

Acolo, în depărtare, peste ocean, am dezvoltat, cu nenumărate ramificații, interpretarea titlului cărții lui Eugen Simion **Mircea Eliade – un spirit al amplitudinii**.

Mi s-a părut de datoria mea catedratică să invoc notele de literatură comparată pe care subiectul în sine le-a provocat diferențiat, în funcție de natura receptorilor ori *ad libitum*.

Comentariile critice din cartea aceasta (comparatiste, estetice și de istorie literară) au înlăturat *ab initio* impresionismul lecturii, foiletonul falacios ori ponciș pentru contemporanii săi (nu și ai lui Mircea Eliade), căci întinsele lecturi din spațiile de cultură franceză, germană și americană i-au ținut judecățile de valoare în cumpănă dreaptă.

Mărturisirile Profesorului Eugen Simion nu lasă dubii în privința autenticității spuselor sale: „*Am început (citit/scrisul) cu narațiunile mitice acum aproape 20 de ani și am încheiat mai zilele trecute (februarie 1995) cu romanele existențiale de tinerețe ale lui Eliade. Am folosit în acest fel, fără să vreau (subl. M.B.) metoda pe care o recomandă în anii '70 Roland Barthes istoricului literar postmodern : să nu meargă de la origini spre prezent, cum face istoricul literar tradițional, ci să pornească din prezent spre originile literaturii*”.

Sub auspiciile unor asemenea aserțiuni, se desfășoară, într-un mod citabil, multe texte de comentarii critice ale Profesorului, mai cu seamă cele care au venit de după 1990, privindu-i pe scriitorii români din diasporă, care, cu siguranță, își vor găsi poziția convenită în virtuala istorie literară a scriitorilor români de pretutindeni. *În așteptare!*

Astăzi, în România lipsește critica de direcție, deoarece nici teoria literară nu mai are o suprafață europeană consistentă de cuprindere, cu centri recunoscuți de iradiere (ca pe vremea lui Eugen Lovinescu – admirabil subiect pentru doctoratul academicianului Eugen Simion).

Nu știu, dacă într-un fel compensator, sărbătoritul de astăzi apelează la filtrul istoriei, pentru ca țesătura analitică să fie totală, să încorporeze, *ipso facto*, toată băteala rezervată textului sau cărții.

Manifestarea aceasta de cuprindere „în brațe”, a operei, prin toate pârgurile posibile de interpretare, cred că sunt dictate intempestiv de Zodia Gemenilor, sub semnul căreia s-a format ca spirit titrat și echilibrat.

Domnul Eugen Simion te acaparează prin sinceritatea chirurgicală cu care operează – adesea molcom, dar stăruitor în a te convinge pe tine, cel de astăzi, dar și pe tine cel de mâine, din viitor. *Tehnici evidente de prozator inițiat!*

Fiziologiile de secol 19 ne mai oferă și astăzi sclipiri, mai palide sau mai evidente, de la caz, la caz, dacă ținem cu tot dinadinsul să le invocăm. Deh, jocurile de pe comorile de bogății ascunse se regăsesc totuși la nivelul *caracterului* (decăzut ca valență psihică de după La Bruyère, de secol 17!) și al *ochilor*. Fie că vorbim de trinitatea identificării ochiului: *fizic, frontal și al inimii*. Fie că vorbim de viziunea unificatoare a acestora, matricea lor rămâne **spiritul**, dar și **imaginația**. Ea, așa cum se rostea Voltaire, „galopează, dar judecata merge la pas”.

Și culoarea ochilor spune destule. Există chiar o mistică a culorilor, în general – de la textele pe carele folosim, până la imprimarea culorilor din robotica aproape sufocantă care ne ia zilnic în primire.

Ei bine, se vor întreba unii malițioși, *cui prodest* acest netămăduitor ocol ... lexical ?

Răspund – pentru a mă pregăti să scriu (*à la cronicarii*

moldoveni) despre fața plăcută a Profesorului, care se luminează prin ochii vioi, căutători de dialog. Și când nu sunt de față oameni (colegi de academie, discipoli, profesori, studenți, doctoranzi, prieteni ș.a.), apelează la Cărți, corespondență, și, ah, la oficii jugulare impuse de... cele civile sau administrative.

Îl știu din 1963 pe Academicianul Eugen Simion, de pe vremea când venise (alături de încă doi colegi) ca asistent de literatură română la câteva grupe de studenți din anul al patrulea, al Facultății de Limba Română, din cadrul Universității București.

Urmărind cumva devenirea științifică a profesorului, acad. Eugen Simion, prin popasurile sale, și în Craiova, mi-a statornicit gândul că în cultură, **Modelele sunt marcate de receptori. Cu cât aceștia sunt mai statornici în temeritatea lor de difuzare a valorilor, omagiile tăcute sunt cele mai adecvate.**

Acum însă, pentru 25 mai 2013, Domnule Profesor Eugen Simion, ies și eu din rândul celor mulți (*nu știu dacă și identificați!*) – oricum, din zona lui Macedonski și Marin Sorescu – pentru a vă spune, cărturărește, ceea ce am citit că ar fi zis Albert Einstein (via Tudor Vianu – 1962): „**Doar o viață trăită pentru alții este o viață care merită a fi trăită**”.

Oare Dv. puteți împărtăși trimiterele și subtextele acestei maxime pe care eu aș atribui-o, cu deferența convenită științific – Profesorului, Criticului și Istoricului literar, Publicistului de formulă singulară, polemistului biruitor, Editorului neobosit, Comparatistului, apărătorului de valori autentice ?

Oricare va să fie răspunsul Dv., **Domnule Academician Eugen Simion, la această vârstă, din 2013**, Soarele încă va răsări în veacul nostru de singurătate intelectuală, cu și fără veninul caracatiței de uscat - care este politica.

La Mulți Ani – productivi și Sănătoși.

Vasile Mic

Despre libertatea libertăților și neamestecul „unșilor în găleata cu jumări”

Dragii mei,

O vreme, după ce am lansat volumul „Lacrimi și bani” sau *cețuri peste plaiuri mioritice*, subtitlu sugerat de profesorul George Sorescu și împărțit de subsemnatul, am încercat să filtrez și altfel lumea, prin sufletul și mintea mea. Nu totul pare a fi macabru, nu totul este supus destrămării - mi-am zis - deși cunosc bine principiul termodinamicii, principiu conform căruia, „tot ce este structurat în univers tinde spre destruc-turare și dezorganizare”. Cu alte cuvinte, mi-am zis că nu tot ce reprezintă o formă de energie „împachetată (omul este o astfel de structură) are caracter entropic. În consecință, am părăsit conștient planul realismului critic (loc în care urâtul din noi își face de cap) și m-am plasat, parțial, în sfera frumosului manifest, convins fiind de faptul că o astfel de stare (imposibil de conceptualizat, de măsurat) poate fi, să zicem, un adevăr cu valențe ce țin de context. Așa că am scris despre un fel de bine, ușor „împănat cu poveștile noastre”, lăsând la o parte marile carențe umane. Chestiune nu tocmai ortodoxă întrucât ar trebui să acceptăm în același timp și în același fel și urâtul, și frumosul. Adică să cântărim cu aceeași balanță și să folosim aceeași unități de măsură și pentru bine, dar și pentru rău. În lumea formalizării, pentru un matematician, probabil, chestiunea ar fi una posibilă sau poate chiar banală. În planul ontologic, unde omul este variabila cu permanență din primordii (aici infinitul nu își mai găsește locul), totul se complică. Mai ales dacă avem în vedere fie și numai structura emergentă, permanent flancată de versatilitatea acestuia. „Fals!” - mi-ar spune literatura contemporană continentală, în special cea de tip anglosaxon sau cea de peste ocean. „Binele învinge răul! Chiar și atunci când, cantitativ, e cu lipsă de măsură!” Câți însă, dintre noi, mai suntem în stare de a face necondiționat și din onoare, binele în sine? Bine pentru om și, evident, bine pentru omenire, că despre el, despre binele comun structurat universal, este vorba! Totuși, plasată într-un ansamblu holistic, îi dau și ei, literaturii respective, dreptate, câtă vreme atât ea cât și cinematografia din aceeași zonă, în mare parte, sunt puternic angrenate în manipularea umană, fiind, evident, viorile de pe primul rând al orchestrei în propaganda puterilor ce le patronează. Păi, altfel cum ar mai fi robotizat ele, marile puteri ale lumii, (indiferent de modalitatea de organizare, democratică sau totalitar-extremistă), omul oferindu-i doar iluzia, un fel de cer culcat aici, pe pământ, într-un viitor încă neștiut?

Fraților, uite, de-aia expresia „banul e ochiul dracului” tinde să se conceptualizeze și să aibă valoare universală. ...Chiar și pentru papuași, care mai practică încă schimbul în natură. Așa că și literații, și cineasții, în genere, oamenii de cultură, s-au făcut (mai nou, se întrec în a se face) frate cu al de la putere. Tartorele, de! Preferă și ei osul de ros, în locul marginalizării. Da, marginalizare, dacă nu, mai grav, moarte prin înfometare! Singura formă concretă și la vedere într-un stat democratic, cum este al nostru, al românilor strânsi între granițele unei țări funcționale, mai ales la nivel ficțional. De altfel, ce mai poate fi, în condițiile de astăzi, când globalizarea și-a arătat bine colții, o țară sau un popor? Mai nimic, dincolo de adunătura căreia îi vorbește *telembizorul* cu un scop și el bine preplătit. De cine? E, ghiciți și voi! Nu intuiți? Vă sugerez eu expresia: „aceeași Mărie cu altă pălărie”, invenție lingvistică, aici, pe plaiurile mioritice. Și ea, Măria cu altă pălărie, tinde spre universal! Nu de alta, dar, mai nou, „statul e în toate și în cele ce sunt și mâine vor rade la soare”, oriunde pe fața pământului. El are teșcherea cu crăițari, el e cu „dă-i și ăstua că e de-al nostru!” „Și dacă nu e?” - puteți întreba voi. Nu e și basta! Ce mare scofală, câtă vreme tot suntem prea mulți și trebuie restructurată omenirea precum un SRL, de către niște acționari incompetenți. Pe de altă parte, tot statul e și cu joarda (pardon, arsenalul,) cu care s-a înzestrat (chiar cu voia noastră), arsenal (mijloc și scop) cu care ne plesnește tam-nesam, și pe ascuns, și la vedere, dacă cârtim în front. Ce... *drepturile omului*? Ce libertate în a gândi și a te exprima liber? (Cu excepția balmăjitului la cer și la orăniile pământului, într-un pustiu în care poți chiar urla dacă te țin plămâni). Ce drept la proprietate sau la demnitate? Ce drept la viață decentă? Când e invocat binele suprem (cu siguranță, pentru om. Care o fi ăla, domnilor?!), toate principiile anterioare dispar ca și când nici nu au existat vreodată. În această situație, mai poți vorbi despre un bine? Da, doar dacă ai intrat în cârdășie cu orbeții și ai orbit și tu. În caz contrar, te întorci în antichitatea lui Platon și repeți spusele acestuia: „Ceea ce este este!” Altfel spus, în această lume a schimbărilor, a inconsistenței, există ceva real, comunicabil, în virtutea faptului de a putea fi comunicat, iar tu îl spui. Problema, după aceea, ține de auz că, dacă vorbești la pereți, ți-ai stricat degeaba și creierașii, și coardele vocale, și tastele de la calculator. E, în această situație, vreau sau nu, trebuie să mă întorc în lumea ce potențează surzenia, lătratul la stele, într-un cuvânt, răul. Să revin în lumea cacavelor, a Joițiinei, a lui Țârdel, Sfârlogel și Uri-

nelei (helăuuu!), și a multora ca ei, lume de care parcă am fost blestemat să am parte. ...Și de care să nu mai scap!

Dragii mei, sunt convins că nici voi nu le-ați dus dorul, câtă vreme am încercat să-mi văd de ale mele. ...Însă am putut? Nu! Nu câtă vreme cacavelismul se reinventează, renaște, se metamorfozează, din dracul gol pușcă, în îngerul cu chip de om ce disprețuiește zămbind artistic?! Doar sunt consiliați de profesioniști cu renume! Noi, muritorii, într-o veșnică amorțeală a minții, ne pricepem cum nu se poate mai bine, să punem „preț pe disprețul lor” și să îi aruncăm acolo, sus, dreapta și stânga împăratului, un fel de „unși”, „aleși”, ba chiar „distinși”. „Riscurile democrației!”, zic unii, carențele acestei orânduiri, spun alții. Neșansa de a te fi născut în această lume a destrămării și frângerii de sine, spun și eu, mai ales atunci când dau în clocot. Revenind, cacavelismul odată recommetizat (din patru în... cinci ani, în saloane „Style”), se pune în mișcare, se rostogolește, iar odată cu el și muritorul ce își plătește cu vârf și îndesat „deșteptăciunea”. Asta e! Cine, Doamne, iartă-mă, ne pune să fim așa deștepți?! Mai bine proști, că tot se zice că ei, proștii, nu simt nimic. Nici măcar durerea! Iar dacă se întâmplă (rar, evident!), ea, durerea, devine un fel de preludiu la orgasmul colectiv, manifest, ca în versul poetului rostit de toți în copilărie: „noi vrem pământ” Păi, am vrea, dar și cu pământul ăsta nu e așa cum crede muritorul care dă cu sapa până îi ies ochii, ca în Evul Mediu. Ești în stare să pui de o „aroganță” cu alesul sau cu servitorul de serviciu, ai și tu osul de ros, altfel stai cu ochii pe cer și te sfădești cu Dumnezeu pentru secetă și lipsuri. Da, cam asta e și nici că poate fi altcumva cât timp, oriunde te-ai adresa, aici, la noi, pe pământ (justiție, instituția „X”, organul „Y” etc.), fie nu ți se răspunde, fie primești răspunsuri diferite de la o zi la alta, la aceeași adresă, aceeași plângere (chiar și penală!), din partea aceluiași „dis-pus” să-ți răspundă. „Dovada! Cazuri concrete!” îmi cereți voi, „altfel bați câmpii fără să ști ce bați”. Vă asigur de contrariu mai ales de când m-am apucat să număr personal copacii tăiați ilegal de pe dealul Bujorâscu, din perimetrul Ocolului Silvic Motru. Îi inventariez pentru că cei care ar fi trebuit să o facă sunt doar servitorii de serviciu la ușa „unsului” în scaunul stăutului, pe banul boborului. Când voi termina, vin cu situația, cu lista. Vă dați și voi cu părerea despre ce vom mai respira într-un mâine, dacă vom mai respira. Că dincolo de părere, un fel de apă-neagră, un fel de uite nu e, câtă vreme chiar și coana Joițiina e și ea în toate, în cele ce sunt și a celor ce de când lumea

măsluiesc dosare... E!... Și nu e de colea! Urinela, asemenea! Iar Târdel, pe post de servitor, un fel de slugă la dârloagă, își face mendrele. Bate tot ce îi stă în cale! (doar știți că mi-a rupt coastele, mamei i-a spart capul în văzul tuturor, iar cei care ar fi trebuit să... mălc!), taie (copacii, am vrut să zic, de prin pădurile despre care am pomenit, dar și-ar înfige cuțitul oricând pe la spate în spinarea oricui), spânzură (la comandă), mai ales acum, de când orbul găinilor și surzenia a cuprins cu dragoste țărișoara ce încă se mai numește România. Mda, orbul găinilor și surzenia, molimă a dracului, nu glumă! Când e la un adică, nimeni nu se bagă, nimeni nu poate!

Domnilor, ce țî-e și cu libertatea libertăților și neamestecul „unșilor” în găleata cu jumări. De

altfel, ce atâta osteneală pe ei, dacă ele, jumări, sunt servite, elegant, pe tavă, de argați sau duse la guriță, de domnițe cu rochițele în șapte ițe. „Trai, nineacă, pe banii poporului!” bine boborizat! – că nu degeaba a lansat maestrul sloganul. Și pentru că tot am pomenit cuvântul dragoste, musai să spun că nu acest sentiment nobil ne alătură, ne împreună, ci interesul. Apoi tot el ne pune în conflict, în starea de a ne da arama pe față, de a spune cine și ce suntem. Și, în definitiv, ce am putea fi? În condiții de normalitate, de echilibru, nimic altceva decât un amestec de bine și rău cu potențări contextuale ce își revin singure în matcă. În caz contrar, doar un fel de sfârlogel în ușă la bordel, pe post de papagal pentru o joițină și ea mocirlă din mocirlă. „Ce se naște din pisică tot șoareci mănâncă!”, zice

românul. Altfel spus, Joițină ai fost, joițină ai să mori, chiar dacă ți-ai pus chiloții tanga și rochiță în șapte ițe, dorind cu disperare statutul prostituatului de lux, numai bună de servit desert, spre îndestularea „unșilor”, țârdeilor, sfârlogelilor și a celor care or mai fi fost, toți borfași din popor. Că de, „pădure fără uscături nu e!” Importantă e libertatea libertăților și neamestecul „unșilor” în găleata cu jumări. Ce atâta osteneală pe capul lor?!...Că doar sunt servite, elegant, pe tavă... Bă nene, mare comedia dracului și boborizarea asta!

Despre curve v-am mai spus câte ceva, dar am să revin. Nu de alta, dar prea sunt în toate și în cele ce ne calcă în picioare! Până data viitoare, să auzim de bine!

Dator cu o viață, acum, abia întors din moarte

Dragii mei,

Din câte mă cunoașteți (cei care m-ați mai „citiți” și ați mai aflat câte ceva despre mine), când mă apuc de făcut ceva, fac. Conjunctural, îmi pun la stors creierii, îmi răscolesc sufletul, iau în răspăr omul, lumea, cu alte cuvinte, scot tot arsenalul, îl pun în mișcare și fac. Prețul nu a contat niciodată. Totuși, acum, după ani, îmi dau seama că un gram de prudență (că de minte, nici vorbă!) nu mi-ar fi stricat. Nu de alta, dar cu vreo două săptămâni în urmă, mai exact, în data de trei (cifra asta e una de grea încercare pentru mine!), aprilie, anul acesta, am făcut un infarct. Unul, nu glumă! Am însă o dilemă! L-am făcut eu sau... Nu am încă un răspuns. Cert e că mi-a crăpat inima. Așa, deodată, de parcă nu ar fi fost a mea. Cu alte cuvinte, de la ea mi se trage! O fi, nu o fi așa?! Ce să mai zic?... Oricum, n-am cum să o mai condamn! Are și ea dreptate! Ochii mi-au văzut câte în lună și în stele, mintea și-a spus cuvântul tam-nesam, iar ea, cu sau fără vrere, a trebuit să rabde. Apoi, de când am deschis ochii în această lume și până acum, prin câte am trecut împreună, numai Dumnezeu știe!... De lumile posibile nici că trebuie să mai amintesc! Numai dacă mă gândesc la cele din cărțile pe care le-am trudit împreună și mă apucă amețeala. Să trăiești și să mori cu fiecare personaj, în fiecare cuvânt, nu e de colea. Dacă mai adaug și alte lumi, cu greu să mai încap în ceruri... În plus, câte și-o fi dorit și... de dat, i-am dat la sfântul așteaptă! Asta ar fi o altă poveste, de care ar fi trebuit să fi ținut cont și n-am prea făcut-o. Ba că nu e una, ba că nu e alta, ba că nu ar fi moral, ba că acum nu se poate, ba că s-a ivit nu știu ce și are întâietate, ba că alții au avut prioritate... Și uite așa, biata inimioară, supărată foc, mi-a trântit-o în nas: „Bă, cap de lemn, bă, până aici, gata, m-am săturat!” Poți să mai zici ceva? Nu! Dar cine nu se satură, mai ales că trăim parcă mai bezmetic ca oricând într-o lume, evident, la fel de bezmetică și, cu siguranță, întoarsă pe dos. Alergăm de la o zi la alta, câini surzi la vânatoare, prin te miri ce coclauri întortocheate, făcute, inconștient, de noi înșine, fără să prindem nimic. „Nu ai dreptate!” – o să-mi spuneți mulți dintre voi. Simt, cumva, reproșul vostru, până în măduva spinării, însă aprob în parte. Știu că știți, cum de altfel știu și eu, numai că nu conștientizăm. Nici unii! Iar dacă, prin absurd, am face-o, nu e chip să ne oprim până ce nu ne mai arde Cel de Sus câte una peste bot. Ne credem zmei, ne credem de piatră... Dar ce nu ne credem? Și uite, așa, ne și lăsăm pradă haitelor de pretutindeni și mai ales nouă. Și o facem doar din dorințe oarbe, oarbe... La ce folosește ceva când nu te poți bucura? La nimic! Nimic, nimic, nimic!

Fraților, să vedeți și voi ce scriam cu doar câțiva ani în urmă, în romanul „Viața ca iluzie și clipa ca destin”! Doamne ce titlu am putut să-i dau! „Peste tot, în jur, alături nouă, liniștea, simfonie a zărilor și a aducerilor aminte. Alături ei, viața, oricând gata, parcă, să trădeze. La țarmul clipei, misterul! ...Sau, alternativ, când Dumnezeu, când diavolul! Totuși, ultimul, mai rar. Între unul și celălalt, urcușul, destinul, ruleta, cifra 6. Repetată punere pe gânduri! ...Apoi, moartea, cortină a zădărnicii! Domnule, dacă ai putea să mori în picioare, semn?! Să rămâi, așa, stână de piatră și să te îngropi singur, perpendicular pe axa vremurilor! Să fii un fel de antenă, prin care, musai să treacă și timpurile, și cuvântul! În realitate, noi, tot una cu pământul, un fel de umbre stinse în amurgurile disperării. Te zbați să fii și... Una, două, ți se încurcă ițele! Păcat de oasele frânte și de alergatul pe te miri unde! Asta e! Una e să vrei și alta e să!...

Abia acum, după cele întâmplante, îmi dau seama că Dumnezeu, la timpul potrivit, mi-a șoptit: „Mă omule, mai ușurel!” Eu, ca de altfel voi toți, că la fel suntem, surd! Degeaba ne-a pus Cel de Sus urechi, dacă ne

încăpătănăm și auzim doar ce ne convine! Când, din disperare, le faci pâlânie, degeaba! Târziu! Pentru mine putea fi chiar foarte târziu. Dumnezeu, probabil o mai fi având ceva planuri cu subsemnatul. Pe de altă parte, s-o fi gândit totuși, că dacă ajung prea devreme la El, o să-L bat prea mult timp la cap cu tot felul de tâmpenii, pe care nu le-am înțeles aici, pe fața pământului. Pe de alta, și-o fi zis că cineva tot trebuie să vă mai spună și vouă, din când, în când, câte o bazaconie, altfel rămâneți așa, stane de piatră triste și mohorâte, fără nici măcar un zâmbet pe buze.

După mintea mea, și eu vin și mă întreb: cine v-ar mai fi adus aminte (bineînțeles, în stilul meu), despre frumos (frumosul manifest), de aici, de la noi, dintre cer și pământ? Și cine v-ar mai fi îndemnat să ascultați povești? Povești în care cred și, după cum ați văzut, mă topesc! Cine? Uite, de-asta nici că vă dau pace! Clic, pe adresa asta <http://www.youtube.com/watch?v=S8OBqomQFBg> și, cu sau fără voia voastră, o să ascultați una. O poveste fantastică, în care musai o să găsiți în același timp, ceva din noi toți și din fiecare în parte. Povestitor? Olguța, frumoasa noastră de peste deal, și maestrul Blondea cu trupa lui, sus, pe plaiul Gorjului, la Râncea.

„Frunzuliță de susai/Sus la munte, jos la plai/Mă făcură hoț de cai/Da` eu numa unul luai/Pintenog la trei picioare/Și spintecat la o nare/Să-mi ducă mândra călare/Până la Plaiul ăi mare/ (...) Nu sunt, Doamne, hoț de cai/Da` suiam mândra la plai/Să n-o dor` ale picioare/Că e tinerică tare/La capătul drumului/La ușa conacului/Dădeam drumul calului/La polata fânului./ La capătul drumului/La ușa conacului/Dădeam drumul calului/Și nu spunea nimănu!”

E, ce ziceți? Parcă e altceva! Voi, cei cu inima necârpită (că asta, a mea, deocamdată e ferfelită!), ar trebui să dați chiot după chiot. Ca la nuntă, când se-nvesește omul! Merită, ascultați-mă pe mine! Viața e și nu e... Ați văzut ce am scris mai sus? Apoi, totul, în povestea asta, are liant: maestrul Blondea trage pe vioara aia cât să-ți facă sufletul țândări, cât să te rupă în două, orchestra, la fel, iar Olguța Berbec, frumoasa despre care tot pomenesc, te face să o iei razna și să devii ascultător de poveste. Păi altfel de unde subiecte? Eu despre ce aș mai scrie? Din ce mi-aș mai hrâni patimile?! Spuneți și voi, nu am dreptate?

Dragii mei, revenind, la povestea cu infarctul, aflați că nu e glumă! Dumnezeu mă scăpase deja din poală, numai că m-a prins la timp. Tot la timp mi-a trimis și pe cei de la SMURD. La timp a făcut pentru mine, tot ce se putea omeneste face, și Ion Prioteasa, Președintele Consiliului Județean Dolj. În aceeași măsură, la fel ca Domnia Sa, doamna Laura Georgescu, Președinte al CNA, Raed Arafat, Secretar de Stat, domnul Ivanciovici, colegii de serviciu, cei din presa olteană, un prieten de suflet, domnul Titu Tudose... Totuși, fără doctorul Marinescu și echipa sa din sala de operație, fără doctorița Manuela Guran, fără asistentele de la terapie intensivă, într-un cuvânt, fără secția de chirurgie, condusă de prof. dr. Maria Dorobanțu, secție cu OAMENI și PROFESIONIȘTI de excepție din cadrul Spitalului de Urgență Floreasca, înghițeam gălușca. Măine, sâmbătă, 21.04 sau cel mai târziu săptămâna viitoare, după tradiție, îmi mâncați coliva. Au trecut deja aproape trei săptămâni. Mai fac haz de necaz, cât să mai uit. Toți cei enumerați mai sus, la care trebuie să adaug pe soția mea, Beatrice Silvia, alături căreia a stat întreaga sa familie și mulții, m-au întors în lume. Lumea asta, a noastră, cu bune și rele, lume pe care, ascultați-mă, trebuie să o prețuim. Din dispreț și ură nu câștigăm nimic. Și chiar dacă am strânge ceva (cum se strânge, de obicei, în și după război), la ce bun?!

Revenind, tuturor le mulțumesc din suflet, spunându-le că le sunt dator cu o viață. Grea datorie, dar poate cu ajutorul lui Dumnezeu, am să mă achit. Din nou, celor enumerați mai sus, mulțumiri din inimă!

Despre frumosul ca frumos manifest

Dragii mei,

Recunosc, ani la rând, am tot stat cu ochii pe tot ce mișcă în și deasupra lumii, scormonind când în ceruri, când în individul, pământean de sine muritor. Am tot stat, din perpetua căutare de mine, din permanenta căutare de noi, de om... Ce nu aș fi dat să vă fi spus acum: am găsit! Știu! Mă știu! În consecință, „omul e” iar după cele două puncte, să fi adăugat definiția lui, a omului, respectând măcar regulile impuse de Aristotel, adică, acele canoane ce fac referire la genul proxim și la diferența specifică. M-aș fi mulțumit să vă pot spune chiar și ceva mai puțin, însă să vă relev doar acel ceva structurat, riguros, fără attribute relativizante sau comparații decadente, oricând gata de pus sub semnul îndoielii (ca recunoaștere, în care ne zbatem de când am deschis ochii în această lume, și din lipsă, tot băjbăim). V-aduceți aminte, am mai spus: întrebarea lui Kant „ce este omul? poate fi și astăzi întrebare, în cel mai riguros sens al cuvântului, chiar dacă sunt mulți din cei ce o neagă fără a putea pune în locul negației, ceva (repet, riguros).

Mă rog, nu vreau să intru în polemică și nici nu îmi doresc să conving prea mult lumea cu cele adunate de subsemnatul. Uneori, sunt ten-

tat să dau dreptate chiar celor care mă contestă, convins fiind că abia de aici, din contestație, perspectivele cunoașterii, ale hermeneuticii, abia din ea, interpretarea, exegeza și... La sfârșit, aproape ciclic, iar contestarea, iar negația. Nu ne simțim bine altfel și bine facem, că într-un alt mod de a exista nu am mai putea fi chiar și când nu mai respirăm. Din nimic se naște totul! În „Lacrimi și bani”, vă spuneam câte ceva și despre „Nimic”, și despre „Marele Echilibru”. În definitiv, de ce să nu fiu sincer, cam toate afirmațiile în legătură cu aceste delicate chestiuni se rezumă la o extrapolare a firescului uman, la o extrapolare a acestui Eu-Tu, evident, cu rest. În consecință, dacă în acest Eu-Tu există echilibru, undeva deasupra lui, musai Marele Echilibru! Altfel, pe ce ne-am mai sprijini singurătatea, tristețea?...Că bucuriile ni le sprijinim în noi. Doar rar suntem capabili să dăm și celor din jur câte ceva din ele. Iar când o facem, cu siguranță, un soi de interes stă agățat de linia boltită din podul palmei. Parcă am fi făcuți să luăm și iar să luăm! De la sentimente, la tone de bancnote, de aur, de diamante! Adunăm ca niște hârcioși bezmetici, al căror scop e strângerea, fără a vedea cât se distruge în jur prin a noastră strângere (de inimă!). Strângem ca și cum am putea purta tot strânsul spre confort, te miri unde, pe noi, agățat.

Din câte am tras cu ochiul, mai nou, agățăm chiar și o palmă mai jos de buricul și el împodobit cu un oarece safir (dacă nu, deja o fi fost plantat în el, vreun diamant mai orbitor).

Unii spun că astea-s bazaconii! Că tot ce strălucește ar sta în suflet și ceva mai sus, la „mansardă”. Nu comentați! Amintesc doar ce zic bătrânii: „unde nu-i cap, vai de picioare!” Și vai! Dar asta e iar o altă problemă! Nu mă bag câtă vreme prea fierbe oala!

Revin la acel „Eu-Tu”, în special la chestiunea ce ține de „rest”, la acest rest ce face, între noi, diferența. De aici, din el, și bogăția (las la îndemâna voastră să o alegeți), și sărăcia (de care v-aș sfătui să fugiți ca dracu de tămăie!). Nu de alta, dar ea, sărăcia (mai ales aceea ce stă în lipsa de spirit, singurul ce poate face viu omul, între semenii), îți poate șterge identitatea. Imaginați-vă, să fii ce? Nu tu om, nu tu măgar (animal, în general), nu tu pom, nu tu nici măcar fir de iarbă sau adiere de vânt în zadar. Să vrei să te iei de undeva și să nu ai de unde! Să vrei să fii altundeva și să nu ai ce trimite. Să vrei să îți amintești de tine, și ioc amintire! Să vrei să fii și tu nume în rândul lumii și, culmea, chiar să nu fii, în condițiile în care, totuși, unul, asemenea ție, îți spune: „mă, nea cutare!...” Domnilor, mare minune să ai un nume! Problema cea mai grea stă în faptul că numele nu e la întâmplare. Nu îl iei din cui și pleci așa, de-aiurea, cu el la plimbare. El, numele, cu greu, se zidește. Păi, Manole, până să o zidească pe Ana, era Manole? Da de unde! Nici pomeneală! Noe, dacă nu ar fi călărit potopul, ar mai fi fost el Noe? Draci uscați! Sau nici măcar ăia! Uite, aici, lângă noi, Olguța Berbec, frumoasa noastră de peste deal, (cum care deal? Țăla, de dincolo, de celălalt! ...Mda! Ehe, dealuri, în România, câte vrei, frumoase, ca ea, mai rar!), ar mai fi ea Olguța, dacă nu ne-ar fi zăpăcit pe toți cu: „Te iubesc, nană, pe tine/Dar plânge inima în mine/Mama mi-nchide porțița/Să nu-ți dau ție gurița/ Te iubesc, nană, pe tine/Dar plânge inima în mine/ Mama mi-nchide porțița/ Să nu-ți sărut ție gurița/Zice că nu-s pentru tine/Și să te las, ar fi bine/Tu ai avere și casă/ Nu-i de ajuns că sunt frumoasă/Vai de ochișorii mei!/Cum ard lacrimile în eil...” Frumoasă, frumoasa noastră, frumoasă și povestea! Când vrea Dumnezeu, le potrivește! Pune într-un loc, totul! Probabil, să vedem, măcar ici, colo, cam cum ar trebui să arate omul Om! Asta e! Îți vine să o mănânci chiar și când spune „Azi las în urmă ce-am iubit/Și sufletul mi-e pustiit/Nu mai au loc păreri de rău/Acela nu e drumul meu” și te face să crezi că tu ai fi cel părăsit. Superbă melodie! Un alt fel de poveste! Una fără hepiend (happy end), dar în care ea, artista, ca interpretă, are și feminitatea Fecioarei, și vocea Pruncului ținut de ea, de Fecioară, în brațe. Ori să cânti cu glasul lui Dumnezeu, nu e de colea! Iar când ea, Olguța, repet, de aci, de peste deal, este una de a mea, de-a poporului în care m-am născut, îmi vine să cred că Cel de Sus nu ne-a părăsit.

Fraților, v-aduceți aminte? Spuneam că frumosul e fără concept. Așa a zis Kant și chiar are dreptate. Trebuie să ai doar „ochi” să-l vezi. Când însă el e manifest, altfel spus, când frumosul e la vedere, nu mai ai încotro. Vrei sau nu, îl re-cunoști. Ca în teoria lui Platon, despre care v-am vorbit... Olguța Berbec - asemenea. Vreți sau nu, recunoașteți, e! Ce să-i faci? Dacă e, e! Olguța, delicata prințesă a folclorului mehedințean, Olguța-frumoasa noastră de peste deal!

Daniel
Crăciun

CULTURĂ PRIN TURISM ÎN ȚARA SFÂNTĂ

Lucreția Berzintu de vorbă cu VICTOR CAMIL

În una din excursiile organizate cu pelerini români la Locurile Sfinte creștine din Israel, am avut marea bucurie de avea ca șofer, și, în același timp, ghid pe autocar, unul din cei mai profesioniști angajați ai companiei Egged (se citește Eghed), israelian originar din România. Pe când mă aflu în Valea Hozevei din Deșertul Iudeei, am profitat de o pauză și am stat de vorbă cu șoferul autocarului, licențiat în istorie. Cu mâna stângă conduce volanul, iar cu mâna dreaptă ține microfonul. Nu mai vorbesc de faptul că este o enciclopedie, mai ales în cunoștințe de istorie și geografie.

Stimate domn, vă rog să vă prezentați pentru cititorii români de pretutindeni, apoi să ne relatați câte ceva despre aceste pelerinaje cât și despre activitatea dumneavoastră, atât la compania unde lucrați cât și cu pelerinii români la locurile sfinte.

Mă numesc Victor Camil și sunt venit în 1976 în Țara Sfântă, dar, în "timpul liber", o fac, cum se spune, pe șoferul - ghid, cu pelerini români. Îmi place ceea ce fac și fac parte din ceea ce se cheamă un Israel - asociație, care înseamnă un Israel frumos. În relațiile pe care le am, în acest context, cu cei care vin în pelerinaj prin Biserica Română, încerc să redau aspecte din viața israeliană cotidiană, mai puțin, să zic așa, cunoscută de cei care ajung aici. În ceea ce privește contribuția Bisericii Ortodoxe pe acest plan, eu cred că este hotărâtoare. Toate ieșirile care le facem în acest aranjament sunt pelerinaje - efectiv, adică mergem pe urmele Mântuitorului. Mergem de la Betleem până în Galileea și atingem în două zile ceea ce alții fac într-o săptămână. Iar, după cum știm, fără biserică, sau mai bine spus, fără religie, eu zic că nu există cultură. Cum nu poți să scrii istoria culturii românești fără să începi cu biserica, cu mănăstirile, cu preoții, cu călugării, deoarece poți să spui că aceștia au fost primii cărturari, tot așa,

nu poți să spui că ar exista cultură fără religie. Și aici eu vorbesc și ca evreu, că n-are importanță din ce religie faci parte. Pentru că, dacă nu era religia, nu aveai Capela Sixtină, nu aveai cele două degete care se ating, și nu ale lui Michelangelo; fără biserică nu aveai Sfânta Sofia din Istanbul; fără biserică nu ar fi existat San Pedro din Roma, și fără biserică, nu aveai Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim. Și tot așa, lanțul perlelor de mănăstiri care înconjoară Marea Galilee. Noi vizităm aceste mănăstiri, oamenii primesc explicații în detail. În ceea ce privește ziua de astăzi, noi am coborât acum la Hozeva și vreau să vă spun că avem acum 47 de grade, și asta nu la soare, la umbră, și totuși oamenii coboară la mormântul celui mai tânăr sfânt din lumea creștină, Sfântul Ioan Iacob Hozevitul (Românul), de la Neamț. Când se întorc de acolo (cca 2 km pe jos), sunt uzi, însă mulțumiți. Dacă oamenii sunt mulțumiți, și eu, la rândul meu sunt mulțumit. Vorbind de Hozeva este greu să redai în câteva cuvinte, fără să ai imaginile din față. În inima deșertului Iudeii, ai o mică, mică oază de verdeață. În această oază se găsește construită mănăstirea Sf. Gheorghe Hozevitul care adăpostește moaștele Sfântului Ioan Iacob Românul. Pentru românii care ajung aici este o realizare, cum și este o realizare faptul că sunt aici.

De unde sunteți de loc?

Sunt originar din Satu Mare. Am lucrat acolo la Întreprinderea comunală - secția transport, și venind aici în Israel, am intrat la Cooperativa Egged, care este cea mai mare firmă particulară de transport din lume. Spun asta deoarece noi deținem 5000 de autobuze Mercedes, 236 de Volvo-uri. Dacă o să-mi spuneți că Primăria din Tokio sau București, are mai multe, o să vă spun da, dar nu sunt particulare.

La firma noastră, altceva decât ceea ce cunoașteți, directorul general are salariul mai mic ca șoferul. Se știe că banul se face ieșind la stradă, adică să te urci la volan, să-ți iei gentuța

și să vinzi biletul. De aceea la noi, ore suplimentare în birou nu poți să faci. Ești plafonat, mai mult de 25 de ore nu poți să faci. Dacă vrei mai mulți bani, indiferent ce funcție ai, te urci la volan și faci acest ban, sub această formă.

În legătură cu organizarea firmei, suntem sistem de cooperativă, iar operatorii la noi au salarii frumoase. Ca să fii la noi operator, trebuie să îndeplinești trei condiții: 1. Să fii sănătos; 2. Să ai permis de conducere pe autobuz; 3. Să ai cei 130.000 de dolari USA, ca să-i depui ca acțiuni. În momentul când ești acționar, ai și dreptul de a fi ales și a alege.

De obicei, la noi, din patru în patru ani se schimbă conducerea. Iar dacă astăzi ești director general, mâine poți să fii și șofer pe numărul 18, cum de exemplu este Țvika Pop, fostul director licențiat la Berna; dacă vrei, tot așa licențiat, Giurgiuman, care lucrează pe autobuzul liniei cu numărul patru, fostul director cu circulația în țară. Deci, astea la noi sunt de comun acord acceptate iar parcul de mașini pe care îl deținem (întreținerea acestora) este unul din cele mai bune din lume, ca și siguranța de circulație.

La noi, toți șoferii sunt înarmați, toți sunt instruiți. În caz de nevoie știu ce să facă cu arma. Toate mașinile noastre, care lucrează pe liniile interurbane, sunt conexate la o hartă electronică prin satelit, iar în caz de nevoie, șoferul este suficient să apese pe un buton cu piciorul sau cu mâna pe alt buton, și, poliția, armata, în acel moment știe la milimetru în ce loc se află autobuzul și imediat vine la tine. Și dispecerul știe în orice clipă unde se găsește autobuzul, dar, asta înseamnă să se folosească de o hartă, și, orice folosire a ei, costă bani. Așa că, dacă mergi cu autobuzul acasă, dispecerul n-o să te caute prin satelit niciodată. Toate acestea costă bani, de aceea și transportul cu firma noastră este puțin mai scump, însă în ce privește siguranța de drum, nu există în toată lumea așa ceva.

Totuși, de unde aveți această atracție pentru turism? După cum văd, sunteți foarte bine informat privind turismul laic, care se îmbină foarte bine cu cel religios...

Eu am ajuns aici în Țara Sfântă știind foarte puțin despre religia creștină, adică nu știam aprofundat. În mare parte aveam cunoștințe pentru că am avut un coleg de clasă pe care îl chema Știrbu Ioan și era fecior de preot. Ulterior, tatăl lui devine protopop la Baia Mare, și, noi fiind colegi de clasă, am mers de multe ori la el în casă unde am „supt” - cum se spune, de la rădăcină, cunoștințe de religie creștină. Pe undeva mi-a plăcut... Venind aici în Țara Sfântă, unde fiecare piatră ascunde istorie, dacă o zgâlțâi, am început să citesc mult, și să ajung la locurile

ecumenice, mai ales la Notre Dame, unde se țin comunicări foarte interesante, chiar dacă aparțin lumii catolice. Așa am ajuns, încet - încet, să intru într-o horă din care m-am ales cu aceste cunoștințe în ceea ce privește religia.

Pe de altă parte, referitor la turismul laic, mi-a plăcut geografia, iar împreună cu băieții mei am învățat și despre țară. În ceea ce privește cultura pe tărâm istoric, baza o am la istoria romană. În cadrul Facultății de Istorie din Israel am făcut doi ani de drept roman.

În România ce ați studiat? Dar în Israel?

În România am terminat Școala Tehnică Auto de la Brașov, pentru întreținere și exploatare iar în Israel am studiat la Universitatea din Haifa și Ierusalim, obținând Diploma de inginer în semnalizare rutieră.

Ne povesteți despre niște excursii laice în Ierusalim, foarte interesante...

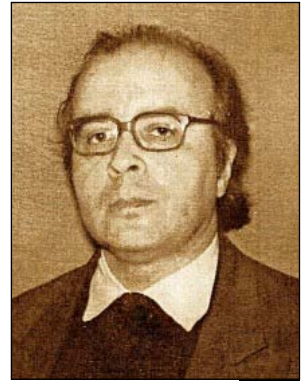
De fapt, în Ierusalim nu vei întâlni nimic laic. Totul este legat, pe undeva, și de religie. Însă, revenind la ceea ce ați vrut să aflați, vreau să vă spun că noi organizăm - eu vorbesc de noi, evreii care locuim aici, itinerarii nocturne (pentru străini poate nu-s așa de plăcute). Noaptea, mergem pe acoperișurile din orașul vechi. Poate o să vă mire, însă, sunt trasee pe care poți să mergi în Sfânta Cetate pe acoperișurile caselor în care oamenii locuiesc, și ei nici nu știu măcar că mergi pe acoperișurile lor, pentru că ei dorm, nu te simte, nu te aude. Acoperișurile sunt foarte groase, sunt din piatră, sunt de sute de ani vechime, și te plimbi efectiv - aici în zona armeană, aici în zona musulmană, aici în zona evreiască... poți să treci dintr-o zonă în alta, și este foarte interesant, totul este luminat... Poți să spui că ești și destul de sigur, cu condiția ca, fiecare să fie înarmat dintre bărbați.

Fiecare casă peste care treci, își are istoria ei. Și mai ales grupurile de case, care sunt împărțite pe raioane, să spun așa. De exemplu în zona creștină știu unde au stat cruciații, știu unde au avut sediul teutonii, știu unde au avut sediul templierii ș.a.m.d. Când facem aceste ieșiri nocturne, coborâm de la Mănăstirea lui Arthur, unde se găsește și masa rotundă. Deci, când se cântă "Cavaleri ai Mesei Rotunde, să gustăm dacă vinu-i bun...", să știți că există această masă, de facto. De la această mănăstire noi coborâm în jos spre orașul vechi spre poarta Yaffo. De acolo mergem puțin spre Al - Aqsa și de acolo urcăm pe acoperișuri pentru plimbarea nocturnă, ca și mâțele.

Vă mulțumesc și vă doresc sănătate și realizări a cât mai multe itinerarii turistice prin Țara Sfântă!

- Mulțumesc!

VARIANTE ALE POETULUI

LIGHIOANĂ CVASI-UMANĂ CONTEMPORANĂ

unii – privind tulpurea baltă numită azi
lume – se tot întrebă cum există o
lighioană umană
contemporană: dar – dar!

În afară de a
exista – mai face oare
ceva?

cel mult – se poate ca
respirând – să se mai solidarizeze c-un
vânt...

arată uneori c-ar putea eventual fi
ceva – dar imediat se și oprește din
a arăta – nu cumva să se închege – printr-o
nedorită kabală - și
să-nceapă-a se
păstra

...așa că – decât să pierdem timpul
care deja s-a spânzurat de brazi – mai
bine să ne vedem – orbi
pe altădată – care e numele oricărui
azi

ÎNSINGURARE

prin bogătași și târfe ai pus accente-n lume
nici moartea nu-Ți dezice penibila scandare:
pute-a cadavru - strașnic - până și-n seri de glume
înmormântarea însăși devine depravare

noblețea neființei e decretată nulă
iar templul e o piață de vânzolare-a fierii
...n-am unde pune capul – visând la animulă
degeaba caut bezmetic un clopot al tăcerii

se zvârcolesc și sfinții – pierduți de-aureole
se vestejesc pe ruguri mii flori cu-arse corole
...stejaru-ncearcă orga – prin crengile-nlunate

e gata să-nfieze – ori crucii s-aibă-și frate:
doar muntele mai știe – sub patrafir de umbre
să-mi ierte fericirea singurătății sumbre

POETUL

golit de-orice filosofie – caut
să-mi amintesc cețos cum sună-un flaut

să dau – așa - din întâmplare – peste
mistici vecini - culegători de creste

nu-s rob oglinzii și nici serv ideii
cascadele de rouă mă îngroapă
șoptesc lui Iosif al Arimateii
să-mi scurgă în potir sânge și apă

am plâns destul misterul Învierii
palmele-mi sunt străpunse amândouă
sub coastă simt înțepătura sfânt puterii

roșesc în picuri – la picioare-mi – ouă:
am dat Golgota-ntreagă pe-un poem
și iar răsare stea la Bethlehem...

ȚARA ANA

*Închinată lui Gheorghe Zamfir -
31 decembrie 2012*

ca pe Cenușăreasa-o vor pe Țara Ana
sub spuză și mizerii să-i îngroape
icoana-i de Ileană Cosânzeana -
de zor mormânt în bezne vor să-i sape

o țară fără Nord e Țara Ana
țoapele și mârlandii: importați păduchii
sub lălăieli soioase îi ascund toți rana
rachiul prigonirii-i arde-ncet rărunchii

i-au smuls carpații și-au târât-o
sleită în amurg de babiloane
nevertebrată sclavă și-au dorit-o
s-aplaude tonții iadul din betoane

o au zidit-o-n pâclă și-n trădare
dar steapă-i în baladă Țara Ana:
va ține-o vreme templul tău – Satana
pentru că – biet hoinar – Manole habar n-are

ești ștrenguită târfă-a tuturor
o hetairă – când tu ești doar Trista:
dar peste golgote și zid – plutește zbor
și-n raiuri - Ana-i soră cu Precista!

...cum stăm noi răstigniți de farisei
s-aude plânsul din zidire:
cu cât vom sângea mai mult înaltul stei
cu-atât scurta-vom drum spre fericire!

căci lacrimile Anei curg ca roua
mânia lor se suie-n pălălaie
topind piroane – lanțuirea-a doua
s-aerisește pân' la cânt de naie!

...o – Țară Ană fără de noroc
s-apropie al Învierii sfânt soroc!

PAȘTELE DE FOC DE LA COSTEȘTI

ELENA BUICĂ (CANADA)

Sărbătorile de Paști vin întotdeauna cu bucurie pentru oameni, dar o întâmplare nemaiauzită a făcut să fie un Paște de foc. Mi-a amintit-o un prieten din adolescență, care zilele trecute m-a sunat la telefon. Refugiat cu părinții din Basarabia în comuna mea natală, mi-a povestit câte ceva din primele impresii despre oamenii Țigăneștiiului de Teleorman în mijlocul cărora poposiseră în preajma sfințelor Paști. A fost impresionat de felul cum oamenii trăiau adânc o întâmplare cutremurătoare, chiar dacă trecuse mai mult de zece ani și nici nu se întâmplase în satul nostru, ci la ceva distanță, în comuna Costești din județul vecin, Argeș. Imediat mi-am amintit, că în vara trecută și eu auzisem un ecou al acestei întâmplări dăinuind peste două generații. Era un blestem al unei bătrâne aruncat cu năduf vecinului de după gard cu care se afla în vrăjmășie: „Dea Domnu’ să trăiești ca popa din Costești”. Astfel au reînviat povestirile auzite în copilărie despre acea terifiantă întâmplare.

În 1930 ziarele vuiău anunțând o știre care avea să îngrozească nu numai România, ci întreaga omenire. În ziua de 18 aprilie a ars biserica din comuna Costești împreună cu 118 suflete dintre care 100 erau copii.

În acea zi, Vinerea Mare, peste sat se lăsase amurgul calm, fără să prevestească nimic rău. Viața pulsa în liniștea acestui senin al înserării de primăvară. Suflarea satului, cu mic cu mare, după obiceiul străbun, cu haine noi, se pregătea să meargă la biserică, n-aveau cum să-și închipuie că în curând vor fi zguduți din temelii. Copiii, în mână cu o lumânare îmbrăcată în flori, pășeau cuviincios spre biserică, fără să-și închipuie că acești pașii îi duc spre o moarte cumplită. Pășeau cu sufletul plin de bucurie că vor cânta Prohodul Domnului.

Biserica din satul vecin, asemănătoare cu cea din Costești

Biserica era mică și veche de peste 200 de ani, construită din lemn, cu o intrare joasă, pentru care trebuia să te apleci ca să pătrunzi înăuntru și cu ușă deschizându-se spre interior. În biserică, neputând încăpea toți oamenii, au intrat numai copiii, înghesuindu-se cum au putut, iar cei mari au stat afara, cât mai aproape de biserică pentru a asculta Prohodul. Lumina nu putea pătrunde prin micuțele ochiuri de geam zăbrelete și singura sursă de lumină era cea venită de la lumânări. O lumânare și-a întins flacăra până la o coroană de celuloid. dascălul a stins-o cu

palmele, dar o scânteie a urcat în pod și în scurt timp, limbi de foc se înălțau uriașe deasupra bisericii văzute și de la 10 kilometri distanță. A început un vacarm greu de închipuit în care țipetele disperării erau înfiorătoare. La ușă s-a creat busculadă, copiii n-au mai putut ieși, iar părinții de afară, în marea lor disperare, bulucindu-se unii peste alții, au blocat ieșirea. Au urmat scene apocaliptice. Părea că ladul a coborât pe pământ. Văzduhul s-a umplut de țipetele de groază ale părinților înnebuniți de spaimă și ale copiilor chemându-și părinții să-i salveze. Au rămas acolo înecându-se de fum, zbatându-se și răcnind de durerea cărnii care sfârâia arzând. Vacarmul parcă a durat o veșnicie, dar în curând țipetele copiilor au încetat, doar trupurile încă mai continuau să se zvârcolească în spasme. Mirosul de carne de om arsă a început să se răspândească pe mai mulți kilometri. Într-o jumătate de oră focul mistuise totul. Când au venit peste doua ore pompierii din Pitești au găsit un morman de corpuri încolăcite unele peste altele, care încă mai fierbeau în mistuirea jarului. Un singur tânăr a putut pătrunde înăuntru și a povestit apoi grozăvia pe care a văzut-o, dar după două luni a murit și el din cauza arsurilor. A descris imagini terifiante, copiii în chinurile flăcărilor, preotul încă viu, în picioare cuprins de flăcări strigând: "Doamne, Tu ai murit pe cruce, eu mor pe altarul Tau". În dimineața următoare, la câteva ore după foc, preotul Dumitru Vișinescu, a fost găsit carbonizat. Sub brațele lui se afla unul dintre fiii săi, de 11 ani, pe care încercase să-l salveze din flăcări. Ca printr-o minune, Sfânta Evanghelie a fost descoperită întreagă, sub preot, fiind afumată doar pe margini. Preotul acesta L-a slujit pe Dumnezeu până în ultima clipă. Acum, Evanghelia se află la Muzeul Național.

Copiii carbonizați, scoși din cenușă, au fost întinși în curtea bisericii pe două rânduri la căpătâi cu părinții lor, adevărate monumente ale durerii.

Din presa vremii care ne-a lăsat mai multe mărturii, redau un scurt citat: „O femeie își pierduse toți cei cinci copii ai săi. Aliniase cadavrele pe iarbă, în ordinea vârstei. Iaca pe Ancuța, spunea ea, asta e Mărioara, el e Nicolae. Ancuța nu avea cap, o bucată din șira spinării ieșea din gulerul bluzei. Marioara avea numai craniul. Nicolae avea țeasta capului spartă, fără creier. Și femeia se silea, în halucinația ei, să dovedească cu fotografiile aduse de acasă că aceia și nu alții sunt copiii ei”.

Înmormântarea a avut loc în a doua zi de Paști și a fost susținută financiar de autorități

Multe zile au răsunat strigatele de jale ale întregului sat rămas fără copii, până când treptat oamenii s-au istovit plângând. S-a așternut apoi o tăcere grea, apăsătoare și orice activitate a încetat. Timp de mulți ani, la Costești, horele satului sau cele tradiționale în duminica Paștelui, nunțile sau alte petreceri s-au ținut în satele vecine.

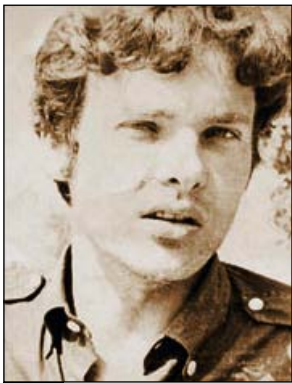
E lesne de înțeles că această tragedie din Costești a făcut înconjurul pământului. Au venit ajutoare din toată țara și din întreaga lume. Regina Maria și principele Mihai au venit la înmormântarea celor dispăruți.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca în fiecare luni după Paști să se facă pomenirea celor arși în biserica din Costești.

Pe locul tragediei s-a ridicat imediat o capelă, iar în 2003 s-a construit o biserică mică din piatră, iar locul unde a fost biserica de lemn este împrejmuț cu un garduleț. După cinci ani oamenii aveau o biserică nouă și încăpătoare.

Astăzi sunt din ce în ce mai puțini oamenii care-și mai amintesc această tragedie. Ar fi un mare păcat să lăsăm să cadă sub pecetea uitării această întâmplare care a atins fibra cea mai sensibilă din străfundul inimilor omenești, motiv pentru care am așternut cu emoție aceste rânduri.

Închinându-le și lor un gând, ne vom petrece Sfintele Sărbători ca în toți anii în pace și liniște, rugându-ne ca Cel de Sus să ne ferească de urgii care pot veni și din senin și trimițând o urare creștinească tuturor semenilor noștri: HRISTOS A ÎNVIAT!

„HAYWARD FAULT”

(Fragment din volumul “HOTEL CALIFORNIA”)

ERWIN LUCIAN BURERIU (USA)

Plimbările de seară sunt o binevenită relaxare, atât pentru cei tineri, ce și-au vâjâit mașinile, întorcându-se de la lucru și închizându-le în garaje, cât și pentru celelalte vârste. Casele astea, atât de încăpătoare și construite dintr-un material termoizolator, păstrează mai ales la parter (echivalând la americani cu nivelul 1), cât și la primul etaj o răcoare suportabilă. În sensul că nu se încing întotdeauna atât de mult pentru ca să pornești elicele din tavan sau motoarele climatizării. Totuși, după o zi cu temperaturi mai mari de o sută Fahrenheit, adică vreo 45 Celsius, lumea se înghesuie în rezervații, scuaruri sau străzile lăturalnice care au trotuare și nu vă fie cu mirare dacă un trening e absolut necesar, pentru că Oceanul din apropiere respiră. Briza este răcoroasă întotdeauna.

Parcă e un făcut că vecinii ies și ei la aceeași oră. Cu o pereche de bunici, împingându-și nepotul în cărucior ne tot salutăm cu “HI!”, schimbăm câteva politețuri în englezește. Însă într-o zi l-am auzit clar pe bunic atrăgându-l atenția copilului cu un “Uite, veverița!” și de atunci conversăm românește. Căci, chiar dacă nu sunt atât de mulți români ca în Canada sau pe coasta Atlantică a Statelor Unite, ei au ajuns și până la Pacific, în San Francisco Bay Area.

...Ei sunt din Cluj și au cam aceeași situație ca a noastră, deci o viză pe zece ani cu vizite dese, de câte șase luni, la copii. Nepotul lor are ceva probleme cu umblatul, o chestie de la naștere, la care doamna Ema lucrează cât poate. Cel mic e și puțin obez, ei pun asta, desigur, pe seama Fast Food-ului. În țara noastră se și duce o campanie exagerată împotriva alimentației de acest gen. Uite, îmi zic, fantomele propagandei românești ne urmăresc și aici. Dar în absența unor asemenea bunici, care să vină în State din când în când să le gătească celor plecați la lucru de dimineața până seara, ca la

mama acasă, ce pot să facă tinerii? Să consume, în pauza de prânz, hamburgeri, sandwich-uri cu pește sau pui, cu sos, salată, ceapă, sau ciocănele de pui rumenite în baie de ulei, cu cartofi, cutii cu mâncare chinezească, japoneză, thailandeză, beefsteck, porc sau somon de Alaska la grătar, câte și mai câte. Eu, zic, m-am acomodat foarte bine cu bucătăria americană, am mai dat jos ceva burtă căci aici nu găsești carne grasă. Ehe, zic clujenii, dar și când face doamna Ema niște sarmale, supă de pui cu tăiței, ba are chiar și o rețetă de mici. Nu îi contrazic, căci mă duce gândul la o ciorbă asasină, de fasole cu afumături, cum facem noi numai în România.

Domnul se arată îngrijorat de vulcanii din Islanda, care erup chiar când trebuie să treci spre Europa. Căci se apropie ziua plecării. Și că data trecută s-au anulat niște curse, nu se putea ateriza nici în Germania, nici în Anglia din cauza fumului de cenușă. Eu îmi amintesc că aproximativ în aceeași perioadă Lufthansa ne-a dus fără probleme la Munich. Ba am ajuns chiar cu o oră mai devreme, deoarece zborul nostru ocolise Islanda pe la Sud, cum nu făcuse niciodată. I-am urmărit traseul în avion, căci prefer să nu mă uit la filme și emisiuni cretine pe micul ecran al scaunului de vizavi. Discutând cu clujenii aveam senzația că, de fapt, mai degrabă altele sunt îngrijorările lor.

Așa a și fost. Domnul părea nerăbdător în-continuu. Făcuseră, până atunci, de zece ori naveta în America. Dar anii trec. Nu se știe niciodată care e ultimul zbor. Ema era îngrijorată de starea, deocamdată aceeași, a copilului... Ne-am cerut scuze și am cotit spre Safe Way. Fiecare cu destinul lui, am zis. Și zău că numai de povestioare românești nu am chef aici, în loc să mă bucur de aleea asta formidabilă de palmieri, de mirosul portocalilor, de florile agresive și cărnoase care se cațără pe case. Când

Lucian Bureriu este membru al Uniunii Scriitorilor din 1968. A debutat editorial cu un volum de poezie. A publicat două volume de versuri, patru volume de proză scurtă, un roman și un volum de memorii. A lucrat ca redactor în Radioteleviziune și ca secretar principal de redacție la revista Orizont.

Prezentul volum de memorii este un debut la Editura Excelsior Art și o primă carte de însemnări de călătorie a autorului.

Afla mai mult pe:
www.excelsiorart.ro
ISBN 978-973-692-295-5

BEAB
Biblioteca Excelsior Art. Beletristica
120
Memorii / Jurnal / Interviu

LUCIAN BURERIU • HOTEL CALIFORNIA (note de călătorie)

LUCIAN BURERIU

HOTEL CALIFORNIA

(note de călătorie)

EXCELSIOR ART

mă aflu în America am senzația că și propria-mi umbră a rămas în țară.

În altă seară, inevitabilul se produse iar. De data asta clujenii veneau în viteză spre noi, erau de neevitat. Am încetinit, pentru că făceau un oarecare efort băgând căruciorul în viteză. Desigur, nu ne-au întrebat cum ne simțim, ce mai facem. Se plâneau că le mai rămăseseră doar câteva zile până la plecare. Și legile astea americane. Dacă, de pildă, în Canada se acceptă întregirea familiei, Statele nu au așa ceva. După ce tinerii devin cetățeni, putem veni și noi...Până atunci, în ziua stabilită pentru plecare trebuie să pleci. Desigur, în limita vizei te poți întoarce oricând. Dar distanțele astea. Cele unsprezece ore de zbor, escala și încă un zbor. Asta este, zic. Dar, zic ei, noi nu mai avem pe nimeni în România. Ai noștri sunt cu toții aici. E multă lume în situația asta, răspund. Doamna Ema e palidă, calmă. Domnul e puțin furios, copilul se agită, probabil prin contaminare cu starea de spirit a bunicului. Și timpul care trece peste noi și ne

mănâncă zilele. Poate se schimbă ceva în urma alegerilor americane. Poate noul guvern român va întreprinde ceva. No chance, no future... Ultimele cuvinte pe care le-am auzit de la seniorul clujean au fost „Eu nu mă întorc”.

...Și a rămas. După o dispariție de o zi, poliția l-a găsit fără viață pe undeva, într-un desiș, pe Guadalupe River. Probabil și-a luat viața, în ambianța exotică a vegetației exuberante de pe malul râului aproape sec. Ne-am întâlnit cu Ema, care ne-a spus chestiile astea. De data asta se grăbea, căci după ceremonia funerară trebuia să prindă avionul, pentru a se încadra în termene și legi.

De atunci căutăm, seara, mereu alte locuri de plimbare. Poate din cauza impresiilor lăsate de clujeni, poate că nu mai voiam să întâlnim compatrioți. Mai aveam câteva zile până la plecare, dar stabiliserăm deja data reîntoarcerii. Peisajul zilei ce se îndrepta spre amurg era scaldat în aceeași lumină strălucitoare, ca de flash, cum numai în California există. (SAN FRANCISCO, 2012)

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR

*Grupaj de poeme inspirat din
profunzimea Cântării biblice*

1. CÂNTECUL DRAGOSTEI

Văd umbra vântului și urma sărutărilor lui;
Sunt viorii ca amurgul cel rar.

Frunzele arborelui de smirnă au scris
în cetină numele tău;
Picioarele ciutelor sar peste el
și botul lor adulmecă spre chemarea firii.

Aburii vântului nu-mi pot da bucuria de tine;
Roua ierburilor mi te amintește, iubitele !

Lumina mea e frumoasă !
Ea răstălmăcește covoare și corturi princiare.

Sunt albă, atinsă de aripa morții,
Sunt neagră de tăciunele deșertului.
Sunt alungată să păzesc clipa deschiderii
florilor din oază.

Neascultarea mea m-a pedepsit căci am rătăcit
la amiază,
Am rătăcit în asfințit pe colinele verzi,
Să te gălesc,
Ademenindu-te de la mioarele tale...

Dar, vai, zâna cea frumoasă
își paște iezii aproape de turmele tale !

Se făcea că
un car de aur, trimis de un faraon, a luat-o.
Caii își scuturau în coamă șiruri de perle și
zale de aur.
Zânei i-au rămas numai boabele roșii ca de
sorb
și căușele cu stropituri de aramă și argint.

2. FLUIERE

De ce nu-mi vii iar iubite ?
Fluiere se aud peste munți;
Amuțesc prin văi...
Căprioarele neliniștite își ridică atent urechile,
Întorc botul spre soare :
Dintr-acolo vine el...
Cântă un cântec de dragoste:
Vino, o, frumoasa mea iubită,
zăpezile s-au stins,
ploile au stat,
rodul pământului a făcut scut,
cuiburile sunt pline de pui...

leși să mă întâmpini,
nu mai sta în umbra perdelelor,
după zăbrelele casei !
Mireasma viței înflorite te-a adormit ?

Nu auzi glasul porumbeilor sălbatici
certându-se cu vulpile șirete,
care-și sapă vizuini sub vie ?

Și cântecul s-a auzit până la alungirea
umbrelor,
până la adormirea turmelor,
până la ora când pasc puii de cerb.

Munți, apropiați-vă, pentru o clipă doar !
Aș vrea să-l văd pe mire,
Să-i mângâi pletele răscolite de vânt,
Să-i port o clipă mielul pe care îl duce pe
umeri.

Covor de flori înmiresmate, furați-l
și aduceți-l mie,
o clipă, doar...

Am cusut un ștergar pentru fața lui,
Am frământat o turtă îndulcită cu miere,
Am cules mere pentru cidru,
Și casa s-a învârtit mereu după soare,
De nu mai știu, câte ori,
Vântul a uscat cămășile întinse pe iarbă,
Râul s-a tulburat în altă cascadă,
Porumbița și-a săpat alt cuib în unica stâncă
Și căprioarele vin să mă întrebe de tine...
Le pare rău de singurătatea inimii mele...

3. MÂNGÂIEREA SOARELUI

Sub mângâierea soarelui înălbeam pânda;
Vălătuci cu ferestre colorate se ridicau în mingi
rotunde;
Căutam să le citesc în preziceri,
dar în jocul lor se spărgeau,
unul după altul...
Trilul turturelelor îmi vorbeau tot despre frumosul
meu...
Îl vedeam săltând peste pajiștea cu flori,
cu mieii și mioarele lui.
De acolo îmi făcea semne...
Apoi, se făcea că se înserase...
A venit fără pași până la zăbrelile ferestrei...
Se uita la mine...
Cânta iar despre viile înflorite,
Despre timpul cântării, care a venit...

4. MEREU ÎMI SPUN

Mă surprind amintindu-mi de tine...
Soarele nu și-a mișcat arcul lui cald
Decât o pătrime de ceas.
Mi se pare că este un timp nefiresc,
Nesfârșit de lung,
Fără dragostea mea.

Ai zburat din brațele mele;
Îmi era teamă să te rețin,
Așa pură și albă...

Acuma mi-au rămas:
Zâmbetul tău fericit,
Privirea ta cu irizații aurii,
Culcușul cald din perna brodată de mama...

Aștept cu sufletul strâns în chinga nerăbdării
Întoarcerea zeiței mele.

Ai luat cu tine o parte din mine;
Cea mai bună ...
Mi-au rămas gândurile,
Neastâmpărul
Și dorul infinit de finița ta !

De ce te-am lăsat să pleci ?
O clipă îmi este prea mult fără tine;
Tentaculele dorului îmi taie rațiunea;
Îmi afund capul în căușul pernei,
Adulmec ca un câine pierdeau atinsă de mâna ta;
A rămas în ea un strop de viață
Care-mi emană
Ceva din adierea ta parfumată...

Și lucrul pe care îl coși
Te oglindește pe tine...
Semeni atât de bine
Cu jocul lui primăvărat de flori...
Lujerii ei te caută prin mine;
Au și ei nevoie de gingășia ta.
Te-au auzit când spuneai despre ei cuvinte
frumoase.

Te urmăresc , în gând, în căile tale
Ajutându-te să nu te pierzi.
Pasul tău de gazelă îmi sună ca o șoaptă;
Vocea ta este o melodie învăluitoare,
Părul tău cu șuvițe de paloare
Mă fac să-l alint cu sfială,
Mătasea bluzei tale îmi este dușman;
Nu vreau ca ea să te mângâie, nici să te atingă !

Vino, iubita mea, înainte ca soarele să apună,
Să privim înlănțuiți înserarea,
Să bem amândoi din pocălul bucuriei
Și mereu să-mi spui
Că nu mai vrei să pleci ...

5. LUNA PLINĂ

Noaptea am întins mâna spre așternutul lui.
Dar el nu era.
Luna plină m-a sfătuit să mă scol,
Să-l caut...
Și am plecat...
Am întrebat firele de iarbă,
Bradul înalt,
Puii de vererită,
Cărarea cea șerpuitoare,
Lupul fără dinți, care stă de pază la turme,
Dar nu l-am găsit pe iubitul meu.

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

Am străbătut codrul cel des,
 (ca pieptenele de des)
 Și căzând la pământ am adormit.

M-am deșteptat sub sărutările iubitului meu.
 Mi-a șoptit: „dormi !” și m-a legănat.
 Privighetori cântau...
 Nu fremătați ramuri,

Nu alergați nebunește, gazele,
 Lună, nu arunca săgeți ascuțite,
 Munți, nu vă mai bateți „în capete,
 Să nu treziți dragostea...”

6. VOI BATE DIN PALME

Vom merge în cetate.
 Voi bate din palme și se va ivi o caleașcă.
 Iat-o, vine într-un nor de fum cu miresme de brad.
 Alcătuită din coji de alune,
 Din aripi de fluturi, cu legături din fire de argint
 răsucit.

Abia atinge pământul.
 Telegarii au aripi la picioare.
 Au pe frunte stele acoperite cu paftale de argint.
 Ca gândul zboară spre cetate.
 Ca nevăzute porțile s-au dat în lături.
 Caleașca s-a topit

Noi stăm în mijlocul mulțimilor.
 Toți sunt fericiți.
 Au brațele încărcate, buzele roșii, ochii strălucitori
 și inima bună...
 Am cumpărat rodii, faguri albi,
 și fiere de iederă.
 Iedera e pentru mine răcoarea, sora de așteptare,
 Firul care aidoma mie nu trăiește fără să
 așeze capul pe un umăr...
 Dragul meu a cumpărat un leagăn, pentru copil,
 Un coș pentru zmeură.
 Și sare.
 Sare pentru ca dragostea noastră să fie cu gust.

M-am îndepărtat și am bătut din palme,
 Dar vraja dispăruse...
 Am plecat amândoi, înlănțuiți...
 Minune !
 Afară din cetate ne aștepta rădvanul
 și caii înșeuaiți...

7. IUBITA MEA CU OCHI DE FLORI

Iubita mea, cu ochi de flori,
 Brațele tale mă înconjoară în catifeaua bujorilor albi.

Îmi așez capul pe pieptul tău plin de roua
magnoliilor
Și mă învălui în scânteierea părului tău.
Îmi zâmbești cu buzele ascunse în potirul
trandafirilor
Și râzi de fericire apucând cu dinții luminoși un
grăunte de stea.
Aruncă-ți la pământ greutatea colierelor
care-ți acoperă mătasea gâtului
Grădina mea, te voi păzi de lăcomia căprioarelor,
De păsările cântărețe,
De umbra veverițelor ce fură pentru o clipă
lumina ;
Te voi păzi de toate, prin scutul pieptului meu
Și te voi înveli cu florile credinței, iubirii
și neșovăirii mele...
Încetați, voi, păsări, ciripitul vostru gălăgios,
Oprește-te izvor, o clipă, doar,
Până adoarme iubita mea !

8. MIREASA MEA

Iubirea mea îți desăvârșește trupul.
Ți-l simt învăluit în miros de fraged,
De muguri ai primăverii.
Fragilitatea mărgăritarului tău
Mă face să tresar,
Ești atât de castă.
Îți fluturi vălurile ca pentru apărare,
Dar iată, ai uitat de ele...

Acum ai plecat cu inima mea.
Genele tale au chemat-o...
Ea s-a supus ascultătoare;
Acum atârnă ca un ceas în bucla părului tău.
Mireasa mea,
Dragostea ta este neprețuită;
Nici vinul, nici ploaia de vară
Nu-mi sunt mai dorite ca tine.
Când îmi vorbești, râd ca un copil dezmiardat.
Mă ascund la pieptul tău
Să mă îmbib de mirosul proaspăt al hainelor tale,
De mirosul tinereții tale,
Pe care o râvnesc ca pe o grădină,
Unde eu sunt stăpânul.
Grădina mea cu izvoare fermecate,
Cu pomii încărcăți de fructele în pârgă,
în floare, în muguri...
Te mlădii ca o trestie mirositoare,

Învăluită în hlamida pletelor tale
cu mireme de nard și aloe.
Cât de visător vin la grădina mea !
Vin cu pletele în vânt,
Alergând mai repede decât elanii,
Aduc ferbințimea soarelui,
Suflarea curată a mioarelor,
Mireasma poienelor,
Cântecul fericit al vietăților pădurii,
Freamătul rămurelelor în briza de seară...
Așteaptă-mă iar și iar, mereu,
Totdeauna, mireasa mea !

9. PESTE STRATURILE DE FLORI

Ți-ai pus capul pe pieptul meu,
Întrebându-te la ce mă gândeam.
Ce gând ar mai îndrăzni să mă împresoare
Când tu ești lângă mine ?
Pătruns sunt de iubirea pentru tine.
Deși ești aici, eu te văd pretutindeni.
Ești zâna zorilor învăluită în voaluri violete,
Părul, până la glezne, îți este răslețit de boarea
vântului.
Simt gelozie când zefirii îl sărută.
Când râzi gingaș de îndrăgostiea turturelelor,
Șiragul dinților tăi este neprețuit de alb și de
scump.
Perlele pălesc la gâtul tău și
Podoabele din urechile tale își pierd strălucirea.
Din ce flori ți-ai luat rumeneala buzelor ?
Unde ai găsit razele diafane pentru a-ți lumina
obrajii ?
Noaptea ursitoarele vin și te împodobesc...
Ca o gazelă ești sprintenă !
Ca o albină simți datoria casei !
Și toate le orânduiești !
Dar,
Rostul frumuseții tale e mereu același !
Măinile tale sunt mai plăcute decât cupele crinilor,
Gâtul tău este ca un pocal de fildeș,
Încrustat cu alb și lăntișoare.
Voioșia ta o întrece pe a păsărilor,
Glasul tău are catifelarea chemării duioase
a vietăților pentru puii lor.
Cântecul tău răsună peste straturile de flori.
Florile întorc capul după tine,
Se înalță să te vadă,
Îți oferă brațele încărcate de mireasmă;
Îți dau să bei din potire dulcele ascuns...

Timișoara, 1969

Culegere de înțelepciune

(*urmare din numărul trecut*)

SORIN CERIN (ROMÂNIA)

2301. Nu socoti câți ani ai trăit ci câte clipe.
2302. Măsoară-ți întotdeauna fericirea cu sufletul și niciodată cu rațiunea fiindcă în afară de iluzie nimic nu poate fi rațional în această lume.
2303. A făcut cineva pace cu iubirea?
2304. Marea frumusețe a lumii nu constă în minunile ei ci în visele care-și caută mereu o împlinire în zorii unei întâmplări.
2305. Oare există un om mai năpăstuit decât acela ce nu poate visa?
2306. Lovind în pacea unei inimi vei stârni furtuna păcii tale.
2307. Sapă cât mai adânc în țărâna corpului tău dacă vrei să-l transformi în ogor roditor fără de buruieni.
2308. Teama este rareori un remediu și adesea o vindecare.
2309. Care rădăcini nu-și au țărâna lor udată de lacrimile timpului?
2310. Nebun e cel ce regretă moartea.
2311. Care fericire nu-și are porția ei de suferință?
2312. Frumusețea devine un stindard doar dacă și alții cred în ea.
2313. Care stea nu-și are razele ei și care vis lumea lui?
2314. Cât de departe poate fi infinitul odată ce tu ești o frântură de clipă a acestui infinit?
2315. Ce alți sfinți crezi că vei găsi în catedrala sinelui tău decât Iubirea, Moartea, Viața și Destinul?
2316. Universul din tine nu este cu nimic mai prejos decât cel din exteriorul tău. De aceea singurătatea ta este doar o iluzie.
2317. Liniștea amurgului duce în inima ei întregul zbucium al zilei pe când veselia gălăgioasă a răsăritului are în sufletul său întreaga liniște adusă din neființă.
2318. Doar cel ce crede în noroc va avea ghinion.
2319. Prin șansă viața devine o întâmplare și moartea o constatare.
2320. Grija este ceasornicul vieții.
2321. Doar apa vieții spală fața morții.
2322. Care bine nu-și are răul lui și frumos urâtul său sau iubire ura ei? Doar Destinul nu-și mai are niciodată opusul lui fiindcă este esența propriei Iluzii a Vieții în jurul căreia se împletesc toate visele noastre.
2323. Oricât de frumoasă ar fi casa viselor noastre la temelia ei se află Cuvântul.
2324. Teama este poarta inimii spre necunoscut.
2325. Crăiasa Iluziei Vieții este Speranța fără de care întreaga lume s-ar năru.
2326. La originea ceasului nostru biologic stă hipnoza propriilor noastre gene.
2327. Lacrimile sunt roadele ochilor.
2328. Fără de aspirații nu am reuși să înțelegem niciodată moartea.
2329. Cel care nu poate fi gândit nu există.
2330. Gândul este soclul existenței.
2331. Care zbor nu-și va pierde aripile viselor odată și odată.
2332. Fără întrebare nici o viață nu și-ar recunoaște moartea.
2333. Viața este o întrebare a morții iar moartea a vieții.
2334. Nu există opreliști pentru întrebarea care speră.
2335. Viața este o limită continuă la tălpile necunoașterii pierdute în apa morții.
2336. Fără orizontul păcii sufletești, toate războaiele inimilor s-ar prăbuși în Dumnezeu din noi îndepărtându-L și mai mult de speranțele viselor noastre.
2337. Flacăra visului vieții arde zorii morții cu amintirea ei.
2338. Și necunoașterea aparține existenței precum tot ceea ce nu există, atâta timp cât existența este produsul unui gând și există prin conștientizare. A conștientiza necunoașterea sau inexistența înseamnă a le atribui existenței.
2339. Care societate nu-și are rădăcina în minciună, crimă, hoție și amăgire?
2340. A fi destoinic înseamnă ați recunoaște victoriile din bătăliile pierdute.
2341. Revolta este natura rațiunii.
2342. Oprimarea te îndeamnă să învingi mai mult decât orice alt îndemn.
2343. Nu există imn mai profund decât acela fredonat de Dumnezeu sinelui tău.
2344. Rugăciunea este revolta inimii în fața neputinței.
2345. Nu există vrășmaș mai mare decât victoria ce-ți stinge focul speranței.
2346. Credința s-a vrut dintotdeauna o punte dintre viață și moarte.
2347. Paradisul este a doua natură a infernului iar infernul a paradisiului.
2348. Cea mai cumplită descoperire a umanității nu sunt nici armele de distrugere în masă și nici războaiele sau viruși

perfi ci societatea omenească în actualul ei stadiu.

2349. Omenirea a trecut la spiritualitate atunci când a conștientizat pentru prima oară moartea.

2350. Paradisul este speranța unde săgețile dorului nu pot ucide clipa eternității.

2351. Câte remușcări să fi avut Dumnezeu pentru păcatul nostru originar pe care nu l-ar fi dorit nimeni?

2352. Cât de adâncă poate fi tăcerea morții în fața vieții?

2353. Divinitatea este un strigăt de durere la adresa Dumnezeului ce a greșit lăsându-ne păcatul originar.

2354. Câtă sfințenie îi trebuie omului spre a redescoperi străinul uitat din sine?

2355. Cea mai grea luptă este cu tine însuși.

2356. Tot ce are o cale va muri în cele din urmă.

2357. Rodul gândului este cuvântul din vântul deșertăciunii ce șuieră la tălpile morții.

2358. Dorința cea mai vie se reazămă întotdeauna pe moarte chiar dacă țelul ei ar fi nemurirea.

2359. Cel ce caută urma luminii nu va obosi niciodată în Iluzia Vieții.

2360. Nu aspira dincolo de tine fiindcă te vei rătăci în infinitatea propriului tău Univers din sufletul tău.

2361. A rătăcit vreodată lumina iubirii în întunericul deșertăciunii încât să nu-l poată lumina?

2362. Un Dumnezeu uman ar mai fi un Dumnezeu al omului? Un Dumnezeu care să mintă, ucidă sau să posedă întreaga arie de calități negative alături de cele pozitive?

2363. Un Dumnezeu pe care nu l-am cunoaște niciodată, o lume pe care nu am cunoaște-o niciodată și o Iluzie a Vieții care nu ar exista niciodată ar fi adevăratul paradis al Adevărului Absolut față de care cunoașterea nu poate exista întrucât cuprinde o multitudine de adevăruri relative care se raportează unele la altele. Adevărul Absolut nu poate fi decât unul singur.

2364. În lupta vieții nu poate exista niciodată pace deplină.

2365. Ascultă-ți inima cum îți bate fiecare clipă ce vrea să treacă porțile sufletului tău spre a deveni unica ta eternitate îngenucheată la tălpile reci ale morții.

2366. Animalele nu au coborât odată cu omenirea în infern fiindcă nu și-au descoperit propria lor spiritualitate.

2367. Viața este o ninsoare de vise care se așterne peste naștere în troienele întâmplărilor datoare cu o moarte.

2368. Atunci când vei reuși să cuprinzi orizontul vei fi trecut în lumea unde lumina nu mai lasă umbră și întunericul te orbește cu grația sincerității adevărului absolut al morții ce nu poate fi decât unul singur: Amintirea Lui Dumnezeu față de tine.

2369. Câte inimi de lacrimi nu s-au spart de stâncile Destinului acestei lumi?

2370. Iluzia este un curcubeu pe care se cațără viața.

2371. Viața este un echilibru ce nu poate fi atins niciodată de către propria ei iluzie.

2372. Pe fața iluziei nu se va prelinge niciodată lacrima realității decât atunci când visul în sine pare real cum de altfel este și viața noastră.

2373. Fericirea iluziei va fi pusă întotdeauna la zid de către darul Absolut al realității.

2374. În iluzie pot fi o infinitate de posibilități fapt ce a determinat posibilitatea apariției cunoașterii pe când în realitate nu poate fi decât o singură posibilitate, aceea a Adevărului Absolut care este unic și indivizibil.

2375. Toate lumile iluziei nu fac cât singurul Adevăr Absolut.

2376. Care adevăr al iluziei poate fi absolut? Niciunul! Dar relativ? Toate!

2377. Cum de există stele care trec pragurile timpilor în lumea iluziei și ce sunt acestea raportate la Adevărul Absolut?

2378. Nu depărtarea astrilor te doboară ci aceea a sufletelor aflate alături de tine.

2379. Ochii sunt tot ce a mai rămas în noi din marea primordială, sunt orizonturile nesfârșite cu valuri de speranțe și stânci de doruri în care se sparg iubiri.

2380. Oare de ne-ai dat doamne atât de mult cer în lumea suferinței?

2381. Numai stropii ploilor acestui absurd de viață vor reuși să înțeleagă norii ispitelor care vor să curgă către văile parnasiene ale iubirii.

2382. Poate ascunde iluzia adevărul ochilor tăi?

2383. E prea frig în cuvintele troienite de păcat doamne.

2384. Oare doar iluzia poate cunoaște fericirea?

2385. Ce singur ai fost doamne dacă ți-ai dorit visul acestei lumi.

2386. Infinitul este unicul adevăr aflat la pieptul iluziei pe care nu-l vom cunoaște niciodată, tocmai fiindcă nu poate fi decât unic.

2387. Suntem un dor care doare sub soare.

2388. Să fie privirea ta un joc morganatic al Iluziei Vieții?

2389. Doar iubirea nu poate fi iluzie fiindcă sălășluiește în infinitul unic al Clipei.

2390. Cerul privirii tale se pierde în țărâna trupului meu spre a naște orizontul iubirii din lumea speranțelor.

2391. Suntem un foc al destinului stins de Iluzia Vieții care ne deschide larg porțile morții.

2392. Poate îndura cineva mai multă suferință decât fericirea iubirii?

2393. Dacă nu ar fi totul trecător Iluzia Vieții ar deveni realitate.

2394. Adevărul Absolut nu trece niciodată fiind înainte de toate eternul infinit pe când iluzia trecătorul finit.

2395. Ființa în afară de Dumnezeu nu poate fi decât trecătoare fiindcă simte iar simțirea include o multitudine de repere finite.

2396. O ființă eternă și infinită care să se raporteze la finit nu poate fi decât unică fiindcă infinitul este unic și acesta este Dumnezeu.

2397. În trupul iluziei nu vei afla niciodată pacea deplină fiindcă sinele iluziei este o luptă continuă.

2398. Numai moartea poate înțelege farmecul iluziei în clipa marii treceri către adevărul eternității sale.

2399. Poate fi ceva mai de preț decât iluzia mântuirii în lumea deșertăciunii și a păcatului?

2400. Să fie păcatul originar doar o iluzie a deșertăciunii sau în realitate să fie cauza creației?

2401. Să fie iluzia oglinda lui Dumnezeu sau paravanul Diavolului?

2402. Nu există iluzie care să nu se mărginească la Destin.

2403. Să fi învățat Dumnezeu prin iluzie ce anume este iubirea și Diavolul mântuirea?

2404. Doar iluzia poate avea vremea și efemeritatea ei.

2405. Te întreb Moarte, ce va mai rămâne din noi când se va destrăma voalul acestei Iluzii a Vieții?

(continuare în numărul viitor)

Finding inner peace on the road to Hong Kong

NICK CETĂȚEANU (CHINA)

The bus to Hong Kong was scheduled to leave at 4pm but just to be safe I got to the Guangzhou bus station one hour early. With less than 8 hours left on my Chinese visa, I was worried that something might go wrong, that I'd get left at the bus station and not be able to leave the country before my visa expired. In that case I may have to pay a big fine, or worse I may never get another Chinese visa and would never be able to go back to my home and loving family in Beijing.

I found the bus after asking around the station. Relieved, I settled in my seat at the front of the bus; confident the 5 hour trip to Hong Kong would go without any problems. I then watched the other passengers climb on. Most were Cantonese working class folks; some carried bags of snacks while others talked energetically in their native tongue.

Four o'clock came and went with no sign of the driver. Now, I'm not the most patient person in the world – I get frustrated when people take longer than 30 seconds at the ATM. I started to get anxious. I was on a timeline without much time to spare.

At quarter past four, a large Chinese man lumbered aboard, nonchalant, with his shirt rolled halfway up his bulbous stomach. He took the wheel and took us out of the station but, instead of turning south towards Hong Kong, drove across the street and into a parking lot behind a wholesale market.

The bus started to rock back and forth. Outside the window I could see people stuffing large black sacks into the luggage compartments. I had no idea if this was supposed to be happening or not.

After a while, the workers came onto the bus and started stuffing the sacks in the aisles between the seats, packing them in like sandbags to stop a flood. I asked one of the workers what was in them.

"Clothes," he replied, and pointed to a hole in one of the bags.

That's why we were sitting in this parking lot? So that our bus could be used for semi-legal trafficking? Worst of all, they weren't even moving something cool, like rare jade or drugs, but T-shirts and cheap jeans.

Serenity now. Serenity now, I whispered to myself as I felt the temperature of my face rising.

I took out a book and pressed the button for the overhead light but nothing happened. I tried another light. Still nothing.

I asked the driver, "Do these lights work?"

He shook his head, puffed on his cigarette and continued calmly surveying the workers. I turned to my fellow travelers but they didn't seem too concerned about what was going on. In fact, they had opened the snacks, happily enjoying sunflower seeds and prepackaged sausages; a group in the back had started knocking down cups of baijiu.

The workers continued piling bags up to the ceiling until none would fit anymore. It dawned on me that getting us to Hong Kong in a timely fashion was not the first priority, if indeed it was a priority at all.

Here I started to get angry. ATM-murder-fantasy angry. *How the hell did the Chinese ever manage to create an economic empire?* I wondered. China is the fastest growing economy in the World and looking to surpass the US in the next 5 years, but how can this happen if these workers are moving like snails!

When I was just about to lose my temper, I asked the driver – whose shirt was still rolled up to his nipples – when we would leave.

"We will leave when we're ready," was his Zen-like reply.

"And when will we get to Hong Kong?"

"We'll get there when we get there."

The driver didn't even turn to look at me. He just stared off into the sunset, chain smoking without a care. Maybe it was the fading light, or his appearance of late-term pregnancy, but at that moment he seemed to incarnate the spirit of

Budai, the Laughing Buddha.

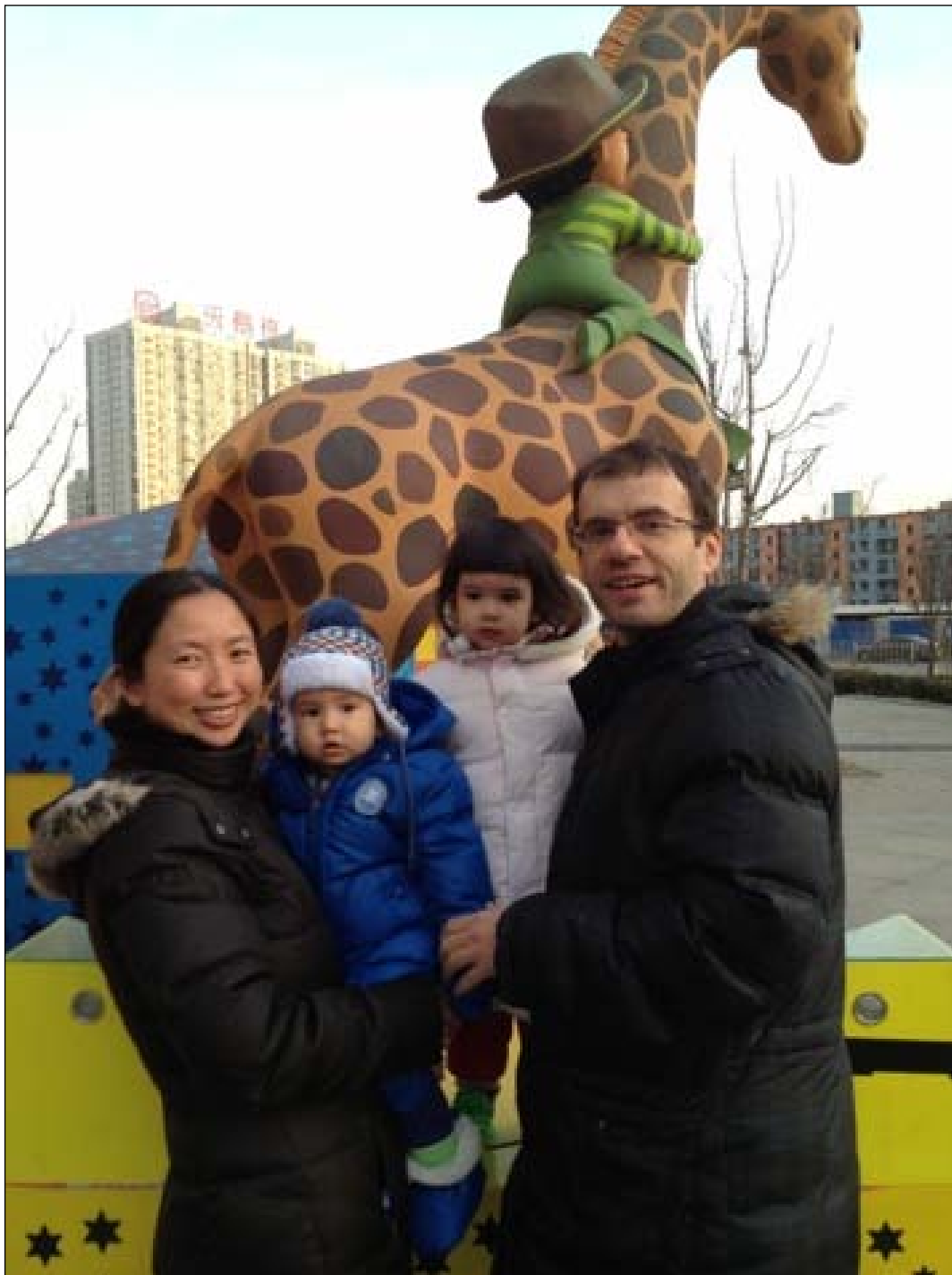
About as soon as he answered me, the workers shuffled off and the driver closed the bus door. It was 6 pm, but just as the driver had prophesized, we left when we were ready.

Less than half an hour later, we were stopped again, this time surrounded by traffic on the Highway. The two-lane road was choked with trucks coughing up exhaust fumes every time they lurched ahead three centimeters. Passenger cars frantically tried to switch lanes, jostling to fill any void. The highway's shoulder had been turned into an extra lane by impatient drivers but it too was crammed.

ATM rage grew in my chest again but our driver's words came to comfort me: *We'll get there when we*

get there. I recited them like a script from the Holy Book. *We'll get there when we get there.* They say the journey is more important than the destination. Indeed, the longer we were stuck in traffic, the farther I advanced along the Path to Enlightenment.

It was past eight o'clock and we were not even out of the city limits. Our driver wasn't at all concerned and neither was I. The sun was long gone and most of the passengers were asleep, heads leaning on windows and chairs. I leaned back against my pillow and stared at the traffic until I too drifted off to sleep. But before restful slumber took me, I was filled with faith that I would wake up under the clean Hong Kong sky with time to spare, and that our driver would be the one to lead me there.

ELEGII PARADOXISTE

THEODOR CODREANU (ROMÂNIA)

În colecția „Poetți contemporani“ a Editurii clujene „Dacia“, a apărut, în 2011, volumul de versuri al lui Ion Pachia-Tatomirescu, „*Elegii din Era Arheopterix*“. Mărturisesc că abia acum mă familiarizez cu personalitatea complexă a scriitorului (deși, sporadic, îl citisem de multă vreme): poet, eseist, prozator, dacolog, monografist, autor de dicționar estetic-literar, lingvistic, religios și de teoria comunicației etc. Dar, înainte de toate, poet.

Ca să recurg la o spusă celebră a lui Marin Preda, trebuie să subliniez, de la bun început, că Ion Pachia-Tatomirescu scrie o *poezie ca o pradă*. Și din perspectiva lui, ca autor, dar mai ales dinspre noi, cititorii: e necesar să știi de unde s-apuci prada pentru a nu te învârti în jurul ei, sau a sta în cruntă nehotărâre, ca măgarul lui Buridan. Poetul este, cu siguranță, un insurgent, un vitalist gata să intre în spiritul avangardei. Iar aceea care a răzbătut, între puținele, în ultimele trei decenii, este *paradoxismul*. Potrivit „*Dicționarului estetic-literar, lingvistic, religios, de teoria comunicației...*“, de Ion Pachia-Tatomirescu (2003, p. 298 sq.), «*Paradoxismul* desemnează [...] *curentul literar fundamentat de generația Labiș-Stănescu-Sorescu*, imediat după resurrecția modernistă ce a culminat cu „marea explozie lirică“ din 1964-1965, curent (pe care și-l revendică și Florentin Smarandache) apărut ca reacție la paradoxurile sociale din România regimurilor de tip totalitarist-comunist, ca reacție la limitele tragic-existențiale ale *ens-ului* din a doua jumătate a secolului al XX-lea, sau ca reacție la reificarea ființei umane și, deopotrivă, împotriva literaturii șablonarde, aservită dictaturii, împotriva „filosofiei“ / „dialecticii marxist-leniniste“, ori ca reacție împotriva curentelor literare / filosofice anterioare, „realismul socialist“ / „umanismul socialist“ (aflate în slujba făuririi unui *homo sovieticus român*), dar și ca reacție la „nihilistele“ curente de avangardă, *estetica paradoxismului* promovând principiile gândirii paradoxiste: (1) conjugarea – la moduri lirice, epice, dramatice – a paradoxurilor existențiale ale secolului; (2) dinamizarea miturilor fundamentale [...]» (cf.: *Paradoxismul – le Paradoxisme – Paradoxism*, postfață la *Fulgerul sferic / Éclair sphérique*, 1999, *Fragmente din scrisoarea-răspuns a unui poet dacoromân către domnul Cantemir sau Enciclopedicus – ianuarie 1985* etc.). Opțiunile „programatice“ pentru

paradoxism se remarcă în *Nichita Stănescu și paradoxismul* (1994, 2000), iar în planul creației poetice, mai ales în volumele: *Dumnezeu între sălbatice roze – trisalmi* (Timișoara, Editura Hestia, 1993), *Fulgerul sferic / Éclair sphérique* (Editura Aethicus, 1999), *Salmi / Salmes / Salms, distihuri superparadoxiste*, apărute în română, franceză, engleză și germană (Ed. Aethicus, 2000) etc. *Salmul* – cea mai scurtă *formă fixă de poezie* din istoria literaturii universale, alcătuiindu-se-n *distih*, cu primul vers dintr-un troheu („măsura 2“) și cu secundul, din doi trohei („măsura 4“, în total, șase silabe), așadar, față de niponul *haiku* (din 3 versuri dispuse-n măsurile 5-7-5), cu o economie de 11 silabe – a fost inventat / brevetat de Ion Pachia-Tatomirescu încă din 1993, potrivit postfeței de la volumul *Dumnezeu între sălbatice roze* – unde, în capitolul *Câteva forme dacoromânești de micro-poem*, pe paginile 75-97, drept replică la pseudo-haijinii din România, „îmbătați“ de haiku-ul nipon și apăruți în poezia valahă postdecembristă precum ciupercile după ploaie.

Cu siguranță, experimentul poetic al d-lui Ion Pachia-Tatomirescu trece, benefic, în primul rând, prin paradoxism, și aduce o notă în plus (încă din 1966 – cf. *Ramuri*, anul III, nr. 10 / 27, din 15 septembrie, 1966, p. 14), ceea ce se numește *holo-poem*, cum își subintitulează multe dintre texte, poeme care consonează cu viziunea de tip *bootstrap*, din cea de a doua revoluție cuantică, datorată lui Geoffrey Chew și altora. După al său *Dicționar estetic-literar...* (2003, pp. 206-208), «*prin holo-poem* (creat în limba valahă / dacoromână din *holo*, „întreg“ + *-poem*), în estetica paradoxismului, este desemnat poemul reflectării *sacralui întreg cosmic* în *partea-autor / eu poetic*, parte ce-i dă dreptul de a participa la o ordine cosmică, bineînțeles, prin angajarea raportului filosofic-zalmoxian *parte – întreg*, în concordanță și cu principiile holografiei, ale *holonului / integronului* etc.». Altfel spus, e posibil ca autorul *Bombeii cu neuroni* să fi pășit deja în ethosul transmodern, dacă ținem seamă și de faptul că, la dânsul, recuperarea tradiției nu devine doar prilej de „rescriere“ parodică, precum se-ntâmplă la postmoderniști. Altminteri, o dimensiune centrală a operei sale este arheitatea daco-pelasgă, arheitate care răzbate masiv, dar cu abilitate și rafinament

stilistic, încă din titlul volumului de la care au pornit aceste note: **Elegii din Era Arheopterix**. Întâlnirea „paradoxistă” este între **arheitate** și **prezenteitate**, la modul holonic. Deopotrivă, textele sunt și nu sunt „elegii”, integrând diverse forme lirice, de la imn la satiră, calitatea lor principală fiind energia transfigurată a verbului. De fapt, întreaga operă poate fi considerată un imn închinat verbului, cum se prefigurează în **Ars poetica**, din prima parte.

Ciclul se deschide cu textul **Verbul calcă țanțoș...**, titlu care dă, totodată, seamă de mândria și firea românității oltenești, modelate la modul ironic, ca trecere și prin bănăție, dar și cu o anume rigoare a **actului clar de narcisism** al lui Ion Barbu. Textul propune o poetică a oglinzii cvasibarbiană, **geamul** ținând loc de oglindă ca într-o celebră poemă a lui Lucian Blaga (**Liniste**). De astă dată, nu tăcerea razelor de lună se izbește de geam, ci „Bucuria corului / de vrăbii – razele / taie geamul cu infinite ace-pliscuri / de diamant / de la gureșele / dezlănțuitoare de fotoni... / Dincoace de ferestre, Verbul / calcă țanțoș, / până ajunge / în marginea ninsă, / de unde-naintează prudent, / pe partea de-argint-viu, / carosabilă, logosabilă / și verbos-abilă / a hârtiei, / făcându-se apoi nevăzut / printre hematii / din auriculul drept / al Poemului...” Poezia, așadar, se naște din bucuria cântecului natural intrat în „mântuitul azur”, logosabil, al hârtiei în care pulsează inima Poemului abia născut. Oglinda este cea care **invidează**, dialogic, la modul paradoxist, cum aflăm din al doilea text: **Dialogul invidării de pe malul oximoronului**, un dialog între **Avid** (bucuria corului de vrăbii) și **Vid** / oglindă. Textualizarea lui Ion Pachia-Tatomirescu este ludică, ironică, paradoxală, fără a fi pur parodică, altfel spus, doar **simulacru**.

Dialogul paradoxist continuă între poemul născut și natura exterioară din care purcede și care nu-l mai recunoaște. Întrebarea e dacă Poezia are rost, dacă stelele-mamă nu știu să citească și nu o recunosc? (**Ce rost are... dacă stelele nu citesc...**). Nici oceanele, nici îngerii, nici brusturii, nici abisurile Pacificului, nici galaxiile, ba chiar și Poezia a ajuns să nu se mai citească pe sine: „Și ce rost are / să mai scrii Poezie, / dacă Ea, Însăși, / nu se mai citește...?” Replica vine imediat, în textul **Ba, are rost...**, dar pentru asta e nevoie de o nouă revoluție a Verbului, a sintaxei fotonilor și de o nouă cibernetică a Verbului. Condiția, paradoxistă, este ca Poezia să se recontragă în ce-a fost, căci: „În puterea Verbului, / șade Tatăl Cerului, / între Muma Cerbului / și Muma Proverbului – / sens al Curcubeului / peste spuma Eului / și Străduța Laptelui, / lebăda-a misterului, / floarea – „Gura-Leului”...” (**În puterea Verbului...**).

Atentatul la Verbul matern este agresiune împotriva Patriei. Poetul are ce are cu **vârcolacii** („mancurții din Patrie”) care surpă temeliile spațiului românesc și, pentru a-i dezarma, recurge la amenințarea-blestem că le va distruge mitul lor de vârcolaci: „duceți-vă-nvârtindu-vă, roindu-vă / pe toate-ncrețiturile Genunii, desigur, / nu în preajma Daciei mele de Lună-Plină: / nu-mi amenințați lumina-Patrie, / că mă-nfurii / și vă fac mitul țândări...!” (**Rostește-te, vârcolac...**). Rescriindu-i, metapoetic, pe

înaintași, poetul cosmicizează sonurile vocalice într-un fermecător joc rimic-silabic: „leși-va-mai dintre stele, / să mai mângâie acele / sfinte pânțece de-ulcele, / sfinte cântece de-ulcele / smălțuite, filomele, / mâna mea – ce-a scris poeme / cu vocale-arzând în steme, / mâna mea ce-a scris cu crini / și-a dat jos coroane, spini, / mâna-mi care-a pus „La Vii” / lan cu maci de ciocârlii, / când la Tine, în pronaos, / şuieră un tren de haos...!” (**Cu vocale-arzând în steme...**). Ritmul devine (in)somnie imnică, flux convertitor între real și vis, „în armoniile gamei celeste a izvoarelor, / în sinestezii / deltelor fundamentale, / cu vălătuci de moruni, / cu nori de egrete, / ori cu tezaure de flăcări / pentru merele de-aur...” (**În somnul real, nu-n somnul de imm...**). În conversația paradoxistă, natura imită pe Poetul înaripat de vulturitrifongi, nu invers: „Poetu-i imitat de ciocârlii și se bucură / în dimineața râului, printre grânele oarzâne...” (**Înaripat de vulturi-trifongi...**). De aceea, Poetul este cea mai liberă dintre ființele mundane, refuzând să i se facă programe: „Cineva îmi programează somnul, / cineva aruncă mucuri de țigară / în somnul meu... // Nu dau voie decât privighetorilor / să-mi traverseze somnul de seară, / nu permit decât ciocârlilor / să-mi vegheze somnul de-amiază, / nu îngădui decât Poemul / ce poate fi receptat / pe-acest segment temporal / de oră-suliță – / domnule Petre Pandrea...” (**Nu îngădui decât Poemul...**). Desigur, nouă atitudine de Mandarin Valah.

După acest preludiviu metapoetic, Ion Pachia-Tatomirescu își construiește, mai departe, cartea pe o simetrie septenară, holonică: urmează cinci cicluri de elegii ale elementelor primordiale (**Elegiile elementului Aer, Elegiile elementului Apă, Elegiile elementului Foc, Elegiile elementului Lemn, Elegiile elementului Pământ**), pentru ca a șaptea secvență să fie împlinită în „clipa suspendată” a Erei Arheopterix, care dă și titlul volumului. Altfel spus, întregul ființei-ca-ființare într-o „elegie” a elegiilor, căreia poetul îi spune „globalizare paradoxistă” (**Despre o neliniște în jocul „de-a galaxia”...**). Se observă o insolită a celor cinci elemente alcătuitoare ale universului, căci al cincilea element, eterul, pare substituit de Lemn, conținător al tuturor celorlalte, deși în ordinea aleasă al cincilea este Pământul, asemenea conținător al tuturor celorlalte. Este iarăși o ambiguitate paradoxistă? Altminteri, în fiecare element, elementul se neagă și se afirmă prin celelalte. Vitalitate și degradare. Aerul: „Cum să mai treacă porumbelul / ales de Dumnezeu, / porumbelul cu plisc-roură-demăslin-îmbumbit / și cu insignifiantele-i / sprijinoare etern-însângerate, / prin aerul ars al cerului din brațele tale” etc. (**Deasupra-i cer din inimile vidului...**). Spre un cer însângerat, doar roua de-acasă, din Jiu, mai curge, de pe Cogaion, „până-n cerul sângelui / care mai știe rostul acestei veri de uraniu...” (**Până-n cerul sângelui...**). Elementul Foc mai aduce imnica bucurie a cerului, elan al orgoliului: „Orologiul, bucuros, / bate-n prima secundă a duminicii – / și eu, încosmitul, / stau cu tot cerul pe masă, / gata de-a sacrifica, / în cinstea ta, / Cloța cu Pui, / să-ți dau aripa-i astrală / pentru cea mai minunată dimineață, / cu bucuria / de-a nu muri conste-

Michaela Nica-Crăciun

lație veche...“ (**Bucuria de-a nu muri constelație veche...**). Și-n elementul Foc se adună, paradoxist, toate celelalte elemente, corolarul globalizant fiind Poemul-Foc – poezia-sabie, poezia-neuron, poezia-aer, poezia-pământ, poezia-apă, poezia-lemn: „Poezia-foc se neftinește-n fulger de sărbătoare... / Făt-Frumosule, / vâra-te ucenic la cele cinci elemente / și-apoi salută Poem-Focul...!“ (**Salută Poem-Focul...!**). Din elementul Lemn a fost construită crucea de stejar și de tei a Sf. Apostol Andrei, venit să ne mântuiască neamul (**În ce sens curge durerea...**). În sfârșit, elementul Pământ încorporează, ca al cincilea, muntele sfânt Cogaion, poetul reușind, probabil, după Eminescu și Ion Gheorghe, cea mai rafinată și originală lirică a originilor dacopelasge, trăgând arcul dintre elegie și imn, în poeme precum **Raiul meu cât o sprânceană, cât o pleoapă...**, **Sfânt prag la vidul acvilin...** – poem subintitulat chiar **holopoem** – etc. Iubirea e văzută ca imperială vânătoare între leu și gazelă, El și Ea, El soț în „purpura valah-bizantină, / coborâtor din Cogaionul Înzăpezit / de nemurirea lui Dumnezeu“ (**Somn cu mărturii canine...**).

Ultimul ciclu intenționează să încununeze ceea ce poetul numește Cartea-Haos, în care extremele coabitează. Cartea-Haos s-a născut prin sacrificarea / însângerarea cărților sfinte. Este cartea istoriei, a timpului devorator, cu zece mii de întrebări la care poetul așteaptă răspunsuri de la Dumnezeu: „Mai sunt destule

întrebări, Doamne, / la care trebuie să-mi răspunzi, / până nu-mi vine inspirația cerească, Doamne, / de-a lua stelele-n dinți, / ca pe alune, ca pe nuci, / spre-a le sparge-n două – / inclusiv stelele din cerul gurii mele, / cele cu înaltă temperatură / de șase mii de grade-Celsius...!“ (**Un psalm în fața Cărții-Haos...**). Iată de ce Cartea-Haos, în spirit paradoxist, este, totodată Cartea împotriva Haosului. Într-o astfel de Carte, pasărea Arheopterix, strămoașa, este clonată într-o ființă „frumoasă ca Nina Cassian / ce zbura proletcultist, / din Casa Scânteii, în Pădurea Băneasa, / ca, apoi, târziu de tot, / pe la gurirea de ziuă, / să facă superb pluta pe Dunăre / și pe mișcătoare băragane-ale Apei, / cu tot cu Phoenix-neamul ei, / cu vaporul ei foarte „Titanic“ și transatlantic...?“ (**Clonă**). Poetul nu uită de drama istorică postdecembristă, cea a dinților de rechini eurodemocrați, care vor să roadă din Roșia Montană, bunăoară. Clona e, de astă dată, pasărea-joagăr „cu dinți de rechin, dar cu măsele de-aur, / între cele de-oțel, ori de os / luminos, / dar și autentică / pasăre-Arheopterix-cu-colți-demistreț, / din care se trage / rasa Stokli – / europeană rasă de porci trecători / chiar și prin baricadele dintre lagăre, / ori prin marele / zid chinezesc – pe care-l mai văd / chiar și de pe nevăzuta față a Lunii...“ (**Democrație-n tril de-Arheopterix**). Și ca aluzie la mineriade, poetul aduce un elogiu antifrazic minerilor care au scos „(dintre straturile / cele mai conservatoare de cărbune) / sfânta pasăre / Arheopterix a Democrației...!“ În trilul democrației prădătoare, „guvernele / votează tăierea îndelungatelor deveniri, / înghețarea metamorfozelor – / și-aud cum cad puii-napoi, în canguri, / cum recad mormolocii-n broaște...!“ (**Mutații malefice...**), ca-n apocalipsa eminesciană a stingerii universului din **Scrisoarea I**.

Finalmente, poetul se-ntoarce / recade în Rai, într-un rai în care el se confruntă bucuros cu „dragostea“ Leului edenic: «Leul se plimbă prin iarba-nspicată, / printre merii falnici, edenici, / de dinaintea căderii-n păcat... / Mă vede și-mi zice: / „Îngere, vino-ncoa’, să te mănânc...!“ // Iar eu mă las cu bucurie vânat și mâncat, / ca să răsar mai frumos din baliga-i spiralată. / Doar sunt în Rai / și n-am altceva mai bun de făcut...!» În a doua secvență a poemului final, Leul se plimbă prin raiul căzut în junglă, aidoma păsării de pradă reînviată. De astă dată, îl întâlnește și-l amenință pe poet că-l mănâncă, iar acesta îi răspunde ca vânător: „Eu îl iau la ochi prin luneta mitralierei mele / și-l sărut cu o rafală, drept între ochi, / împroșcându-i creierii de fiară / peste uscata-i baligă spiralată din drumul / colbuit pân-la genunchi și, totodată, / ștergându-i semnificantul din cortexu-mi... / Doar sunt în Junglă / și n-am altceva mai bun de făcut...!“ (**Doar sunt în Rai și n-am altceva mai bun de făcut...!**).

Poetul, având drept armă de temut mitraliera cuvântului, este biruitor peste Era Arheopterix, alt nume, în eurodemocrație, dat „Erei ticăloșilor“ lui Marin Preda. Cu Ion Pachia-Tatomirescu, textualismul iese din lentoarea „textilistă“ (Paul Goma) a postmodernității și reintră, prin forța paradoxistă a gândirii, în spațiul unui militanțism național străbătut de autenticitatea ethosului transmodern.

Wilhelm Filderman și Alexandru Șafran, cei mai importanți evrei din România, despre „holocaustul” din Transnistria

În raportul Comisiei Wiesel – pe care am făcut greșeala să nu stric până mai ieri nicio privire, măcar în treacăt aruncată, sunt pomenit, citat și comentat pe îndelete în capitolul *Distorsionarea, negarea și minimalizarea Holocaustului în România post-belică* în subcapitolul *Negaționismul defectiv*. (Ce-o fi aia „defectiv”?)! Mai întâi se consemnează, corect, teza unui „politician post-comunist, Adrian Păunescu”, ca fiind reprezentativă pentru poziția celor inventariați în sus-numitul capitol: „*Nimeni dintre românii care au luptat pentru Reîntregirea Neamului (de la Mareșalul Antonescu la ultimul soldat) n-a acționat în felul sângeros în care războiul îi pune pe oameni să acționeze, împotriva vreunui inamic, pentru că era evreu. Singura – și îngrozitoarea – rațiune a crimelor din Basarabia a fost pedepsirea bolșevicilor.(...) România nu a ucis evrei pentru că erau evrei.*” (s.n.) Iar apoi sunt înregistrat și eu, subsemnatul, cu o parte din argumentele pe care le-am invocat de-a lungul anilor pentru a „*distorsiona, nega și minimaliza holocaustul*”.

Ce am eu de obiectat la textul acestui capitol? Mai înainte de orice pretind că în titlu să se facă precizarea că toți cei citați neagă nu Holocaustul, ci holocaustul „din România”, din Transnistria! Nici Păunescu, nici Buzatu și nici subsemnatul, nu am distorsionat, negat ori minimalizat Holocaustul și punct! Fără nici un determinant! Adică Holocaustul de pretutindeni! Inclusiv cel de la Auschwitz și alte sumbre locații, așa cum s-ar înțelege din titlul bietului capitol! Ci l-am negată numai pe cel pus în cărca românilor! E drept, eu, unul, am făcut în mai multe rânduri apel la inteligența evreilor „holocaustizanți”, nu puțin, dar foarte puțin, și le-am atras atenția cât sunt de imprudenți atunci când ne acuză pe noi de holocaust în ciuda tuturor evidențelor, căci nouă, românilor, ne este atât de ușor, ne este foarte ușor, ne este cel mai ușor să ne disculpăm, iar dovezile noastre de nevinovăție, imbatibile, cu sau fără voia noastră, vor fi imediat invocate de alții pentru a nega, distorsiona etc. însuși în întregime sa Măria Sa Holocaustul și punct! Deci și cel de la Auschwitz etc. Că, deci, obligându-ne pe noi, ca români, să ne apărăm, argumentele noastre vor servi, în final, cauza „infamă” a celor care neagă Holocaustul și punct! Ceea ce ne sincer displace! Nu stă în intențiile noastre!... Dar, deh! *Tu l'as voulu, George Dandin!*

Deci, cât de cât corect, titlul capitolului ar fi fost *Distorsionarea, negarea și minima-*

lizarea holocaustului din România. Iar propriu zis corect ar fi să fie scos din titlu măcar cuvântul *distorsionare*. Sub un titlu ca *Negarea Holocaustului din România* eu, unul, recunosc, mă înscriu oricând! Cu amândouă mâinile!...

În rest, e mult mai mult de corectat. Căci, după regula „cine zice ăla este”, capitolul respectiv chiar cu asta se ocupă: cu distorsionarea, negarea și minimalizarea argumentelor celor care contestă holocaustul din Transnistria, din România. Dacă încerc acum, prin rândurile de față, să îndrept ceva, nu am în vedere persoana mea, ci a celor doi evrei citați în titlul acestor rânduri: Wilhelm Filderman și Alexandru Șafran, pe care eu i-am pus mereu în centrul de greutate al argumentației mele.

Au fost cei doi, la vremea aceea, liderii evreilor din România. Despre primul, se spune că evreii din Statele Unite îl considerau a fi „cel mai important evreu din Europa”. Amândoi au cunoscut în modul cel mai nemijlocit cu puțință situația evreilor din România acelor ani și nu au stat indiferenți la tragedia coreligionarilor. Să-i luăm pe rând:

Mai întâi, **Wilhelm Filderman**. Sunt bine cunoscute scrisorile sale trimise șefului statului, Mareșalul Ion Antonescu, pentru a protesta față de vexațiile, împinse până la ucideri, de care – zicea și se plângea Filderman, aveau parte evreii evacuați în Transnistria. Este binecunoscut și răspunsul Mareșalului. Este însă puțin cunoscută împrejurarea că la un moment dat, adunându-se mai multe motive, „excedat” de insistențele fostului său coleg de liceu, **Mareșalul Ion Antonescu l-a deportat în Transnistria chiar și pe Wilhelm Filderman**, nu pentru că acesta ar fi întrunit condițiile care determinau acest gest administrativ extrem, ci pentru că în felul acesta Mareșalul a vrut „să-i închidă gura”! Adică, știindu-l pe Filderman om de onoare, Mareșalul a socotit că de îndată ce liderul evreu va vedea la fața locului cum sunt tratați evreii în Transnistria, va înceta să mai umble cu memorii disperate că pierde evreimea din România! Că sunt uciși și batjocoriți evrei nevinovați! Etc., etc... De fapt, nu se știe exact-exact din ce pricină a fost Filderman dus să locuiască câteva luni printre evreii „strămutați” în Transnistria, dar cunoaștem foarte exact efectul acestui exil:

După ce a petrecut câteva luni în Transnistria, în „lagărele de exterminare a evreilor”, Filderman nu i-a mai scris Mareșalului nici un rând de protest față de soarta evreilor din Transnistria și n-a mai

produs nici un text despre „holocaustul” din Transnistria!

Nici măcar după 23 august 1944. Ba chiar a fost de acord, în primăvara lui 1944, ca alături de alți evrei, inclusiv lideri sioniști, să facă lobby în Occident pentru ca Aliații să menajeze interesele României și să evite ocuparea României de către Armata Roșie, eventual printr-o debarcare anglo-americană în Balcani, răsplătind astfel poporul român pentru „oaza de liniște” oferită evreilor în anii 1938-1944. (Expresia „oază de liniște” aparține altui mare evreu martor al evenimentelor: rabinul **Moshe Camilly Weinberger**, liderul evreilor din Transilvania, din Ardealul ocupat de horthyști...)

Scurt timp după instalarea evreilor comuniști la putere în România, Wilhelm Filderman a emigrat în America. Anti-comunist fervent, Filderman a emis principiul potrivit căruia **un evreu, în măsura în care este comunist și se atașează de marxism, încetează a mai fi evreu!**... A fost atât de sincer în această atitudine încât nu a pregetat ca în 1955 să depună mărturie în favoarea tinerilor români care atacaseră ambasada română de la Berna, de unde au sustras documente extrem de compromițătoare pentru comuniști. Din păcate, fără să le fi fost în intenție, atacul lor s-a soldat cu **uciderea nepremeditată** a lui Aurel Șețu. La procesul care a urmat, Wilhelm Filderman a trimis o declarație în sprijinul tinerilor luptători anticomuniști, declarație înregistrată la un notariat din New York – unde locuia, iar declarația, avântat anticomunistă, face un succint portret al României ultimilor 15 ani, prilej de a vorbi și despre Mareșalul Ion Antonescu. Iar Filderman o face în termeni clari și extrem de pozitivi. De atunci, acest text circula cu un fel de supratitlu, „*Testamentul lui Filderman*”, cam nepotrivit. Eu am citat deseori din acest text, pe care l-am și publicat integral într-una dintre revistele lui Adrian Păunescu. Citez fraza cheie: „**Mareșalul Antonescu a făcut tot ce a putut pentru a împlânzi soarta evreilor expuși la persecuțiile germanilor naziști**”. Repet: afirmația aparține fostului Președinte al Federației Comunităților Evreiești din România!...

Raportul Wiesel exprimă îndoiele asupra autenticității acestui text, afirmând că sursa sa ar fi un articol din revista „Baricada”. Repet, declarația lui Filderman apare citată, uneori integral, în lucrările dedicate „atacului de la Berna” și procesului care a urmat, la al cărui dosar a fost depusă declarația lui Filderman. Iată și fraza de început a declarației: „*Subsemnatul Wilhelm Filderman,*

Doctor în Drept la Facultatea din Paris, fost Președinte al Uniunii Comunităților Evreiești din România și Președinte al Uniunii Evreilor Români, domiciliat actualmente în New York, USA, Hotel Alameda, Boradway at 71 St, declar următoarele... Așadar, documentul există! Pot face trimitere chiar și la biroul de avocatură unde s-a înregistrat declarația lui Wilhelm Filderman. Mă pun la dispoziția comisiei Wiesel cu această informație.

Membrii comisiei Wiesel, în măsura în care au monitorizat corect prestația mea pe ogorul distorsionării și al negării, ar fi trebuit să înregistreze și cea mai importantă referire pe care am făcut-o la persoana lui Wilhelm Filderman, precum că este autorul unor *Memorii* despre anii petrecuți în România. Prețiosul manuscris a fost lăsat în grija secretarului său, cu indicația de a fi predat Academiei Române de îndată ce va cădea comunismul, spre a fi publicat. Din păcate, *Memoriile* lui Filderman nu au ajuns la destinatar, iar în momentul de față manuscrisul se află în arhiva de la Yad Vashem „sub cheie”. Expresia „sub cheie” am preluat-o de la Teșu Solomovici, dintr-un text al acestuia care confirmă existența și soarta „*Memoriilor*” lui Filderman. Răposatul Jean Ancel, cât era el de dedicat Holocaustului, nu a avut voie să consulte acest document. A avut onestitatea să i se plângă colegului său Gheorghe Buzatu pentru acest afront.

Eu am aflat prima oară de aceste *Memorii* pe la începutul anilor 90, direct de la Eugen Simion, care le-a și văzut la Paris, acasă la executorul testamentar al lui Filderman. Întreb: de ce Comisia Wiesel nu a încercat să consulte acest document? Și afirm: **Memoriile lui Filderman au toate șansele să fie documentul cel mai important cu privire la așa zisul Holocaust din România. Iar faptul că accesul la acest document este blocat chiar de cei care ne acuză de holocaust nu poate fi interpretat decât într-un singur fel: Memoriile lui Filderman contrazic acuzația de genocid adusă Mareșalului Ion Antonescu și României.**

Recomand comisiei Wiesel să ia urma *Memoriilor* lui Filderman printr-o discuție cu fostul președinte al Academiei Române. Eugen Simion mai știe și altele... De la Nicolae Cajal îndeosebi.

Despre **Alexandru Șafran**, care a fost Marele Rabin al evreilor din România aceluiași ani, am povestit de mai multe ori cum, cu ocazia vizitei în România, în 1995, s-a întâlnit cu dl Șerban Alexianu, fiul lui George Alexianu, cel pe care Ion Antonescu l-a numit guvernator al Transnistriei și pe care toată istoriografia holocaustizantă îl acuză că este principalul vinovat de „holocaustul din Transnistria”. George Alexianu a fost condamnat la moarte pentru aceste crime și a fost executat odată cu Mareșalul, în 1946. În 1995, după o jumătate de secol, Alexandru Șafran, lider spiritual al evreilor din România, s-a întâlnit cu feciorul celui ce a ucis vreo două sute de mii de evrei și i-a înmănat următorul înscris: „**Lui Șerban Alexianu, amic din tinerețea noastră, în amintirea ilustrului său părinte, care în întreaga-i viață și activitate profesională și mai ales în perioada neagră a războiului a făcut din inimă și total dezinteresat atât de mult pentru comunitate. A plătit la comanda comunistă cumplit și total nedrept. Întreaga-i suferință să-i fie izbăvită.**”

...Am publicat de mai multe ori acest text care mi s-a părut atât de clar și de ...definitiv, capabil să pună capăt discuțiilor despre „crimele din Transnistria”! L-am publicat cu mare grabă, temându-mă ca nu cumva bietul rabi Șafran să se prăpădească și să nu apuce să autentifice, măcar și prin tăcere, prețiosul înscris. Alexandru Șafran a mai trăit după 1995 ani buni și nu a dat nici un fel de dezmințire. L-am făcut și o scrisoare deschisă, publicată în „România Mare”, despre care nu avea cum să nu afle. Aflu din raportul Wiesel că eu, subsemnatul, nu am prezentat prea mare încredere, drept care „unul dintre autorii acestui raport, politologul Michael Shafir, l-a contactat pe nepotul bătrânului rabin (91 de ani la acea dată), Dan Șafran, pentru a ajuta la clarificarea autenticității dedicației. Rabinul Șafran a răspuns că roagă să fie recitate rândurile pe care le scrisese despre Alexianu în memoriile sale. Guvernatorul este menționat o singură dată, fiind descris ca „renumit pentru cruzimea sa”...

Așadar, marele rabin nu dezmințe că s-a întâlnit cu dl Șerban Alexianu și nu dezmințe nici cele declarate în scris în fața și pentru uzul acestuia. Sunt convins că Dan Șafran, ca nepot și persoană interesată de subiect, s-o fi mirat de întâlnirea prietenească dintre bunicul său și fiul celui care a ucis sute de mii de evrei nevinovați și l-o fi întrebat pe Alexandru Șafran mai înainte de orice dacă este adevărat că s-a întâlnit cu Șerban Alexianu și de ce s-a întâlnit? A adus Dan Șafran la cunoștința Comisiei și a dlui Michael Shafir răspunsul primit?

Per total, este însă de neînțeles comportamentul Comisiei, căreia îi repropun următoarele:

(a) Comisia nu a verificat ea însăși existența și autenticitatea textului. Era foarte simplu și ușor să mă convoace la comisie și să-mi ceară toate lămuririle. Eu, altminteri, **m-am oferit în mod public să colaborez cu Comisia** deoarece la Vatra Românească există un grup de cercetare a Holocaustului, care a ajuns la anumite rezultate, deține unele documente interesante etc. Nimeni nu m-a căutat. Nici măcar „politologul” Michael Shafir... Le-a fost mai ușor să-l contacteze, tocmai în Suedia, pe Dan Șafran. Nu m-aș mira să aflu că acesta s-a deplasat în Elveția ca să stea de vorbă cu bietul rabin. De ce „bietul”? Pentru că ulterior marele rabin a fost atacat pentru declarația dată lui Șerban Alexianu, câțiva „experți” în Holocaust declarându-l senil, oportunist etc. Nepotul său nu i-a sărit în apărare... Precizez eu: declarația rabinului a fost dată în 1995, când a venit în România, a ținut un frumos discurs în Senatul Țării, a dat numeroase interviuri etc. și nimeni n-a zis că n-ar mai fi întreg la minte!

(b) Comisia nu a binevoit să ia legătura cu însuși dl Șerban Alexianu și să-i ceară să vadă înscrisul. În plus, dl Șerban Alexianu, ca fiu al guvernatorului Transnistriei și ca persoană care de ani de zile se luptă cu justiția română, pretinzând că tatăl său, George Alexianu, în 1946 nu a avut parte de o judecată dreaptă și de un proces corect, e de presupus că deține niște informații și documente care ar putea interesa o comisie ea însăși interesată de aflarea adevărului. Parte dintre aceste documente Șerban Alexianu le-a depus la Tribunal, măcar acestea să fi fost cercetate de Comisia Wiesel. Această omisiune – după mine foarte gravă, dovedește, cel mai probabil, lipsa de interes pentru aflarea adevă-

rului, dovedește că Comisia Wiesel a știut dinainte la ce concluzii va trebui să ajungă și n-a mai pierdut vremea nici măcar ca să se facă că caută adevărul...

Mă simt obligat să suplinesc acest dezinteres și să enumăr eu câteva lucruri pe care Comisia Wiesel le-ar fi aflat de la dl Șerban Alexianu. **Primul** lucru de mirare este că Alexandru Șafran, marele rabin de Geneva și fost rabin șef al evreilor din România, venit în România numai pentru câteva zile și suprasolicitat de toată lumea, de la Vlădică până la opincă, și-a făcut timp să se întâlnească cu dl Șerban Alexianu, fiul, repet, al celui condamnat la moarte și executat în 1946, pentru genocid, pentru uciderea în tragica Transnistrie a două sute de mii de evrei.

De-a ne mirare și mai tare este locul unde s-a produs întâlnirea: **acasă la Nicolae Cajal, președintele Federației Comunităților Evreiești din România!**... Ce să caute fiul asasinului de evrei în casa lui Nicolae Cajal, liderul evreilor supraviețuitori ai Holocaustului?!

Explicația ne-o dă chiar înscrisul lui Alexandru Șafran: „**amici din tinerețea noastră**”. Toți trei se cunoșteau din anii războiului. Se întâlneau de obicei la Alexianu acasă, acasă la asasinul de evrei, așadar! Nicolae Cajal venea cu taică-su, medic care îngrijea de copiii guvernatorului Transnistriei... Deci medic evreu al familiei ucigașului de evrei!!!

Venea Nicușor Cajal și se juca cu copiii asasinului, cu care a legat astfel o prietenie care a durat toată viața, până la moartea sa, regretată de toată lumea bună... Cum se împacă această prietenie dintre liderul evreilor din România și fiul lui George Alexianu cu ideea că George Alexianu poartă răspunderea a sute de mii de vieți evreiești?!...

Alexandru Șafran, mare rabin, era ceva mai în vârstă, nu venea la Alexianu acasă ca să se joace cu copiii acestuia, ci ca să le dea lecții de limbă germană! În fapt, aceste lecții erau un bun pretext pentru rabin ca să păstreze, fără știința nemților, un contact permanent cu guvernatorul Transnistriei, prin care a făcut o sumedenie de aranjamente și intervenții pentru a ameliora situația evreilor evacuați în Transnistria. La toate astea se va fi gândit bonomul rabin când a zis despre George Alexianu că „**a făcut din inimă și total dezinteresat atât de mult pentru comunitate**”. Nimeni nu putea ști asta în 1995 mai bine decât rabi Șafran!

Așadar, la inițiativa marelei rabinului cei trei s-au întâlnit la Cajal acasă, revederea lui Șafran cu dl Șerban Alexianu petrecându-se după 50 de ani. Cât va fi fost de emoționantă!...

La un moment dat, Nicolae Cajal, gazdă perfectă, i-a lăsat singuri pe musafirii săi, poate au ceva mai deosebit să-și spună. Atunci s-a produs momentul de grație, **clipa astrală când rabinul șef al Genevei a decis să-și răscumpe deceniile de tăcere deloc nevinovată!** Va fi înțeles cât de greu i-a fost copilului să (supra)viețuiască purtând povara de a fi fiul unui criminal de război executat împreună cu marele criminal Ion Antonescu. Din adâncul sufletului său s-a iscat curajul ce i-a lipsit până atunci, a apucat, la întâmplare, o bucată de hârtie de pe biroul lui Nicolae Cajal, și pe coperta interioară a unei cărți a consemnat pentru eternitate mărturia sa despre **George Alexianu în postură de mare binefăcător al evreimii din România,**

postură pe care nimeni nu o putea cunoaște la fel de bine ca Eminența Sa. I-a înmănat fostului său elev înscrisul, l-a lăsat să-l citească, bucurându-se de ce putea citi pe chipul copilului septuagenar din fața sa, și atât i-a mai spus: „**Îți dau acest înscris ca să-l publici, dar am o singură rugămintă: să-l publici după moartea mea. Nu mai am mult de trăit...**”

După care s-a îmbrățișat cu fostul elev, cu gazda, și a plecat pe unde era așteptat de atâta lume... În urma sa, dl Șerban Alexianu s-a simțit dator să-i arate și lui Nicolae Cajal ce a primit, iar acesta citind înscrisul a înmărmurit, căci și-a dat seama bine de importanța mărturiei. Dar a avut onestitatea să nu distrugă petecul de hârtie, poate că nici nu i-a trecut prin minte!... Cert este că dl Șerban Alexianu a ajuns acasă cu comoara înțreagă, neatinsă. Asta până când a avut ghinionul să se cunoască cu subsemnatul și să-mi relateze cele petrecute la Cajal acasă. L-am întrebat:

- „**Și aveți de gând să nu publicați acest text decât după moartea Eminenței sale?**

- **Negreșit, așa i-am promis!**

- **Dar dacă nu moare mâine sau poimâine, ci moare după dumneavoastră?!**

- **Asta e!**, a ridicat din umeri domnul Alexianu.

- **Măcar ați făcut niște copii xerox ale textului?**, am mai întrebat. Da, făcuse, așa că la plecare am luat și eu una, am băgat-o în buzunar și la lift i-am spus:

- „**Domnule Alexianu, eu nu i-am promis nimic rabinului Șafran!**” Și m-am grăbit să public de mai multe ori acel înscris, am avut grijă să aflu și Eminența sa de publicarea textului, m-am bucurat să văd că a mai trăit ani buni după aceea și că nu a avut de formulat nici o dezmințire, nici un protest, nicio decizie etc.

Trebuie însă să mărturisesc gândul cel mai ciudat pe care mi l-a stârnit comportamentul rabinic: cerându-i dlui Șerban Alexianu să publice textul numai după moartea sa, bietul rabi mi s-a părut că dovedea o tare firavă și precară credință în Dumnezeu. „**Nu cumva o fi ateu?!**”, m-am întrebat, căci acest comportament este tipic pentru cine nu crede în viața și judecata de apoi. Mă rog, dacă rabinul Șafran chiar se închină la același Dumnezeu ca și mine, mi-am zis, înseamnă că mai mult se teme de oamenii de aici, de pe pământ, decât de Dumnezeu Cel de dincolo, ceea ce pentru un rabin mi se pare grav, grav de tot!...

Firește, normal, adică creștinește și onorabil, era ca acea declarație Alexandru Șafran s-o fi dat în 1946, la proces! La „Procesul Marii Trădări Naționale” unde a fost invitat ca martor al apărării și nu s-a prezentat... Probabil că o asemenea declarație l-ar fi salvat pe George Alexianu de la condamnarea la moarte, l-ar fi salvat și pe „amicul din tinerețe” de la viața pe care a dus-o sub comuniști, ca fiu al unui criminal de război!... Un orfan „de război” pe care toți se fereau să-l ajute!...

Cu toate acestea, mai bine mai târziu decât niciodată: declarația rămâne extrem de utilă, căci mai salvează ceva, ceva foarte important: **Onoarea familiei Alexianu și a Neamului românesc.** Dar nu mă împac nici azi cu cererea rabinului: mărturia sa să-și producă efectele numai după moartea sa, când nimeni nu-i mai poate reproșa că a pus principiile morale mai presus de orice... De orice interese naționale sau cum le-or fi numind cei care, după publica-

rea declarației, într-adevăr au și sărit la bietul rabi, încă de pe când mai trăia, cu jigniri și acuze netrebnice. Zău că-mi pare rău că m-am băgat, dar de unde era să știu eu că bunul Dumnezeu îi va da destule zile dlui Alexianu?! Și mai ales de unde să știu că declarația rabinului șef, a marelui rabin, nu va avea nici o urmă pentru mercearii Holocaustului?! Crezusem, naivul sau imbecilul de mine, că în felul acesta, cu un document atât de clar și de autorizat, se va pune capăt balivernelor inventate de toți specialiștii în istoria PCUS, reciclați în istorici ai holocaustului. Dar de unde?!... Nimic nu-l tulbură pe alde Mihai Ionescu & comp. Lya Benjamin, Radu Ioanid și toți ceilalți, toți o apă și-un pământ, nimic nu-i abate din a susține mai departe **basna transnistreană!**...

...Trebuie spus că publicarea abuzivă (de către mine!) a textului „rabinic” nu a afectat relațiile dlui Șerban Alexianu cu Nicolae Cajal. (De altfel, cineva din familia unui prim ministru cu ascendenți evrei binecunoscuți și știuți, mi-a povestit că în particular Nicolae Cajal nici nu vroia să audă de vreun holocaust în România. Făcea în public vorbire de așa ceva foarte rar și numai cât să nu se expună la criticile zălțăților din Comunitate. „**Avem și noi Vadimii noștri!**”, obișnuia Cajal să spună, pentru a se scuza...)

Cei doi, Șerban Alexianu și Nicolae Cajal, au mai avut o discuție ceva mai deosebită, despre care Comisia Wiesel ar fi trebuit să afle și să fie interesată. S-a fost cu ocazia vizitei istorice a Papei Ioan Paul al II-lea. La recepția dată de Papă, a fost invitat și Nicolae Cajal. Până aici nimic de a se mira cineva! Dar ce a căutat la recepție dl Șerban Alexianu? Căci da, onorată comisie Wiesel, onorați demascatori ai crimelor din Transnistria: din dispoziția Papei Ioan Paul al II-lea, la recepție, printre invitații români cei mai reprezentativi și mai vrednici de o asemenea cinste, s-a numărat și dl Șerban Alexianu, fiul lui George Alexianu, criminalul!... **Repet: dl Șerban Alexianu a fost invitat la recepția pe care Papa Ioan Paul al II-lea a dat-o la București în onoarea celor mai vrednici români!...**

Se pun în mod logic două întrebări:

(1) Care merite deosebite ale dlui Șerban Alexianu îl recomandau pentru această onoare?

(2) Papa și Vaticanul nu știau al cui urmaș, al cui fiu este dl Șerban Alexianu? Nu știau adică cine a fost George Alexianu? Nu știau că a fost un criminal odios?! Cu 200.000 de victime pe conștiință?!...

Cele două întrebări au un singur răspuns: Ba știau foarte bine! În 1943, celebrul Papa Pius al XII-lea a dispus ca nunțul papal Andrea Cassulo să efectueze o inspecție umanitară în Transnistria, ca să verifice acele zvonuri potrivit cărora evreii erau ținți fără apărare a unui regim de exterminare, de genocid etc. Inspecția s-a efectuat aproape concomitent cu o anchetă similară a Crucii Roșii Internaționale. Cele două atât de onorabile instituții, Vaticanul și Crucea Roșie Internațională, au ajuns la aceeași concluzie, pe care noi o putem deduce din faptul că, prin dispoziția aceluiași papă, **profesorul George Alexianu, guvernatorul Transnistriei, a fost decorat cu cea mai înaltă distincție acordată de Vatican în acel an: ordinul „Orbis et Urbis”. Este și cea mai mare distincție papală primită vreodată de un român!...**

Un român pe care mai apoi „noi” l-am condamnat la moarte pentru exact aceleași fapte:

felul cum s-a purtat față de evrei în calitatea sa de guvernator al Transnistriei. („Noi”, adică justiția din anul 1946. Adică evreii cominterniști din completul de judecată!...)

Așadar, la acea recepție atât de selectivă, prin dl Șerban Alexianu a fost invitat, de fapt, **GEORGE ALEXIANU**, guvernatorul criminal de război din Transnistria... Iar dacă iei seama la faptul că la recepție dl Șerban Alexianu a fost mereu în preajma prietenului său Nicolae Cajal și vice-versa, poți spune că la recepția dată de Papă au participat braț la braț guvernatorul Transnistriei și președintele Federației Comunităților evreiești din România. Cum de a acceptat Nicolae Cajal această postură și însăși prietenia de-o viață cu Șerban Alexianu? Simplu de răspuns: **Nicolae Cajal cunoștea foarte bine adevărul despre ce a fost în Transnistria!** De aceea nu s-a simțit un trădător al neamului său evreiesc atunci când, din copilărie și până la moarte, a rămas un fidel prieten al familiei Alexianu! Altă explicație nu există! Este o explicație logică, cu prisosință acoperită de realitatea faptelor.

...Structura vădit literară a celor povestite mai sus aparține strict faptelor relatate. Coincidențele produse și semnalate dacă poartă un sens, un mesaj, acela nu aparține subsemnatului, ci Marelui Scenarist care, pentru a lega mai strâns cele două nume din titlul acestor pagini, a făcut ca în acea clipă de uitare de sine, când rabi Șafran s-a uitat în jur după o foaie de hârtie, mâna, inspirată din Înaltul Cerului, să apuce o cârtică de pe biroul lui Nicolae Cajal, pe a cărei copertă interioară, cum spuneam, să lase prețioasa inscripție. Merita, aș zice, s-o sape în piatră sau aramă, pentru a-i da și eternitatea materială. Dar și mai bine s-a gândit Cine S-a gândit ca mâna rabinului să apuce taman cârtica, cunoscută, semnată de Wilhelm Filderman (în colaborare cu Sabin Mănuilă), unde, în concluzia celor prezentate, se afirmă că – și citez din memorie, „**România este țara în care au supraviețuit cei mai mulți evrei!**” Coincidență mai semnificativa e greu de imaginat!

Ca să fiu mai clar: prețiosul text a fost scris pe coperta interioară – coperta a III-a, a unei cărți care consemnează punctul de vedere, negaționist, al lui Wilhelm Filderman. Mai frumoasă potriveală nici că se putea!... Cine e în stare, nu poate să nu vadă aici, în această coincidență, „mâna Domnului”...

O ultimă punte între Wilhelm Filderman și Alexandru Șafran: amândoi proveneau din vechi familii de „evrei pământeni”, categorie azi dispărută și uitată, lichidată nu de holocaust, ci de ravagiile și nebulia sionismului și a kominternismului, cei doi frați siamezi și criminali ai lui Iosif... Dar despre acești admirabili evrei, **evreii pământeni**, cu altă ocazie...

Anno Domini 2008

Post scriptum 2013.

Acest text s-a întors la mine după 5 ani. L-am „slobozit” pe Internet în 2008 și uitasem de el. Un coleg mai în vârstă, un fel de frate mai mare i-aș zice, mi l-a trimis azi, fără niciun comentariu. Nu era greu să pricep ce am de făcut. M-am conformat și l-am mai pus o dată în circulație. *Repetitio mater...*

Doamne, ajută-i să priceapă și pe cei care nu vor să priceapă!

LA 40 DE ANI, UN MODEL PENTRU TÂNĂRA GENERAȚIE!
**„NU CRED CĂ REGRET
 CEVA ÎNTÂMPLAT.
 ACEEA ERAM ATUNCI.”**

Interviu cu Daniela GîFU, cercetător post-doctoral la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, scriitoare, doctor în filosofie, specialist în comunicare politică, biofizician.

O persoană plină de energie, o femeie puternică, o optimistă convinsă și un model de urmat! Aceasta este doamna Daniela Gîfu! Mereu cu zâmbetul pe buze, emană încredere și energie! E modestă, cu toate că numele ei a făcut înconjurul lumii, semnând articole la reviste din toată lumea. Vorbele sale trădează o melancolie dulce și în același timp o mare dragoste: față de oameni, de literatură, de cititori și - mai mult decât orice - față de arta și meseria pe care o practică.

Cătălina Cojocari: Care sunt începuturile dumneavoastră în literatură?

Daniela Gîfu: Că scriu de când am învățat să buchisesc abecedarul, sună a clișeu. Pasiunea pentru literatură am descoperit-o din clasele primare, școala bărlădeană fiind consacrată în acest sens. Dacă te referi la debut, în 2008 la Ed. Limes din Cluj-Napoca cu o carte de reflexii, denumită 33. *Jurnal de inițiere spirituală*. Fiind o carte de învățătură prin pilde inspirate din propria mea experiență de viață, m-am străduit să-i conving pe cititori că fiecare ne-am născut cu o zestre cerească pe care suntem datori să o păzim, să o dezvoltăm, să o punem în slujba Binelui. Atunci când va veni sorocul despărțirii de lumea pământească să ne putem prezenta cu conștiința împăcată în fața judecății Divine. Intr-un cuvânt, că trebuie să aprindem Lumina din lăuntrul ființei noastre, cea călăuzitoare în nemurirea edenică. Jurnalul a fost scris în anul în care am împlinit 33 de ani, an care avea să-mi aducă, nu înțelepciunea hristică, pe care încă o mai caut printre preumblările mele, ci acea conștientizare pe care am îmbrățișat-o ca fiind îndrumătoare și atât de necesară pentru stângacele mele eforturi. Regăsirea sinelui printre sinele celor cu care (inter)relaționez.

C.C.: V-ați gândit vreo clipă că veți ajunge scriitoare?

D.G.: Întrebarea poate ar trebui ușor reformulată. Nu ajungi, ci te naști, scriitor. Ai sau nu ai vocație... O dată vocația eliberată de alte preocupări existențiale, care blochează pentru un timp menirea de condeier, începe să se profileze scriitura. E adevărat că scrisul trebuie cultivat în timp, fiindcă talentul fără muncă, credință și responsabilitate se risipește în van.

C.C.: Ce v-ar fi plăcut să deveniți dacă nu ați fi devenit scriitoare?

D.G.: Cercetător. Dacă m-ai fi întrebat în anul 1997, când am absolvit Facultatea de Fizică de la aceeași Universitate „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ți-aș fi răspuns cercetător în biofizică.

C.C.: Ce ziceau cei din familie despre pasiunea dumneavoastră?

D.G.: Că voi ajunge muritor de foame.

Din clipa în care am început să comunic cu Zeno Fodor, se scria, de fapt, o altfel de poveste, o poveste nemuritoare.

C.C.: Cui îi datorați lansarea dumneavoastră ca scriitoare?

D.G.: Mentorului meu, omul de teatru Zeno Fodor, fost director la Teatrul Național din Târgu-Mureș, un Om al dialogului spiritual, un admirabil comunicator, un deschizător de drumuri multiculturale, un

împătimit al lumii teatrale. Din clipa în care am început să comunicăm se scria, de fapt, o altfel de poveste, o poveste nemuritoare. O discuție cu Zeno Fodor te îmbogățește, te înobilează, te stimulează să gândești în perspectivă. Subtilitatea, eleganța și ținuta impecabilă cu care l-a hărăzit Dumnezeu se împletește până la desăvârșire cu ființialitatea, glorificând-o.

C.C.: Care sunt temele dumneavoastră preferate?

D.G.: Filosofia spirituală - IUBIREA HRISTICĂ... Asta citesc zilnic de când am învățat să citesc. Am și participat la fel de fel de întâlniri organizate atât de ortodocși, cât și de adventiști, radiesteziști și alte grupări religioase... tocmai pentru a-mi căuta, sau, mai bine zis, pentru a-mi înțelege sinele spiritual. Nu am prejudecăți. Cred în ecumenism. Toți suntem copiii Creatorului, indiferent cum îl numim. Știu, neoprotestanții spun că familia spirituală ar trebui să ne-o alegem singuri, nu să ne fie impusă de la naștere. Eu am altă opinie, nu contează cărei grupări îi aparții, trebuie să faci ca ea să ți se potrivească, să-i deslușești învățăturile, să o propovăduiești fără patimă gratuită sau fanatică, dacă te simți în stare!!!, încercând să smintești mințile mai puțin ajutate.

C.C.: Unde vă găsiți inspirația?

D.G.: Din viață.

C.C.: Există vreo experiență a vieții dumneavoastră pe care ați dori să o repetați?

D.G.: Nu cred că regret ceva întâmplat. Dacă așa am decis într-un anumit moment, înseamnă că așa am simțit. Acea eram cândva. Face parte din etapele parcursului meu de om, fiică, soră, colegă, îndrumător, specialist etc.

C.C.: V-a inspirat această experiență?

D.G.: O, da. Mai mult decât atât, m-a ajutat să văd nu doar cu ochii sufletului, ci și cu cei ai minții, care de cele mai multe ori au percepții diferite, chiar diametral opuse.

C.C.: Ce gen literar preferați și ce autor în mod special?

D.G.: Eseu spiritual, dar și biografiile marilor personalități din diverse domenii, nu doar cele literare. Spre exemplu, nu întâmplător, prima biografie citită a fost a lui Ștefan Procopiu, cel mai cunoscut fizician român, bârlădean la origine și capricorn ca mine. Nu a fost întâmplătoare nici alegerea primei mele facultăți, așa cum spuneam anterior.

C.C.: Pe lângă poezie, scrieți și proză?

D.G.: De fapt, poemul *Păcatul neliniștii* este primul în acest sens. Până acum am publicat eseuri și articole pe diverse teme de comunicare (prin excelență, din domeniul politic).

C.C.: Ce v-a inspirat în scrierea volumului de poezii „Păcatul neliniștii”?

D.G.: O pasiune pe care o voi purta cu mine în suflet câte zile voi avea.

C.C.: De ce ați ales să fie un volum bilingv?

D.G.: De fapt, e tradus și în limba maghiară, acum sub tipar. De ce? Destul de simplu de răspuns, ca să poată fi citită și de vorbitori de altă limbă.

C.C.: Cum ați descrie, în câteva cuvinte, mesajul acestui volum de poezii?

D.G.: Hrana unei inimi „neliniștite”.

C.C.: Lucrați la o nouă carte în prezent? Dacă da, când va fi ea lansată?

D.G.: Sinceră să fiu, la 3. Una deja e aproape scrisă, trebuie doar să o revăd. E vorba de un jurnal venețian, câteva secvențe au fost publicate în diverse reviste din țară și din lume. De altfel, mă bucur de aprecierea unor oameni cu o imagine foarte bună din lumea literară, pe care încerc să nu-i dezamăgesc. Sunt redactor șef la revista „Destine literare” din Montreal de la începutul acestui an, redactor la Revista de recenzii din Craiova, membru în Grupul de reflexii coord. de Corneliu Leu din vara anului trecut, semnez lunar rubrica *Filosofia discursului politic* în revista *Candela* de Montreal și tot așa...

Istoria literară consemnează nume care au îmbinat vocația cu meseria. Și tot ea îi și judecă.

C.C.: Credeți că în România se poate trăi din scris?

D.G.: În România, nu cred că se poate trăi din scris, deși sunt câteva nume sonore care se bucură și de susținere financiară (mă gândesc la Mircea Cărtărescu, de pildă). Modul în care o societate găsește modalități de a plăti munca scriitoricească reprezintă atitudinea față de literatură, dar desemnează și prețuirea și respectul pe care ea le exprimă față de condeierii ei. În fond, filosofia de la care trebuie pornit este destul de simplă: orice muncă trebuie (răs)plătită, iar de osteneala scriitoricească se folosesc mulți actori sociali și politici spre a le fi nuanțat comportamentul discursiv, și, implicit, acela al câștigării legitimității publice. Totuși, ca scriitor, poți avea un trai modest dacă activezi și ca publicist la diverse ziare, reviste, care să dispună de un buget minimal alocat și pentru motivarea semnatarilor.

C.C.: Considerați că să fii scriitor este o meserie, sau o vocație?

D.G.: Am răspuns. Deși, gândindu-mă mai bine, istoria literară consemnează și nume care au îmbinat vocația cu meseria. Și tot ea îi și judecă.

C.C.: Credeți că opera unui artist ar trebui să reflecte neapărat realitățile existenței sale, adică să fie ancorat în perioada pe care o reprezintă?

D.G.: Opiniile diferă și aici. Sigur că temele alese pornesc din viața reală, cea trăită de tine sau de cineva apropiat... plus condeiul literar care estetizează povestea.

C.C.: Care este mesajul dumneavoastră pentru cititori?

D.G.: Să nu se abată de la cuvântul scris, dacă este așternut din convingere. E adevărat că mulți scriitori români, care au avut – poate – neșansa de a se naște într-un stat mic, rămân cu privirea resemnată peste zări. Pe bună dreptate, *culturile mici sunt înghițite de culturile mari.*

Daniela Gîfu (născută la Bârlad, în 10 ianuarie 1973) este doctor în filosofie și beneficiara unei burse postdoctorale la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Din 2011 este cadru didactic asociat la aceeași universitate. Absolventă a Facultății de Fizică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1997), a urmat cursurile de masterat la Facultatea de Comunicare și Relații Publice „David Ogilvy”, S.N.S.P.A. București (2004). A lucrat timp de 11 ani la Casa de Cultură a municipiului Cluj-Napoca, perioadă în care și-a cultivat nevoia de cunoaștere. Din 2002 colaborează la diverse publicații literare și reviste din România și străinătate (Germania, Franța, USA, Canada, Australia). Este invitată să prezinte cărți scrise de autori români, atât din țară, cât și din diaspora. Numele ei apare în mai multe dicționare și enciclopedii. În octombrie 2010 a primit titlul de Cetățean de onoare în comuna Bălăbănești, jud. Galați, din ianuarie 2011 a devenit membră a Asociației Canadiene a Scriitorilor Români (ACSR). Este (co)autoare a 8 cărți, semnează prefete, traduce din română în engleză.

PICTORUL

Plecasem la sfârșitul verii din București spre Tulcea traversând toată Dobrogea de la sud la nord. Praful și căldura ne copleșiseră, fiindcă aerul condiționat al mașinii era defect, iar curentul de la geamurile deschise ne răvășea părul și ne supăra ochii; drumul părea lung și plicticos precum o traversare de deșert, fără niciun haz. Șoferul conducea ca un automat, iar eu moțaiam cu gândul la un duș răcoritor și un pahar cu bragă sau bere rece. Treceam pe lângă, sau prin sate cu nume turcești pe care eu le identificam pe hartă: Atmagea, Bașchioi, Ortachioi, Sarichioi, Medanchioi, Islam Geaferca, Bașpunar, sau Hamcearca (nume lipovenesc), Ciucurova (comună populată cu nemți aduși de regele Carol I, fiind împrăștiți și naturalizați acolo, pe lângă ceva turci) și altele. Numele acestea au fost păstrate până târziu, și chiar dacă le-au schimbat cei din conducerea județeană, oamenii locului tot așa le spuneau.

Am ajuns într-un târziu la Tulcea, unde ne-am "aruncat" la unicul hotel din oraș - Delta. Eu am mers la camera dată fără să mai cer altceva decât apă, dar șoferul Horia, a plecat să mănânce înainte de culcare. Aveam în plan ca a doua zi să mergem prin satele ciobanilor macedoneni bogăți din zonă, pentru a încerca să-și vândă mașina. Prietenii ne spusese că cei mai înstăriți din satele vecine cu Tulcea căutau mașini mai vechi ca să nu bată la ochi că ar avea mulți bani; toți erau milionari de pe urma oilor, deși trăiau într-un primitivism greu de imaginat.

Am descins dimineața următoare spre satele *machedonilor* (așa le spun localnicii), am încercat toate adresele indicate, dar n-am făcut mare lucru; oamenii, circumspecți, ciudați și ascunși pe după perdelele caselor mititele, nu prea ne-au dat binețe. Ne-am întors la hotel, iar în drum am oprit la o cârciumă să mâncăm pastramă cu mămăligă și să bem must. Nu știu cine altcineva poate face mai bine pastrama de oaie și berbecul pe jăratec decât dobrogenii, poate hawaiienii unde am mâncat porc copt în groapă cu jar, pregătit cam la fel .

În drum, am gândit eu cu voce tare, că fiind în Tulcea, aș vrea să merg la un prieten al tatălui meu, care ajunsese pictor de marcă și la fiul său,

un bun grafician, cu gândul că poate găsesc să cumpăr vreo pictură specifică deltei Dunării, pentru apartamentul meu din București. Fermecat de locurile unde am învățat să merg pe picioare, orice imagine a apelor și vegetației deltei mă înviorau. La domnul George am găsit două litografii formidabile cu vechea geamie și piața din Tulcea, desenate cu vreo patruzeci de ani în urmă, care nu mai există acum. Ceea ce picta fiul său, graficianul, nu mi-a plăcut nicicum, deci am dat să plec, după ce mi-am luat desenele pictorului tată, demne de admirat.

- Doamnă, poate ați dori să vedeți ce lucrează un tânăr profesor venit la liceu, absolvent de Belle Arte, foarte talentat și original, spuse domnul George. După părerea mea va fi un mare pictor mural, de o forță și inspirație divină, care-l va întrece din mers pe Sabin Bălașa. Lucrează și acuarelă între timp, la fel de bine ulei, pictează icoane, este un neobosit descoperitor de tehnici noi, dar este dăruit cu ceva magic în ființa lui. Nu-l interesează banii, lucrează fiind pasionat de ceea ce face, deși este sărac, foarte sărac și mai are în grijă o nevastă cu doi copii. Strălucirea din ochii săi, pasiunea ardentă pentru pictură, energia debordantă cu care se aruncă să umple pereții școlii, parcă vorbesc dintr-o altă lume. Are acum o propunere de contract să picteze zidul de la intrarea hotelului Delta, apoi la noul hotel rustic construit la Letea și sunt sigur că într-o zi cineva îl va lua de la noi pentru lucrări mărețe. A mai făcut la Brăila niște picturi murale foarte reușite; pe unde trece băiatul acesta lasă urme aurite. Să nu mă audă fiul meu, că se face foc pe mine, continuă dumnealui făcând cu ochiul.

Domnul George ne-a aranjat o întâlnire cu profesorul îndrăgit de el, pictor bătrân și bun cunoscător al artelor la cât bătătorise drumurile grele ale afirmării. Urma să ne vedem cu toții a doua zi la liceu, unde pictorul preda desenul și tocmai terminase o pictură murală, când va aduce câteva acuarele recente și niște icoane. Ne-a întâmpinat un bărbat tânăr înalt, arătos, brunet cu ochii forate adânci și negri, care ardeau cu intensitatea unei flăcări de sudură.

- Bine ați venit, eu sunt Ion, ne-a întâmpinat senin pictorul, întinzându-ne mâna amical. Sărut mâinile doamnă!

N-am mai văzut decât acei ochi imenși care te atrăgeau cu o vrajă de hipnotist că nu mai erai tu, devenea o parte din adâncul ființei lui și nu-ți mai puteai controla emoțiile, te simțeai atras către un spațiu necunoscut, ca și cum te-ar fi coborât într-o peșteră adâncă, dar fascinantă. Amicul Horia, care ne adusesse cu mașina, a tresărit simțind același lucru, iar domnul George zâmbea de înțepenirea noastră.

Omul acesta nu părea un pământean obișnuit, era o creație a universului care-și pusese amprentele pe prezența lui fizică, părea o iluzie, ca o flăcără, care atunci când arde, când pâlpâie, te amețește. Nu cred că el își dădea seama de reacția ce-o stârnea celor din jur. M-am gândit că nu băusem nici ceaiul de dimineață, dar mă simțeam beată, învăluită de privirea sfredelitoare a acestui om, venit din alte spații, emanând o energie de mii de jouli.

- Haideți să vă arăt pictura murală făcută pe zidul școlii și câteva lucruri aduse pentru dumneavoastră, spuse pictorul. Stătea lipit de mine, m-a condus la peretele pictat, plin de mișcarea pescarilor cu plasele lor, a sturionilor sărind în aer din apele zburcimate și a soarelui care are o anumită strălucire magică sângerie numai acolo, la îngemănarea Dunării cu Marea Neagră și la Gura Portiței. Am remarcat câteva versuri din Ovidiu scrise pe un colț al zidului pictat și undeva, printre pescarii din desene, un cap mai estompat de femeie exotică, căruia nu i-am dat mare atenție.

Domnul George și amicul Horia ne urmau tăcuți, simțind dialogul mut dintre mine și pictorul Ion. M-am așezat să admir câteva acuarele și două icoane neobișnuite: una avea pictat chipul lui Hristos pe o tăietură transversală de scorbură de copac, iar alta, tot pe lemn, cu Sfântul Ioan, frumos colorată, amintind de stilul bizantin, dar mult diferit, o viziune personală a pictorului. Am remarcat imediat că de fapt era chipul lui înconjurat de o aură neobișnuit de largă. Emoționant ceea ce vedeam, parcă erau fețe în mișcare, iar ochii Sfântului Ioan erau chiar acei imenși și umezi ochi ai pictorului Ion, la care priveam acum înmărmurită.

Cine era oare acest nepământean și ce rol aveam eu în această stranie întâlnire? M-am scuturat de emoții și am trecut la ales ceea ce mi-ar fi plăcut să am pe pereți, la mine în casă. Am luat icoana lui Hristos, la care puteam pune un beculeț în golul asimetric al lemnului să mă ghideze noaptea și două acuarele mari cu teme dunărene, dar neobișnuite: una era o pădure de sălcii în bătaia soarelui cald de amiază, cu nuanțe sclipind în galben-auriu, portocaliu și verde, o explozie de lumină și viață. Cealaltă, cu niște copaci într-un asfințit târziu, străpunși de sângeriul soarelui în dispariție și de flăcările violete ale unui foc mare din deltă; totul pe fundalul unei nopții negre, așa cum am

văzut eu acolo de multe ori. Flăcările se întind în deltă cu viteza uimitoare din cauza trestiiilor ce ard în pâlăi cuprinzând copacii și lianele cu tot ce este uscat, mai ales vara și toamna, dând spectacole care te înfioară.

Ambele lucrări ale lui Ion erau inspirate din zona apelor, dar aveau ceva din mișcarea cosmosului în desfășurarea lor, erau încărcate cu vraja locurilor, dar și cu emanația sufletului său contopit cu peisagiile colorate în nuanțe diluate, întrepătrunse unele cu altele. Totul părea în mișcare, desenele, icoanele, chipul pictorului, erau mici licăriri de flăcări într-un dans gravitațional. O tehnică neobișnuită de lucru, foarte sugestivă, de aceea le-am vrut imediat.

Ne-am făcut socotelile, am plătit și am plecat cu planșele făcute sul într-un suport special. Pe drum, domnul George și Horia au rămas fiecare în tăcerea lor. Horia n-avea nimic comun cu arta, ne însoțise la rugămintea mea, însă domnul George, medita la descoperirea acestui mare talent pe care simțeam cât îl admira și iubea.

Ne-am întors la București cu portbagajul plin cu bucăți mari de nisetră și de raci congelați, am împărțit totul și am rămas fiecare la casa lui.

Au trecut câteva luni de zile până când, într-o seară, am primit un telefon neașteptat.

- Bună seara doamnă, sunt pictorul Ion de la Tulcea, prietenul domnului George care v-a adus la mine, vă mai amintiți?

- Cum să nu, mă bucur să vă aud, dar cum ați dat de mine? Cine v-a dat telefonul meu?

- Chiar mama dumneavoastră de la Brăila, unde am lucrat la o frescă mare, iar arhitectul coordonator de proiect era un fost prieten care vă știa din copilărie.

- Cu ce vă pot fi de folos, am întrebat eu.

- Vreau, adică... **trebuie** să vă văd!

- Nicio problemă, cum și când doriți să ne vedem, am întrebat eu.

- Chiar acum, dacă nu vă cer prea mult!? M-am speriat și cu jumătate de gură i-am spus că n-ar fi fost cel mai potrivit timp, dar voi încerca.

- Pot veni eu, vă am și adresa, tot de la mama dumneavoastră.

Am rămas cam încurcată, dar am acceptat. M-am gândit că ceva grav îl presa și avea nevoie urgentă de ajutor. Vocea lui suna a disperare. Nu știu cum a "zburat" din centrul orașului până la mine, dar a fost destul de rapid, că abia am reușit să schimb capotul de casă cu haine de stradă. Am auzit ușa liftului, apoi soneria și i-am deschis. Avea în mână o sticlă de șampanie foarte rece și un pachet în care părea să fi fost o carte.

M-a tulburat chipul său disperat, ochii aceia unici, scăpărând scânteii de antracit; din nou am simțit că acest om coborâse parcă din altă dimensiune și s-ar fi aflat printre noi într-o mare grabă să-și termine misiunea prin mesajele exprimate în desene, culori și

mai ales în grandioasele picturi murale. Am fost răvășită de prezența lui, ca și el de a mea.

- Vreau să știi că-ți voi spune pe nume, așa cum te-am chemat în gând fiecare zi de când te-am întâlnit, tu floare de nufăr. Te știu dintotdeauna și cum știu că nu mai am mult de trăit, am vrut să te văd, să-mi fii alături măcar câteva minute, sau câteva ore, dacă se poate. Iertare pentru această invazie brutală în viața ta, dar nu mai am alt timp.

Am rămas năucă, dar mi-am găsit repede calmul.

- Timp pentru ce? Explica-mi, ce s-a întâmplat cu viața ta, de ce-mi spui că te pregătești de... „plecare”, ce se petrece cu tine, ești foarte bolnav și ai aflat abia acum? Părea de vreo 30 ani și ceva, arăta foarte bine, am rămas încurcată în presupuneri, fiindcă omul era extrem de politicos și la locul lui.

- Ce spune soția ta, copiii, ce se petrece în viața ta, nu înțeleg, am continuat eu.

- Soția și copiii mei nu fac parte din acest scenariu, nu mă explic, asta este! Am vrut să-ți spun că am certitudinea că te știu de undeva, iar întâlnirea de la Tulcea a fost confirmarea că nu mă înșel. Nu puteam să vorbesc cu tine în prezența celor doi bărbați care te însoțeau, dar m-am prăbușit când ai plecat. A fost ca și cum mi se amputase o parte din trup, nu mai eram eu, îmi luaseși toată puterea de concentrare și de creație. O vreme n-am mai pus mâna pe pensule, am umblat năuc prin toată Delta, am mai fost la Brăila de câteva ori căutând pretexte ca să-ți aflu adresa și telefonul din București, mințind pe mama ta că vreau să-ți aduc o icoană pe care ai comandat-o când ai fost la Tulcea și ai cumpărat tablourile. Iată că am mințit numai pe jumătate și ți-am adus icoana Sfântului Ioan pe care ai admirat-o atunci, să ai pereche la cea cu Isus Hristos și să-ți amintească de mine.

Eu rămăsesem mută de consternare, dar și de ciudățenia evenimentelor. Am luat icoana, am desfăcut-o din hârtia în care fusese adusă și m-a săgetat din nou privirea ochilor lui din pictură. Am admirat-o și i-am mulțumit cu multă considerație. El a realizat emoția mea:

- Să știi că am pictat-o pentru tine, când nu te întâlneam încă.

- Cum așa? am întrebat eu.

- Am avut o viziune, o premoniție și subit am început să schițez chipul sfântului, dar neavând vreun model, m-am inspirat din trăsăturile mele. M-a vizitat cineva când lucram și mi-a cerut să-i vând icoana, oferind pe loc un preț foarte bun, dar i-am spus ca este comandată de o doamnă care va veni să o ridice în câteva zile. Așa mi-a spus *Eul meu Superior* ca un șoșotit la ureche, așa am intuit. Când această icoană a fost gata ai apărut tu cu domnul George, al cărui băiat a fost coleg de facultate cu mine, erai exact femeia din visele mele sau mai curând din viziunile

mele. Dacă ai fi avut mai mult timp să stai la Tulcea ca și la Brăila, ai fi observat că în picturile mele murale apărea chipul tău de câteva ori, deși nu te știam în realitate. Așa am înțeles că venirea mea să lucrez la Tulcea nu a fost întâmplătoare, te căutam.

- Hai să bem un pahar de șampanie pentru a sărbători deodată întâlnirea și... despărțirea noastră.

Am adus două pahare, el a desfăcut sticla și ne-am urât noroc. Eu tot buimacă am rămas. Nu știam ce să cred. El, s-a ridicat de pe scaun uitându-se prin casă, s-a oprit încântat în fața tablourilor lui de curând înrămate, apoi a venit spre mine, rostind solemn:

- Te iubesc și te-am iubit dinainte de a mă ști pe mine, din timpuri îndepărtate, dar te-am întâlnit abia acum, la capătul călătoriei mele prin aceste locuri. Am vrut să-ți spun asta, ca o spovedanie, fiindcă mă arde dorul de a fi cu tine în fiecare clipă. M-aș dăru numai ție și artei care mă împinge s-o pun pe hârtie sau pe pereți. Sunt sigur că va rămâne mai multă vreme pe ziduri, de aceea am ales pictura murală, gigantescă, dar unică. S-a făcut târziu și trebuie să plec, iar tu ai nevoie de liniște să te odihnești. Voi merge direct la gară să iau primul tren spre Brăila.

M-a îmbrățișat la ușă sărutându-mă ușor pe obraz, mai mult ca o suflare de înger, nu de om. L-am urmărit cu privirea până la ascensor, dar n-a întors capul. Am așteptat până a ajuns jos și am închis ușa de la intrare, întorcându-mă la balcon să-l văd. Nu era nicăieri, dispăruse în noapte.

A doua zi am mers la serviciu, dar nu mă puteam desprinde de cele trăite, aveam mintea rătăcită, negăsind explicații celor întâmplate. Seara târziu, m-a sunat mama să mă întrebe dacă Ion fusese la mine; i-am spus ca da, că a stat puțin, mi-a lăsat o icoană și a plecat grăbit direct la gară.

- A murit astăzi! Nimeni nu știe unde a dispărut două zile. Cred că făcut un infarct. Bietul om, să moară atât de tânăr! Ce talent a pierdut țara! Și apoi, au rămas doi copii fără tată.

Mie mi s-a stins vocea în gât și n-am putut rosti o vorbă. Să se fi sinucis oare? a fost primul meu gând. M-am simțit vinovată de implicația în această tragedie a unui om pe care nici nu-l cunoscusem bine. Am căzut într-un fotoliu paralizată, am închis ochii și m-am lăsat dusă undeva, departe, în afara timpului nostru, ca să-mi spăl memoria...

Privind la icoana Sfântului Ioan cu chipul pictorului i-am trimis un gând pios, iar mai târziu i-am aprins o lumină. N-am pus niciodată acea icoană pe perete că m-ar fi urmărit, m-ar fi durut privirea ochilor adânci și negri ai sfântului.

Tablourile lui Ion cu imaginile deltei Dunării, le-am luat cu mine la plecarea din țară și se află expuse în casa mea, în amintirea unui om, sau nălucă a unui pictor genial, rătăcit pentru scurt timp în dimensiunea noastră.

VARA LEOAICEI*

Sub vipia amiezii de iulie, Martina Sâmbure s-a încapățânat să parcurgă tot drumul pe propriile-i picioare, după ce taxiul, cu un cauciuc spart, a lăsat-o pe marginea șanțului plin cu romaniță scuturată de floare.

A luat totul, nu ca pe un pelerinaj, cum ar fi crezut unii dintre cei ce trecuseră pe lângă ea, în limuzine negre, oficiale, ci doar ca pe un act de curaj personal, exercițiu fizic ce îi oferea șansa de-a mai „arde” din cele câteva calorii, cu care era convinsă că se pricopsise după ce înfulecase toate bomboanele de ciocolată belgiană, pe care i le oferise doctorul Damian, împreună cu un fir splendid de Rosa Imperialis.

Femeia a atins culmea movilei despădurite pe când ultimele perechi mondene ale orașelului din vecinătate părăseau nava basilicii medievale, un edificiu cu toate însemnele triumfului și ale decăderii de care avusese parte de-a lungul veacurilor și care, recent, fusese transformat în sală de expoziții de Artă.

Acum este singură, în după-amiaza peste care mirosul ierburilor scăpate din coasă lasă dâre aproape palpabile. Nu ia în seamă scrâșnetul cauciucurilor înfipite-n prundișul curții interioare, zgomotul ce pare a fi numai efectul unui mecanism infernal și pe care, ea nu l-a suportat niciodată.

Prezentul i se suprapune cu trecutul, se estompează odată ce atinge piatra zidurilor în care glicina și caprifoiul și-au înstăpânit rămurii cu frunze și flori involte, tot plante obraznice și care nu par a avea nimic de-a face cu istoria cruciaților, care și-au scris Istoria aici.

Femeia încearcă să nu ia în seamă frisonul inexplicabil, neliniștea ce îi intră și iese prin epiderma

unsă cu parfumuri preparate din iasomie verde în amestec cu ambră străveche. Se străduiește și chiar reușește să pară că este puternică. Trece cu fruntea sus, pe sub frontoanele din gresii, depășește locul care a delimitat odată lumea profană de mănăstirea unde, se spune că și-ar fi găsit adăpost Johanes de Herseny, legendarul șef al soldaților cruciați, pe capul căruia, Regele însuși pusese, la schimb, o găleată de aur, atunci, în vremea prigoanei din toamna ploioasă a anului 1307. Johanes intrase de tânăr în Ordin, unde s-a dovedit a fi fost soldat fără milă pe câmpul de bătaie, călugăr smerit în mănăstire; vrăjmaș de moarte dușmanilor lui Hristos dar de o bunătate fără margini față de soldații din propria-i subordine.

Acum, doar numele lui mai rezistă prin timp, scrijelit în lespedeza pietrei ce acoperă mormântul încastat în chiar pardoseala sacristiei. Deși, de obicei, este gata să-și dea ultimii bani pentru câte o *vechitură* apărută ca din senin, pe piața de Artă, și este proprietara de drept a unei arhive de codexuri pentru care ar putea fi invidiată, Martina nu mai pare a fi sensibilă la legenda locului în care a ajuns și nici la detaliile evidente care, acum, fac din fosta mănăstire fortificată, mai mult un punct de atracție de turism cultural.

Ce-i pasă că... basilica aia, fără nume, a fost refăcută din temelie de Ordin, după ce de tot atâtea ori, a fost trecută prin jaf și foc de seminițele galbene? Și ce dacă, din tot ceea ce fusese un reper cert al civilizației europene, după opt sute de ani și mai bine, de la așezarea pietrei de întemeiere, își mai mărturisește biografia doar printr-o parte infimă din zidul de strajă și cele câteva mii de pietre îmbucate în

brăul igros al unei biserici cu navă ciudată și în care, pe vremea comuniștilor, a funcționat un sanatoriu TBC, apoi o Casă de naștere?

Dacă zidurile acelea ar avea cum, ar spune și povești cu domnițe care au împletit cosiță albă tot așteptând vești de la cavalerii lor, plecați în cohortă spre Ierusalim.

În nopțile cu Lună plină, paznicii obiectivului de azi, susțin, că aud horcăiturile bolnavilor de ftizie, țipele femeilor care au născut, dar mai cu seamă, suspinele entităților care bântuie locul fără să se lase a fi văzute de om. Doar capela a mai rămas întregă din străvechiul locaș și constituie mostra palpabilă din ceea ce a fost la apogeu incinta arhitectonică, lovită, mai apoi, pe rând și fără milă, de Hoarda de Aur, de răzmerițele iobăgești, războaiele mondiale și... măcinașul lent dar sigur al vremurilor de pace relativă pe care o trăim la începutul Mileniului Trei.

În crepusculul zilei de vară matură, celelalte vestigii ale uneia dintre cele mai bogate mănăstiri din Europa de Est, pot fi numai ghicite pe sub răzoarele acoperite cu iarbă, pot fi imaginate ca un câmp de bătaie, sau ca o arenă de gladiatori peste care au crescut corcodușii și ierburile sălbatice.

Dintre cele câteva rotogoale de pomi pădureți, turnul alb, recent renovat, se poate vedea de departe, ca un far, punctând dealul, colina care se închide mai apoi cu indiferență majestoasă în codrii cărora nimeni nu le cunoaște cu adevărat istoria nici dimensiunile topografice.

De câțiva ani buni, Martina Sâmbure a ales să locuiască în fostul han de la răscrucea drumurilor din apropiere. Cunoaște deja locul ca pe propriile-i buzunare. De aceea, poate, nu o mai incită, nu o mai

impresionează ca în ziua în care a ajuns pentru prima dată aici, cu un autocar înțesat de turiști anonimi.

Atunci a simțit frisonul, atracția nelumească și care făcea ca părul pe ceafă să i se zburlească și sudoarea rece să i se prelingă pe șira spinării, umezindu-i bluza de mătasă arsă de soare.

Acum, doar constată că, îndată ce alocuțiunile criticilor de artă s-au încheiat cu aplauze furtunoase, patio-ul străvechi, și el refăcut și pardosit cu gresii urâte, industriale și curtea interioară s-au umplut de bărbați și femei, tot persoane importante, care nu ar lipsi nici arse de la un eveniment monden.

Domnii și-au deschis telefoanele mobile. Vorbesc instant cu subalternii, cu șefii... plimbându-se ca lei în cușcă, pe sub pergolele de trandăfiri colorați ca șofranul. Vestele de directori cu secretarele, laolaltă, trag fumul țigărilor fine, așezate fiind picior peste picior pe banchetele cioplite în roca brută.

Se bârfește cu voluptate. Se schimbă și politețuri, de formă și fără importanță. Este prezentă aici, toată crema urbei, a orașului din care nu se vede în zare decât vag, turnul centralei electrice, un gigant care se încăpățânează să le dea cu tifla zecilor de acoperișuri din țigla italienească, azi la modă în tot pâlcul de vile cu piscină spaniolă și gazon englezesc retezat cu coasa manuală.

Ceea ce nu se distinge de la ceaștă distanță, este burgul sau ceea ce a mai rămas din fortăreața săsească de Ev Mediu, casele sever aliniate pe stradelele suprapuse peste tot atâtea tuneluri, subterane fantomatice mai mult sau mai puțin atrăgătoare pentru arheologii fără fler, sau prinși în febra politicilor de tot felul.

Acoperișurile abrupte, gangurile foarte înguste, turnurile de la cetatea breslașilor, toate sunt detalii prinse în cvartale aproape simetrice, biete monumente arhitectonice ce se dezintegrează în igrasie și nepăsare umană.

- Cui îi pasă!? Mârâie pentru sine Martina, apoi salută din inerție, în dreapta și în stânga, inșii care privesc lumea reală prin lentilele ochelarilor cu rame de aur.

Știe că apariția ei la *spatul târgului* dă bine. Se simte deja cu o clasă deasupra adunăturii care socializează cu

zâmbet fals întins pe toată gura și cu dinții strepezii de invidie. Care pe care! Odată ce au salutată-o, ei, oamenii politici și oamenii de afaceri, ba, chiar și outsaiderii au un subiect neutru pe care să-l foarfece. *Nebuna* de La Diligență!

Martina nu se sinchisește de bârfe. Surâde. Trece printre ei, stâlpii societății, cu spinarea dreaptă, cu umerii liniari și burta suptă. Rece, rigidă ca o stareță de mănăstire. Femeia merge în sens invers decât o fac ceilalți. Trece pe sub portalurile cu arcade suple, se îndreaptă spre locul unde, de ieri sunt expuse colecțiile de peceți vechi și originalele, sau doar facsimilele unor codexuri celebre.

În sala următoare sunt armele, aliniate stau și instrumentele de tortură inchizițională și manechinele în simulacrul de veșminte purtate de cavaleri și domnițe. Mai sunt și rasele de călugări, albe și cu crucea îndoliată, dar și harnașamentele pentru bidivii din care nu au mai rămas decât praful și potcoavele.

În aer se simte iz de var proaspăt și de umezeală urcând dinspre tainețele subteranului astupat artificial, cu dalele pavimentului sălii circulare.

Martina trage în nări mirosul acela de zidărie vetustă ca pe un parfum bun. Se simte în elementul ei și prinde a merge cu pas ceva mai vioi, tot înainte, printre colonadele falnice. Talpa pantofilor din piele galbenă ca șofranul, apasă ușor, iluzoriu peste gresia nou nouță care nu are nimic de-a face cu istoria locului.

Ea este ca o figurină de fildeș pe o tablă imensă de șah. Un pion. De ce nu, nebunul sau poate, regina. Totul ține de punctul din care o privești. Important este că se simte un pic mai bine cu sine și aproape împăcată cu lumea care o judecă. De ce s-ar mai supăra că o fluieră golănește până și calfele pietrarilor, lucrătorii care, după un proiect aproape utopic, încearcă de ceva ani buni să refacă nava, turnul și podul de strajă, o parte din construcția cu galeria de apărare susținută de pilaștrii împodobiți cu capete de lei și grifoni înspăimântători, himere modelate în ipsos.

Martina abordează zâmbetul acela, care nu te încurajează dar nici nu te respinge. Tinerii în salopete jechoase și tricouri umezite de transpirație se re-

trag și curând se aud iar lovituri ritmice de daltă. Unealta veche de când lumea mușcă pofticioasă din bucata de andezit. Scuiță în jur măcinișul de mineral fără valoare.

Acum, femeia râde, hohotește victorioasă ca o adolescentă cu coșuri pe nas, dar care a fost invitată la balul de absolvire de cel mai celebru fotbalist al liceului. Ar trebui să abordeze o morgă gravă, smerită. Chiar dinaintea ei s-a ivit, stă larg deschis pântecul navei de biserică veche. Un disc imens, acum golit de publicul care, în parte, s-a retras în sacristie, locul unde se cinstește evenimentul cu vin turnat direct din damigeana așezată pe lespedeza cripei în care-și doarme veșnicia Marele Mareșal Johanes de Herseny.

Vinul roșu, vâscos, se prelinge din paharele preapline, se lăbărțează ca o pată de sânge peste literele, încă lizibile din epitaful, care nu interesează pe niciunul dintre oamenii vii.

Non nobis Domine non nobis, sed nomini Tuo Da Gloriam!!

Silabisește Martina. Se bucură că se află încă dincoace de lespedeza rece. Râde încet dar, în sala cu rezonanță perfectă, sunetul acela se multiplică precum o notă muzicală scăpată din vibrația unui diapazon fabricat dintr-un metal fermecat.

Femeia își duce palmele la urechi, închide ochii pentru o clipă. Când își revine, constată că este doar ea singură, în fața artefactelor expuse în cele câteva zeci de vitrine ultramoderne.

Ba, mai este acolo și paznicul. Un ins mărunț, negricios și care asudă îngrozitor pe sub gulerul cămășii de nylon. Insul s-a postat strategic, între o armură greoaie, autentică și panoplia plină de cuțite și halebarde vechi dar bine lustruite cu praf de magneziu. Paznicul își freacă palmele una în alta fără rost, le duce la urechi, la gură, pentru ca, în cele din urmă să și le înfigă zdravăn în tocul pistolului prins în chingi, direct de centură.

Așa! De ce s-ar teme el de năluci sau de zăluda care ține *talcioc* în casa aia veche și așezată în crucile drumului? Martina Sâmbure este până și pentru el o enigmă. Omul gândește confuz o secundă, apoi ia poziția de drepti, ferm ca un soldat de la porțile Palatului Buckingham.

Martina e gata să-l atingă pe umăr, în glumă, dar simte cum o undă de

energie tipic masculină a fost deja stârnită, se propagă dinspre el către ea, starea indefinită e gata s-o cuprindă. Femeia modernă ar lua fenomenul în derâdere, dar femela este din ce în ce mai nesigură pe sine, până prinde a tremura vizibil.

- Doar un mascul! Ş-apoi?! Trebuie să-mi revin, să fac turul de vizitator prin toate sălile luminate cu becuri puternice. Fiat Lux! Ea este tot mai convinsă că va face față situației și de data asta, doar este o femeie tare ca fierul, ce naiba! Calcă iar, țanțoșă peste pardoseala cu pătrate albe și negre.

Lumina artificială cade peste ea din toate părțile și acel trup frumos, nu mai are umbră.

Ea nu observă detaliul evident, straniu. Dintr-odată se grăbește. Trece cu privirea peste o vitrină, peste o altă masă acoperită cu sticlă...

Înăuntru, securizate, stau exponatele, obiectele care odată aveau darul s-o atragă hipnotic. Astăzi, Martinei nu-i mai pasă de antichități inedite, nici de concurența acerbă de pe piața de Artă. Pur și simplu ea mătură cu privirea de sus în jos și de la dreapta la stânga, apoi, îndărăt... la rând, toate rafturile, privește absentă peste peretele brodat cu artefacte medievale, dintre care, unele, fac obiectul licitației următoare. Se anunță a fi un eveniment unic pentru care, în sinea sa recunoaște, a fost o vreme în care și-ar fi vândut chiar și sufletul. Acum nu-i mai pasă de colecții unice și nici de întrecerea dintre casele de licitație.

Sub mânușile fine și lungi până la coate, simte mâncărimea eczemei cu care s-a pricopsit din senin și de care nu mai reușește să scape. Deși este singură în sala aceea, pentru nimic în lume nu ar face un gest greșit, nu s-ar scărpină ca o țarancă în holdă, deși psoriazisul îi roade epiderma până la carne, așa ca un acid pe care nici alchimistii nu ar ști cum să-l neutralizeze.

Martina este rezistentă, știe să facă față calvarului ca un cavaler închis de un mileniu, poate și mai mult, în armură. Deși cu lentile de contact dintre cele mai sofisticate, ochii ei nu văd clar exponatele. Nici nu are nevoie, ea le simte, le știe acolo, la locul lor, sute de arme letale; săbii cu mânerul în cruce, vârfuri de lance... cuțite speciale de sacrificiu, toate sunt catalogate, au

numărul de inventar scris citeț pe cartonașele translucide. Martina le atinge, le simte consistența, custura tăişului, simte metalul rece prin dantela fină a mânușii.

- Sunt liberă să mă sinucid! zice fără noimă și o lacrimă-i picură la colțul ochiului stâng. Cum ea nu poartă batistă în poșetă, o șterge pe furis, cu volanul de la bluza subțire și albă ca spuma de lapte.

Brusc, s-a încovoiat de spate, bustul i s-a lăsat mult în față, ca al unei mame care alăptează pruncul din leagăn. S-a făcut una cu *sicriul* de sticlă, unul plin cu documente de epocă incertă. Slova înscrisurilor rarissime i se arată ca în culori de apă, vag, diluat. Se enervează pe sine, pe lumea întreagă. Sângele-l freamătă mai întâi vag, apoi îi umflă carotida și femeia simte din nou că trăiește. E plină de draci. S-ar certa și nu are cu cine.

- Tiroida-i de vină!! aproape că țipă și își duce mâna cu degete înmănușate până sub bărbie. Pipăie. Simte cum gușa-l palpită. Tiroida asta, proastă ca o porumbiță... spune resemnată, în timp ce își ridică privirea către vitraliul, prin sticla căruia, Duhul Sfânt zboară fără aripi.

Vitraliul este doar un simulacru de artă veche, comandă sută la sută contemporană și în care artistul a adus în colajul modernist, și câteva fragmente de sticlă veche de Boemia. Martina este specialist în Istoria Artei, recunoaște îmbinarea artificială dintre detaliu. Știe pe de rost fiecare centimetru pătrat din zidăria care sprijină fereastra, ce leagă între ei, pereții groși de mai bine de cinci palme de om.

Ar trebui să se simtă confortabil aici, unde este tihnă. Este liniște. Ea caută, adulmecă. Nu știe ce, nici pe cine. Sub mânușile, care-i dau un aer fastuos, pielea palmelor o ustură, crapă, zemuiește ca o rășină lichidă. Degeaba gândește pozitiv, își repetă întruna, că... este frumoasă, frumoasă și sănătoasă la trup și la minte.

Părul ei este stacojiu aprins și îi ajunge pe umeri. Îi simte șuvițele, reci și ca fără textură cum îi cad peste față cu trăsături ce amintesc de o felină capabilă încă să procreeze.

- Precum părul unei moarte!! Colo, niște călți croșetați în perucă. Martina vorbește cu sine ca și cu o străină. Nu se respectă. Nu îi este milă. Este rece

și rigidă ca o statuie. Doar palmele! Palmele, ascunse în mânușile ca de operetă, îi amintesc că trăiește; o supără, îi fierb ca într-un ceainic cu untură dată în undă. Simte pe viu descărnaarea pe oase, suportă căldura care i-a aburit ochii, a făcut-o să transpire la subsuoară așa ca o jupâneasă pe care o strivește, între pernele patului, fiul stăpânului paralytic.

De ce, atunci, trupul său tremură ca sub ger teribil? I s-a făcut iar piele de găină pe brațe, pe gât, pe coapse... Nu mai este sigură pe sine. Și... psoriazisul acela tâmpit, maladia care încearcă degeaba s-o învețe smerenia!! Rănile dintre degete, de pe dosul palmelor sale, ba se deschid, ba se închid; înfloresc, se ofilesc... Se întind de la unghii spre coate, ca o lepră scârboasă.

Inelul de argint masiv și cu semnul unui dragon înaripat încrustat în montură, îl poartă cochetă, pe degetul acoperit în dantelă veche de Flandra. Singură în capelă fiind, Martina simte cum taina locului îi dă târcoale ca leoaica flămândă. Femeia uită pentru un moment de durere, de boala de piele. Este în ochiul taifunului, în centrul unui fenomen clar, dar care nu are încă nume, nici formă. Ea este la cheremul unui ceva căruia nu i se poate opune. Degeaba ar cere părerea psihologului, a preotului, a singurei sale rude pe care o știe a fi în viață, bunica Olga Sâmbure.

Toți ar declara-o nebună.

Ochi nevăzuți, mâini care nu există, amprenta unei ființe demult dispărute ea le simte ca pe o densitate aparte, ca pe o formă umană alcătuită din aer. În rest este liniște. Nu, nu este vorba de jocul sinistru de-a viața și de-a moartea, de-a hoții și vardiștii. Este Soarta, Destinul, Karma...

Martina conștientizează că, de data asta, nu i se va mai opune. De ce ar mai face pe mironosița? Ea este ceea ce este, o femeie cu păcatele sale, o particulă infimă dar necesară din universul fără de margini.

va continua...

* fragment din romanul *Vara leoaicei*, Melania Cuc, Ed. ZIP, București, 2011

TABLETA EXPIRATĂ

Preopinentul și amnezia

După ce am poposit pe pământ canadian am fost dominat, în continuare, de febra scrisului, un morb contagios, de care nu poți să scapi, după ce ai fost contaminat. Pentru mine a reprezentat o mare onoare să fiu contactat de două importante publicații, în vederea unei colaborări de lungă durată, oferind tiparului subiecte de larg interes și de intensă dezbatere ulterioară cu cititorii.

În luna ianuarie 2008, am fost invitat la una dintre bisericile impozante și de tradiție din Montreal, să vorbesc despre viața unor personalități, precum Mihai Eminescu, născut în acea lună, în urmă cu 158 de ani, precum și despre Unirea Principatelor Române, sub un singur domnitor, Alexandru Ioan Cuza. Emoția a fost copleșitoare, deoarece am fost desemnat ca preopinent, după mine ținând discursuri de un înalt nivel doi intelectuali de marcă.

Câteva zile mai târziu, de la memorabilul eveniment amintit, mare mi-a fost mirarea când am observat într-un important ziar, că, la sărbătoarea cu pricina, dintre cei care au ținut cuvântări era omis preopinentul, adică eu, o persoană cu dimensiuni importante, ca înălțime și greutate, cel puțin, care, pentru a răspunde invitației, am făcut degeaba 60 de km. prin frig, în loc să stau cuminte la căldura inegalabilă a propriului cămin.

Am intrat la idei. Poate că m-a lovit amnezia și nu am fost acolo!? Poate am visat că am participat undeva, unde nu am ajuns în realitate!? M-au copleșit întrebările retorice, ca o pedeapsă a *învățăturilor de minte, inimă și literatură*. Începuse să mă bântuie gândul de a mă adresa unui medic specialist. Anii au trecut și incidentul a fost dat uitării, agățat în cuiul incert al dilemei, dacă omisiunea a fost neintenționată sau premeditată, dacă a fost reală sau am avut un vis trecător în pragul dimineții.

La 11 noiembrie 2012, am fost invitat de către două personalități ale Golgotei scrisului să țin o cuvântare cu ocazia unui eveniment deosebit de important. Distinsa scriitoare Livia Nemțeanu-Chiriacescu lansa la Casa Română din Montreal, trei cărți de poezie și proză. Emoția a fost din nou la dimensiuni ridicate, deoarece am fost onorat să vorbesc primul dintr-o listă de patru recenzori ai cărților prezentate. La fel ca în situația precedentă, am fost desemnat în rolul de preopinent, adică, persoană care afirmă ceva înainte celorlalți. Am mulțumit de invitație, am felicitat autoarea pentru recente realizări de marcă și am făcut o analiză a celor trei perle literare, care au îmbogățit substanțial zestrea comunității românești din Canada.

Dar, surpriza nu a întârziat să-mi producă feste. În pragul sărbătorii Crăciunului 2012, a apărut numărul 5 al revistei *Candela* din Montreal. Parcurgând pagina 18 m-am convins că sănătatea mea este puternic șubrezită. Am citit că, la marea sărbătoare literară, din 11 noiembrie, au ținut cuvântări numai personalitățile care au vorbit după mine. Preopinentul era din nou omis, adică eu, o persoană de dimensiuni impozante ca înălțime și greutate, cel care, pentru a răspunde invitației, am făcut degeaba 60 de km. prin frig, în loc să stau cuminte la căldura inegalabilă a propriului cămin.

La fel ca în situația precedentă, am intrat la idei. Poate că m-a lovit amnezia și nu am fost acolo!? Poate am visat că am participat undeva, unde nu am ajuns în realitate!? Era clar. Urma să mă programez neapărat, pentru a mă consulta un medic specialist. M-au copleșit întrebările retorice, ca o pedeapsă a *învățăturilor de minte, inimă și literatură*. Am repetat câteva fraze, deoarece asemănarea grotescului este de necontestat. Încerc, din nou, să procedez la fel ca la primul incident, să-l dau uitării, să-l agăț în cuiul incert al dilemei, dacă omisiunea a fost neintenționată sau premeditată, dacă a fost reală sau am avut un vis trecător în pragul dimineții. În cazul în care, locuința mea s-ar fi aflat în vecinătatea edificiilor unde m-am deplasat, ar fi fost ideal. Nu mai conta acea omisiune. Dar să faci un efort inutil, să ajungi acolo unde, constăți mai târziu că nu ai fost de fapt, este de-a dreptul ridicol.

Tot la capitolul dilemei bufe, se poate încadra firma agățată la standul cu numărul 237-A, deschis la Salonul de Carte din Montreal, între 14 și 19 noiembrie 2012. În loc să troneze identificarea clară și precisă – Asociația Canadiană a Scriitorilor Români, pe înaltul frontispiciu scria în mod cu totul eronat – Asociația Canadiană a Editorilor Români, o asociație care nu există și, evident, nu a plătit taxele de participare. Ca și când, în comunitate românească din Quebec există edituri câtă frunză, câtă iarbă, așa de multe, încât calci pe ele. Cine și-a băgat coada și în ce scop, numai autorii acelor contre negativiste pot să știe.

Nu vreau să acuz pe nimeni, motiv pentru care nu am dat nume. Vinovat este numai preopinentalul care a apelat la medicații empirice, eronate, cu tablete expirate, având parte de fenomene ciudate, în formă continuată.

P.S. Prima obligație a unei publicații, care se respectă cu adevărat, este aceea de a prezenta corect realitatea, fără orgolii, fără cosmetizări și operații estetice, făcute cu bisturiul subiectivității. Altfel, intrăm din nou pe terenul realismului socialist, perioadă de tristă amintire, în care trebuia descrisă numai partea convenabilă a progresului revoluționar.

Acest pamflet nu trebuie interpretat greșit. Preopinentalul nu se află în criză de personalitate și nici în criză de publicitate, disperat că nu este cunoscut. Din contră, aceste puseuri le cedează cu multă plăcere celor care au mare nevoie de ele. Semnatarului acestor rânduri îi este suficientă *plapuma* zecilor de reviste unde a colaborat, precum și a celor 36 de cărți scrise până în prezent, majoritatea publicate pe hârtie, restul fiind postate pe site-ul getbeget.org.

Enigme și controverse Bătrânețe fără tinerețe

Implementarea în forță a comunismului a urmărit distrugerea obiceiurilor, deposedarea de pământuri, arestări în serie, confiscări de case, exterminări la scară largă, anularea celor mai frumoși ani ai tinereții. Sufletele opozanților au fost zdrobite, destinele amputate. S-au făcut reeducări forțate. Întreaga țară era o temniță. Nimeni nu avea voie să fie de altă părere, altfel urma să fie arestat. Unul dintre acești opozanți a fost profesorul Mihai Stere Derdena.

În ziua de 7 martie 1934, s-a născut în localitatea Stâna-Cadânei, din județul Caliacra, tânărul vlăstar al familiei Derdena. Părinții săi erau țărani aromâni, de o moralitate exemplară, căutând să le imprime copiilor o educație sănătoasă. În septembrie 1940, ca urmare a cedării Cadrilaterului, care avea în componență cele două județe, Durostor și Caliacra, întreaga familie a ajuns în satul Caugagia, din vecinătatea Deltei Dunării. După absolvirea Liceului Spiru Haret, din Tulcea, a încercat să urmeze cursurile Facultății de Drept din București. În vara anului 1952 a fost respins la depunerea dosarului, deoarece părinții refuzau să se înscrie în colectivismul socialist, care se impunea cu forța în mediul rural.

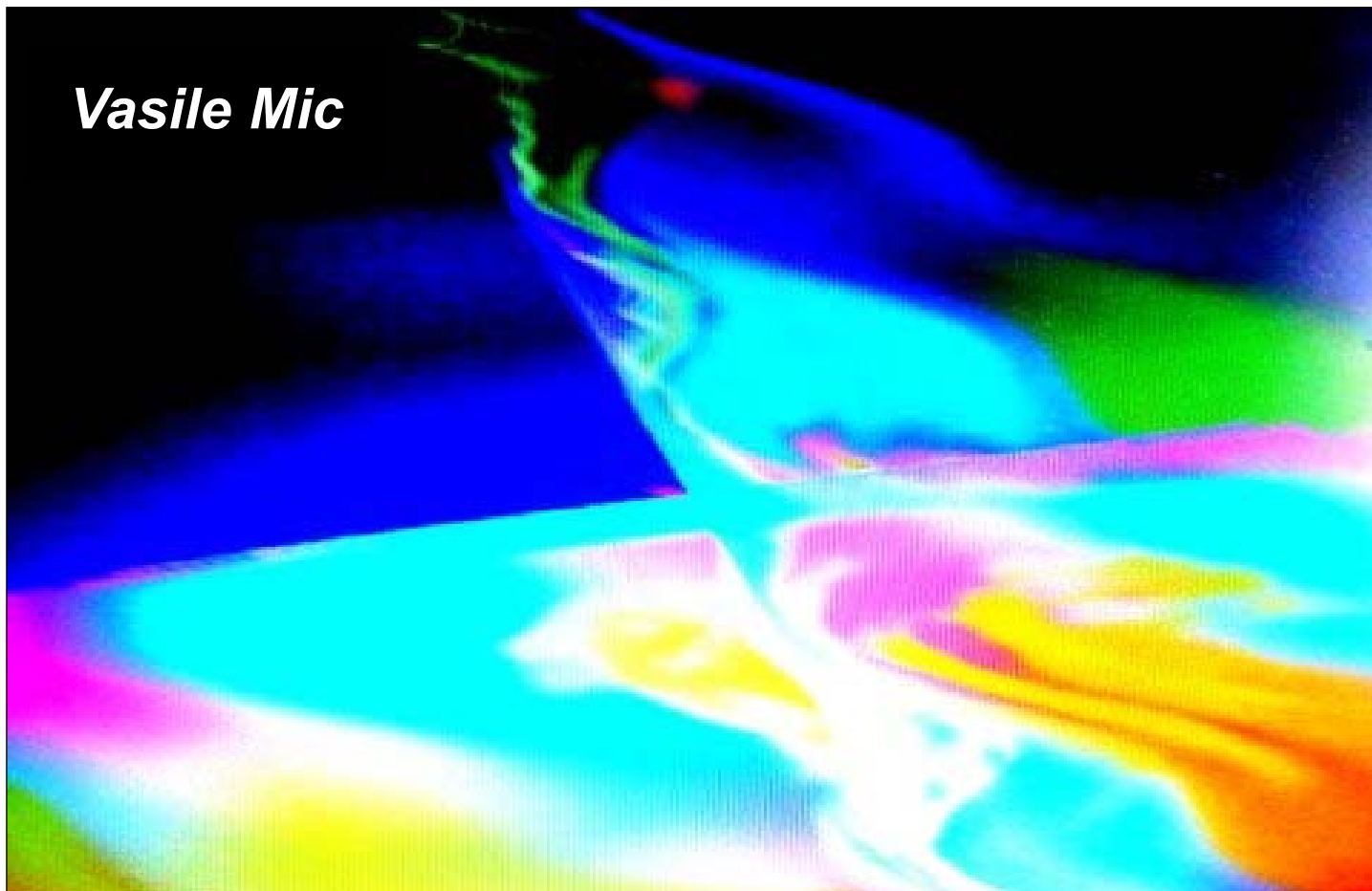
În aceste condiții, adolescentul marcat de suita recuzărilor nejustificate, a trebuit să-și câștige existența, lucrând pe diferite șantiere, perioadă în care a fost ținta unei tentative de omor, din cauza vederilor sale naționaliste, care se opuneau ideologiei comuniste falimentare. După ce, tatăl său s-a înscris în Gospodăria Agricolă Colectivă, o formă de organizare similară colhozurilor sovietice, generatoare de foamete cumplită, abia atunci i s-a permis tânărului Derdena să se înscrie la Facultatea de Ziaristică din București. La 8 noiembrie 1956, chiar de ziua numelui său, fiind bolnav de tuberculoză pulmonară, a fost scos de sub perfuzie. Securitatea a promis că numai pentru câteva minute îi întrerupe tratamentul, în scopul de a-i pune câteva întrebări despre activitatea sa subversivă. Cele cinci minute de interogări au devenit cinci ani de temniță, executați în închisorile și lagărele de exterminare de la Jilava, Gherla și Periprava. Deoarece s-a considerat că acel chin nu a fost suficient, i s-a aplicat un supliment de doi ani și șase luni, ca domiciliu obligatoriu în peisajul arid al Bărăganului. Motivul pentru care a ajuns în satul Rubla s-a datorat faptului că a încercat, în închisoare, împreună cu alți studenți să înființeze organizația anticomunistă România Tânără.

În vara anului 1961, fiind într-o formă de moarte aparentă, datorită unei epidemii de febră tifoidă, care izbucnise la Periprava, a fost pe punctul de a fi aruncat în groapa comună. Șansa l-a salvat, deoarece, înainte de înhumare, s-a constatat că i-a revenit pulsul și respirația. Mortul înviase, spre disperarea groparilor. Eliberat la 23 aprilie 1964, cu ocazia amnistiei generale, își continuă facultatea cu profil filologic la fără frecvență, în final obținând licențele în limba și literatura română, în vara anului 1969 și de limbă franceză, în 1980. Cu toate că avea în buzunar aceste diplome de prestigiu, nu a fost primit la catedră, deoarece avea în cazier acel stigmat de dușman al poporului, formulare specifică vremii. A trebuit să lucreze ca salahor, ca *travailleur necalificat*. Un paradox greu de explicat, de factorii decizionali ai timpului.

Solicitările sale de a pleca din țara sârmelor ghimpate, pentru a-și îngriji sănătatea, au fost respinse de fiecare dată. Abia în mai 1980 i se aprobă părăsirea definitivă a perimetrului natal, în care a fost umilit peste limita incredibilului. Era o mare ocazie care trebuia speculată. În iulie 1975, la Helsinki, Nicolae Ceaușescu semnase actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa. Cu acea ocazie promitea marea și sarea tuturor marilor democrații, inclusiv emigrația celor amatori. În mai 1980, Mihai Stere Derdena obține plecarea din spațiul carpatin, împreună cu familia. La sfârșitul lunii martie 1981 s-a stabilit în localitatea Bringeport, din SUA. După șapte luni de exil ostil și-a dat seama cu un gust amar că țara de adopție este ospitalieră numai pentru comuniști. Naționaliștii nu aveau ce căuta acolo. Scârbit de felul cum a fost primit în Țara Făgăduinței, în luna octombrie a revenit acolo de unde plecase. Evident, Securitatea suspicioasă și vigilentă a început să-l fileze și mai abitir, pe cel bănuțit că este spion al imperialismului american, sistem aflat în stare de putrefacție, la marginea prăpastiei. În dulcea Românie i s-au oferit numai munci umiltoare, până în decembrie 1989, când, speranțele renășteau, unele ducând la deceptii în lanț. Prin votul iresponsabil al electoratului ignorant și vulnerabil, țara a pornit pe un drum total greșit. Nu era pentru prima dată.

Abia în anul 1990, la vârsta de 56 de ani, Mihai Derdena a fost acceptat în învățământ, timp de opt ani, până la pensionare. De multe ori, proverbul, mai bine mai târziu decât niciodată, nu ajută la nimic, dacă totul a fost pierdut. Începând din 1992, a devenit colaborator la peste 15 publicații din România și din alte țări. Memoriile sale au avut succes

Vasile Mic

În paginile revistelor Cuvântul românesc din Hamilton, Canada, Buciumul, Deșteptarea, lista fiind lungă. Zestrea sa editorială cuprinde 10 volume, lucrări științifice de o înaltă ținută, apreciate de critica de specialitate. Mărturisirea unui neînvingător are o introducere semnată de o mare personalitate, Eugen Simion. Parcurgerea paginilor volumului Suflete de crin și caractere pilduitoare, îl determină pe cititor să devină mai curat, mai luminat, mai tolerant. Referințele criticii au fost semnate de condeieri cu greutate, precum Alexandru Firescu, Luiza Rodescu, Cristian Levant, în total, mai mult de 16 erudiți.

Parcurgând documentele pe care le-a obținut de la CNSAS, este interesantă concluzia unor colonei de Securitate, care dădeau verdicte dure, cu cea mai mare ușurință. Tinerețea unor opozanți era amputată printr-o simplă semnătură, care se făcea cu stiloul încărcat cu cerneala veninului. Din formularea unor acuzații se constată că, Mihai Stere Derdena, fiind student, a propus constituirea unei organizații anticomuniste, a intrat în anturajul unor elemente dușmănoase. La încercarea de a fi racolat ca agent, de către organele de Securitate, a refuzat propunerea acestora, după care, s-a situat pe o poziție antagonică. Pentru respingerea ofertei, i s-a prelungit cu 24 de luni termenul de domiciliu obligatoriu în Bărăgan, timp în care urma să fie supravegheat în continuare de informatorii colonelului Mihai Nedelcu. Exemplele sunt multe, spațiul editorial este redus. În prezent s-a retras în patriarhala așezare, Câmpina.

Paradoxurile letale s-au petrecut în spațiul carpatin, în care, călăii purtau în mână toporul plin cu sângele opozanților, strigând cu multă isterie că, omul este cel mai prețios capital. România era condusă de dictatura proletară la volanul ipocriziei avutului obștesc, folosind șperaclul, ce-i al tău e și al meu, ce-i al meu e tot al meu.

Torționarii care i-au schilodit pe nefericiți și au scurtat multe vieți, primesc, în continuare, pensii fabuloase, au averile intacte, mor în liniște acasă. Familiile martirilor aruncați în gropi comune au rămas pe drumuri, averile le-au fost confiscate, copii nu au avut acces la școli înalte.

N.B. Arestarea lui Mihai Stere Derdena este amintită și în volumul, Lumea secretă a nomenclaturii, apărut la Editura Humanitas, București, 2012, p. 231, din care extrag un fragment, unde este descrisă, prin comparație, ascensiunea celor care aveau, așa-zisa, origine sănătoasă, racolați din rândurile proletariatului: *Recrutat din producție, Eugen Florescu a devenit, grație „originii sănătoase”, student al Facultății de Filosofie, Secția de ziaristică, în perioada celor mai cumplite persecuții antiintelectuale (între colegii arestați, Florin Constantin Pavlovici, Mihai Stere Derdena). I se spunea „tractoristul”, se bătea cu pumnul în piept, când venea vorba de originea sa muncitorească. După absolvire, a aterizat direct în presa de tineret. A fost redactor-șef la Scânteia tineretului și la revista lunară Tânărul leninist, precum și membru al Biroului CC al UTC, în perioada în care, prim-secretar era Ion Iliescu, de care a fost foarte apropiat.*

După 1990, Florescu s-a metamorfozat în activist al formațiunii conduse de Ilie Verdeț, Tudor Mohora și Adrian Păunescu, PSM. S-a pretins om de stânga, dar în realitate a fost un campion a ceea ce eu numesc barocul fascisto-comunist.

P O E Z I I

Soartă de cocor
Vâslind cu o aripă
În timp trecător

Luptă cu sine
Deasupra mării moarte
Cu rău cu bine

Stea colilie
Cu patimă în suflet
Lasă să fie

Fate of a crane
Flight with a single wing
A fight in vane

Heart in which dwell
A swallow and her song
Making of well

Green of a tree
In the desert of soul
God let it be

Un dor de tine
Mă cotropea în noapte
Ca un han tătar

Pe cal de spumă
Să urmăresc ordia
Până la hotar

Să duc tributul
De aur greu iubirii
Roabă în Fanar

A hidden longing
Invaded me through slumber
As a khan tartar

A foamy horse run
The trace of robbing army
An entire year

To pay the tribute
Of heavy gold for my Queen
A slave in Fanar

* * *
E cirul lumii
Rotind prin timp și spatii
Un surâs de clown

Rugă la Domnul
Între dorinți ascunse
Și neputințe

Ce dulci cuvinte
Ca să topească inimi
Spuse până-n zori

Cyrcus of the World
Rotating times and spaces
The smile od a clown

Prayer to the Lord
Contorted between wishes
And the freedom down

How beauty the words
For making her heart happy
Whyspered up to dawns

***Ploaie de vară
În urma pașilor tăi
Răsare dorul

Pe piatra morii
Se macină în sine
De-acum târziu!

Spune-mi unde ești
De unde se adapă
Iar curcubeul

A summer rain
In the trace of your steps
Raises the longing

While the old mill
In expecting the crops
The late is milling

Where are you now
Tell me where from is drinking
Again the rainbow

* * *
Cum se deschide
Alintului luminii
Floarea macului

Cum se închide
Adâncului visării
Ochiul opiului

Cum se alungă
În zori îmbrățișării
Ziua și noaptea

How opens herself
To the caress of sun
The flower of mach

How closes himself
To the depth of the dream
The eye of opium

How run they away
In the dawn from codling
The day and the night

***Mergeam prin soare
Printr-un pustiu de bine
Pe când mă chemai

Să-ți aflu umbra
Ce-ar fi rămas pe cale
Drum pierdut spre rai

Năvala ploii
Prin regnuri însetate
Visul ce-l visai

Walk under the sun
Thorough the empty wellness
The man to your yell

To find your shadow
How few it would remaining
Road to the heaven

The unhopped rain
Over the thirsty desert
The dream you-re dreaming

SARMISEGETUZA

Era o zi însorită de vară. Soarele mușca din noi cu poftă. Închideam toate zăvoarele posibile. Nu lăsam de știre nimănui când veneam, când plecam. Doar liniștea încuietorilor dădea de gol absența noastră. În ochii noștri înfloreau diferite imagini: scările, balustrada, băncile decojite din față, trecătorii grăbiți, dealurile etc. Mașinile vuiiau nebune pe șosea încărcate până la refuz. Aveau de stabilit o normă. Bucățile de cocs, căzute din spinarea camioanelor, erau diamante negre. Diamante sticloase. Țineam în mână diferite părți din trecut. Îmi doream foarte mult să plantez o bucată în pământ, să o ud. Poate creștea un ou de dinozaur. Nu, nici până azi nu a crescut acel dinozaur mult așteptat. Am înțeles că nu mai avea rost să insist. Am apucat drumul carierei de piatră săpat adânc în carnea dealului de către Rabele Roman. Au făcut praf tot locul cu exploatarea lor. După ce obsesia extragerii calcarului a apus, dealul a fost abandonat. A început să se fărâmițeze ca o bucată de pâine uscată, uitată printr-un sertar. Am auzit că vor să facă, din nou, praf locul cu un bazin de înot. Ar fi vorba de un proiect local. Prostii! Cum Doamne, iartă-mă, își propun ei să tragă apa până sus? Om trăi și om vedea. Pretutindeni prin iarbă greierii loveau țambalele cu sete. Mai lipsea solistul de pe scenă. Poate, că a fost un solist și o scenă, însă, le-am călcat atunci când am fugit să prind aerul în mână. Suspendat, funicularul își purta vagonetele înecate cu bolovani. Erau duse, de la un capăt la celălalt, într-o clădire unde urmau să fie sfărâmate. După sfărâmare, pietrele luau drumul topirii până la aglomeratorul roșu unde erau vărsate într-o baie incandescentă. Spiritul calcarului era purificat prin furnale, înălțându-se la cer prin coșurile înalte. Trebuie să treci pe sub funicular cu băgare de seamă, o piatră să-ți fi picat în cap

și te-ai fi aranjat pe viață. Am urmat drumul cretei până în vârf. Priveam orașul, oamenii, peisajul. Îi aduceam soarelui ofrandă fiecare părticică a trupului meu. Făceam tratament cu lumină și căldură. Aceasta nu era lumea noastră, noi eram doar musafiri în acest paradis verde. Aici, aerul era mai curat iar ploaia mai dulce. Știu, probabil că mă credeți într-o ureche zicând asta. Cum să fie mai curat? Doar mergea C.S.R.-ul. Pentru mine era curat. Când lăsam capul pe spate și priveam cerul albastru mi se făcea frică de înălțime. Mă temeam să nu cad cumva în cer. De aceea, mă ținea tata de mână. Să-mi dea curaj.

– *Tati, unde fug norii?*

– *Să se ascundă.*

– *De cine să se ascundă?*

– *De soare. Se joacă de-a v-ați ascunselea.*

– *Și soarele? Unde fuge el noaptea?*

– *Să se odihnească după o zi lungă de lucru.*

– *Tati, mâine va fi pe cer soarele?*

– *Nu știi asta. Poate. Doar Bunu Dumnezeu poate ști asta. El și numai El.*

Un uliu ne cerceta deasupra, în zbor. Nu ne căuta pe noi. Stăteam lipit cu urechea de pământ și ascultam cum crește iarba. Așteptam să cresc și eu, cu mâinile ridicate la cer. Din străfundul cerului se auzeau împușcături. Cineva se uita la un film western avându-l ca protagonist pe Clint Eastwood. Probabil că a adormit cu televizorul pornit ori a plecat până la baie. Norii fumurii s-au strâns la adunare. Cerul crăpa a ploaie. O puteai mirosi pretutindeni.

– *Să ne strângem lucrurile și să plecăm acasă până nu începe ploaia.*

– *Poate ne va ocoli, tati.*

– *Nu, nu astăzi. Hai!*

De fiecare dată când spunea tata că vine ploaia, chiar se adeverea. Nu știu cum făcea asta, dar știa. Ai fi zis că s-a înțeles cu ea, că

au convenit din timp sau poate că pur și simplu a simțit. Un al șaselea simț. Cerul s-a rupt, iar din rănilile sale a curs apa. Un adevărat diluviu! Fulgerele își țeseau pe cer pânza de lumină. Simțeau cât de neînsemnat poți fi în comparație cu natura. De te-ar fi trăznit vreun fulger, Ea nu ți-ar fi simțit lipsa. Ai fi murit și gata. Probabil că ți-ar fi spus cu zâmbetul pe buze: „*Vezi, dacă ești prost? Te-am atenționat să te adăpostești, să fugi de capriciile mele. Dacă ai fost surd, te-am ars.*” Probabil că te-ar fi plâns cei care te-au iubit, cunoscut, sau doar și-ar fi pus picături în ochi. Să-ți arate că le pasă. Primii stropi de ploaie, mari cât ochiul bouului, ne-au izbit corpul. Am fugit de-am mâncat pământul. Ajunși acasă, după ce ne-am tras sufletul, ne-am șters din cap până în picioare cu prosopul. Eram niște arici plouați. Dar cui îi păsa?! Eram prea vii și prea fericiți ca să ne mai facem griji. Trăiam momentul.

Dealul a rămas tot acolo. Astăzi găzduiește la poale un bloc social. Pretutindeni gunoaie, invidie. Suspendate, vagonetele se leagănă în voia vântului, așteptând să pice. Câteodată, când mă uit la deal îmi întrezăresc umbra și-i strig: „*Hei, tu de acolo, nu te grăbi să crești!*”

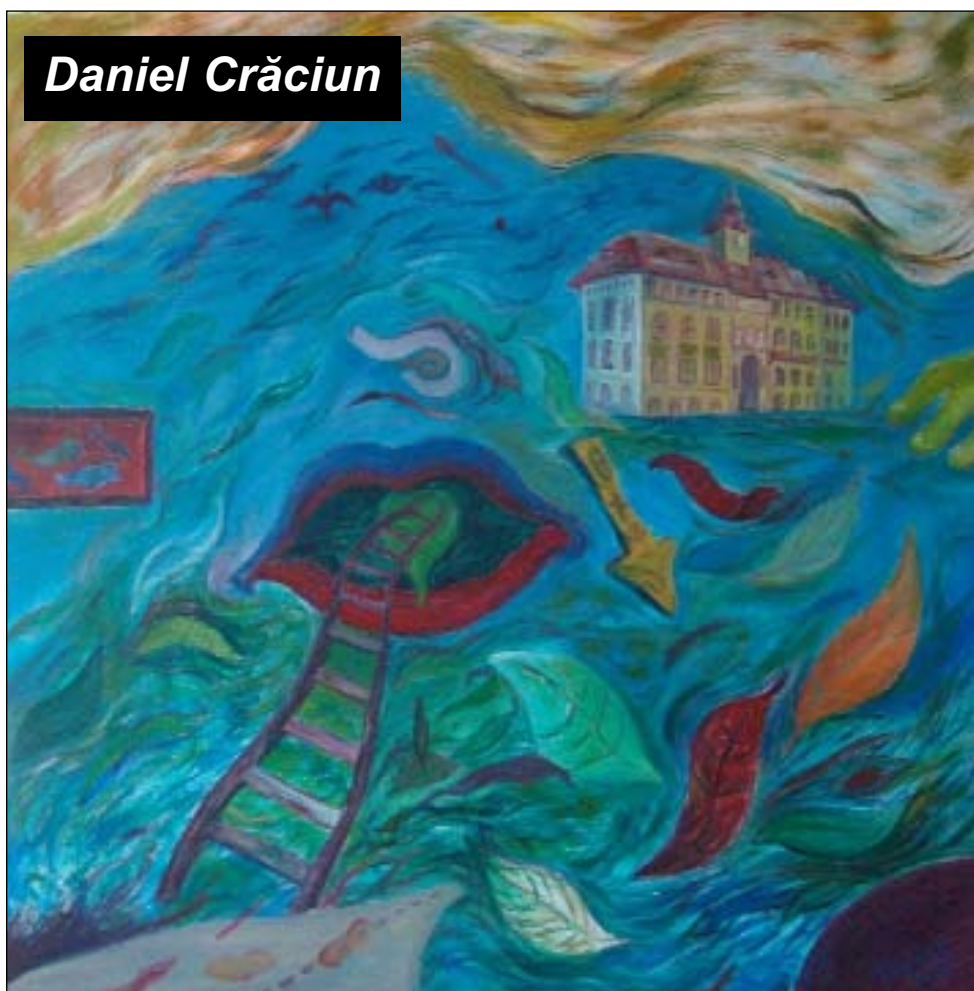
Pe Sarmisegetuza
mărșăluiau soldații
cu bocanci de fier
garoafe-n piept,
fluturând în aer
viitorul nostru;

Pe Sarmisegetuza
astăzi
mărșăluiesc doar sticlele de plastic,
pisicile se ceartă
mai tragem de răsărit cât putem,
ne-am născut
mult prea târziu
pentru a ne salva
trecutul.

Pulsații lirice

*
* * *

Șarpele înghite apa
perlei din abisul alb
marea-și culcă
valurile-n
pântec.

Daniel Crăciun

O carte a cărților

Scriitorul sau omul de știință este singurul care cunoaște ecoul pe care îl produce opera lui în rândul cititorilor. Cel mai adesea acest ecou ia forma recenziei, a unor referințe, multe din ele risipite în ani, prin publicații adeseori inaccesibile. Câteodată semnul pe care-l primește ia forma încă mai intimă a unei corespondențe. Nimeni, nici măcar cei mai curioși cercetători, nu ajunge să cunoască multitudinea acestor reacții, vocile diferite ale celor care i-au parcurs cărțile. Abia peste o generație sau două, apariția unei bibliografii va îngădui accesul la informația de la care se poate porni în investigații. A avea, de aceea, la îndemână, strânse într-un volum, întregul sau aproape întreg fondul de reacții la cărțile tipărite în cursul unei vieți,

este o noutate editorială care se cere remarcată. Este ceea ce ne oferă recent apăruta carte *Iordan Datcu sau a trăi printre și pentru cărți*, Cuvânt înainte de Acad. Eugen Simion, Ediție alcătuită de Iulian Chivu, Editura „Grai și Suflet – Cultura națională”, București, 2012. Iordan Datcu este, fără îndoială, unul dintre cei mai însemnați cercetători contemporani ai literaturii populare românești și cel mai harnic și priceput editor și redactor de carte de folclor pe care l-a produs cultura noastră. Este de ajuns să amintesc aici că, într-o primă ediție, în colaborare cu Cornelia Sabina Stroescu, apoi singur, a publicat versiuni tot mai cuprinzătoare și mai detaliate ale Dicționarului etnologilor români, lucrare de pionierat, indispensabil instrument de lucru pentru cei interesați de cultura noastră populară. Cea de-a treia ediție, ultima, conține 795 de articole care includ nu numai culegători, cercetători, publicațiile și instituțiile științifice din țară ci și cele din Basarabia, și restul lumii, ignorate vreme de jumătate de veac. Așa cum era de așteptat, mult timp după apariție, volumul a continuat să genereze discuții și aprecieri. Nu este surprinzător, de aceea, acest comentariu al lui Paul Petrescu, unul din străluciții etnografi moderni: *Ce-ați făcut Dvs. pentru etnografia și folclorul românesc va rămâne ca o importantă piatră de temelie și mărturie în istoria științifică românească a celei de a doua jumătăți a secolului al 20-lea, adică anii în care s-a încercat cea mai sistematică și*

ampă anihilare a ființei noastre și a spiritului românesc. Într-adevăr, grație acestei lucrări devenea dintr-odată posibil să cunoști viața și contribuțiile științifice ale unor colegi de profesie, mulți dintre ei stinși din viață cu generații în urmă. Alături de *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc, II* al cărei editor a fost de asemeni, aceasta este una din lucrările de bază ale disciplinei. Se cuvine să remarcăm nu numai numărul, impresionant, al celor care au contribuit la interpretarea operei științifice a lui Iordan Datcu, ci, de asemeni, faptul că aceștia aparțin unor generații și specialități diferite în câmpul vast al științelor umaniste. *Dicționarul etnologilor români* a fost remarcat nu numai de folcloriști, ci și de istorici ai literaturii, printre ei Șerban Cioculescu sau Mircea Angheliescu, muzicologi ca Viorel Cosma și chiar un istoric ca Al. Zub. Comentariile recenzenților sunt importante fiindcă, alături de justificatele recunoașteri ale calităților lucrării, nu au fost puțini aceia care au găsit necesar să semnaleze omisiuni sau să sugereze îndreptări. Faptul de a include în corpusul cronicilor asemenea texte îl absolvă pe editor de posibila tentație de a-și flata mentorul spiritual. Ceea ce-l interesează pe autor și pe editorul lucrării este, înainte de toate, o dreaptă recunoaștere a meritelor, dar și căile prin care punctele de vedere sau aserțiunile pot fi schimbate în bine în edițiile viitoare. Ca autor, Iordan Datcu este interesat deopotrivă de opere ale

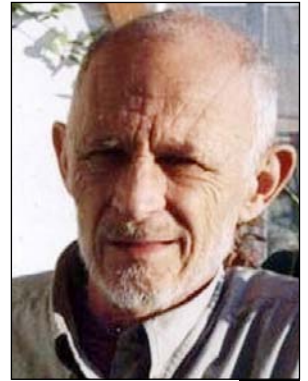

literaturii orale (*Un mit – Toma Ali-moș*), de definirea trăsăturilor caracteristice ale unei zone tradiționale (*Tradiții din Maramureș*), ca și de prezentarea în ample studii monografice sau de evocare a unor personalități care au adus contribuții majore la studiul literaturii orale (*Gheorghe I. Neagu, etnolog; Ioan Șerb, poet, folclorist, editor; Ioana Andreescu. Eseu despre proza și studiile sale de antropologie; Sabina Cornelia Stroescu, etnolog*). Mai presus de toate, el urmărește cu atenție tot ce se poate produce în domeniul studiilor de cultură populară și semnaleză cititorului lucrările de care va trebui să țină seama. Nu este puțin lucru într-o vreme în care puțini sunt aceia care par să acorde atenție unor asemenea fapte. Reflecțiile pe tema cărților de folclor sau literatură despre care a scris formează conținutul unor volume compacte, bine primite în lumea specialiștilor. Avem în vedere *Repere în etnologia românească; Contribuții la etnologia românească; Alte contribuții la etnologia românească; Cartea de etnologie; Ovid Densușianu. Folclorul. Cum trebuie înțeles. Un secol de la apariție; Miscellanea Ethnologica; Pagini de istorie literară*. Impresionant este și faptul că Iordan Datcu este prezent cu asemenea cronici în presa vremii de mai bine de o jumătate de secol. La contribuțiile de autor se adaugă cele de editor de carte, o activitate de o viață. Au rezultat din această muncă circa 50 de volume, printre ele aflându-se volume semnate de Artur Gorovi, Elena Niculiță-Voronca, Sim. Florea Marian, pentru a nu semnală decât câțiva dintre cei care au avut parte astfel de o a doua viață științifică. De o primă viață în cazul lui Petru Caraman, a cărui operă, *Studii de folclor*, I-III, a editat-o cu Viorica Săvulescu. Petru Caraman a fost, fără îndoială, unul din cei mai importanți etnologi ai noștri, dotat cu capacitatea de a privi un fenomen cultural în evoluția sa pe spații largi și durate mari de timp. A fost persecutat în mod sălbatic de autoritățile comuniste ale vremii,

exclus din învățământul universitar, lipsit mulți ani de dreptul de a publica. Cele trei volume pun în circulație contribuțiile lui în domeniul folclorului, cele mai multe studii comparatiste produse cu o jumătate de secol în urmă. Nu putem decât să deplângem faptul că, nepublicate la timpul lor, ele nu au avut impact asupra generației care a urmat. Într-o vreme în care dominau culegerile de folclor regional astfel de studii ar fi putut să stimuleze cercetările de folclor comparat și să faciliteze contactele cu specialiștii din alte culturi preocupați de teme similare. Este greu să evaluăm astăzi stadiul la care ne-am fi aflat dacă lucrările lui Caraman se aflau la îndemâna cititorilor. O operă publicată târziu tinde să facă vizibile slăbiciuni sau erori mai degrabă decât inovațiile care, la vremea lor, ar fi fost ferestre deschise spre noi interpretări. Una din înfăptuirile majore este și reeditarea colecției *Materialuri folcloristice*, din 1900, a lui Grigore Tocilescu. După opt decenii de la apariție, editorul repară un act de inicitivitate, indicându-l pe Cristea N. Țapu drept coautor al colecției. La urma urmei el a fost cel care a contribuit la realizarea întregului cu 2022 de texte, mai mult decât toți ceilalți culegători luați la un loc. În locul recunoașterii, la timpul său, a acestei contribuții, cel care a semnat ca autor unic s-a rezumat la a-i mulțumi pentru „zelul și aptitudinea desfășurată în culegerea și rânduirea materialelor”. Mai mult decât atât, prin acest act de justiție Cristea N. Țapu devine unul din principalii culegători de folclor ai secolului 19 și, așa cum observă A. Fochi, „până la 1900, cel mai important culegător de cântece epice românești”. Însemnătatea lui tinde să o egaleze pe a contemporanului G. Dem. Teodorescu, autorul masivei colecții *Poezii populare române*, din 1885. Între republicare și reorganizare, a fost preferată soluția a doua. Apelând la tipologia cântecelor epice a lui Al. Amzulescu, editorul a restructurat întreg materialul de balade, făcând posibilă mai rapidă lui utilizare în studiile viitoare.

Cele două componente ale volumului, *Scrieri și Ediții*, precedate de *Linii pentru un portret*, s-au bucurat de comentariile și intervențiile unui număr impresionant de specialiști, vădind, pe de o parte, interesul pentru temele care fac obiectul studiilor, iar pe de alta, interesul pentru modul în care aceste teme sunt abordate de către autor. Cei care s-au aplecat asupra omului din spatele editorului, redactorului, autorului, i-au remarcat cu toții competența și seriozitatea, respectul pentru adevăr și, nu în ultimul rând, dragostea pentru curățenia stilistică și de conținut a textului. Mulți ani redactor la două edituri de prestigiu, Iordan Datcu a acumulat experiență în a supraviețui cenzurii politice. Pentru a izbuti să publice o carte curată în aceste împrejurări trebuie să dezvolți abilități speciale. Într-una din lucrările publicate anterior, *Sub semnul Minervei*, sunt evocate câteva din tehnicile care puteau să dea rezultate. Una dintre ele era copleșirea cenzorului cu manuscrise; prin firea lucrurilor, acesta sfârșea prin a citi mai repede, mai puțin atent. Totuși, o atmosferă în care mulți ani colindele, mai ales cele religioase, nu au putut fi publicate, în care studiile de mitologie erau descurajate, ba chiar un timp, cel al „alimentației raționale”, din ultimii ani ai comunismului, când cenzorii suspectau drept subversive basmele cu Flămânzilă și Setilă, nu era ușor de traversat. A-ți păstra cumpătul, în aceste condiții, și a stăruii mai departe în efortul de a publica impecabil cărți revelatoare pentru domeniul culturii populare este un act de curaj și de dăruire. Iordan Datcu poate spune despre sine că și-a făcut pe deplin datoria. Mai mult, și-a păstrat până în prezent entuziasmul și capacitatea de muncă. În curând va împlini o vârstă când mulți decid să pună pentru totdeauna creionul în sertar. Cel despre care scriem aceste rânduri ne asigură că mai e mult de făcut. Prin proiectele la care continuă să lucreze, este un model pentru noi toți.

AMINTIRI PARALELE

AKTIONSGRUPPE, UN MODEL PENTRU NOI, SAU UN ALTFEL DE „CAZ WAGNER”...

Când **Herta Muller**, o vreme soția prof. de germană Richard Wagner, fost temporar coleg de cenaclu la Hunedoara, a cucerit **premiul Nobel pentru literatură**, am regăsit, prin arhiva mea literară, antologia „Vânt potrivit până la tare” - remarcabil volum – manifest al rezistenței prin cultură, celei pledate la „Cenaclul de Luni” al domnului Manolescu, și volumul lui „Creta neagră”, (în românește) - trimis mie de la Berlin, unde a emigrat „repatriat”, după revoluție.

Memoria este și ea o arhivă, iar „criza de luciditate”, cum îmi titrasem un editorial în ProVincia Corvina, am resimțit-o în felul meu, aici, nu ca acel grup - nucleu dur al rezistenței, prin PARODIERE, invocată de Wagner; amintirile mele sunt cele de tip „izbuc”, iar uneori de „vulcan noroios”, eventual cu efectul „meditației transcendente” - așadar de spălare a creierului, spre a suporta terror mentis... Germanii bănățeni îmi erau colegi la Filiala USR Timișoara, iar între ei mi-a fost apropiat jurnalistul și poetul Nicolaus Berwanger, din generația mea, care mă încurajase „din patru inimi”, în conflictele mele cu cenzura d-lui Anghel Dumbrăveanu de la „Orizont”, și cu o parte din cei de la editura „Facla”, unde debutasem editorial prin concurs. Sigur că ei, șvabii bănățeni, erau hărțuiți de securitatea gen. Mortoiu și de activiștii fostului șef cu „propanda”, tov. N. Florescu, amic cu scriitorimea în sensul înregimentărilor, a celor ce conveneau prin duplicitate regimului ceaușescu. **Actionsgruppe** a fost în opinia mea, mai eficient, mai demn, în atitudinea, demnitatea și programul lor etic - estetic, decât alte grupări care au dat de furcă dictaturii. În umbra protocronismului, știam că ei, nemții, au fost realmente vânduți pe mărci (ca și evreii) - de către ceaușești, în așa-zisa acțiune securistic-controlată, de „reîntregire a familiei”, emigrarea în Occident.

Nu pot uita cazul unui poet genial, hunedorean, Martin Szegedi, emigrat și el în Germania... dar despre el, am scris altădată. Richard Wagner își amintește: „Promovarea culturii naționale a însemnat, implicit, promovarea culturii minorităților naționale, iar minoritățile și-au regăsit („paradoxal, n.n.”) – conștiința originii lor” (R. W., revista Corso). Este ceea ce se petrece mai de amplex, tot „paradoxal”, cu minoritățile mari din țară, secuii și maghiarii, și altfel, romii ș.a.

Dictatura a fost pentru scriitorime, un coșmar paranoizant, care uneori a distrus destine, familii, a determinat boli psihice grave și sinucideri. „Memoria cretei negre”, una monstroasă, zace în Arhivele CNSAS, dacă nu a fost arsă de „revoluționarii” securiști infiltrați kagebistic, de generalul criminal Militar, și de „cosmetizații” securității „recuperabile”... Revoluția a fost mână-n mână cu securitatea, cum însuși dl. Manolescu scria într-un editorial al României literare.

„Se ajunsese astfel la renașterea tradițiilor și a folclorului și, nu în ultimul rând, la un fel de provincialism autosuficient” (subl. n.) - spune Wagner. „Asta ne-a determinat să disprețuim tradiția, grupul banatic parodia tot ceea ce era tradițional”... Mărturisesc că pentru mine, rămas acasă, în „provincia” natală, grupul german a fost un model, în arealul propriilor noastre avataruri din dictatură. „- Voiam să fim liberi și credeam că puteam să decidem singuri asupra modului de a fi liberi!” (idem citat). „- În România nu este normal să îți critici țara. Cineva care ține la țara în care trăiește și vede că lucrurile nu merg cum trebuie, e obligat, e de datoria lui să spună ce nu e în ordine. Restul mentalităților sunt rămase din dictatură. Orice om care gândește altfel – în România - este perceput ca dușman. Nu adversar, ci dușman.” ...Din nefericire, mă tem că aceste idioate și perfide „strategii” au fost moștenite (toxice) - la noi, și vor trebui epurate prin mai sincera politică culturală, astfel să nu o „exportăm” și în Vestul celor 3,5 milioane de români ai noului... Exod. Opinez, nu doar sentimental, că, alături de doamna Herta, Richard ar fi meritat, pentru opera sa, **același premiu Nobel**. (oct. 2012).

Pamflet, ma non troppo **TEROAREA IMAGINARULUI, TERROR MENTIS**

Lui Luc și celorlalți

A scrie auto-observabil, iată, pe termen lung, riscul manierismului, eșuabil în maniacal. Alienarea acesta vine din veac, stihie bătrână, Menmosyne oarbă. O știu câțiva mari psihanalisti, au conștientizat-o nenumărați geniali, majoritatea suicidari- referindu-ne doar la scriitori. (vezi pe internet „Zece scriitori suicidari”).

Orice aspirație venind din acest „atavism” ancestral, e un simptom al unor moștenite, sau dobândite (induse din societate) traume, frustrări, abuzuri; poate că încă din illo tempore ale copilăriei umanului (speciei), așa cum s-a depozitat în coduri mitologice, religioase, pe

meridiane) – ab origine, terror mentis-ul genomic, ancestral, descinde- trans-cende și răbufnește – atât în indivizi, cât și în societăți (comunități, popoare). Cum s-a observat, „bolile individului sunt și bolile societății”...In extenso. Am dialogat cândva despre aceasta, cu câțiva dintre editorii mei dinainte. Cu Florin Mugur – „șef secție” la editura „Cartea Românească” - pseudonimul lui LEGREL MUGUR, filolog mai mult olog, un bizar complexat de handicapul lui grav, - un soi de Ion Pribeagu – Ahasveruș-Tzândali, - (alias Isac Lazarovici) clone-clovnii, ale stalinismului inițial, ca și Anatol E. Baconsky ș.a. (Legrel debutase cu poezii penibile pro-sovietice, în „Brigadierul”, 1948, în plin asalt stalinisto-grozist-paukerist...), iar prima lui plachetă a fost vezi doamne antinazistă, „Cântecul lui Philipp Muelier (1953). (Legrel mi-a făcut pierdută dactilograma unică a unui volum liric – „Realul halucinant” - fapt de neiertat, dar e vina mea că i l-am încredințat. În subsolul editurii – perioada Preda-Bălăiță, aveam să văd un uriaș depozit de proiecte cenzurate prin decenii, ar merita recuperarea și valorificarea muzeistică!).

Am mai dialogat, „boematic” despre această „la conditione scriptorum”, cu editorul meu Mircea Ciobanu, la aceeași editură, căruia îi datorez recunoștința pentru editarea a două cărți (la „C.R.”), apoi la Timișoara cu editori din speța vag post-stalinistă, Al. Jebeleanu... Un alt editor, Simion Dima (Facla), avu o înțelegere aparte pentru scrisul meu, debutându-mă prin concurs editorial, (Toate iubirile, șapte poeți tineri). Am „discutat”, în cei peste 15 ani de hărțuire securistică - activistică ceaușistă, cu anchetatorii mei din areal și de la Timișoara și București, - vezi cele patru dosare obținute de la CNSAS – Institutul de Istorie recentă) – unele conspectate ulterior în două din cărțile mele de memorialistică. Iată-mă, la aproape 70 de ani și cu peste 40 de cărți tipărite, regăsindu-mă în retrospectiva cu ..fălci și ghiare, a vechii - noi dileme: teroarea imaginarului, sintagmă a cărei „licență” nu mi-o asum, desigur. Scrutând „peste umăr”, traseul acestei regresii în memoria lungă (sic, n) – îmi revine în minte parabola cu „cel vânat, devenit vânător”... Psihanaliștii mă vor ierta de parafrază, dacă nu cumva și pentru unii dintre dlor (Gabriel Liiceanu, care mi-a ținut „la dulap”, dactilograma romanului disidenței mele, „Roșu putred”, plimbat apoi pe la Ion Iovan, editura Eminescu), ca să fie recuperat și donat recent Bibliotecii județene Densusian, din Deva. (Era parafratic titrat, la acel „Roșu vertical”, al lui Nichita, 'zeu să-l ierte!)

Tema, re-constat – deși atenuat... terifiat, este un fel de „constantă” absurdistanică, vorba lui Ion Chichere, - aș zice ABSURISATAN-ică, - în acest RAIAD al condiției scriitorilor într-o țară ce a moștenit cumva stigmatic, vâlvora – grizzly, a abatajelor dar și a dogma-trinelor care macină uriașe dealuri de steril ale ...Memoriei colective, cum dixit Freud.

Tema asta a fost, timp de peste 50 de ani de cenacluri, cercuri, jurnale și reviste fondate de mine, în arealul fascinantei regiuni Hunedoara (odinioară dimpreună cu Alba) – firul meu de argint, legătura mea poate „stranie”, cu Viața (ca o pradă ?) - aceea pe care marele romantic german o numise „sfânt răgaz de a cânta patria”... Ca și Novalis, Rilke, Brecht, Benn, Trakl, H-M. Enzensberger, Silvia Plath, L. Schuller, sau Dostojevski, Bulgakov, Eminescu, Labiș, Eliade, M. Vulcănescu, Cioran, Eliade și parțial Paler, Ulici, Doinaș, (parțial) Caraion, amicul Dinescu, Cezar Ivănescu... cu sutele !, - iată, un alt Terror mentis, al NON-

IMAGINARULUI, un lung șir de lecturi ale anilor terorii noastre staliniste, apoi ceaușiste, - numite în fel și chip, majoritatea acelor lecturi m-au influențat, nu stilistic, ci ideatic. Un loc aparte vor deține, desigur, Hegel, și parțial Nietzsche (citiți pe-atunci pe sub mână) - însă asta e altceva. Principala traumă terror-mentis, deterministă ! – este a unei patologii trans-sistemice, ale lui zoon politikon, o „soteriologie neagră”, în oglinzi stihiale, catacombice...La chute dans le temps? Căderea sacrului în profan? Erasmus, Montaigne, Umberto Eco și alții vor trebui recitiți.

Știința poate fi de folos unor astfel de obsedante, obseDANTE!, - dileme vechi-noi, add absurdum. Deliruri ale subcutanelor; a se adeveri CE?

Teroarea imaginarului este în uman, în interregnum, în anorganic, organic precum. Psihomul. Electromul, mai recent. Cel hărțuit va hărțui, cel terorizat va teroriza? Doamna Casa Lux, Mariana Brăescu-Silvestri..., pare-se, practicantă a acestor obsesii, (îmi imaginez..., remember eseul ei post-scânteist, sau premiabilă „Al treisprezecelea Caesar”), confluenții, flăcăriștii ș.c.l... au înțeles și au pus în praxis... Zoon politikon, animalul politic, nu-i așa, Liviu Ioan Stoiciu (LIS)? Labiș numi asta „Spiritul adâncului”, testamentar, decapitat de îmbrâncheala sub „un tramvai numit dorință”, Pasărea cu clonț de rubin... Au înțeles asta și generațiile 6-70-optzeciștii, apoi, în fel și chip, fiecare cu „adevărul” său, vai! nenumărații unei culturi cripto-cultice, culturale, deviaționist... iconoclastice...Nu-i așa, domnilor psihologi „epistolari”...?

Terror mentis, horror al „drumului spre sine”? (Steinhardt, via C.G. Jung (Cartea roșie). Au Noica? Au neozalmoxienii? Suntem în banda lui Moebius, în curba lui Gauss, în efectul Doppler și efectul Henri Coandă.

Durrante efectus, durante ...causa. „Dinspre noi vine frigul, seniori”. (L. Fulga). Mda. Însă și „măreția frigului... roșul vertical”, onor domne MN Rusu. (Nichita). Suntem în teroarea imaginarului - iconoclasticizat and fetișizant! Suntem în Kali Yuga iraționalului, în Katakombia. Unii combatanți – idolatrieni, alții Măști, cum dixit Nicolae Breban „Eu sunt masca”! (?). Eu? Care eu? Cel ...colectiv? Rămâne de văzut? De nevăzut? Ca să se adeverească CE? Și DE CE? Glumind, un soi de Ce Ce al UTC, cadrele de nădejdie ale ...cenzurii ne transcendente... Dar să nu se „parie gândul”, cum cobî hronicariul moldav... Curaj, tot ce a fost, va mai fi, prin aceea că spațiul ultim, Continuumul-ul ACUM, este da fapt, parafrazându-l pe Florentin Smarandache, un ceva paradoxist. Ceva, cineva, altcineva. Alter-egoism, dualitate ș.c.l. Va urma?

CREUZET

Silviu GUGA, lumina rece a epifaniei proto-zalmoxiene? Kogaion-Gugaion?

Apropos celălalt GUGA, Romulus GUGA, aș exprima o sintagmă-timbru pentru Silviu GUGA: lumina rece Kogaion-Gugaion-iană – asta ca pecete, terra sigilata a susinvoatei condiționări originist-paideică.

Romancierul acum sibian, prieten prin decenii, originar din Lunca Streiului (ciudatul sat Bățălari) îmi era pe-aproape în anii “socialismului”, d-sa fiind profesor, ne departe de alți intelectuali de acest tip, Radu Ciobanu, Aurelian Sîrbu, Mircea

Moț, Gligor Hașa, Constandin Clemente, Ioachim Lazăr, Gabriel Petric, Petrișor Ciorobea, Ion Bujor Pădureanu, Ion Rudeanu, Victor Isac... via Marcel Petrișor, versus Ion Dodu Bălan, Dumitru Ghișe, și resonant cumva cu Romul Munteanu (V!) - toți conjudețeni - unii dintre aceștia protoconștiți via Densușianu, ad... Napoleon Săvescu ș.a., un fel de pleiadici ai "epocii" premergătoare dirijismului perfid al sintezismului dinspre "centru"... GUGA a evitat înregimentarea ideologică, și asta ar fi de comentat la rece, bunăoară, vorba unui univertarian congenar al său, Cornel Ungureanu, cu *"La umbra cărților în floare"*. Calea pe care avea să o intuiască și fructifice, este a hermeneuticii textului nicasian, cum înțeleg din *"Băiatul din două lumi"* – romanul său cel mai reușit: prin arhitectura ingenioasă și *"naivismul"* ingenios-temperat al punerii în pagină... Oricum, anticipez aceste fulgurante opinii, văzând în GUGA cel mai important scriitor provenient din Țara Hațegului. O prudență ultra-specială, a conștiinței ca *"dictatură"* esoterică, face să reziste ziditor evoluția scriiturii sale.

Originismul geo-cultural, iradiant, din paideuma cu adânc substrat al Densușianului, intelectualismul de rezistență sorginte salvat prin demnitatea de a fi *"rezistat prin cultură"*, conform justei teze manolesciene, dar și mai clar, cred, urmând calea epifanic-noicană a școlii de la Păltiniș, în "cazul Silviu GUGA", este energia care l-a dus la câteva reușite livrești de excepție: personal consider poezia sa, aproape neștiută editorial, adevărata vocație, cheie revelatorie a *"băiatului (din) dintre două lumi"*, așadar o cheie a dualismului... O superstiție ce mi-o permit, ludic, mă face să văd în celălalt GUGA, parcă Romulus (*"Viața postmortem"*) un soi de geniu gemelarium (sic, n.n.) – însă nu vreau să risc te miri ce suspiciuni... boematice. Aș vrea să văd dosarul lui de la CNSAS, ca și ale lui Radu Ciobanu, Valeriu Bârgău, Martinovici, Dan Constantinescu, Clemente, Armășescu, ș.c.l. Cu toate riscurile otrăvirii de care eu însumi am avut parte, după ce mi le-am văzut pe ale mele!

Apropos celălalt GUGA, Romulus GUGA, aș exprima o sintagmă-timbru pentru Silviu GUGA: lumina rece Cogaion-Gugaion-iană – asta ca pecete, terra sigilata a susinocatei condiționări originist-paideică. *"Atitudinea"* GUGA este una gravă, din ancestrale resorturi, față de, bunăoară, un alt însemnat congenar al său, acum simerian, caustic și acerbic *"glossant"* al dessantului *"rezistenței prin cultură"*, Dumitru Hurubă. De Radu Ciobanu era deja despărțit încă din anii 80, ai sus-numitei strategii, pe colaterala ambiguă a "concordiei naționale", dinspre Scorniceștii scânteismului... cristoiian... GUGA, oricât de discret continuă, este din adevărata pleiadă a neo-rezistenței, via Caraion, Preda (cel din urmă), Mircea Ciobanu, Breban, Lăncrănjan, Buzura și, desigur, a celor care au sărit la timp pârleazul peste frontiere...

Rezum: mitul personal al *"povestășului"* (Alchimistul, Cohello, Abbadon Exterminator, memoria Focului etc.), este motorul de căutare al unui important scriitor roman contemporan, cum Blaga dixit *"cu fluturii, cu Dumnezeu"*.

NANO ESEU

Paradox și hazard, dinamica lumii ca utopie care mișcă existențele

Paradoxul civilizației este al omului socializat prin masificare, "massa de conștiințe", in extenso primitiv-instinctuală,

controlabilă. La revers, cel de tip tribal nomad, refractar oricărei forme de manipulare specifică istoric puterilor și religiilor, însă și aceasta manipulabilă. * Dumnezeii (Domnii Zei, sau Domine Deus, Tatăl zeilor, fie Elohimii sau JHWH ș.c.l.) - au fost plăsmuiți de om spre a rezista înnebunirii: din frica de a muri, din frica de foame... Generațiile se succed ca și acei dumnezei, prin a tinde să-l înlăture pe cel „bătrân de zile” (cum spune Rilke) – pentru a-l înlocui, pentru a prelua din valorile materiale dobândite de creatorul său (aici de părinți). * Dumnezeul - cosmos este fenomenul ubicuu universal, în tot ce este viu și neviu, al RECICLĂRII prin resorbția din opera sa, din duratele existențiale ale tot ce se naște (este născut!) și are finalitatea morții... Viața este, de fapt, moarte cu încetinitorul, ea este Moartea gravidă de sine, sau pancreatorul feminin, Materia. Legea absolută a existenței este determinarea, legea cauzalității și a efectelor. Orice sistem transcende doar prin autoresorbție, prin sacrificiu de sine în operă, așadar sistemul este Legea, Dumnezeu incognosibil, un Dumnezeu deductibil și delimitabil în acord cu finitutea umanului ce suntem. * Incriminarea, învinuirea primordială, „diavolul”, coruptibil fie el civilizator (substituit, abuziv) * Sunt pecetea damnării ce justifică crima disimulată în sacrificiu întru reciclare: în organic și în anorganic.

ASTA E?

Nimeni nu e numai bun sau numai rău... Cred (știu) despre mine că partea bună o depășește pe cea rea. Astfel și cei mai dragi mie, urmașii mei. * Înfrăirea umanului: promisiunea amenințare (Apocalipsa) lui Ioan Teleologul (captiv în peșteră, considerat de Putere ca persona non grata) – este cea mai devastatoare „operă” a înfrării omului, datorată fricii (terorii „din ceruri”); zeii lui răzbuțători-pedepsitori sunt mai degrabă plăsmuirea „profetului”. Umberto Eco are sintagma „sacerdoți ai barbarilor”, iar apocalipsa ebraică este un fel de program-terror mentis global pe termen lung... Paradoxal, este efectul feed back de la om, pentru om. Numai că Tele-ologul, a fost inspirat de ceva, sau cineva, din illo tempore... * Știu un scrib din H. care a fost șef sindical și alte cele, pe vremuri. Azi e pornocaliu. A scris o carte cu un titlu remarcabil: „Femeia de serviciu. Instrucțiuni de folosire”. * Sexuagenarul (...) are experiență în domeniu, așa că ar putea lua premiul... Pulifer. * Ca să vezi, ieri casele alea „rău famate” se numeau bordeluri. Nu e departe de secularul bordei. Happy bordey! * Alt nume: „case de toleranță”; toleranța a devenit azi o paradigmă socială globală...

PARADOXISME PARȚIALE AND INTEGRALE-SMARANDACICE, DEDICATE LUI FLORENTIN

Unele adevăruri sunt mai adevărate decât altele* Unele paradoxuri, sunt mai paradoxale ca altele.* Energia cosmică ubicuă – fosilă, a Fiindului este inteligența* Prefixul TELE este remanentul telepatiei, de dinaintea cuvântului?* Criza Ei atinge cote de avariei ciclice, este implozivă* Ego-ul este sâmburele, sâmbânța, ci nu forma* Genom al instinctului – programului- codului vital* Totul depinde a teren: dacă e otrăvit, radiesteziac, opera se va rata. Bine că e rău!!!!* Extremele se ating, adică interferează și se disting*

Asta să faci: critica rațiunii impure!* Când sari o prăpastie, ea se uită în tine* Dualitatea: absurdul sadomasochist, relația victimă- călău. Stigma* Toți am fost botezați de nori, cu pământ.* Nebuloasa, ea este mater universalis* Nu eu scriu ci Gândul – Cogito mă scrie.

Săgeata este ochiul zburat al vânătorului* De fapt, vedem imaginile răsturnat: ca și cum am umbla cu capu-n jos !* Omul este rob sieși, dar și rege: în exil* Complexul lui Oedip-Hamlet cel vechi* Există și texte bisexuate* Poezia are feminitatea textului. Teogonie: Entropie. Instinct-Extincție-Agonism* Spiritul se reciclează în organic: se auto-vânează* Spiritul se autoreplică, este fractalic* Totul se resoarbe, tinde spre Zero,

un zero dornic-rodnic, un zero gravid de sineși* Instinct de conservare, imunitate așadar* Gheața conservează. Criogenia...glaciară?* Toți, fiecare cum are parte, îl plagiază pe El* Vanitatea oribilă a criticii, operanții ratați* Tot astfel și a majorității scribilor* Frica ancestrală, ea face dinamica eroismului orb* Neputința de a iubi, cea mai cumplită* Între lamento miseraabilis și injurii pamfletice* Între rugăciune și sudalmă, ca Diogene* Nu lăsa în priză nimic, când dormi!* Măgarul, mutantul, vehicul al spiritului turmei: Pe el l-a călărit Mesia, asta e fix ceea ce înseamnă...* Regele animalelor, Leul, imitat prin răgetul fricii lui, de măgar* *A înșela*, vine de la încălecare prin înșeuare a pune șeaua pe calul liber, a-l înrobi* Demult, cei ce ocupau teritorii în România, fură numiți „decăleători”.* Mai nou, ei fură înlocuiți de tanchiști..* (nemții, rușii, ș.a.). (Americani descăleacă rachete)* Azi suntem *scutiți*: avem scuturi antirachete* *Măgarul vede invers traseul, de aici problema** Mulțimile îndobitocite, emană tirani pe potrivă.

Paradisul este o stare din care am fost alungați: Irecuperabilă. Consolează-te încetinind durata prin visătorie* Ochiul compus al insectelor vede. Ecurile au asurzit* Animalul învață să vâneze, prin joc.* - Omul, prin jocurile de noroc ?* Dar îmbătrânind, cel vânător decade în a fi vânatul* Tot astfel, ochiul invizibil al divinității?* Paradoxul ordonator: starea de nestare* De fapt vedem imaginile răsturnat: mergem cu capu-n nori !

De fapt planeta zboară, noi stăm călare sau ciuci.

AICI ÎN FRACTALIA

Toți au dreptate, doar că celor mai mulți nu li se dă.

Unii cer asta cu palmele-mpreunate, alții cu pumnii strânși.

lată originea dogmelor, via utopiilor, care fac dinamica lumii?

Instinctul de vânătoare l-am moștenit de la îngerii.

lată originea jocului.

Relativitatea este relativă și ea, aici, în maelstromul Mișcării.

Treimea utopică: adevărul, libertatea, dreptatea.

Geometric, e vorba de triunghiul isoscel, al cocorilor.

Azimutul este instinctul fosil, un cip/implant, ancestral, transcedental?

Noii aniști consideră că acesta e undeva în lobul temporal.

Evoluție: întâi a fost ghioaga, apoi buzduganul apoi sceptorul.

AUM MANE PADME HUM

Descântec pentru îngerul orfan

- Mare golul rostogol,
Moara tahionilor,
Moiră eonilor,
Vama vămilelor de Dor
De lumină purtător
Tatăl nostru veghetor ?

- Ce se pierde să-și rămână
Din durata Lui divină
Partedin. De zeu treime,
Eul - zeul felurime
Genitura cărei crime ?

- Ora clipei - săptămână,
Anului cel lung-lumină,
Zvon răsună suspinat
Înspinat melodiatic
Sufletu-mi – soare dințat
Seminție-n rai trădat
Logosul străpuns, tăiat.
Revărsat umple mereu
înghițitul Curcubeu
răsăritul din apus
orizontul din nadir

Aum mane padme hum
Cine suntem, cine sum
În album der sacru turn.

Sub stelarele catarge
Energii energofage
Reciproc energofage

Melci melci codobelci
Constelații
Leagă spații.
Își mor moartea-n vârste frații...

Bucle ard și iar se-aprind
Panta rhei prin dumnezei
Energii energofage
reciproc energofage-

suflete, miel al durerii
făgurind amarul mierii
rămurite intemperii
suflete, înger orfan
cât mai ești sacru-n profan?
Cât mai ești, sacru-n profan?

Au, lumină subțiată,
Dor al Fiului de Tată!
Fost-ai, întru niciodată.
Ascunzându-se, se-arată
Taina lumii vindecată?

Sus de jos pe-un prepeleac
Pitpalac cântă de leac
Spleenul din enteleheia

-,Doborâtă-n somn femeia
Mie partea cea dintâi,
Ție clarul lunii. Zeea.

Să nu-mi cazi din lacrimi, greu,
Am căzut în lume eu
Prunc orfan de semizeu.

Blestemat întru splendoare
Solzul smulgerii, cel care
a-nflorit știind că moare
prin de – sinea – Lui iertare.
Din Doimea sferei Lui
Spre Teandra Domnului.

Sanctuaric hiacint
Capul tău e labirint
leși pe unde ai intrat
Imuabil sfânt păcat -
Cel autoreplicat?

*Aum mane padme hum
Cine suntem, cine sum
În alburn der sacru turn
Viu continuul Acum*

Sumum sum.

BIBLIOTECA DE SCOICI MIC TRATAT DE RECOMPUNERE

De mii de ani, înnebunim în mod unic, fiecare, diferit și nu avem cum să mai distingem între social și asocial, așa că "factorii" vor avea mereu de unde să –și cosmetizeze strategiile, măștile de carne, doctrinele sau neo-dogmele. O specie isterizată, cum a înțeles Eugen Ionesco. Iar acum se globalizează, adică e aici monstrul baalic al comunismului ca principiu ordonator în uman.

Ce știi tu, fluture? Fericirea ta e că nu ai cum știi.

După ieșirea din ape, târâșul apoi saltul apoi zborul, apoi prăbușirile: gravitația...

*
Omule, niciodată nu ai aflat cine ești, de ce ești, de unde ești, încotro mergi; "înaintezi spre moarte cu spatele". Ferice că este așa?

*
Vietățile fără ochi sunt fragmente de ochi.

*
*Frica este instinctual transcendental al naturii vii. Ea este de fapt principiul ordonator a
Tot ce mișcă, fie cugetător, fie necugetător. Frica este criza de fond a inteligenței ubicue.*

Ea vine din condiționarea ancestrală a memoriei, ca prudența vitală, de rerum naturae.

*
Fiindul (ființa) se autoreciclează, creația se sacrifică în operă, regenerează perpetuu.

Conceptul suicidal e un simplu sofism.

*
Toate stările feerice - ale fericirii ca stare, sunt orgasmice. Capcane ale spiritului parager în zoon politicon. Cădere întru reînălțare, travaliu fluctuant al afectelor, înnăsător, în organicul entropic și etern resurect.

*
Oare Dumnezeu îl ratează ciclic pe om, sau omul pe Dumnezeu?

Michaela Nica-Crăciun

Poezii / Poems

Timp de sărbătoare

Credeam că așteptarea a luat sfârșit
și că va urma un timp de sărbătoare,
în ciuda trupului străin
și puțin demodat
în care am ajuns,
supusă, iarăși, trecerii...

Oricum ar fi, voi primi încă o șansă...
(ca să-mi răscumpăr din greșeli
sau doar să învăț din ele).

Și atunci,
cu durere și recunoștință
am respirat adânc
iar inima mi-a bătut în tâmple:
ziua dintâi!

Feast time

I thought that waiting was over
and would follow a time of celebration,
despite on the foreign body
and a little old fashioned
within I got,
obedient, again of passing...

Either way, I'll get another chance...
(to redeem me from mistakes
or just to learn from them).

And then,
with grief and gratitude
I breathed deeply
and my heart beat in temples
the first day!

Moștenire (ne)revendicăată

Acum prea mulți ani,
lumea mea
a fost distrusă fără milă.
Apoi, am pornit în lume
„eliberată” de trecut,

de amintiri,
de mine.

Păcat că drumurile
mult prea numeroase
m-au făcut să-mi pierd orientarea
și m-am rătăcit.

Cât aş vrea
să am unde să mă întorc,
să regăsesc „acasă”
energiile pierdute
și-un capăt de drum
lăsat mie moștenire.

(Non) claimed legacy

Too many years ago,
my world
was destroyed without mercy.
Then I started in the world
„released” from the past,
from memories,
from myself.

Too bad that roads
too many
made me to lose my focus
and I lost myself.

How much I wish
I had a place where I could come back,
to find „home”
the lost energies
and an end of a road
left inheritance to me.

Neputința trăirii

Mă simt pierdută la polul frigului,
iar inima – rece și ea – palpită
sperând să nu înghețe
definitiv.

Plâng de neputință
cu țurțuri străvezii

și obrazul meu devine de gheață.
Abia se mai ghicesc ochii
în spatele pojghiței,
Dar, mi-e teamă să doresc schimbarea...

Dezghețul ar putea duce la inundații...

Inability of living

I feel lost in the cold pole,
and heart – as cold – palpitates
hoping not to freeze
permanently.

I cry about inability
with translucent icicles
and my face becomes icy.
Eyes can barely be guessed
behind ice lick,
But I'm afraid to wish change ...

Thaw could lead to floods ...

Abandonarea realului

Aplaudam fără rost, deși,
nu mă puteau vedea:
eram
în spatele poveștii
pe care-o spuneau de fiecare dată,
ca un vinil pe-un patefon prăfuit,
coborât, după un secol,
din podul casei cu iz de mucegai.
Aplaudam seara fierbinte
în care mă simțeam fără culoare,
mereu în umbră,
neluată în seamă,
învinsă de obișnuință
ca un simplu obiect de mobilier.
Aplaudam fără rost
propria-mi abandonare
în fața unui ireal nod gordian,
pe care nu mă încumetam să-l tai.
Voi rămâne pe veci în sclavie...
baladin la curtea unui rege afon.

Abandoning the real

I was applauding pointless, even though,
they couldn't see me:
I was
behind the story
a saying of every time
like a vinyl on a dusty gramophone,
set down, after a century
from the house's loft with a hint of mold.
I was applauding the hot night

Which I felt colorless,
always in the shadow,
disregarded,
overcome by the habit
as a simple piece of furniture.
I was applauding pointless
my own abandonment
in front of a fabled Gordian knot,
that I did not dare to cut.
I remain forever in slavery...
a jester at the court of a voiceless King.

Excalibur

Deasupra capului
ne atârnă sabia magică
a regelui Arthur,
cu tăișul ascuțit de uitare,
împărțindu-ne trăirea
între
rădăcini și crengi,
între
pământ și stele.
Călătoria noastră prin timp
este
o veșnică răzvrătire.

Excalibur

Over our head
a magic sword hangs
of King Arthur,
with the edge sharpened of oblivion
dividing our living
between
roots and branches,
between
earth and stars.
Our journey through time
is
an eternal rebellion.

Punct de sprijin

Simți teama?
copleșitoare...
te înconjoară ca un nor lăptos,
lipicios și rece,
din care nu mai poți ieși...
o pânză de paianjen
în care aștepti să fii devorat,
fără să poți riposta.
Nu mai ai putere nici să strigi...
și oricum,
n-are cine să te ajute;
toți stau închiși în cochiliile lor
serbede și întunecate,

*lipsiți de curajul de-a mai privi
măcar o clipă
pe fereastra cerului...
Sunt orbi, surzi și muți,
pustiți de zădărnice.*

*Simți teama?
Te cuprinde? Te învăluie?
Te seduce?*

*N-am să te las!
Rămâi treaz...
Îți aduc o mie de cuvinte,
Îți dăruiesc o mie de sunete,
te însoțesc o mie de pași...
rămâi treaz...
am rămas singuri în cercul liniștii
și, între două întrebări
trebuie
să găsim o mie de răspunsuri.
Voi fi punctul tău de sprijin.
Hai, pune pământul în mișcare!*

Fulcrum

*Do you feel the fear?
overwhelming ...
it encircles you like a milky cloud,
gluey and cold,
from which you can't get out...
a cobweb,
where you expect to be devoured,
without being able to fight back
You have no power to cry...
and anyway,
there is nobody to help;
all are locked in their shells
vapid and dark
lacking the courage – to look
just for one moment
over the window of heaven ...
They are blind, deaf and mute,
deserted of vanity.*

*Do you feel the fear?
It includes you? It besieges you?
It seduces you?*

*I won't leave you!
Stay awake...
I bring you a thousand words,
I give you a thousand sounds,
I join you a thousand steps...
stay awake...
we remained alone in the circle of silence
and, between two questions
we must*

*find a thousand answers.
I will be your support point.
Come on, put the earth on moving!*

Eliberare

*Am încurcat eu zilele,
ori,
ele s-au jucat cu mine
de-a „v-ați ascunselea”?
M-au uitat, legată la ochi,
în grădina umbrelor...
nu mai pot desluși nimic,
din cauza ploii de gânduri.
Înainte de a-mi elibera cuvintele,
mi-ar prinde bine o îmbrățișare...*

Release

*Did I confuse the days,
or,
they played with me
„hide and seek”?
They have forgotten me blindfolded
in the garden of shadows...
I can't make out anything
because of the raining thoughts.
Before releasing my words
a hug would be useful...*

Aniversare

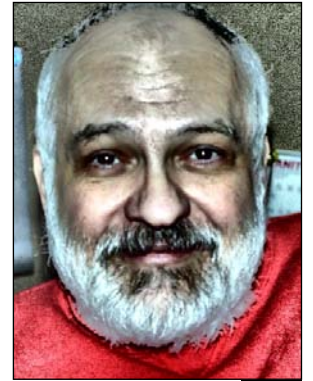
*Repet cifra în minte
și simt
c-am greșit undeva...
poate, ar trebui
să mai pun o virgulă.*

Anniversary

*I repeat the number in my mind
and I feel
Somewhere I was wrong...
maybe I should
put a comma.*

**Din volumul „Dincolo de daruri/ Beyond gifts”,
Editura Emma Orăștie, 2012
Traducerea: Mihaela-Carmen Micuț**

...Soldier boy

Continuation...

- III -

No matter what country you are in, Military service is kind of bore for free spirits. I don't want to put down those who liked it, or those who spent their lives making a career of it. We are all built differently, and what works for one, does not necessary works for everyone. For me working on an assembly line is boring. I would not live too long if I had to work eight hours a day on an assembly line for twenty some years. I can't take monotony. Actually that is what I did not care for in the Military. It is a very monotonous job, people are expected to perform as long as they are in uniform. There are precise instructions that you have to follow, no matter how illogical they are. The best thing is to turn into a robot and to act according to the programming. Or, if you can't do it, you have to find ways to survive. For me, the survival consisted in looking at everything around with a very ironic attitude and never take anything seriously.

At first I was scared, and I thought that I would really go insane, however in a very short time after I arrived to the camp, I realized that I would have some fun there. Why? I was among people. No matter if you like or if you don't like people, when you are surrounded by so many, you don't need too long to find some interesting ones. And if you find people interesting, soon everything will turn into fun and the time will fly by very fast.

I could not say that all the time was fun, because no matter how much I was willing to cope, there were those periods when I needed my space and I did not have it. But if I got bored, I had to invent something new, and I was able to step over the impasse.

I was hungry, not because I did not wanted to enjoy food, it was physical exhaustion, I had been up 24 hours plus, I did not eat anything, and the trip was tiring. After a while of waiting, an uniformed man directed us to a building to get changed. We got uniforms, put our civilian clothes in a paper bag, label it, and let it be shipped home. During our Military stay we did not need civilian clothes, and we were not allowed to have any. After changing in uniforms, I sealed and labeled the bag ready to ship. Before they sealed it though, they had to put some powder inside. We where told that it will take a while for the clothes to arrive to destination, and they did not want insects in the bags. My wife received the bag home six months later. The content was full of mildew and she had to junk everything in the bag... It was not big deal for us, but I remember that some of the young recruits coming from all sort of social layers, put on the best clothes they had, and that must have been hurting...

After we got the uniforms, we went to have a hair trim. Actually it was closer to a shave, only it was not done with a razor. They used electric clippers and it was quite fast. We were told after the barbers did the job, that we had to pay for the service. The shaving was not optional, and the barbers were either new recruits themselves, or former soldiers, discharged already, but who stayed a few days longer to make a buck. I am not sure if the Military paid for them, or we paid them...

Of course at that time the skin diseases, or HIV obtained by body fluid contact was not really discovered. All one thousand and some of us went under either one of the same two clippers in the skilled hands of the two barbers, with no attempt to sanitize them after each head shaved... I was, lucky I did not get anything, because some of the clients were really interesting medical, and hygiene cases...

Of course by the time we were all ready, it was late afternoon, the sun was still high on the skies, it was hot, not very humid, but dusty and miserable. We had to wait on our cases for everyone to be ready.

I did not have a mirror to see myself in, however I looked around at the other young men, and I could easily draw a conclusion on my appearance... Who cared for fashion though?

We moved to the dorms just before dinner, when somebody told us that dinner was ready. Frankly, by that time, I was not really hungry, but hungry or now, I had to go. That was the Army, I was a soldier, and we had to move in formation...

We walked in formation to the mess hall. Well we thought that it was a formation, later on we would

discovered that according to the regulation we were a mob, not formation, but we were still civilians...

The mess hall was a huge room with long tables separated by as long benches. They divided us in groups and we had to fill in the place. At the end of each row there was seated one of the soldiers who finished the first term of their Military period. So they were knowledgeable of the rules and regulations and they were supposed to help us learn them also. I found out later, that they were in charge with inspecting every plate that was passed towards the other end of the table, and their duty was to remove any piece of meat that seems too rich for the civilians who just arrived...

I was surprised how was it possible that they were not overweight. We were about nine people in that row. I realized later that there were not too many rich pieces of meat in our food, and they did not have to perform their duty too often...

The food was served in aluminum plates, which were left over from the war probably. I don't really know if they were, however they were so banged out of shape, that it was possible they were. We received some tea in aluminum tea cups. I did not care too much for the food, it was cabbage, I believe, but I wanted to drink. Tea was at will, food was just one plate, and of course they had a couple of slices of bread.

The bread was looking totally, really bad. At least that was what I thought at that time. After arriving in the States, I realized that the bread we received in the Military was the healthy sort of bread with grains, and no additives. It was usually baked daily, however after a few hours turned into something very hard. I always liked toast, so I did not have any complaints. But, when I wanted to drink, I notice some spots of grease floating on the top of my tea. Now, there was not really grease from food. I would find out later on that the plates, forks, spoons and cups were never washed in hot water and detergent. I think that it was a special program in the Military to get soldiers tough with the bugs, and to train them surviving skills...

I was thirsty, so I closed my eyes and drunk the tea. Did I say tea? Maybe it was but they must have used one little tea bag for half the people in the room. It tasted more like sweet water than tea to me, but I was probably too tired...

Most of the people at the table ate the food. They were tired also, but they were hungry. As a matter of fact, one of the guys asked me if I let him have my plate. I was glad to oblige. I had that liquid passing for tea and a slice of bread.

I can vaguely remember what happened next. We moved in "formation" to the evening report and after that straight to the dorm. I don't remember when the lights went off. The only thing I remember was that it was the shortest night of my life... At least I thought so when I heard the morning call at five next morning.

- IV -

After the first day was over, I did not see myself any longer a stranger in the Army. Because I knew already that I belonged to the Army, actually to the Infantry to be more precise. Nothing too sophisticated, a man, a gun, marching, cliché the Infantry is known for...

I would not like any one to think that I am one of those who really believes in military secrets if I am not going to insist too much on strict military topics. It's been such a long time, that even if I knew any secret, by now it is old and it would be laughable, however the truth of the matter is that I did not know any at the time. My being in the Infantry was just a coincidence, I could have been part of any other branch, and everything I did during the time in the Army could not be classified as a military training. For at the end of the period, I still could not use the military talk, I could not march in formation, and I really did not care for grown up people, behaving like kids dressed up in nice carnival costumes, and acting silly...

I tell you, there were a lot of well intended people who wanted me to, at least pretend that I am not a total idiot when it came to military discipline, but I think that in the end, I convinced them that I was a real idiot. For instance, I never learned to give a simple answer to a simple question: "What's your name soldier?" A guy almost had a fit when I replied; "Harrison Forbes". He called my platoon commander and gave him a talk, with some really, really dirty words, because I did not reply: "Private Harrison Forbes". I tried to explain to that guy, including my commander, that my name was not really "Private Harrison Forbes", but according to the papers I used to identify myself was, Harrison Forbes. It was true, that at the particular moment in time I was a private but my name was not "private".

I had a client once who when I called him: Mr. so and so, replied semi jokingly: "Dr, I worked hard for the title... ". "You might have but not hard enough, if you did, why did you need me to drive fourteen miles to show you that the computer does not work, unless you turn the switch on?"

Frankly, I did not get too much training during the boot camp. My assignment to a special unit, which seemed "privileged" was part of the reasons. The members, military misfits: the barber, the cook, the commander of the base driver, the clerk and his personal assistant, and some other high visible personalities. Some of us were not even present, and they still were part of the unit...

We did not really go to training. They expected us to do all sorts of odd jobs for some of the people in the chain of command. One job that we all, almost shared was the washing of the floor in the main building. We even had the privilege to clean the commander's office. It was a two story building, with the floor of Venetian mosaic. For those not knowing what it is, is one of the cheapest mixes for flooring that one can use. We had to sweep it at the end of the day with a broom; no they did not have vacuum cleaners, why would they, we were there anyway, and the brooms were very cheap. After removing the dust, we put some petroleum mixture with wax on it, and wipe it dry, a few square inches at the time. I never understood, why it was necessary to do it. First of all it was a hazard walking on it with boots, or shoes

with natural soles, secondly it stunk like crazy and the fumes were giving us itchy eyes, and thirdly, these days any lawyers in America would be more than happy to start a class action suit for using the petrochemical products without proper equipment.

But that was the fun part of our schedule. During the day we had to wait long hours in a room, in case somebody needed one of us to do errands. It might have been boring, however it was preferable to marching and learning the commands that every soldier should master.

After a while, I got a job that I really enjoyed. One of the higher ranking officers, working in administration graduated at one time from University with a degree in History. He was a very nice and pleasant guy, how in the world he ended up in uniform will always be a mystery. However one day, out of the blue he came to our room, asked for me by name, and asked me to follow him. In his office he showed me a set of books, and he told me that he was not fluent enough in French to be able to get some of the passages interesting him. I don't know how he stumbled on my file to find out that I spoke French, but he did. I told him that I can read write, converse, however History was not really my cup of tea. He opened one book, let me read a passage and asked me to translate. Sure enough, I was lucky to be able to translate, although there were some interesting references to some deities that I heard of, but did not do any extensive research on. And because that was not bad enough, some of the foot notes were in English, some others were from Mircea Eliade...

So, my future military promise went down the drain, because until I transferred to a different camp at the end of the basic training, all I did was translating. No, there was no Internet at that time, actually it was a couple of years before it was started, and even if it were, Romania would have not had access during its political climate of those years...

While my peers learned their real "names" the way a soldier says it, I was having fun with Zoroaster, or Zarathustra, as some knew him, a deity of Persian origin whose period flourished long before Christianity, but whose influence they say is to be found in both Judaism and Christianity.

Those were really fine times. Truth being said, the man knew his History.

By the time Fall came about, I got transferred to a different unit further North in Transylvania. Before I got there though, I made a lay over in the city of Arad at the local garrison. What impressed me there was the "citadel". It was a fort credited to Maria Theresa. I don't know why they were still keeping a military unit there. It would have served better as a museum. However I did not ask too many questions. For as long as I was there, a few weeks, I explored the building. There were parts of the construction which had not been improved for a century or two... They used them as storage. They were built in the protective walls of the fort, which at times had a thickness of twenty or thirty feet. Not only they were tall, as any protective wall would be, but they had a level or two underneath. Scary places, even after electricity was running through them, and there was light when we had to go there. I tried to imagine them without electricity and being used as prisons, because I am sure that they were prisons at one time or another... I noticed some very nice wrought iron work in that place, some of which might have gone back all the way to the seventeenth century. The place is used as a military camp even today. It is a well preserved construction, a delight for a History lover. It even had the original moat surrounding the building, as a first defense mechanism against invaders...

One day I received the orders to go to my final destination, a unit located North in a very nice locality at a foothill of a mountain. It was called Beius. I visited that place a few years prior to my arrival there as a soldier. I never expected to be stationed in that city. It was located smack in the middle of a famous Winter Resort, with a lot of snow and ski slopes, and in the opposite direction a famous spa with springs releasing hot water around the year. It was a place where people came for all sort of rheumatic cures. Well, cures probably is an inappropriate term, because rheumatism is a chronic disease. Probably diminishing rheumatic symptoms would fit better. I used to go there every now and then in vacation. I liked the place in the Winter mostly. The water was so hot coming out of the Earth that even after they cooled it off a little it was still good to swim like in a hot tub in sub-zero temperatures. The specific place where the water was popping out of the Earth, was actually locked, no one could get close. The water came out almost at boiling temperature...

But just because Beius was in mid way between the two localities, it did not mean that I was going to visit during my time there as a soldier.

The way things worked out, by mid September after a few days of rest in Beius we took a trip to Southern Romania in the Danube plane. It was harvesting time, and they needed hands on the land. It was a region in which they had big mega agricultural units, like the mega farms in the States, with the only difference that they belonged to the government. That was Communism. They were located among villages inhabited by locals, however most of the locals who could make a buck left for the industries in the city, leaving behind, mostly women, children and old people. Not enough to sustain the labor need. They had a lot of mechanization, but they did not have extra needed people. They used hired hands like any industrial unit, however the pay was that bad, that no one wanted to work for them. So, the next God's given gift, was the Military.

I may divulge a secret right now, but during the harvesting, the big majority of the Military was deployed to harvest the crops. I am not sure if the situation is still the same, but I doubt that too much changed.

Anyway, it was a brutal shock for me. Moving from translating History to picking up corn in the field was really traumatic. Probably my grandmother was turning in her grave and laughing her heart out. When she wanted me to help with picking up corn in the fields for her, even when she was paying me, besides keeping me there for the Summer, I always ran away with a book in my hands...

I suppose that sooner or later I had to pay for my sins...

To be continued...

D'ale lui Gagu

REGULI DE IMPOLITEȚE

Viața oferă cele mai variate ocazii de încălcare a regulilor de politețe. De aici și necesitatea de a cunoaște câteva reguli de impolitețe. (Valabile și pentru petrecerea revelionului):

- * Vizitele neanunțate sunt cele mai plăcute, pentru că elimină calvarul așteptării și-al pregătirilor!
- * Înaintea așezării musafirilor la masă, gazda le va citi câteva paragrafe din Codul bunelor maniere.
- * La masă, pentru a confirma cât de bune sunt bucatele, se va umple bine gura și se va rosti „Excelente, excelente!”
- * Eventualele bucățele, care sar pe rochia vecinei, se vor servi tot cu furculița.
- * Feliile se vor unge cu icre, miere sau unt și pe o parte și pe cealaltă, pentru a evita consumul excesiv de pâine.
- * Din pâinea care nu-i bine coaptă se vor face statuete, care rămân amintiri de neuitat pentru gazdă.
- * Sarmalele care nu încap complet în gură, se vor pune înapoi în farfurie, cu furie.
- * Când suflați în ciorbă, puneți mâna la gură.
- * Lămâile se servesc fără strâmbături, mai ales dacă în acel moment priviți la vreun superior. *Stoarcerea lor (evident, lămâilor) se va face cu ambele mâini, icnind stil jiu-jitzu.
- * Vinurile se vor turna la un deget de marginea paharului, cu măsurare prin interior.
- * Spre finalul mesei, spre a încânta gazda, se va rosti „A fost o masă, jos pălăria!” și scoateți pălăria de pe cap.
- * Cât gazda spală vasele, dumneavoastră spălați putina.
- * Dacă veți urma toate aceste sfaturi, ultimul nostru sfat este...să stați acasă!
- * O ultimă regulă: în restaurant primul intră bărbatul. Soția intră după el, cu puțin timp înainte de închidere, pentru a-l aduce acasă.

SĂ MAI CREZI ÎN SUPERSTIȚII...

Iată câteva exemple care mă determină să nu mai cred în superstiții:

Bălănel Cușmă știa că, dacă te întorci din drum, îți merge rău. Totuși, s-a întors și a găsit pe drum zece mii de euro! Îi pierduse unul care, când i-a tăiat calea o pisică neagră, a scuipat, s-a rotit de trei ori, să-i meargă bine, moment în care în care i-au căzut banii...

Lucică Sucală a uitat să-i lase soției banii de concediu dar, ca să nu se întoarcă din drum, a călătorit în jurul lumii, ajungând acasă după cinci ani, timp în care nevasta i-a născut trei copii, evident, de vârste diferite.

Doru Pripon credea că numărul 13 aduce ghinion. A pus ceasul să sune la ora 14, dar la ora 13 i-a stat ceasul. Nu s-a mai sculat. Acum, ori că 13 e cu ghinion, ori e ceasul rău.

Azi, la ora 13 urma să-l înmormânteze, dar a întârziat popa (alt nenoroc!) și l-au dus la groapă abia pe la 16, pe ultimul drum ieșindu-i în față și un coșar, care se-ntorcea de la serviciu. Oare să-i poarte noroc pe lumea cealaltă?

Stănel Nătăngu știa că nu e bine să duci gunoiul seara. I l-a dus a doua zi soacră-sa și a dat o mașină peste ea. Ghinion? Noroc?

Ozana Varză a simțit că-i ard obraji. S-a gândit că o vorbește cineva de rău dar, de fapt, a fost prinsă asupra faptului de soț, cu înlocuitori...A scuipat în sân, dar nu ea.

Bubu Clempuș, la însurătoare, nu trebuia să-și vadă mireasa, când se îmbracă. A văzut-o, ce-i drept, pentru ultima oară, pentru că la nuntă a fost furată și... dusă a fost!

Ruxandra Scoabă și-a pus busuioc sub pernă, dorind să-și viseze alesul inimii, care să-i lumineze calea și să-i înmiresmeze viața. Peste noapte, s-a ales cu un atac puternic de inimă și i s-a arătat un bărbos cu un inel. Îl chema Petru. Numai că era sfântul Petru și inelul era nimb, deasupra capului. S-a lăsat cu lumânări și miros de tămâie. Amin.

O VIAȚĂ ÎN TEATRU

(Zeno Fodor, 50 de ani în 50 de secvențe,
Ed. UArtPress, Tg. Mureș, 2012)

Continuăm prezentarea volumelor colecției **Teatru de buzunar**, publicate cu ocazia evenimentului aniversar *50 de ani de la înființarea secției române a Teatrului Național din Târgu-Mureș*. Aici o colecție de 50 de fragmente trăite pe viu, în culisele sau pe scena teatrului târgumureșean, chiar de semnatar, teatrologul Zeno Fodor. Om al dialogului spiritual, un admirabil comunicator, un deschizător de drumuri multiculturale, un împătimit al lumii teatrale. Așa l-am putea descrie pe Zeno Fodor, care a tânjit spre teatru de la fragedă pruncie. Destinul maestrului se împletește cu istoria Teatrului din Târgu-Mureș. A început să joace teatru ca amator, pe când era elev la Târgu-Mureș, îndrumat de tânărul actor și regizor Constantin Anatol de la Teatrul Secuiesc (actuala secție maghiară a Teatrului Național),

absolvirea căruia (în 1958) a devenit secretar literar la Teatrul de Stat din Oradea. Revine la Târgu-Mureș în 1962, când a luat ființă secția română a Teatrului de Stat (azi Compania „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național) din Târgu-Mureș. Timp de 23 de ani a lucrat aici ca secretar literar, transferându-se la Teatrul pentru copii și tineret „Ariel”, unde a fost 6 ani secretar literar și 6 ani director. Revine în 1997 ca director general al Teatrului Național.

Azi este un foarte activ pensionar, implicat în continuare în viața teatrului românesc. Munca din teatru s-a împletit cu cea de cadru didactic la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu-Mureș, de critic de teatru și film, de traducător. În lunga și impresionanta sa carieră a avut șansa să lucreze cu nume mari, regizori și actori: Gheorghe

în paginile cărții de față. Cu intenția de a (re)aduce împreună parte din tablourile risipite în spatele cortinei din ce în ce mai încărcate de suflările celor ce-au dat viață spectacolului, Zeno Fodor își așterne pe hârtie amintirile. Deocamdată numai pe cele legate de secția română a Teatrului Național din Târgu-Mureș. Unele desprinse din „spectacolele reprezentative ale acestui valoros colectiv și despre câțiva dintre marii artiști care au realizat creații memorabile pe această scenă”, consemnează însuși autorul. Între oamenii de teatru, autorul a fost și rămâne *eruditul* devotat, așa cum Gheorghe Harag este *regizorul*, sau cum Romulus Guga este *dramaturgul*, ca să mă refer la doi dintre cei mai buni prieteni ai săi.

După acest scurt periplu existențial este de la sine înțeles că o asemenea carte nu putea fi scrisă de cineva din afara lumii spectacolului târgumureșean. Cercetând cu neosită pasionare și multă responsabilitate prin arhivele teatrului, prin biblioteci publice și, deloc de neglijat, bogata bibliotecă personală, răsfoiește și studiază filă cu filă cărți, ziare și reviste, afișe și caiete-program, vizionează înregistrări de spectacole și mii de fotografii cu dorința de a selecta tot ce a fost important, de a surprinde cu fidelitate lumea fără de vârstă a actului teatral. „Căci, – scrie prefațatorul, publicistul Valentin Marica – 50 de ani de creație și viață teatrală în limba română la Târgu-Mureș, cuprinși în suplețea ideatică a cărții, în ritmul calm al relatării sau în elocvența comentatorului critic, de fapt într-un expresiv text dramatic în 50 de acte, sunt vârstă și eternitate, efemer și dăinuire, început și nesfârșit”.

Pornind de la primul gong auzit la 10 noiembrie 1962 la sala mare a Palatului Culturii (sediul de atunci al Teatrului) retrăiește emoția fiecărui început. Și o face doar la superlativ.

înființat în anul 1946, împrietenindu-se cu câțiva excepționali actori, deveniți monștri sacri ai epocii, precum: György Kovács, Ferenc Delly, Margit Kőszegi și mulți alții. De la ei, și de la marele regizor Miklós Tompa, care era și directorul teatrului, a învățat ce înseamnă etică și disciplină teatrală, respect față de teatru și, nu în ultimul rând, de spectatori.

A urmat apoi studii de specialitate la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București, la

Harag, Miklós Tompa, Liviu Ciulei, Radu Penciulescu, Valeriu Moisescu, Dan Alecsandrescu, Dan Micu, Alexa Visarion, Constantin Anatol, Eugen Mercus, Mihai Dimiu, Ion Fiscuteanu, Mihai Gingulescu, Cornel Popescu, Ștefan Sileanu, Fana Geică, Aurel Ștefănescu, Vasile Vasiliu, Ion Marinescu, Constantin Adamovici, Constantin Diplan, Florin Zamfirescu, Marinela Popescu, Melania Ursu, Silvia Ghelan..., mulți dintre ei regăsindu-se și

Dialogul pe scenă devine *copleșitor, furtunos, memorabil, de prim rang, de înaltă cotă artistică* etc. Primul gong este urmat de prima replică (să fi aparținând lui Vasile Vasiliu sau lui Mihai Gingulescu, amândoi remarcabili prin talent și implicare), de prima piesă, „Dacă vei fi întrebat” de Dorel Dorian, sub bagheta primului regizor Mihai Raicu.

Da, de la prima stagiune asistăm la o permanentă înnoire. „Permanentă înprospătare a colectivului creează emulație, competiție (în cel mai bun sens al cuvântului), pune barieră rutinei, obligă – și pe cei ce își iau zborul

și pe cei ce rămân – la o înprospătare a mijloacelor de exprimare artistică, creând și în public, mereu și mereu, noi puncte de interes” (p. 16).

Cele cinci decenii de teatru românesc la Târgu-Mureș, devin o inepuizabilă sursă de inspirație, o îmbinare de afecte paradoxale, un timp de reflecție fără frontiere, un cumul de libertăți și constrângeri comportamentale, o arhitectură critică ce invită la cunoaștere. Cu admirație și respect, Zeno Fodor relevă coerent, minuțios, precis, responsabil gesturile, emoțiile, crezul fiecărui creator de spectacol, amprentându-le trecerea cu propriile-i simțăminte.

E o carte de inițiere a celor ce mai cresc cu teatrul radiofonic la ureche sau aleg ținuta de gală pentru a vedea un spectacol chiar în sala de teatru, spațiu de magică întâlnire cu o artă superbă și generoasă.

Literaturizând strategiile gazetărești și de critică teatrală, prin contrapunerea amintirilor personale și a unora dintre colegii de breaslă, a cronicilor semnate de autorități în materie și a diverselor mărturii, Zeno Fodor ne oferă o adevărată carte-document în istoria teatrului românesc. O istorisire elegantă, nepărtinitoare, esența iluminată a nemărginirii actului dramatic.

S-A STINS O INSTITUȚIE!

IN MEMORIAM: PROFESORUL GHEORGHE BUZATU

Aveam să-l întâlnesc pentru ultima oară la Bârlad, duminică, 19 mai 2013, la lansarea Târgului de carte organizat cu prilejul *Zilelor culturale bârlădene*, ediția a XXXVIII-a. Era același blând orator, a căror cuvinte apreciative la adresa organizatorilor și a celor omagiați aveau să fie imprimate în nemurire în inimile celor prezenți, prin excelență, cadre militare. Ne aflam la Cecul Militar din urbe, care împlinise 100 de ani de la atestarea juridică și 30 de ani de la darea în folosință a sediului ales spre celebrare. Și, cine altul, dacă nu cunoscutul profesor și istoric Gheorghe Buzatu¹ avea să fie unul dintre invitații de onoare prezenți, în ciuda faptului că – iată! – acesta era suferind de multă vreme. O zi mai târziu aveam să aflu că trecuse la cele veșnice.

Familia *Destine literare* se alătură prietenilor, apropiaților, colegilor din întregul spațiu istoric și etnic românesc. Sufletul marelui OM, Gheorghe Buzatu își găsește acum liniștea veșnică la Cimitirul *Eternitatea*, alături de alte mari personalități din lumea culturală a dulcelui Târg al leșilor.

Dumnezeu să-l ierte! Odihnă veșnică alături de martirii neamului românesc pe care i-a iubit, apărât și consemnat permanent în opera sa!

1. Născut la 6 iunie 1939 în comuna Sihlea, județul Vrancea, urmează Liceul „Regele Ferdinand” din Râmnicu Sărat, iar apoi Facultatea de Filologie-Istorie, Secția istorie, în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1956-1961). În calitate de cercetător științific (1961-1992) la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” al filialei din Iași a Academiei Române își pregătește teza de doctorat, pe care o susține public în 1971. În perioada 1992-1997 este cercetător științific principal al Centrului de Istorie și Civilizație Europeană afiliat aceleiași instituții. Cariera sa este în plină ascensiune. Astfel, din 1997 devine profesor universitar de Istorie contemporană și Relații Internaționale la Universitatea din Craiova și profesor consultant la Universitatea „Ovidius” din Constanța. Acad. Gheorghe Buzatu nu abandonează nici viața politică postdecembristă. Alege Partidul România Mare, remarcându-se ca senator de Iași în legislatura 2000-2004. În a doua parte a mandatului său, face parte din Comisia pentru politică externă a Senatului, precum și din Delegația Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Rămâne, totuși, cel mai cunoscut pentru bogata sa activitate științifică: 55 de cărți publicate ca unic autor, 70 de volume coordonate sau în colaborare, peste 500 de studii și micro-monografii, articole, eseuri etc. A fost coordonatorul prestigioasei colecții „Românii în istoria universală”, care a ajuns la peste 140 de volume. În martie 2010, Gheorghe Buzatu și-a lansat colecția *Opera Omnia*, o colecție paralelă publicată de Editura Tipo Moldova, cele 13 volume pe care le conține făcând parte din colecția „Românii în istoria universală”. Printre cele mai importante volume publicate se numără: „România și trustrile petroliere internaționale până la 1929” (Iași, 1981, Premiul Academiei Române); „Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial” (vol. I-II, București, 1988-1995); „O istorie a petrolului românesc” (București, 1998); „Istoria Românilor în secolul XX. 1918-1948” (București, 1999; reeditare, 2002). În iunie 2007, Senatul Universității „Ovidius” din Constanța i-a decernat, la propunerea Facultății de Istorie și Științe Politice, titlul de Doctor Honoris Causa. În decembrie 2008, Adunarea Generală a Academiei Oamenilor de Știință din România l-a ales pe Gheorghe Buzatu ca membru corespondent.

POEZII

VOBISCUM LAUDAMUS DEUM

Cum aş putea să Te uit?
Uitarea e-ntuneric,
iar Tu ești noaptea sfântă din
grăunță.

Nu râde de toiagul nostru;
e instrumentul neroziei moștenite
de-a măsura seminței
deopotrivă tensiunea
și pulsul de lumină.

Cum ași putea ca să Te uit?
Simt încă palma Ta
când ai ieșit în câmp -
Semănătorul!
Nu am căzut în spini,
nu am căzut pe piatră,
nici prin graffitele de măcieș,
dar eu
cum nimănui prin minte nu i-ar da,
eu am căzut în cuta de la haina Ta.

Cum ași putea ca să Te uit?
Mai pe la urmă m-ai lăsat,
nici că sunt bun, nici poate foarte rău,
ci-aveai cumva de trebuință,
'naintea Judecării de Apoi
să fiu condeiu Tău,
ca bobul meu să-aducă
penița cea mai fină,
colț de minune și lumină,
pentru bucoavnele de testament
mărunte.

Din cele 20 de Fericiri
n-ai terminat pe Munte
pe toate lumii noastre să fi spus,
că Te-au legat și crucea Ți-au adus.
De ele ai nevoie mai mult ca
niciodată
cu restul lor să-ncepi
Prea Milostive-a noastră cea din
urmă
Judecată!

SOMNUL

Și Domnul dase lui Adam
un somn adânc, atât de greu,
precum genunea
tăcut de limpezită în fântână.
Și a-nceput din nou
frământul.

Prea Sfântul Duh
sufla peste țărână
subțirele aripei de la roi;
și a făcut din unul pe-amândoi,
cum numai doru-ar îndrăzni a
spune.

Îmbrățișați,
cu ochii mari la prima înflorire,
până târziu -
unul își bea din celălalt lumina,
și buzele prelung s-au întrebat
cum poate fi-n trezire
cuvântul omenesc de început?

"Dar ce folos?" lumina le-ar fi spus,
"primul sărut chiar mie pare-mi-se,
că n-are răsărit
și nici apus."

Când amândoi treziți dintru sărut -
cuvântul omenesc se pârguise.

INGER ÎNCEPUT SĂ NINGĂ

- Dacă-ai putea trupul meu
să-l înveți să se îmbrace în nor
(am spus îngerului meu păzitor)
m-ași întâlni cu ea,
și prin cipreși înalți de tămâi
i-ași cere sărutul dintâi.

...și îngerul,
neștiind de cuvânt să se-atingă,
se-ascunse cu toată taina
în nor.

E bine și așa, mi-am zis.
Din toate tăcerile noastre,
nelogodite în scris,
cel puțin, pe cea mai adâncă,
neîndrăznită 'nainte de sărut,
a început pentru noi să o ningă.

PREFAȚA RUGULUI APRINS

Împletitor de corturi,
pân' la amiaza slovei
mi-am petrecut-o-n Tars.

În vatra mea ce fel de flăcări cauți
și ciondănești morocănos
că jumătate-am ars?

Om buclucaș la înțeleș,
privește-mi cortul
(nu-i sufla în sperlă).
Vezi, cum din mine-l țeș,
domol, precum o scoică
îngângură din răsăritul lunii
sidede de somn în perlă?

Nu știi că firul tors
înaltului
nu trebuie oprit în nod de tină?
Nu știi că arderea deplină
e-n scăpărat de fulger
ce i-o las
doar diamantului de rug aprins
cu spinii de lumină?

ADN-UL LUMINII

Fratelui meu -
chipeș isteț și înalt -
i-au făcut
sărbătorirea
legată de diamant.

Pe a mea?
De ce să mă-nfurii?
Din ce-au mai găsit de prin mine

să adune
m-au declarat (crezând că sunt stins)
un nimic,
nici măcar impostorul perfect
de tăciune.

În sala de judecată
toți curioșii își dădeau coate;
mai ales babele surde
Cini-i?
La testul de paternitate,
ADN-ul nostru de carbon
a demonstrat
că diamantul mi-i frate,
iar eu - fiul cel mic al luminii.

FIAT LUX

Cum să fi fost lumină
'nainte de soare,
'nainte de lună,
'nainte de foc născător?
De unde iscatul
de undă-n nefiind,
dar și-n putință?
Fără de aripi
cum se rotea amețitorul zbor?
Cu cine să fi fost deoființă
primordialul dor?

"Întâi fusese noaptea.
Închide ochii! Să repetăm și noi",

mi-ai poruncit atunci.
Și unul din altul pe rând ne-am sorbit
lumina din lumină.
Nu era soare,
nici lună,
nici foc născător de-nceput.

Cred că lumina să fi-nflorit
din primul nostru sărut.

ORHIDEEA

- Tu cine ești
de vrei să-mi dai povață de noroc?
m-a întrebat spre seară orhideea
ce încerca să-și scrie
cu primul ei boboc,
poemul rar și ne-ndrăznit
luminilor vreodată.

- Sunt singurul care-am iubit
(mi-e martor cerul,
dator la împrumut)
cea mai frumoasă fată,
de la primul
până la ultimul sărut.

...și-apoi
freamătul meu a tăcut.

Orhideea
cu buze-ntredeschise,

ca la primul sărut,
cu numele ei deja înflorise.

ADAMICĂ

Când mângâi
părul nopții tale pare-mi-se
că simt fiorul primului Adam
când mărul prima dată-și înflorise
întreaga lună plină.

Când mângâi
părul nopții tale desfăcut,
încă mai simt fiorul,
pare-mi-se,
al primului sărut -
atât de-aproape de-nflorit!

Oare de ce nu-l îndrăznise?

Întreaga lună plină
nu pentru ei pe crengi se spovedise?
Adam îi mângâie doar părul;
înfrișoșăți ca noi -
ispitei de lumină.
Numai puțin era și amândoi
am fi-nflorit
ca mărul -
întreaga lună plină -
din primul lor sărut.

Vasile Mic

POVESTEA ROMÂNULUI CARE L-A CONTRAZIS PE EINSTEIN

Interviu cu Florentin Smarandache

Ați urmat cursurile la Universitatea de Stat din Moldova. Cum era învățământul atunci?

Era învățământ serios, sever. Se intra greu. Concurența acerbă. Am absolvit la început Facultatea de Științe ale Naturii din Craiova, secția Informatică, în 1979, ca șef de promoție. Dar am făcut și studii pedagogice, pentru a putea să predau ca profesor. De câteva ori am încercat să mă înscriu la doctorat; contactasem pe Prof. Univ. Dr. Constantin P. Popovici, de la Universitatea din București, pentru specialitatea: Teoria Numerelor. Dar nu am primit aprobare de la secretarul PCR de la Întreprinderea de Utilaj Greu din Craiova, unde lucram ca analist-programator. Pe vremea aceea dosarul trebuia parafat de Partid!

Apoi, Elena Ceaușescu a dat tot felul de legi restrictive: una a fost blocarea pe timp de trei ani a înscrierii la doctorat pe toată țara. Alta: obligativitatea stagiaturii de trei ani în producție după absolvirea universității. Deși primisem recomandare de la Consiliul Profesorial să lucrez în învățământul superior, nu m-am putut urni din întreprindere. În acei ani fusesem invitat de Prof. Univ. C. Burlacu să predau la Institutul Politehnic din Timișoara, în urma unor articole de matematică pe care le trimiseseam la revista lor. Dar legile-mi erau potrivnice.

La Universitatea din Chișinău, am avut profesori în comisia de doctorat, pe lângă Dr. Petru Minuț de la Universitatea din Iași, și profesori veniți de la prestigioasa Universitate "Lomonosov" din Moscova.

Ați avut vreodată ocazia să întâlniți un matematician celebru, spre exemplu, pe Grigore Moisil? Cum a decurs întâlnirea?

Da, l-am întâlnit pe Acad. Grigore Moisil când am fost premiat la Olimpiada de Matematică, Faza pe Țară, la București, în anul 1974. Dânsul ne-a ținut și o cuvântare. Eu eram atunci licean în Rm. Vâlcea. Am cunoscut de asemenea, pe la conferințe internaționale, mulți oameni de știință străini renumiți. Iar la Congresul Internațional al Matematicienilor din Beijing, în august 2002, am fost la câțiva pași de Președintele Chinei din acea perioadă, Jiang Zemin.

Cum ați reușit să vă însușiți atât de multe cunoștințe și să vă jucați cu ele, având în vedere că despre matematică se spune că este o știință exactă și nu lasă loc imaginației?

Mă plictiseam de un domeniu și atunci mă avântam în altul. Nu am vrut să mă „rutinez”. Mi se pare monoton să crezi numai într-un domeniu.

Cum au fost anii studenției pentru dvs.?

Frumoși. Cu petreceri. Cu nopți nedormite - mai ales în sesiunile de examene. Excursii cu colegii de an prin Parâng. Participări la Olimpiada Studențească de Matematică „Traian Lalescu” de la Cluj-Napoca din anul 1977.

Ați emigrat în America. Cum a fost perioada aceea, cât timp ați plănuit fuga din țară, cine v-a ajutat?

Am trecut mai întâi prin purgatoriul lagărului de refugiați politici din Turcia (1988-1990). Am trăit la marginea societății. Am destăinuit calvarul plecării în cartea *Fugit... / jurnal de lagăr...* Am dus-o greu, efectuând munci necalificate, cu ziua, pentru a supraviețui...

Cum ați reușit să vă găsiți un loc în societatea americană - având în vedere ca dvs. proveneați dintr-o țară comunistă?

Timpurile se schimbaseră (Revoluția m-a prins în lagăr). România nu mai era comunistă. Deci nu am avut probleme. A trebuit să mă familiarizez cu engleza și să găsesc un loc de muncă (programator și peste un an promovată inginer la corporația de computere Honeywell). Am intrat apoi în comunitatea românească din Phoenix, Arizona.

Povestiți-ne mai multe despre conflictul cu autoritățile pe care l-ați avut în 1986 și cum v-a afectat acesta cariera, la momentul respectiv?

Creasem un roman antitotalitar, intitulat în mod paradoxist „NonRoman”, despre un dictator... Analog, trei piese de teatru contra unei societăți închise (trilogia „Metalstorie”, cu ciclul de drame: *O lume întoarsă pe dos*, *Formarea Omului Nou*, și *Patria de animale*)... Scriam de mână, apăsând la indigo, în mai multe exemplare [pe atunci se pusese restricție la xeroxuri] – astfel mi-a scăpat o copie a romanului, pe când alta a fost confiscată.

În matematică există cuvântul „eroare”. Ați trăit erori în viață? Care a fost cea mai gravă eroare de până acum?

Am făcut multe erori, din păcate. Am avut un destin sucit. Unele „erori” m-au dus, însă... la succes! Eram direct și, din cauza aceasta, am intrat în conflict cu destui – în special cu autoritățile. Datorită acestor erori-conflicte am suferit prin lagăre, dar am și reușit să emigrez în America. Dacă stăteam cuminte, în banca mea, fără intervenții politice, eram și acum în România. Dar, am fost nevoit să-mi iau lumea în cap – și-am căpătat o largă experiență de viață... Am cunoscut oameni, locuri, idei. Drumul acesta aventuros ține și de firea mea...

Ați urmărit celebrul film „A Beautiful Mind” cu Russell Crowe? Este vorba despre drama unui geniu - un matematician. Se știe că marile servicii secrete stau și îi pândesc pe aceia care au „mințile sclipitoare” pentru a-i lua în angajamentul lor. Ați primit și dvs. oferte de la, să zicem, NASA?

Da, am văzut acest film. Bine regizat. Desigur, este vorba și de interese de grup. Un român venit în Statele Unite să se documenteze în lumea cinematografică mărturisea că la Hollywood nu a putut să se angajeze... nici ca portar! Hollywood-ul este un club închis; nu pătrunde oricine. În America există butada că „din actor, actor răsare!” (care se referă de fapt la toată mulțimea lor artistică, incluzând scriitorii de scenarii, regizorii, etc.). Ați văzut biografia unui „celebru” actor sau a unui „mare” regizor? Ați observat că nu se specifică studiile lor? Și știți de ce?... Fiindcă nu au! Au „moștenit” meseria aceasta. Filmele acestea, realizate totuși artistic, au în principal un scop propagandistic.

Am fost și eu sponsorizat de *NASA Langley Research Center* din Hampton, Virginia, în 2004, de *NATO Advance Research Institute* în 2005 în Albena – Bulgaria. Am lucrat vara lui 2009 ca cercetător la *Air Force Research Lab* în Rome, Statul New York, iar vara lui 2010 la ENSIETA (în orașul Brest, Franța) — toate acestea datorate *Teoriei Dezert-Smarandache din Fuziunea Informației*, care are și aplicații militare, pe lângă cele cibernetice, medicale, robotice, aviatice.

În 2011 ați fost nominalizat la Premiul Nobel în Literatură. Ce a însemnat acest lucru pentru dvs.?

M-am bucurat. Dar aș prefera un Nobel în Știință decât unul în Literatură.

Care au fost contribuțiile dvs. la dezvoltarea științei, de până acum?

Am generalizat logica și mulțimea fuzzy (și în special logica și mulțimea fuzzy intuiționistică) la logică și respectiv mulțime neutrosifică.

Am introdus și studiat proprietățile multor structuri algebrice și structuri neutrosifice împreună cu Prof. Univ. Dr. W. B. Vasantha Kandasamy de la Institutul Indian de Tehnologie din Chennai, India. Am contribuit la extinderea *Teoriei Dempster-Shafer* din fuziunea informației la recenta *Teorie Dezert-Smarandache de prelucrare a informațiilor plauzibile și paradoxiste* – împreună cu Dr. Jean Dezert de la Oficiul Național de Cercetări Spațiale din Paris. Câteva contribuții în fizică: introducerea termenului de „nematerie”, ca o a treia formă a materiei (iar în prezent se întâmplă ca *neparticula*, propusă la Harvard, să fie parte din *nematerie*); enunțarea ipotezei că *nu există nici o barieră a vitezei în univers și se pot construi viteze arbitrare*; definirea în mod simplu a *Teoriei Absolute a Relativității*, care să nu producă fenomene anormale precum dilatare a timpului, contractare a spațiului, ori paradoxuri relativiste; și generalizarea *Teoriei Speciale a Relativității* prin parametrizarea raportului temporal.

V-au adus acestea și satisfacții financiare?

Destul de puțin. În afara celor menționate anterior, am fost sponsorizat de Universitatea mea din Statul New Mexico să particip la zeci de conferințe internaționale prin diverse țări, apoi de către *Marcus Evans Defence Co.* Am obținut și burse (*grants*) de la Institutul Griffiss din Rome, Statul New York, și de la alte fundații. În general, cercetarea nu e plătită bine. Eu mă ocup de cercetare ca *hobby!* Curiozitatea de-a afla ceva nou, or de-a inventa ceva năstrușnic.

Puteți să ne spuneți, în viață, cum se împacă matematică cu poezia?

La mine știința, literatura și arta se completează. Când eram mai tânăr, scriam poezie; spre bătrânețe îmi scriu memoriile de călătorii - unde prezint impresii de la conferințele la care particip (idei, subiecte de studiat, plus discuții pe teme de cercetare avute cu profesori, studenți, ingineri de prin toată lumea). Mi-am făcut numeroși prieteni și colaboratori de pe toate continentele. Îmi perfecționez și limbile străine, ba chiar învăț expresii din limbi exotice (pentru amabilitatea și zâmbetul colegilor).

Ce lucrare desfășurați în prezent?

Ca de obicei, lucrez la mai multe proiecte în același timp. Câte un pic la fiecare. Mă satur repede de-un subiect, și sar la altul... N-am răbdare să termin, că-mi vin alte idei. Acesta-i defectul meu...

Îl contraziceți pe Einstein. Dvs. spuneți că nu există barieră a vitezei în univers și că se pot construi viteze arbitrare de la zero la infinit. Dar teoria, deși demonstrată de dvs. prin calculele matematice, a fost controversată. Ce puteți să ne spuneți despre această vâlvă care s-a creat în jurul ei și în ce stadiu este în prezent?

Mi-a plăcut întotdeauna să privesc lucrurile din multiple puncte de vedere, nu doar cel oficial. De aceea am intrat des în contradicție cu autoritățile naționale și internaționale: pe teme politice, ideologice, literare, dar și științifice. Într-o societate liberă ești lăsat să-ți expui ideile - fără consecințe represive. Într-o societate totalitară, că e locală ori globală, ești imediat pus pe lista neagră și denigrat – chiar dacă societatea respectivă se autointitulează „democratică”.

Eu am emis o ipoteză supraluminală, nu o teorie, care bineînțeles trebuie verificată experimental. Parțial a fost afirmată de experimentele de la Fermilab din Chicago (MINOS, 2005) și CERN (OPERA, septembrie și noiembrie 2011). Se zice însă că în februarie 2012 s-au exercitat presiuni asupra responsabililor de la CERN (care sunt și ei oameni, au familie, au niște poziții pe care vor să le păstreze...) să declare că rezultatele ar fi incerte. Probabil și represalii tacite vor urma asupra fizicienilor (peste 170 din 13 țări!) care au cutezat să semneze valabilitatea unui experiment supraluminal într-o lucrare inclusă în arXiv.org...

Pe 22 septembrie 2011, când CERN anunțase, prin Dr. Antonio Ereditato, că neutrinii zboară cu o viteză mai mare decât viteza luminii, a fost o explozie de bucurie pe tot globul! Fiul meu cel mare mi-a trimis prin e-mail un link despre știri, și-a exclamat „Tata, ai avut dreptate”.

Se săturase lumea de un totalitarism științific, iar bucuria generală era imensă. Circulau mesajele prin email cu viteză... supraluminală! Era o eliberare. Începea să se termine cu dogma curentului principal (pare paradoxistă această sintagmă!), prin care unii creatori fuseseră considerați ca infailibili, deținători de adevăruri absolute - ca niște Dumnezeu!

Ideea supraluminală mi-a venit când eram elev la liceu. La început m-a frapat adunarea relativistă a vitezelor. De exemplu: $c+v=c$, $c+c=c$, unde c este viteza luminii, iar v este orice viteză subluminală. Sau $0.9c+0.9c ? 0.994c$, deci rezultatul adunării n-avea voie să depășească viteza c . De ce? Pentru că așa vroia X (fără nicio demonstrație privind formula adunării)!

Am folosit atunci niște calcule elementare. Am regândit experimentul lui Einstein cu ceasuri atomice, dar fără postulatul său privind viteza luminii ca ultimă în univers deoarece nu era convingător (plus că arăta contra-intuitiv), și-am considerat timpul ca absolut, precum făcuseră înainte Galilei și Newton. N-am vrut să mă „reperez” la eter sau ne-eter (dilema de la începutul secolului XX), ci pur și simplu am considerat ca abstracte: un spațiu matematic euclidian fixat, și un timp matematic fixat. Intervalul de timp era același pentru cei doi observatori (cel de la sol, și cel din rachetă). Refăcând calculele, mi-a ieșit ceea ce era normal, realist, că adunarea vitezelor este pur și simplu vectorială. Mai mult, în Teoria Absolută a Relativității [TAR] (după cum am numit-o), au fost eliminate anomalii precum: dilatarea timpului, contractarea spațiului, simultaneitatea relativistă, plus paradoxurile relativiste. Iar factorul Lorentz a devenit... egal cu 1! Mai departe, am parametrizat relația aceluiași experiment, luând în considerație cazul cel mai general: adică nu știm nici dacă avem un spațiu-timp relativ sau absolut, și nici dacă viteza luminii este ultimă sau nu. Am obținut atunci o generalizare a TR a lui Einstein, dar și a TAR anterioară, precum și noi Relativități (care trebuiesc desigur verificate experimental). Sunt mulți fizicieni și oameni de știință care l-au contrazis pe Einstein, chiar din țări occidentale, considerând că Teoriile Relativității (Speciale și Generale) sunt nereale, adică *science fiction*. Dar toți acești dizidenți științifici sunt, din păcate, intimidați, marginalizați, defăimați, ridiculați... Se exercită presiuni la adresa lor: fie sunt dați afară din posturi universitare, ori împiedecați să promoveze sau chiar să-și găsească o slujbă academică ori să primească fonduri de cercetare. De constatat că ei sunt supuși, în primul rând, atacului la persoană, nu criticii pe textul științific.

Dau câteva exemple de oameni de știință pe care îi cunosc prin schimburi de corespondență: Prof. Dr. R. M. Santilli a fost eliminat de la Harvard (1981) pentru că a îndrăznit să-l critice pe Einstein. Santilli a scris și o carte: „*Il Grande Grido: Ethical Probe on Einstein's Followers in the U.S.A, an Insiders View*” (1984), Louisville, Alpha Pub., despre corupția din domeniul cercetării științifice, despre manipularea informațiilor, discriminarea minorităților în învățământul superior, și despre modul cum erau suprimate investigațiile științifice care ar fi putut duce la concluzii opuse Teoriei Relativității. Citiți în Wikipedia (despre care am văzut pe Internet că mulți o numesc Junkipedia, în traducere: Enciclopedia de Gunoaie, ce se auto-intitulează „liberă” dar care este clar monitorizată și cenzurată), în limba engleză, un exemplu clasic de denigrare la comandă a unui om de știință de înaltă clasă (ce lucruse la MIT și Harvard), considerat că face „*fringe scientific theories*” (de către niște editori plătiți care n-au nici a zecea parte din reaoizările sale) tocmai pentru că nu a vrut să se subordoneze curentului principal: http://en.wikipedia.org/wiki/Ruggero_Santilli.

Despre subsemnatul junkipedenii (în traducere: *editorii de gunoaie*) au scris în pagina de discuții pur și simplu că sunt „criminal”, „sinucigaș cu bomba” [în engleză: *suicide bomber*], apoi „spărgător de bănci în New Mexico” (probabil ca să justifice cum de-am putut să public multe cărți) - minciuni atât de mari, încât până la urmă le-au șters ei înșiși

fiindcă nu-i credea nimeni. Au luat-o apoi cu minciuni mai fine, ca să poată induce lumea în eroare. Acționând sub acoperișul unor pseudonime, ei pot trânti orice neadevăruri, fiindcă n-are cum să-i tragă nimeni la răspundere.

Orice persoană de pe planetă poate contribui la Junkipedia, dar dacă cele scrise nu convin ideologiei junkipediene, editorii aflați pe ștatele de plată ale serviciilor secrete vor șterge imediat intrarea sau comentariul. De exemplu, critici la curentul științific actual și mai ales la adresa lui Einstein nu se admit de nici un fel!

Pe deasupra junkipedienei mai sunt și ipocriții; de pildă mă acuzau că-aș fi „self-promoter” [adică m-aș promova singur]. Păi, orice scriitor și om de știință caută să-și facă opera cunoscută trimițându-și articolele și cărțile pe la reviste, pe la biblioteci, dar și la critici și specialiști. Ce e rău în asta? Ba mai mult, în Occident există chiar Agenții literare - plătite de unii scriitori, de pildă, ca să le promoveze creațiile.

Odată, am fost anunțat de un prieten că un matematician german, Axel B., care și-a semnat invectivele la adresa mea în Junkipedia cu numele său real, mă acuza că n-am publicat în nu știu ce reviste (bineînțeles, controlate de ei). Am dat atunci o căutare în *Zentralblatt für Mathematik* (revista germană de recenzii), să văd cine este acesta, și tipul nu publicase decât 3 (trei!) articole. Atât! Iar eu aveam vreo optzeci de articole. Dar tuna și urla împotriva mea! Am întâlnit multă ipocrizie în străinătate!

Bineînțeles că lucrări care criticau Teoria Relativității nu puteam publica decât în... Africa și Asia! Rolul acestor site-uri este de a dezinforma: să dea impresia că realizările științifice și culturale au fost făcute numai de creatori ale marilor puteri în spiritul celor ce controlează cultura mondială, ignorând și boicotând pe ceilalți.

De ipocrizie dau dovadă și guvernele care înfățișează protestele din alte țări, dar nu prezintă măcar o secvență la televizor privind protestele din țara lor ale mișcării *Occupy Wall Street* privind inegalitățile și nedreptățile sociale.

Alte site-uri, așa-zis științifice, dar adevărata lor intenție fiind MANIPULAREA informațiilor la nivel global, subminarea unor și exaltarea altora, sunt Planet(junk)Math și Planet(junk)Physics, de asemenea monitorizate de servicii secrete.

Este prima tentativă de dictatură globală în domeniul informației din istoria omenirii - promulgată de aceste trei site-uri, dar și de altele aflate sub control, împreună cu motoarele de căutare plătite să le aducă pe aceste site-uri printre primele pagini la orice căutare unde noțiuni de-ale lor apar. Cititorul grăbit nu mai are timp să se uite și prin alte site-uri ieșite la căutare, ci se îndoctrinează cu informațiile luate în special din Junkipedia. Junkipedia este extrem de părtinitoare, citând și menționând doar „elita” lor, și ignorând ori boicotând realizările celorlalți.

Mai mult, la fel ca oile care dau toate în baltă luându-se una după alta, versiunile în limbi neengleze copiază sau imită pur și simplu versiunea englezească a Junkipediului – ducând voluntar sau involuntar la această dictatură globală în informație.

Alt exemplu: studentul Stephen Crothers (în prezent cercetător independent) a fost dat afară de la doctorat în Australia pentru că a îndrăznit să afirme că nu există „găuri negre” (care ar fi o consecință a TGR).

Religia și în prezent tinde să fie mai puternică decât știința în unele societăți vestice, din interesele celor care o controlează. De pildă, potențialul boson Higgs a fost botezat în mod forțat „Particula lui Dumnezeu” – pentru a demonstra, chipurile, indirect/mutual legătura dintre știință și religie (deci că Dumnezeu ar exista)...

Cunosc o universitate americană unde profesoara de biologie refuză să predea în clasă Teoria Evoluției, a lui Darwin (deși este prevăzută de programa de studiu), pentru că femeia este creștină fundamentalistă și crede în creaționism. În ciuda faptului că și studenții și părinții acestora s-au plâns de nenumărate ori direcțiunii, ea continuă bine mersi să „profeseze”... Vă dați seama ce „biologie” învață studenții aceia!

Însuși Nikola Tesla, marele inventator, a numit Teoria Relativității drept... *metafizică!* Tesla - fiind un emigrant dintr-o țară mică - nu s-a bucurat de atenția cuvenită geniului său, deși invențiile sale au avut un impact tehnologic important pentru omenire...

Există tone de maculatură despre TR, despre „conecțiile” forțate ale ei cu alte domenii, sumedenie de teze de doctorat, de reviste dedicate TR ...

Există persoane ce și-au dedicat cariera studierii Teoriei Relativității lui Einstein, care au obținut premii și fonduri considerabile în această direcție. Vă dați seama că aceștia, și alții din tabăra lor, vor face tot ce le va sta în putință pentru a menține privilegiile lor spirituale și materiale.

Dați o căutare în Google pe „anti relativity” și veți găsi vreo 6,3 milioane de site-uri! Deci, o opoziție destul de serioasă. De aceea vor cei puternici să restricționeze Internetul (fiindcă nu pot să-l controleze total), emitând tot felul de legi aberante prin care să-i hărțuiască pe indezirabili... Aceste lucruri nu se spun de către cei care manipulează mass-media internațională. Însă nici o Inchiziție n-o să dureze la infinit, după cum ne arată istoria. Pe măsură ce instrumentele de măsurare se vor perfecționa, adevărul privind supraluminata va fi dovedit. Surprinzător, mai deschise la idei noi sunt revistele și institutele științifice chineze și indiene, care nu se supun neapărat dogmei curentului principal din știință precum multele reviste și institute de cercetări occidentale aflate sub control.

Căderea TR va avea consecințe majore asupra fizicii moderne; o revoluție în știință ne trebuie, și un nou domeniu va trebui explorat: fizica superluminală.

Ați văzut moartea cu ochii în lagărul de refugiați politici din Turcia. Vă rugăm să ne spuneți cum ați ajuns tocmai acolo?

Am tot povestit episodul scăpării dintr-un totalitarism politic pentru a intra în altul științific. Obținând cu greu un

pașaport de turist pentru a merge în Bulgaria la începutul lui septembrie 1988, m-am îmbarcat clandestin din portul Burgas pe un vapor până la Istanbul, Turcia, unde am cerut azil politic la Consulatul American. Aci am așteptat un an și șapte luni viza americană de emigrare, efectuând munci necalificate pentru a supraviețui: încărcător la roabă pe șantiere, lucrător la prelucrarea cimentului, la șlefuit marmură, la polizat, la văruit, la făcut curățenie, dar și ghid la turiștii francezi. Deci am o experiență de viață care m-a călit...

Din păcate, mulți dintre cititorii noștri nu am avut acces la cartea dvs. în care povestiți calvarul din lagăr. În ce perioadă ați stat acolo și cum au fost zilele când ați fost eliberat?

Am așteptat în lagăr între 9 septembrie 1988 – 22 martie 1990. Munceam și scriam scrisori să fiu ajutat să emigrez... Vreo 570 epistole am expediat în română, franceză, sau engleză - majoritatea colectate în tomul intitulat "Desperado" (1047 pagini) <http://fs.gallup.unm.edu/Desperado.pdf> (161 MB). Veți găsi și poze cu emigranți români din lagărele de refugiați politici din Istanbul și Ankara... nenorociții soartei...

Iată un fragment din prefață:

Aceste *Scrisori olografe*, împreună cu *Jurnalul de lagăr „FUGIT...”*, au constituit pentru mine o metodă terapeutică pentru a rezista psihic în acest PURGATORIU – de unde nu mai puteam scăpa... Mă întrebam dacă această „purificare” avea loc înaintea intrării în paradis ori... în necunoscut! *Jurnalul de lagăr* era continuarea *Jurnalului disperării* din țară, și preludiul *Jurnalului de emigrant* din America.

Am așternut pe hârtie suferințele, nemulțumirile, speranțele, precum și dezamăgirile...

unui *desperado* [un *outsider* permanent, atât în țară cât și în străinătate...]. Acest cuvânt, DESPERADO, provenind de la caracterizarea unor fugari hispanici în America de Nord, are semnificație negativă; conform dicționarului „Webster” înseamnă: persoană periculoasă, criminal nemilos, om în afara legii. Și-a intrat în multe limbi: engleză, franceză, germană, italiană, cehă, maghiară, etc. (încercând să-l traduc pe Internet, îmi dădea robotul același cuvânt mereu). Dar mie îmi place să-l percep în limba română ca „desperatul”, datorită omonimiei, deși în spaniolă *desperat* se traduce mai exact prin *desesperado*, în timp ce „desperado” este o prescurtare. Și asta pentru că știu în ce situație de disperare eram noi în lagăr: oameni ai nimănui, bătuți de soartă, considerați ființe inferioare de „mărimile” timpului... În dicționarul „Larousse” *desperado* este interpretat ca „persoană care trăiește la marginea societății și e gata să se angajeze în acțiuni violente și desperate” [*désespéré* în franceză]. emigrare în America. Revoluția românească m-a prins în lagăr! Scriam pe la toate organismele internaționale, pe la cunoscuți și necunoscuți, să m-ajute să emigrez...

Alte cărți literare și de artă de-ale mele, sau despre activitatea mea, în românește și în alte limbi, puteți descărca din site-ul: <http://fs.gallup.unm.edu/eBooksLiterature.htm>, iar cărți științifice din site-ul: <http://fs.gallup.unm.edu/eBooks-otherformats.htm>.

Ce s-a întâmplat cu dvs. după conflictul cu autoritățile din 1986 când vi s-a confiscat manuscrisul romanului „NonRoman”?

Am devenit „Obiectivul SAVU” al Securității din Craiova – *Savu* fiind numele meu conspirativ. Mă urmăreau, mă fotografiau prin oraș, îmi interceptau convorbirile telefonice, îmi confiscau scrisorile expediate și manuscrisele (chiar și pe cele științifice, care nu aveau vreo critică la adresa regimului). Scriam rapoarte despre mine, dar îi investigau și pe cei care intrau în relații cu mine.

Ce ne destăinuieți despre Teoriei Dezert-Smarandache (TDSm) din Fuziunea Informației, în așa fel încât să înțeleagă toți cititorii? Spuneți că are și aplicații militare.

Am pornit în anul 2002 împreună cu Dr. Jean Dezert din Franța să extindem Teoria Dempster-Shafer pentru cazul când ipotezele nu sunt exclusive, deci au părți comune:

<http://fs.gallup.unm.edu/DSmT.htm>. TDSm este formată dintr-un spațiu de fuziune (Algebră Booleană), și cuprinde o serie de formule de combinare a informațiilor primite de la diverși sensori sau experți. Aceste informații sunt prelucrate automat, rezultatul fiind informația optimă care este necesară pentru a se lua o decizie. De exemplu, un robot este înzestrat cu o rețea de sensori. Informațiile furnizate de aceștia sunt combinate automat, transmițându-se rezultatul centrului de comandă.

Trăim într-o eră a informației: prea multă și prea nocivă. Cum faceți selecția informațiilor și cum vă protejați de furtul de informație?

Din păcate nu prea fac selecție și citesc zilnic zeci de mesaje. Și compun zilnic zeci de răspunsuri. Și-mi propun zilnic să deschid mai rar laptopul. Dar nuuu poottt... Această eră a informației este, într-adevăr, ca un drog. Am avut deseori și computerul virusat, fișiere pierdute sau corupte. Dar o iau din nou de la capăt.

Nu pot să fac o selecție a informației. Și acest lucru este tot un defect, care însă m-a dus să creez prin diverse domenii... Tot răul spre bine (iar în alte cazuri tot binele spre rău)! Fiind în contact electronic cu zeci de creatori de pe glob, în diverse limbi, am reușit să ne influențăm reciproc.

Provocation:

LA DEMOCRATIE DE LA MONDIALISATION OU UNE METHODE DES SOLUTIONS PERSONNALISTES POUR LES POLITIQUES DE LA GLOBALISATION

A la recherche d'une méthode capable d'imposer une grille d'analyse personaliste à l'évolution historique de la globalisation et d'offrir par celle-ci des solutions personalistes aux politiques globalistes contemporaines, l'Institut Roumain de Personalisme a lancé le débat que nous le présentons ci-dessous.

Poursuivant l'abord personaliste des réalités historiques, une application personaliste des sciences historiques dans leur rapport avec la politologie de la globalisation et un point de vue personaliste dans l'appréciation des traces distinctives imposées par l'histoire des peuples et des communautés humaines, ce débat devient clair dans ses intentions, mais produit un embarras en ce qui concerne la dénomination de la méthode, conventionnellement compréhensible en plusieurs langues.

Ainsi, quelques uns ont proposé la syntagme "Personalisme historique", autres "Personalisme historiographique", autres "Historisme personaliste" et autres ont proposé de renoncer à la syntagme restant le simple "Personalisme".

En ajournant la décision, bien sûr que nous attendons des points de vue sur cette dénomination, mais l'important c'est le débat de fond sur l'application de la méthode aux études modernes sur le rôle de la psychologie sociale dans la formation d'une mentalité personaliste, dans ce monde apte à se globaliser, mais menacé par les exagérations (explicables mais non pardonnables) du désir d'alerter cette globalisation d'une manière artificielle.

Donc, nous vous prions d'étudier l'argumentation suivante (restée à son ancien titre) et d'entrer dans notre débat sur le Forum du site: www.vipnet.ro/pluralitas

LE PERSONNALISME HISTORIOGRAPHIQUE

(Ou "Personalisme Historique" ou "Historisme personaliste" ou simple: "Personalisme")

Dans son effort de systématiser et mettre en valeur les anciennes études, recherches et points de vue de l'école philosophique personaliste roumaine fleurissante entre les deux guerres, de même que ses propres contributions, l'Institut National Roumain de Personalisme vient de formuler une nouvelle direction de la recherche: Celle du PERSONNALISME HISTORIOGRAPHIQUE (Ou "Personalisme Historique" ou "Historisme personaliste" ou simple: "Personalisme") - méthode qui propose l'abord personaliste des

réalités historiques imposant la priorité de la conception humaniste sur la personne humaine dans l'explication et la structuralisation des sciences historiques dans leur rapport avec la politologie de la globalisation.

Il s'agit, en même temps, d'une méthode d'étude et d'une méthode d'interprétation de l'histoire et ses impératifs présents (basées sur la philosophie personaliste et utilisées dans les débats publics les dernières années par le respectif Institut) et, en même temps, d'une réévaluation des traces personalistes dans divers ouvrages des philosophes roumains interbeliques dont, la plupart, sans se déclarer personalistes, ont subi l'influence d'une perpétuelle préoccupation personaliste de la pensée religieuse orthodoxe. Enfin, il s'agit d'un essai de mettre en rapport la pensée personaliste actuelle avec la thèse philosophique-religieuse de la Création continue. S'engageant dans ces trois directions, un entier programme de recherche, des débats et des conclusions publiés, développe des activités scientifiques dans le cadre de l'Institut National Roumain de Personalisme essayant de définir le concept du personalisme historiographique (Ou "Personalisme Historique" ou "Historisme personaliste" ou simple: "Personalisme"), les critères nécessaires à utiliser pour affirmer sa méthode, les caractéristiques et les directions pour la définir.

Cette nouvelle direction de la recherche personaliste est dirigée vers la compréhension des différences caractéristiques des collectivités humaines, leur processus personnel de devenir et leurs traces distinctives imposées par l'histoire et obligeant le présent les respecter telles-elles. Elle est initiée par nous pour faciliter l'entière recherche personaliste sur la problématique du développement durable des peuples, états, nations et autres collectivités humaines dans le cadre général de la mondialisation.

Pourquoi ça se produit en Roumanie?... Peut-être pour la raison que deux traces importantes de la culture développée ici peuvent servir pour fondement d'une telle recherche.

La première, appartenant à la culture moderne, est la *psychologie sociale* qui a préoccupé une série de penseurs roumains dans les derniers siècles, dans le but socio-patriotique de cultiver notre latinité parmi les autres peuples européens, d'affirmer notre Etat national et l'esprit de l'initiative dans l'affirmation humaine au ses citoyens. La seconde provient des nos plus vieilles *traditions de religion monotheiste*; parce que, même le christianisme ayant ici une provenance apostolique s'est enraciné dans un terrain psychoreligieux aussi monotheiste: le culte du père unique Zalmoxis pratiqué par les populations geto-daciques. Donc, il s'agit des

traces spécifiques qui ont travaillé longtemps sur le spécifique de notre psychologie collective, des temps immémoriaux, par la religion, jusqu'aux temps modernes par le mouvement d'affirmation nationale, mouvement caractéristique pour toute l'Europe des derniers siècles du millénaire passé. Pour ce raison, nous considérons le modeste exemple de la formation d'une moderne psychologie européenne au peuple roumain, comme source pour quelques conclusions concernant l'application de la méthode du personnalisme historiographique (Ou "Personnalisme Historique" ou "Historisme personnaliste" ou simple: "Personnalisme") aux études modernes sur le rôle de la psychologie collective dans la formation d'une mentalité personnaliste dans ce monde apte à se globaliser, mais menacée par les exagérations explicables mais non pardonnables dans leur désir d'alerter cette globalisation d'une manière artificielle.

Concernant les anciennes études personnalistes sur "*la psychologie du peuple roumain*", nous venons de mentionner l'ouvrage avec le même titre publié en 1936 par le savant roumain Constantin Radulescu-Motru ancien président de l'Académie Roumaine et spécialement son étude de large circulation sur la méthode du "*Personnalisme énergétique*" commencée en 1902, lancée en 1927 et développée, perfectionnée pendant toute sa vie (1868-1957). Par raison d'espace, nous mentionnons ici seulement trois passages cités, en informant le lecteur sur notre volume intitulé: "*Idées personnalistes d'aiguë actualité dans l'oeuvre du C.Radulescu-Motru*". Les citations invoquées sont:

1. "*Les faits de la vie spirituelle d'ordre social sont comprises sans exception dans la même définition que les faits de la vie spirituelle individuelle. La psychologie nouvelle intègre l'homme dans son milieu, de la même manière pratiquée par les sciences biologiques dans la vie animale... Le milieu ne doit être compris comme le même pour toutes les organismes vivant sur la terre; il doit être défini d'une manière différente pour les besoins du chaque organisme... La psychologie sociale a comme but la détermination et l'explication des traits de caractère d'une population. Ces traits des populations sont conditionnés par trois principaux facteurs: le fond biologique héréditaire de la population, le milieu géographique et les caractères institutionnelles acquises par la population dans sa évolution historique... La spiritualité est comme une armature d'isolation offrant à une population la possibilité de se frayer une destinée propre, émanée du joug biologique et géographique de leurs conditions de vie. Les populations capables de telles institutions spirituelles sont les peuples de culture nationale, c'est à dire sont les peuples créatrices d'originalité spirituelle dans l'histoire de l'humanité*"...

2. "*A propos des lois de causalité, basées sur la prévision chronométrique, on peut pas parler de ça dans la vie spirituelle de l'individu. C'est de moins qu'on peut parler quand, abandonnant la vie spirituelle individuelle, nous passons à la vie historique des groupes sociaux. Dans les faits spirituels des ceux-ci, qu'est-ce qu'on nomme contingence, est située dans une communauté intime avec la vie historique. Il n'existe une succession des faits historiques, de la même manière qu'il existe une succession des faits physiques ou chimiques lesquelles peuvent être trouvés chaque moment par l'homme de science. Par contre, il existe*

seulement une vie historique qui dans son cours devienne perpétuellement une autre, au fur et à mesure que le groupe social évolue ou vieillisse. La terre ne vieillisse, mais supporte la modification de la structure spatiale des particules qui la composent; mais les peuples vieillissent et meurent. Leur vie est un continuuel devenir. Et, au ce devenir participent même les contingences lesquelles, l'homme de science expérimentale les ignore, ne présentant aucun intérêt pour lui (et pour les limites de sa recherche)... L'âme d'une nation ne peut être seulement une totalisation des fragments de spiritualité. Il est, de toute façon, une unité qui vive par elle-même, par l'harmonie des ses fonctions...

Les types de culture ne peuvent être sous-entendus comme les âges ou les degrés de la même culture, il n'existe une culture unique pour tout le monde qui se développe plus ou moins rapidement chez certains peuples, en fonction des conditions trouvées... Chaque type de culture est l'expression d'un certain type d'âme humaine. De même que dans un organisme: la science, la morale, l'art, la politique, les institutions économiques, etc, enfin toute branche d'activité culturelle forment au chaque peuple une totalité, de même façon que la racine, le tronc, les branches et les feuilles forment un arbre. Les cultures sont différentes entre elles, de la même manière que les organismes. Elles ont une période de jeunesse, de maturité et de vieillesse. À la fin, approximatif dans un millénaire, elles décèdent...

3. *Le temps apriorique, celui dans lequel une conscience en général, transcendante, met en ordre l'expérience, c'est le temps restreint à la succession causale, mécanique, le temps du mesurage mathématique. En dehors de celui-ci, il existe une forme de temps beaucoup plus riche en qualités, parce qu'il est plus solidement attaché à la conscience concrète, vive et réelle de l'humanité; c'est la forme du temps vital, psychologique et historique... C'est pour ça que nous concluons que les changements du monde matériel et ceux du monde spirituel suivent une évolution concordante dans leur finalité. Et, dans la mesure que le monde spirituel présente des faits plus complexes que le monde matériel, la finalité de cette dernière est subordonnée à la première. Et, parce que la finalité de la vie spirituelle culmine dans la formation de la personnalité humaine, nous pouvons affirmer que la personne humaine est conditionnée par l'énergétisme de l'entière nature. C'est pour ça que nous avons nommé notre hypothèse "Personnalisme énergétique".*

Invoquant telles passages cités qui démontrent le passé de la pensée roumaine et développant maintenant une recherche et une argumentation bien fondée sur les préoccupations de la pensée contemporaine, notre étude mentionnée en avant englobe les suivants six chapitres:

I. Le fait spirituel et l'existence spirituelle; la personne subjective en soi-même et l'unicité des ses caractéristiques; la vie spirituelle personnelle et ses traces uniques qui doit être comprises telles-que par les autres vies spirituelles personnelles; la légitimité de l'unicité de la personne humaine et ses droits.

II. La vie historique et le fait spirituel aux groupes sociaux; l'unicité des caractéristiques psychologiques de groupe social; la psychologie personnelle des différentes cultures comme fait de psychologie sociale; jeunes nations et vieilles nations en contraste

avec les nations infantiles et les nations qui vieillissent; arguments pour le personnalisme historiographique.

III. Les rapports entre les faits de la nature et les faits spirituels; le temps mesuré conventionnellement et le temps vécu personnellement; le mécanisme vulgaire, l'évolutionisme terne et jamais créateur, le déterminisme des minores causalités manquant la transcendance, la dictature du scientisme sur des domaines appartenant strictement à la philosophie - toutes-ces représentant les limites indépassables du matérialisme.

IV. La destinée - une coordonnée qui définit les deux vies spirituelles: la personnelle et la collective; la propension de la psychologie sociale; réaliser sa vocation - un impératif de la destinée; vocation personnelle et vocation collective.

V. La critique de l'interprétation matérialiste; la démarche matérialiste échouée par le refus de la vision transcendante, par la négligence envers le fait spirituel et le temps personnel; la vengeance de l'échec philosophique par la dictature; la négation du développement du temps personnel et du fait spirituel personnel, une offense envers le besoin humain de démocratie; le personnalisme comme science de la réalité des idées d'existence et de destinée.

VI. Personne humaine et personne divine; fois et conception personnaliste; le personnalisme de l'idée du proche ou l'idée du semblable et le personnalisme de la psychologie sociale de la communauté chrétienne; l'éducation de la psychologie sociale.

En ce qui concerne les conceptions monothéistes pré-chrétiennes (qui ont renforcé le personnalisme de la religion chrétienne parvenue chez nous par le Saint Apôtre André), nous tenons à la disposition une entière bibliographie soumettant l'idée que, primordialement, la foi de la personne humaine a été monothéiste par le sentiment de la transcendante liaison avec un Père Créateur et que le polythéisme est un phénomène ultérieur, un premier essai de séculariser la sacralité en s'imaginant la personne divine multipliée et diversifiée comme la société humaine. D'ici la conviction que la croyance mystique est essentiellement monothéiste, le polythéisme apparaissant comme un accident dans l'évolution de la conception religieuse, facilement d'être rejeté par un point de vue personnaliste.

Aussi, nous avons trouvé dans nos traditions de culte religieux, dans la mentalité populaire et sa littérature, ainsi que dans le folklore religieux, une conception active sur l'idée de la "Création continue", comme un rapport continu des efforts constructifs humaines avec l'inspiration créatrice provenant, par transcendance, des sphères divines. Bien sûr: gardant sa teinte d'ancienne pensée, ouvrage patristique, croyance populaire et imagination folklorique, cette idée ressemble à la thèse de l'*Evolution continuée* plaidée d'une manière moderne par le Père Teilhard de Chardin. C'est pour les raisons invoquées - raisons traditionnelles d'origine pré-chrétienne, apostoliques et patristiques caractérisant notre culture populaire - que nous souscrivons au, et nous adoptons ce point de vue cherchant de compléter le protochronisme de notre tradition historique avec la pensée moderne européenne concernant les rapports SCIENCE-DIVINITE.

Avec cette introduction - par nécessité, peut-être plus longue que la description proprement-dite - nous énumérons les principes, les concepts, les caractéristiques que nous avons catalogué et défini jusqu'au présent, invitant le lecteur de participer au notre débat sur l'internet en complétant ou corrigeant nos opinions. Le

bouton de la rubrique "FORUM" est à sa disposition, et nous attendons les textes pour les introduire parmi les nôtres.

LE PERSONNALISME HISTORIOGRAPHIQUE se propose de devenir une méthode d'aborder les faits historiques ou celles du présent du point de vue de la philosophie personnaliste et sa plaidoirie concernant la primauté des intérêts de la personne humaine et sa affirmation en pleine liberté.

Abordant le fait historique d'un point de vue contemporain et abordant les faits de notre contemporanéité par les expériences historiques de l'humanité, nous considérons que, la méthode du personnalisme historiographique réussira à éclaircir les solutions d'un vrai et libre développement du monde contemporain, de sa philosophie, sa politologie, ses devoirs éthiques et ses sciences juridiques sur le droit de l'homme, mettant l'historiographie dans le service du présent.

Appliquant, dans l'analyse de chaque phénomène, la priorité aux principes du respect de la personne humaine et de sa unicité réfléchi aussi dans l'unicité des caractéristiques des groupes sociaux, peuples, cultures, le personnalisme historiographique peut offrir une contribution bénéfique à la solution des importantes problèmes de la contemporanéité, peut devenir un instrument utile pour le monde politique, pour le développement des sciences, de la technique, de l'économie et de l'entraide des communautés humaines. Ainsi, nous présentons (bien sûr, discutables) quelques thèses comme:

Plaçant en premier plan la personne humaine et ses droits inaliénables, considérant que la primordialité de son devenir et affirmation en libre évolution, ayant pleins droits communautaires sur le bien commun offert par la nature entourante, constitue le but supérieur de l'existence, le personnalisme ne fait autre chose qu'à souligner pour l'homme la vérité que, dans la mesure dans laquelle il va respecter et essayer de comprendre son proche, va réjouir lui-même de respect et compréhension. Donc, aucune forme de liaison interhumaine ne peut être plus proche de l'idéal de l'humanité que celle d'une existence basée sur le respect réciproque et bienveillance. D'ici s'ensuivent toutes les principes de vie communautaire, d'existence sociale, de solidarité humaine. Ces sont des commandements regardant les relations entre personnes mais, en même temps, des préceptes de la vie internationale, d'exploitation dans l'avantage de chacun des biens qui deviennent communes à toute l'humanité, de compréhension réciproque des cultures et traditions et, si nous employons un langage plus moderne, de justice sociale et droit international, de globalisation rationnelle pour le profit de toute le monde, de dépassement du stade dans lequel l'humanité se caractérise par des états conflictuels, de pragmatisme dans l'aveu de l'initiative de chacun vers le mieux.

Dans le plan religieux, nous pouvons raccorder toutes celles-ci à la thèse de la Création continue, c'est à dire considérer la Personne Divine comme une Vérité permanente qui se découvre continuellement à la personne humaine l'impliquant de plus en plus dans la collaboration pour l'acte de la Création. Cette "collaboration" signifie la définition de l'homme comme ustensile dans la main du Créateur et, par la révélation recue de Lui, étant capable de faire avancer avec Lui l'acte de la Création.

Egalement Vérité, Enseignement et Fait, le Créateur ne peut avoir dans Sa Personne rien de statique. Il est l'impulsion et la force de la

Création continue par laquelle, le récipient rempli avec Sa Vérité, qui est l'homme, n'existe ni lui comme un élément statique, un simple dépositaire limité ou perfectionné de cette Vérité, mais il devient l'instrument de son Créateur dans cette Création continue.

Nous arrivons ainsi à la seconde thèse - celle de la tridimensionalité de la personne humaine, correspondant et se ressemblant à la trinité de son Créateur. Ça signifie qu'au tant que pragmatique et concrètement terrestre vive la personne humaine son présent, elle n'est pas condamnée se limiter à la perception de ce terrain présent. Elle porte en soi-même, aussi dans la cellule de nature biologique que dans la conscience qui est de nature psychique, les échos, les instincts et les enseignements d'un entier passé d'évolution et, en même temps, elle possède la capacité transcendante d'intuire et préfigurer l'avenir.

Dans cette modalité et par une telle modalité de comprendre les choses, elle se détache du présent et, même, peut le dominer. Le concept brutal et impératif de ce présent devient bénigne quand l'homme se sent capable d'invoquer le passé faisant un appel spirituel aux expériences antérieures pour résoudre les problèmes pragmatiques de l'instant présent. En plus, il jouisse de son droit d'avoir aspirations concernant le futur, avoir la conscience de celui-ci et même la possibilité de s'il imaginer en avant.

Affranchi ainsi, dans une manière dans laquelle nous ne savons qu'autres êtres peuvent être affranchies, l'homme - la personne humaine capable de cette tridimensionalité: *passé-présent-avenir* qui représente même l'attraction vers l'éternité du Créateur - arrive, par religion, même à une aspiration vers cette éternité. Et, en commençant d'ici, arrive d'essayer faire tout pour la mériter. Or, cette éternité ne pouvant être obtenue qu'à la manière transcendante, l'être humain ne peut plus rester attaché seulement aux éléments concrets de la vie présente; il doit être compris dans son entier trinitaire.

D'ici s'ensuivre une thèse essentielle pour la définition du personnalisme historiographique, notamment: La raison des intuitions humaines et de la capacité transcendante de révélation. Il s'agit du dépôt d'une immense tradition. Un grand dépôt des traditions, devenu pour les psychologues manqués d'imagination un espèce de tradition instinctuelle, placée dans la sphère du sous-conscient. Mais, en effet celle-ci fait partie de la tridimensionalité humaine. C'est le fait que le récipient humain représenté par l'être biologique est, parmi les autres, même le possesseur du temps passé. Dans ce récipient existe la possibilité de **se sédimer tout**, commençant ancestral de la création initiale et, en même temps, peut **se préfigurer tout**, par l'appartenance aux efforts de la Création continue. Des visionnaires aux personnes capables des miracles, des chercheurs de rigoureuse application aux découvreurs empiriques, l'humanité est pleine des preuves sur cette vérité que l'être humaine peut la démontrer à soi-même. Schliemann, par la croyance dans ses intuitions a réalisé plus beaucoup que plusieurs générations des chercheurs de n'importe quel institut royal d'archéologie; Galilée et Colomb ont devenu proverbiaux; et la transformation en fait concret des certaines hautes sentiments de croyance constituent même le fondement de la Sainte Ecriture.

L'homme n'a pas été jamais le produit du présent et, au fur et à mesure qu'il évolue, il gagne la certitude qu'il n'est un simple esclave du présent. Ayant une des ses composantes formée par le

passé, la personne humaine devienne le module, ou l'unité, ou le dépôt actif qui maintienne en présent le passé; en générant, aussi au temps présent, le futur, par sa capacité de création faite don à lui par son Créateur.

L'acceptation de la capacité visionnaire de la personne humaine peut signifier, d'un tel point de vue, le dépassement par la pragmatique de la vie matérielle laquelle nous avons à vivre, des toutes ses strictes éléments: numériques, statistiques, mécaniques, matérielles, cognoscibles, palpables - éléments basés, en général seulement sur des plusieurs sensés psychologiques et, pas plus que sur les cinq sensés anatomiques. Mais, en ce qui concerne la personne humaine, on peut supposer l'existence dans son psychique d'un autre nombre des sensés, plus supérieures aux ceux cinq bien connues aujourd'hui. Des sensés avec lesquelles, même si pour l'instant il n'est pas encore précisé, l'être humain est doté en plus.

Ainsi, le doux sentiment de l'éternité ne peut pas n'aider chaque être humain dans ses aspirations. L'encouragement produit par ce sentiment se manifeste par la continuité sédimentée dans nos âmes sous la forme de souvenir conscient, sous-conscient ou, même, souvenir transformé en autres modalités déterminantes qui ne sont seulement matériellement-sensorial-instinctuelles, mais reçoivent même pures formes spirituelles de conscience comme: loi n'écrite, vérité souscomprise ou, directement, sentiment transcendant. Le scientisme, l'évolutionisme étroit, le pragmatisme phisocratique et mécaniciste, les théories quantitatives ou calitatives strictement matérielles ou celles catastrophiques aussi étroit-matérielles, en effet tout ce qui conduit à souligner, brutalement, le fait que nous les hommes sommes destinés ou prédestinés à la soumission envers le présent, ne font autre chose que chasse la Divinité de l'intérieur de la personne humaine et, en même temps, réserve - dans une modalité inadmissible même pour le concept d'humanité antimystique - les vertus tridimensionnelles des sentiments et sensations constituant le don de la personne humaine. En revenant ainsi à l'ancestrale formule d'expression de la Sainte Ecriture, l'humanité ne peut arriver vivre vraiment le bien avec lequel elle a été dotée, si elle ne considère que la personne humaine est *le récipient* dans l'intérieur duquel demeure l'éternité. Même pour le peu de temps combien dure notre passage par cette vie.

Et, en partant de l'idée religieuse que la Vérité se révèle à chacun, nous arrivons au concept de droit humain moderne que chaque personne a le droit à sa propre vérité. Ce concept, plus stable et de plus en plus stable dans la plus pragmatique philosophie de la coexistence et la cohabitation de ce monde, fondé sur le principe de "**vérité de chacun respectée par chacun**", détermine tout ce qu'est généreux dans notre contemporanéité comme aspiration de paix humaine par compréhension interhumaine, imposant un autre façon de pragmatisme, supérieur et correspondant à l'entière logique de l'être humain conscient de sa destinée communautaire, en dépassant ou, peut-être, même annihilant le pragmatisme mesquin, égoïste et perfidement égotrate, en réalité un soi dit "pragmatisme", appartenant au brutal concept du présent qui nous terrorise par ses prétentions d'absolues, a une analyse plus profonde, se dévoilent comme injustifiées et sans un support réel dans la nature de l'homme.

L'acceptation de la force d'intuition humaine avec ses capacités

de s'amplifier, ou s'approfondir jusqu'au devenir évidentes, se propose ainsi comme un critérium d'analyse historique des phénomènes. Un critérium plus large et plus capable d'aider la science qui, avec toutes ses limites, ne doit avoir peur, mais il faut se réjouir d'un terrain si large d'argument pour tout ce que, passé à travers des ses filtres, peut devenir axiomatique. Dans ce cas, la conception sur la science ne doit signifier l'obligation de la personne humaine de s'adapter aux limites actuelles ou inhérentes de la science, mais l'obligation de celle-ci de s'élargir continuellement dans le rythme de la forme de Création continue représentée par la personne humaine. Les processus de se tirer au clair, intérieures ou transcendantes, or toutes ceux qui viennent des autres dimensions que celles matérielles de la personne humaine contribuent, aussi bien que la démonstration concrète, à l'éclaircissement des vérités historiques. Parce que la vérité historique n'est pas seulement celle contenue dans les documents palpables, mais aussi elle peut être prouvée par ce que détermine la capacité de la personne humaine de porter toujours avec elle et dans soi-même le temps passé dans les plus originelles formes de sa spiritualité.

En cette manière d'aborder et d'interpréter les choses, la vérité ne peut être jamais une totalisation mathématique et tant moins une résultante statistique, ainsi comme se passent les choses dans la législation primitif-démocratique de la statistique électorale. La vérité appartient à la chaque personne humaine qui peut se réjouir de celle-ci respectant à son tour la vérité de l'autre. Mais, par ce genre des considérations, nous arrivons à dépasser certaines simples thèses regardant le personnalisme historiographique, en entrant dans le domaine proprement-dit de la pratique personnaliste à l'échelle humaine qui appartient à un autre domaine, aussi philosophique autant que de méthodique appliquée, qui est la **morale personnaliste**. Ce domaine va constituer l'objet d'un autre débat sur notre internet-forum.

Et, maintenant, quelques considérations en plus, pour susciter la discussion proposée:

Aborder les phénomènes de la vie en les rapportant aux critères du personnalisme historiographique, peut conduire vers un ennoblissement du "moi", vers une nouvelle "aristocratie spirituelle" qui doit être participative, stimulative étant a-priori conditionnée par son propre pouvoir d'émulation, par une fraternité edifiée comme relation fondamentale interhumaine;

Le personnalisme historiographique, réconcilie les principes du synchronisme avec celles du pragmatisme scientifique, avec les abords protochronistes et la métaphysique;

Le personnalisme historiographique est conservateur (donc écologique), individualiste (voire libéral), mais, en même temps communautaire (social-démocrate, socialiste, même nationaliste) en tout cas globaliste, pratiquement en se retrouvant (partiel et offrant ce qui convient) dans toutes les idéologies et doctrines politiques modérées contemporaines. Mais il ne peut être jamais extrémiste ou totalitaire, à cause des ses essences catégoriquement humanistes.

Par l'affirmation du libre-arbitre, de la liberté en croyance, nous considérons qu'il peut être accepté comme un abord théologique plus proche des sensibilités de l'homme moderne que le fideisme classique, capable à conduire la personne humaine vers une rapportation à la Personne Divine avec des effets bénéfiques dans la sphère de la morale quotidienne, sans se substituant aux autres

moyens déjà connus dans la pratique religieuse.

Ainsi, nous pouvons conclure que, le personnalisme historiographique est la méthode qui met en valeur le concept de "PERSONNE HISTORIQUE" qui représente une synthèse trinitaire des natures humaines comme ressemblance à la Personne Divine.

L'essence de la personne historique est LA CROYANCE confondée en nos temps avec la religion qui n'est pas essentielle comme la première, restant distincte d'une personne à l'autre. La croyance ne représente une discipline de philosophie religieuse; elle réfléchit la perception de l'absolu par la personne historique, suite à sa relation immatérielle avec la Personne Divine.

Les expériences totalitaires des siècles passés, spécialement celles du dernier siècle, imposent le renoncement à tout ce qui signifie "collectivisme" et l'abord phénoménologique seulement des **aspects communautaires** qui ne peuvent et ne doit altérer l'identité individuelle de personne. Il existe une identité de la personne et, en même temps, une identité communautaire conditionnée par la croyance, par les traditions, par les caractéristiques institutionnelles, par la culture, etc, milieu dans lequel s'affirme, dans sa diversité, la personne historique. Ici on peut discuter le phénomène de la législation aussi que les normes éthiques-morales.

Le personnalisme historiographique (Ou "Personalisme Historique" ou "Historisme personnaliste" ou simple: "Personalisme") peut être considéré une méthode de recherche pour certains domaines du social, de la religion et du politique, mais, en dehors des ceux-ci et, bien sûr en dehors des interprétations statistiques, il devienne une possible théorie, un système philosophique permisif-racordable aussi aux sciences nommées "exactes" et, en plus, aux structures esotériques. De ce point de vue, il peut devenir une modalité de pensée ou, même, une idéologie pour le troisième millénaire.

En précisant que, sans l'ambition de nous précipiter à systématiser, nous avons essayé de mettre à la fille quelques idées pour provoquer premièrement un débat dans notre revue, sur ses pages imprimées aussi que sur celle de l'internet www.vipnet.ro/pluralitas dont le Forum se trouve à la disposition de chaque personne ou institution scientifique.

Corneliu Leu, écrivain roumain, professeur à l'École Nationale des Sciences Politiques et Administratives, est le président de la Fondation Episcopul Grigorie Leu - Mouvement pour le Progrès des Villages Roumains et Section nationale de l'Institut International Jacques Maritain et, aussi, président de l'Institut National Roumain de Personalisme. Bien connu par ses romans, films et pièces de théâtre, il a profité de la chute du communisme dans son pays pour ressusciter un mouvement intellectuel personnaliste, publiant plusieurs volumes d'études philosophiques en domaine, un cours universitaire de "Réintroduction dans le Personalisme", le périodique "Albina romaneasca" revue populaire qui se propose assurer en Roumanie: "une base de la culture moderne par le droit à l'information du chaque citoyen" et le périodique scientifique "Pluralitas" en plusieurs langues, dont le motto est: "pour une civilisation pluraliste par une culture pluraliste", Corneliu Leu étant membre fondateur de l'association européenne pour le Pluralisme, homme international de l'année 2000-2001 et membre des certains institutions et associations internationales.

MEDALION CORNELIU LEU LA 80 DE ANI

LEONIN, ARGINTUL VIU

La vârsta patriarhilor, Corneliu Leu are o vitalitate, o energie și un dinamism cu adevărat... leonine. Cheia tinereții sale sufletești uimitoare constă în aceea că și-a păstrat intactă prospețimea sufletească specifică vârstei de aur: copilăria.

Născut în ziua de 21 iulie 1932, la Medgidia, a copilărit sub soarele de andezit, aur, miere și aramă al Munților Măcinului și Dobrogei, tărâm de confluențe multiculturale și temelie a unei inconfundabile Axis Mundi cu obârșii precreștine.

Tatăl, avocat, și mama, medic, i-au oblăduit pruncia, pubertatea și adolescența sub crugul valorilor fundamentale ale neamului românesc, pe aceste plaiuri pontice, danubiene respirând aerul tare de sub sprânceana păduroasă a neclintiților Munți Carpați – coloana vertebrală a Europei – rimând cu Dunărea, străveche axă economică și comercială, culturală și spirituală a bătrânului nostru continent.

Născut în miezul verii – sub semnul Soarelui, îngemănat cu steaua polară a lui Ernest Hemingway, Aldous Huxley, Marin Preda, Dumitru Radu Popescu, George Enescu –, Corneliu Leu a luat în piept cu frenezie vârtoarea vieții, dovădindu-se un vajnic înotător prin apele vijelioase ale unor timpuri mereu în schimbare.

Trece rapid și sigur, ca un precoce, dar temerar căpitan de cursă lungă, prin Liceul *Mircea cel Bătrân* din Constanța, aruncându-se, cu pasiune, patos și

luciditate, în nobila, dar dura profesie de jurnalist.

La vârsta când mulți dintre colegii de generație traversau hiatusul îndoielii, al nehotărârii și încremenirii în întrebarea: *Oare eu încotro să o iau, unde să mă duc?!*, Corneliu Leu se avântă, la nici 16 ani, pe baricadele solzoase ale muncii de reporter și redactor la *Pagini dobrogene*.

Între 18 și 26 de ani hălăduiește pe șantierele întemeierilor postbelice din țară, ca jurnalist frenetic la Radiodifuziunea Română. Concomitent, este student la Facultatea de Pedagogie și Psihologie a Universității din București, apoi la aceea de Jurnaliști Universali.

Călit în presa scrisă și audio, accede la prestigioasa revistă *Roumanie d'aujourd'hui*, pentru ca, de la 30 la 33 de ani, vârsta christică, să fie redactor la hebdomadarul Uniunii Scriitorilor din România: *Luceafărul*.

Modernizarea și românizarea editurilor din țara noastră îi oferă marea răspundere de a croi destinul nou înființatei Edituri Eminescu (la vârsta de 38-39 de ani: 1970-1971), de unde face transbordarea în lumea filmului artistic de lung metraj: director al Casei de Filme 4 (1973-1979), pe care o înființează și unde este producător al unor pelicule memorabile: *Cantemir*, *Ioanide*, *Mihai Viteazul*, *Actorul și sălbaticii*, *Ciprian Porumbescu*, *Țara de piatră*, *Serata*, *Casa de la miezul nopții*, *Cu mâinile curate*, *Felix și Otilia*, *Nea Mărin miliardar*, *Scrinul negru*, *Tănase Sca-*

tiu, *Castelul din Carpați*...

Ca redactor șef adjunct la *Contemporanul* (1979-1986), reînființează suplimentul *Realitatea ilustrată*.

După lovitura de stat capitalistă și contrarevoluția din decembrie 1989, fișa de activitate culturală a redutabilului scriitor, om de presă, teatru și film Corneliu Leu înregistrează aproape 30 de inițiative, dintre care amintim:

1. ctitorirea Casei de Editură și Producție Audio, Video, Film *Realitatea*;

2. înființarea Fundației *Episcopul Grigorie Leu* – Mișcare pentru progresul satului românesc;

3. spectacolele radio-Tv cu public *Cabaret politic*, *Hora tranziției*, *Nu trageți în guvern*, *Bomba tranziției*, *Noi și Europa*, *S-a schimbat schimbarea...*;

4. rubrica *În gura leului*;

5. Consfătuirea Națională a Intelectualilor de la Sate;

6. Institutul Național de Personalism;

7. Asociația Fundațiilor pentru Dezvoltare Rurală;

8. lansează, la 175 de ani de la apariție, noua serie a revistei *Albina*, care, din 2002, devine *Albina Românească*;

9. în revista *Pluralitas*, lansează ipoteza Personalismului Diacronic și publică *Idei personaliste de actualitate în opera lui C. Rădulescu-Motru*;

10. în 2005 lansează conceptul de Societate Civilă Transnațională;

11. ca profesor universitar,

creează, în 2007, un curs de Meritocrație și înființează Liga Meritocrației;

12. prin portalul de internet www.cartesiarte.ro, realizează, din 2008, o rețea nonguvernamentală pentru Promovarea virtuală a culturii românești;

13. în anul 2009, pune bazele Rețelei de inițiative și universități populare, în cadrul Programului European de înființare a Grupurilor de Acțiune Locală.

De reținut că a debutat la vârsta de 17 ani, cu poezia „Arta”, dar a optat ulterior, masiv, pentru proză, în care libertatea de mișcare, spiritul de observație, capacitatea de a crea atmosferă și personaje viabile, captivante se potriveau ca o mânășă cu spiritul său scormonitor, țâșnind mereu în căutarea esențelor umane, creator de universuri narative vibrante, pe spațiile restrânse, ale prozei scurte, ori, dimpotrivă, de ample desfășurări, gen frescă istorică și socială, în romane pe teme incitante.

Bibliografia lui Corneliu Leu înregistrează circa 70 (șaptezeci) de apariții editoriale numai la capitolele volume de nuvele, povestiri, romane, eseuri, studii și articole, reportaje, cărora li se adaugă 21 de piese de teatru, unele în serial, la Teatrul TVR (pe care îl inaugurează, cu piesa *Familia*, în 1958), Teatru la Microfon/ Teatrul Național Radiofonic, la instituțiile de profil din Constanța, Bacău, Pitești, Craiova, Sibiu. Este autorul unor filme artistice de mare audiență, precum: *Asediul*, *Cota 2516*, *Casa dintre câmpuri*, *Cercul spionilor*.

Fervoarea și apetitul narativ, acribia documentării, spiritul de analiză și sinteză, cu mijloacele de mare rafinament ale psihologului experimentat, plăcerea taifasului și a despicării firului de păr în patru sunt atuuri ale romancierului Corneliu Leu, probate convingător de la debutul din 1956 (la vârsta de numai 24 de ani !) în genul proteic, cu *Ochiu dracului*, ori de la *Plângearea lui Dracula* (1977) până la Pa-

triarhii (1979), *Romanul nopții de februarie* (1984; detronarea Domnitorului Alexandru Ioan Cuza din 1866), *Anonimul Brâncovenesc* (1994), *Spionii birocrați* (1996) sau până la *Roma Termini*, cap de pod al ciclului *Blesteme contemporane*, lansat în 2011.

Corneliu Leu – paltin semeț și brad argintiu, veșnic verde, în Panteonul bărbaților exemplari ai culturii române de la cumpăna mileniilor al doilea și al treilea - și-a lansat, în vara anului 2007, *Nuvele și istorii*, primul volum de OPERE DEFINITIVE dintr-o serie de 11, anunțate de el însuși, la librăria Cărturești din București. Din câte știm, până acum au apărut deja alte câteva volume din seria anunțată. Semn de vigoare și spirit creator mereu tânăr, ajuns în areopagul împlinirilor eclatante.

Acum, când trece pragul arcului de lumină de unde începe vârsta patriarhilor, îi adresăm Maestrului

Corneliu Leu urările tradiționale de LA MULȚI ANI cu sănătate, că-i mai bună decât toate.

Fie ca Steaua de pe Masivul Caraiman, care-i ocrotește permanent casa-muzeu de la Poiana Țapului, să-i lumineze scrisul măcar 33 de ani de acum încolo. Pentru că, așa după cum zic francezii, deocamdată nu a împlinit decât ...20 de ani, ce-i drept de patru ori. La mulți, mulți ani !

Dacă măcar un sfert din bărbații cu tâmple ninse de lumină (ai acestei țări) ar realiza câte 10 la sută din ceea ce înfăptuiește Corneliu Leu – pentru intelectualii de la sate, pentru păstrarea și promovarea culturii noastre în formele ei cu adevărat specifice și autentice –, atunci am fi cu un secol mai în față, adică acolo pe unde s-ar cuveni să fim.

La mulți și rodnici ani, Maestre!

Să trăiți mult, sănătos și în belșug de împliniri.

Daniel Crăciun

EFECTUL PUSTIITOR AL SUBURBIEI EXTINSE LA NIVEL NAȚIONAL

Zilele trecute am avut ocazia să ascult din nou una dintre formațiile mele preferate, mai precis Pet Shop Boys, piesa fiind „Suburbia”. Ascultând mai atent versurile, mi-am dat seama că ele exprimau actualitatea de care eram înconjurat și prin urmare, am căutat pe Internet lyrics-ul, sau textul, respectivului cântec. De abia am citit câteva propoziții și am izbucnit involuntar în râs, fiindcă se potriveau de minune cu delirul în care evoluează România, precum și întreg spațiul românesc fie el real sau virtual.

Voi reda refrenul într-o traducere aproximativă, invitându-i pe amatori să caute întreg textul pentru a extinde imaginea oferită de „suburbia” din toate timpurile: „*Hai să facem o plimbare, să alergăm împreună cu câinii (vagabonzi) în această seară / În Suburbia / Nu te poți ascunde, ci doar să alergi cu câinii diseară / În Suburbia*” („Let’s take a ride, and run with the dogs tonight / In Suburbia / You can’t hide, run with the dogs tonight / In Suburbia”). Iar introducerea este realizată de imaginea unui om pierdut în mijlocul unui bulevard, câinii alergând nebunește pe stradă, iar copiii urlând în stil „suburban” și împingând neglijent pe trecătorii care aveau curajul să se avânte prin astfel de locuri.

Astfel, tocmai când nu mai știam ce „metaforă” să mai utilizez pentru a ilustra realitățile dureroase ale țării noastre, întâlnirea peste timp cu această me-

lodie mi-a oferit ocazia de a reflecta mai profund asupra țintei spre care se îndreaptă cu toată forța societatea românească. De fapt, bâlciul mediatic și politic la care asistăm de peste șapte ani, nu reprezintă altceva decât apropierea de apogeul declinului pe care spațiul românesc l-a urmat o dată cu venirea comunismului și accentuat în perioada ce a trecut din decembrie 1989. Într-un fel sau altul, ne îndreptăm către „vortexul”, sau centrul, unui ciclon care bântuie România distrugând tot ce întâlnește în cale și lăsând munți de gunoarie în urma sa, nimicind fără discriminare totul.

De fapt, „suburbia” este ceea ce a ajuns să definească aproape fiecare oraș al României, inclusiv capitala, prin amestecul amețitor de planuri urbanistice dintre cele mai contradictorii, distrugându-se identitatea locurilor sub furia buldozerelor proletare. Însă ceea ce s-a întâmplat cu clădirile reflectă în mică parte ceea ce s-a produs în structura interioară a celor care compun populația acestei țări. Suburbia a ajuns să iasă din zona ei de acțiune – în trecut i se spunea mahala – și a ajuns să se extindă către centrul localităților, devenind dominantă prin cultura prostului gust, a scuipatului pe stradă, a grosolăniei și mârlnăiei, urcând toate palierele sociale prin inversarea valorilor și promovarea unor persoane necorespunzătoare în diferitele funcții de răspundere.

Oricât de mult am ignora

mizeria de afară, este doar o chestiune de timp până când ea va ajunge în cele din urmă în mijlocul casei, fără să mai putem face față avalanșei de gunoarie ce impregnează atmosfera, solum, practic întregul spațiu fizic și spiritual. Oricât de mult am dori să ne ocupăm strict doar de noi înșine, invazia barbară a „suburbiei” nu ne va lăsa în pace, fiindcă ne place sau nu, încă trăim în această țară, iar emigrarea nu poate fi o soluție pentru toți.

În urmă cu câțiva ani am avut ocazia să călătoresc împreună cu niște turiști polonezi, veniți în vizită în România cu dorința de a petrece mai multe zile în Munții Retezat. Drumul cu trenul de la București până la Petroșani, care de regulă durează cam șapte ore, mi-a oferit suficient spațiu pentru a discuta și schimba impresii despre România, respectiv Polonia, pe care în particular o admir foarte mult. Eram bucuros că puteam primi informații la prima mână despre evoluția societății poloneze, mult mai avansată în ce privește evoluția către civilizație și capitalism decât România.

După mai multe ore de conversație, unul dintre turiști, de profesie inginer naval, mi-a spus că a mai fost în România și a putut să viziteze Munții Făgăraș. În acest sens, a avut cuvinte de admirație față de peisajele pe care le-a putut vedea, incluzând și impresii plăcute despre oamenii pe care i-a întâlnit. Toate bune și frumoase, până când a ajuns

la un „detaliu” mai puțin plăcut. De fapt, totul s-a întâmplat când a dorit să facă o baie în mijlocul unui pârau de munte, ocazie cu care a constatat că erau atât de multe gunoaie deversate în apă sau aruncate pe mal, încât și-a dat seama că nu era tocmai cea mai bună idee. Mai mult, a observat că nenumărate erau locurile în care zăceau aruncate resturi menajere, mai precis pe marginea drumurilor, pe lângă garduri sau chiar în piețe, fapt care l-a pus serios pe gânduri.

În final, mi-a spus că a remarcat faptul că această aruncare negli-

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

jență a resturilor se repeta în toate localitățile prin care trecea, și de aceea m-a întrebat la modul cel mai direct: „Te rog să îmi explici, cum este posibil ca oameni atât de amabili și de cumsecade cum sunt românii, să fie atât de neglijenți

când este vorba de mediul în care trăiesc, aruncând unde apucă resturile și gunoaiele? Am nevoie să înțeleg acest lucru, fiindcă așa ceva nu am mai văzut nicăieri pe unde am călătorit în lume!”. Această contradicție semnalată atât în mediul rural, cât și în cel urban, l-a frapat în cel mai înalt grad.

Nu am putut să îi ofer un răspuns clar, fiindcă încercând să scuz, sau măcar să justific, astfel de practici, ajungeam să mă contrazic după câteva fraze. Mi-a părut însă bine că nu a reușit să distingă limbajul vulgar, plin de injurături, al românilor, sau bătăria și brutalitatea ce se manifestă la toate nivelele sociale. Într-un mod ironic, tocmai când încercam să „dreg” situația, trenul a trecut pe lângă un râu mai mare, iar nesuferitele gunoaie au putut fi distinse de la mare distanță și pentru mult timp, acest lucru determinându-mă să mă simt rușinat și neputincios.

A doua zi m-am reîntâlnit într-una din piețele din Petroșani și mi-a spus zâmbind că de un sfert de oră caută un coș de gunoi și nu îl găsește. Inițial m-am gândit să îi sugerez să scape de resturile menajere pe unde poate, eventual printr-un tufiș, dar m-am abținut. În schimb, mi-a spus că nu se va da bătut nici dacă își pierde o jumătate de zi, fiindcă pur și simplu nu poate arunca plasa de resturi decât la coșul de gunoi. I se părea un act barbar și strigător la cer să procedezi altfel, fiind un afront adus naturii și societății, deopotrivă.

Nu ne-am mai întâlnit după aceea, dar m-am bucurat că nu a trebuit să fiu martor la „cunoașterea” câinilor vagabonzi ce alergau nestingerit după lăsarea întinericului sau a altor forme de agresiune suburbană. Însă pot spune că de atunci înainte niciodată nu am mai aruncat gunoiul decât la coș, indiferent cât de mare sau mic era obiectul în cauză, iar cât privește alte „apucături” preluate din cultura „suburbană” în care am crescut sau culese din mediile „grobene” pe

care le-am traversat, nu pot spune decât că le-am abandonat, fiind atent la exemplul pe care eu însumi îl ofer altora.

În momentul de față există prea puțin interes pentru educație, iar tinerii sunt lăsați să crească la întâmplare fără a avea modele demne de urmat din partea adulților. Mai mult, la vârsta la care ar trebui să fie integrați în activitatea economică, oferta de locuri de muncă este foarte redusă, determinând intrarea în șomaj a unei forțe de producție de înaltă clasă. Cine poate, „fuge” peste graniță, urmând îndemnul anumitor politicieni de a nu căuta să se implice în ceea ce se întâmplă în țară. Dar dacă lucrurile vor continua așa, România se va împotmoli într-o Suburbie cenușie, care în cele din urmă se va transforma într-un maidan mizerabil. Nu trebuie ca acest proces să fie lăsat să își urmeze cursul, ci trebuie lansate noi eforturi de „civilizare” și de „urbanizare” adevărată a țării.

Trebuie recâștigată identitatea personală, comunitară și națională. La fel cum suntem structurați noi, oamenii, și localitățile au propria lor identitate, aceasta fiind expresia colectivităților umane care le dau viață. De aceea, „Suburbia” trebuie alungată oriunde o întâlnim, iar educația autentică trebuie să se manifeste din nou la toate nivelele. Nu este o rușine să înveți, chiar dacă vârsta este înaintată, dar este lipsită de scuze nepăsarea în fața răului și inerția în a merge pe o cale ce se dovedește a fi greșită. România trebuie să renască din propriile ei ruine și împreună cu ea trebuie să ieșim din Suburbia în care barbaria ne-a aruncat în ultimele șase decenii! Dacă nu facem acest lucru, atunci Suburbia va înghiți pentru totdeauna, asemenea unui deșert pustiitor, orice șansă de redresare a națiunii române. Am speranța că nu se va întâmpla așa ceva!

Familia Bünger dăinuie de peste cinci generații

(fragment)

Pompiliu Manea și Monica Mateescu-Matte în cimitirul Côtés des Neiges din Montreal, la mausoleul familiei Bünger.
Bust Realizat de marele sculptor Karol Storck (1854 – 1926)

După Războiul de Independență, în România existau mulți infirmi și mutilați de război, atât de membre inferioare, cât și de cele superi-

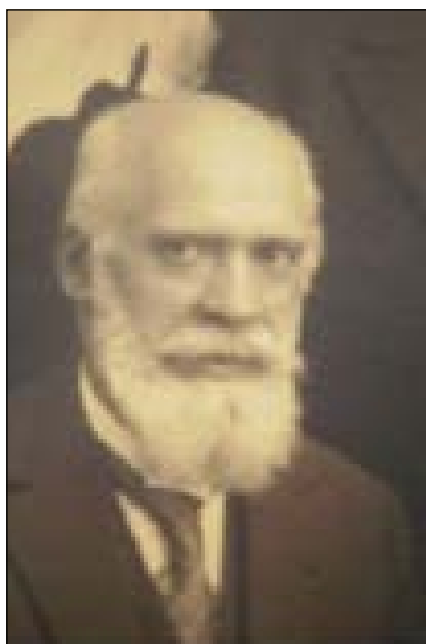
oare. Era mare nevoie de specialiști în domeniul aparatului medical. Așa se face că în anul 1880 ajung în București **Carol Bünger** și **Wilhelm Heining**, specialiști în proteze și orteze.

Carol Bünger este cel care pune bazele aparatului medical în România, începând cu anul sosirii (1880) până la naționalizarea din 11 iunie 1948, timp de 68 de ani, pe o perioadă de două generații **Bünger**.

Se poate vorbi de "**Dinastia Bünger**", așa cum îi plăcea să spună regretatul meu prieten, scriitorul Constantin Mustață din Cluj-Napoca, atunci când se referea la

Carol Bünger și urmașii săi, familie ce a pus bazele "**industrii tehnico-medicale românești**".

Carol Bünger s-a născut la Berlin și a migrat în România la numai 20 de ani, cu meseria învățată în sudul Bavariei, la Tutlingen, unde se dezvoltase Firma Aesculap și mai apoi Carl Störz. La început a lucrat în Atelierul Bröhm, condus de un patron cu mare experiență, apoi s-a separat de această firmă prin anii 1890. Și-a deschis propria firmă pe cont propriu și a devenit chiar furnizorul Curții Regale. În această perioadă, în România existau numai trei ateliere de instrumente medi-

Carol Bünger

Dimitrie Alfred Bünger

Fritz Wilhelm Bünger

Termometru cu alcool, ce avea o înălțime de peste 6 m și măsura temperaturile de la -45°C până la +45°C

cale și proteze: două la București (Bröhm și Brunger), altul la Iași (Heining).

Se căsătorește cu o româncă de origine germană, Maria Vanke, are patru copii, doi băieți și două fete. Pe băieții îi **botează Fritz Wilhelm** și, iar pe fete le-a chemat **Maria-Martha** și **Carlota-Louiza**. Băieții învață meseria pe lângă tatăl lor până la vârsta de 18 ani, după care sunt trimiși pentru perfecționare în Germania și Anglia. Tatăl cu băieții și cu alți ucenici, calfe și lucrători munceau în atelier, în timp ce mama ajutată de fete vindea în magazinul de produse tehnico medicale, orteze și proteze. Atât casa Bünger cât și magazinul și atelierul erau în București, pe Calea Victoriei sau Podul Mogoșoaiei, cum încă se mai numea pe atunci, una vizavi de cealaltă.

Povestea spune cum „caleașca regală” în care se afla chiar Regele Carol I, este oprită brusc de către birjar, deoarece unul din copiii lui Carol Bünger, (una din fete) a traversat în fugă strada de acasă spre magazin. Regele nervos coboară din tră-

sură, ia copilul în brațe și intră în magazin, adresându-se imperios: „**Frau Bünger, un copil nu este de ajuns să-l faci, ci trebuie și să te ocupi de el și să-l crești**”, punându-i astfel copilul în brațe.

Această întâmplare ne-a povestit-o (mie și lui Alexandru Cetățeanu) distinsa doamnă **Monica Mateescu-Matte** (decorată, printre altele, și cu **Ordinul Canadei**), fiica lui Alfred Dimitrie Bünger, nepoata directă a lui Carol Bünger, care a trăit în Canada (la Montreal), până în anul 2008, când a plecat în

lumea celor drepti, la vârsta de 85 de ani. A fost soția nu mai puțin distinsului și cunoscutului avocat profesor dr. Nicolae Mateescu Matte, somitate planetară, pionier în elaborarea legislației aviatice internaționale. Un mare bulevard în orașul Brossard (la sud de Montreal) îi poartă numele. **Anul acesta, oltEANUL Nicolae Mateescu Matte împlinește venerabila vârstă de 100 de ani!**

Îi urăm cu profund respect, LA MULȚI ANI!

Monument Funerar al familiilor unite Bünger și Berzeanu

DEBUT

POEZII

CA FLOAREA DE CIREȘ ÎN LUNĂ PLINĂ

Lumina s-a născut, în templul liniștii,
din pântecul Mamei Divine...

Viața înseamnă destin
în acea bulă de aer numită clipă,
- *mereu mai cerem un timp* -
iar cei din jur
peisajele, decorul... fragmente,
crochiuri de nostalgii, amintiri, reverii,
uitări, scânteii de lavă vulcanică
ce ies
din matrița peliculei derulate,
pe un fundal alb, în labirintul vieții,
Un contrast de lumini și umbre
prin care-și vor căuta sensurile,
întâmplări stărnite de adierea sorții,
în realitatea unui "nimic nu este întâmplător".

*Iartă și mergi mai departe,
nu te opri, evoluția asta înseamnă,
mergi înainte,
Un nou cerc de lumină te-așteaptă!*

Spiritul poate să accepte
provocările
sau, doar, să se opună lor,
asemeni bujorilor roșii și galbeni,
ce ies în evidență în briza vântului,
din aceeași tulpină,
rubine din picăturile inimilor însângerate
ale celor care-au trecut pe-acolo,
Un conflict intern
prin care soarele învinge în culoarea lor.

Un om
și o femeie dorită de om...
O șoaptă-i iubirea lor,
ca floarea de cireș în lună plină,
O șoaptă
din irizările începutului în sufletele ce se caută,
frânturi prin care totul se contopește,
Un diamant
ce vine din moarte și merge în lumină,
O noua vedere
din cântul sufletului nostru,
O cheie prin care
primim toate darurile lăuntrice.

DINCOLO DE LUNTREA VISULUI...

Căutăm până la risipire
pierduta literă – drum spre lumină –
înflorind printre picăturile durerii...

Vor veni și zorii când
vom deschide Marea Poartă a Norilor,
Pentru noi atunci vor cânta îngerii,
pentru noi sfinții ne vor însoți
la trecerea râului, fără să-și ude picioarele!

Anotimpuri nedespărțite în care vom asculta
cântecul celor două voci îmbinate
– copilul și bătrânul – prin care vor spune
cuvântul de început și de sfârșit – iubire.

Tot ce începe mai devreme, sfârșește mai devreme...
Dincolo de ce se-adună în noi suntem lumini
– suflete întoarse la matcă –
Această ninsoare de flori e marea întâlnire,
O lume de poveste în ochi risipită cu mare dăruire!

*Totul crește în cer – o stea, un fluture,
o boare-argintată se pierde în lumina undeii,*
Din clipă în clipă, din zi în zi, din anotimp în anotimp,
fugim de moartea din noi. Alungă-ți norii cenușii
de pe albastrul cerului tău!

*Dincolo de gânduri întotdeauna vom găsi
doar dorința plângând – suspinul ei!*
Nicio alee spre tine
care să ne grăbească sfârșitul,
Nici locul, nici timpul ce înflorește floarea
și ultimul drum spre noi! Ne regăsim în cerul
de dincolo de cer. Să ascultăm vântul
și cântecul florilor, dincolo de luntrea visului!

*După ce un fruct se coace cade,
ca și frunzele, ca și florile, ca și omul,
inima se rupe mai împăcată atunci.*

*Verde crud și copt și mort – așa arată indicatoarele –
indiferent de unde te uiți, toate duc spre moarte!*
Spre o nouă altă viață... Celălalt trup ~ o nouă viață!

P O E M S

PEOPLE

Snow is falling
People shuddering with cold
Without court, without blanket, without food...

Snow is falling
The supply couldn't be sent to the
earthquake victims
Without fuel, without train...

The worst was that the supply truck stopped
short of Fukushima
Everyone feared the radiation

The 66th year after Hiroshima and Nagasaki
Deep sorrow and pain of Japanese

Snow is falling
In my heart
With pale cherry blossoms

THE VALUE OF LIFE

(to find a future peace)

All is lost
In the radiated land
The bud of life, the breath of the earth, the
bright of the sky...
Even a flicker of a smile

All is lost
In the land wasted by tsunami

The song of flowers, the sun of a country, the
shadow of people...
Even a smile of fortune

All is lost
In the land destroyed by the earthquake

Since 66 years ago
And now
It foreboded for all human being

A rainbow bridge seen in the threefold tragedy
We are alive to see tomorrow

FILLED WITH TEARS

Yet the soil is softened like human skin
The rivers run between survivors and deads
It's not easy to leave the warmth of your hand
Gliding into the stream
My grief ever remains you
Oh, the blue sea and the land of desolation
The river filled with my tears

THE DEFEAT

Japan defeated with Atomic bomb, 1945
After the 66 years
All people defeated inside with the nuclear
accident

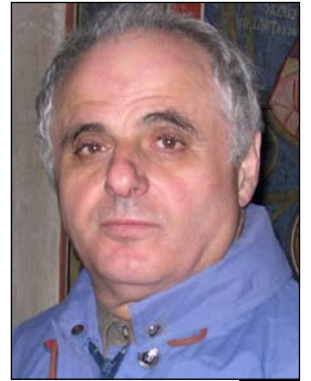
Our faith of peace and culture was blown off
With the stream of explosion
Of Fukushima nuclear power plant

Our body crushed by misfortune
With heavy steps
To clear mounds of the radioactive wastes

Too flaccid body to stand up from the ruin
The inside defeat Japan

*From the book "66 - THE MEGA QUAKE,
TSUNAMI & FUKUSHIMA
BookWay – ISBN 978-4-905341-39-0*

Omagiere academică Eugen Simion – 80

23 mai 2013, zi memorabilă la Academia Română. După ce l-a comemorat pe Radu P. Voinea, înaltul for științific l-a aniversat pe acad. Eugen Simion la împlinirea celor opt decenii de viață (născut la 23 mai, dar înregistrat la starea civilă două zile mai târziu). A fost o manifestare de pios omagiu criticului și istoricului literar, editorului Eugen Simion, membru corespondent al Academiei Române (9 martie 1991), ales titular un an mai târziu (12 martie 1992), vicepreședinte (1 februarie 1994- 16 ianuarie 1998), președinte interimar (15 octombrie 1997-16 ianuarie 1998) și președinte al Academiei Române (16 ianuarie 1998-4 aprilie 2006). Ca o recunoaștere a valorii operelor sale, Eugen Simion, „figură emblematică a culturii românești” (Mihai Cimpoi), este ales membru al Academiei Europene de la Londra (1992), membru al Asociației Internaționale a Criticilor Literari (Paris, 1992), președintele Comitetului Național Român UNESCO pentru Deceniul Mondial al Dezvoltării Culturale (1992), membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei (1999), membru de onoare al Academiei de Științe Morale și Politice a Franței (2004), membru al Academiei Danemarcei, membru de onoare al Academiei Greciei, *doctor honoris causa* a mai multor universități din țară și străinătate. A obținut premiile Academiei Române (1977), Uniunii Scriitorilor (1965, 1976, 1980, 1984) și al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2003), a primit Ordinul „Steaua României”, Ordinul Național „Crucea Sudului” al Guvernului Braziliei (2000), Legiunea de Onoare a Franței (2008), Ordinul R. Moldova (2008) etc., etc.

La ora de față, conduce Secția de Filologie și Literatură a Academiei Române (din 2006), președinte (fondator) al Fundației Naționale pentru Știință și Artă, directorul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române.

Autorul acestor impresionante realizări științifice și culturale a fost, așadar, omagiat de Academia Română, o manifestare de adevărată ținută academică, venind să-l sărbătorească personalități din țară, dar și de la Viena sau Paris, Cernăuți sau Chișinău, I.P.S. Ioan Robu, arhiepiscop și mitropolit romano-catolic de București (dar a lipsit

Patriarhia Română!?), cei doi președinți Ion Iliescu și Emil Constantinescu (dar a lipsit „Casa Regală”), a venit venerabilul M. Șora (dar a lipsit conducerea Uniunii Scriitorilor).

A fost editat, cu acest prilej, un excelent volum omagial îngrijit de L. Chișu, Gh. Chivu și Andrei Grigor, un volum de peste 500 p. în care semnează, printre alții, Ionel Haiduc, Serge Fauchereau, Jaques de Decker, A. Buzura, Al. Zub, Basarab Niculescu, Dan Berindei, A. Puslojici, N. Breban, Solomon Marcus, M. Cimpoi, Gh. Chivu, V. Tărățeanu, Radomir Andrici, Pavel Țugui, D. Micu, V. Crăciun, Iordan Datcu, I. Brad, M. Ispirescu, Tudor Nedelcea, Th. Codreanu, Ioana Drăgan, Cătălin Țirlea, Stancu Ilin, Daniel Cristea-Enache, N. Panea, Răzvan Theodorescu, M. Metzeltin, I.A. Pop. Liga Culturală, prin președintele ei, Victor Crăciun, i-a făcut marelui aniversat o surpriză: eseul lui Mihai Cimpoi, *Modelul de existență: Eugen Simion*, proaspăt scos la editura Semne.

Alocuțiunile rostite, atât în Aula Academiei, cât și după, au fost sincere, afective și pertinente, fiecare vorbitor creionând una sau mai multe din fațetele personalității lui Eugen Simion.

După un program simfonic susținut de Ansamblul Violoncellissimo, condus de Marin Cazacu, președintele Academiei Ionel Haiduc a deschis „incredibila aniversare” a 80 de ani ai lui Eugen Simion, care de fapt, e o sărbătoare a întregii Academii, menționând moștenirea predecesorului său în conducerea instituției: 38 volume facsimilate din manuscrisele eminesciene, crearea Fundației Naționale pentru Știință și Artă (care a editat peste 150 de „Opere fundamentale”), construcția Bibliotecii Academiei, Casa seniorilor de la Otopeni, recuperarea averilor Academiei, *Dicționarul general al Literaturii Române* (DGLR) în 7 volume, tratatul academic de *Istoria românilor*, precum și prestigiul și independența politică a Academiei.

Marius Sala, declarându-se un „admirator constant”, a completat seria de proiecte gigantice marca E. Simion: *Dicționarul tezaur al limbii române* (început acum un secol), *Micul dicționar academic* (în 4 vol.), DOOM (ediția a II-a, îmbu-

Maya Simionescu, Eugen Simion, Mircea Albulescu, Antoine Solomon, Virgil Ogadanu, Tudor Nedelcea

Antoine Solomon, Eugen Simion, Virgil Ogadanu, M. Cimpoi, Tudor Nedelcea, Marius Sala

Eugen Simion, Antoine Solomon, Virgil Ogadanu, Tudor Nedelcea, Dorel Vison

Doina Rizea, M. Cimpoi, V. Tărățeanu, Lia Olăduța Vasilescu, Victor Crăciun, Tudor Nedelcea, M. Breton, M. Dojia

nătățită), ediția a III-a din *Gramatica Academiei*, pentru care l-a „somet” s-o predea la termen, o ediție în limba engleză a acestei gramatici, *Istoria limbii române* etc. Pentru aceste realizări a intrat în galeria patriarhilor din Academia Română și va avea o posteritate demnă de invidiat.

Matematicianul Viorel Barbu de la Iași îl consideră un cărturar luminat, îngrijorat de globalizarea și de soarta literaturii române.

Venit de la Viena, M. Metzeltin a precizat (în limba română) că Eugen Simion a înțeles cel mai bine cultura europeană prin prelecțiunile despre limba și cultura română pe care omagiatul le-a susținut în străinătate, iar *DGLR* este un instrument esențial și pentru cultura europeană.

Excelent amfitrion la reuniuni internaționale îl consideră și Basarab Niculescu (critic literar, filosof al culturii, creatorul „cosmo-modernității”), constructor de catedrale culturale, un om cu o „pudoare infinită”, care a făcut apostolat în serviciul culturii române. Și cei mai înverșunați adversari ai săi nu pot nega valoarea operei lui E. Simion și a editorului deopotrivă, comparabil cu Al. Rosetti.

Lingvistul Gr. Brâncuși a remarcat acribia științifică, lingvistică, respectul pentru textul editat, prietenia cu marii cărturari ai lumii întru folosul culturii române.

Mihai Cimpoi, prietenul și colaboratorul său la multe proiecte (între care se impune *DGLR*), îl prezintă ca un model deontologic, demn de urmat, cum a remarcat și Steinhardt. Prin lucrările sale, E. Simion a demonstrat europenitatea culturii române, fiind deschis către toate zonele culturale, având mereu în vedere unitatea consăngenilor din arealul românesc prin limbă, tradiții, cultură.

Ecaterina Andronescu îl consideră un reper științific și moral, model de verticalitate, un intelectual care a apărât școala românească.

Detalii biografice a dezvăluit Ion Iliescu, fostul președinte al României. Eugen Simion făcea parte, în 1956, dintr-un grup de studenți filologi care cereau desființarea cotelor obligatorii (erau fii de țărani) și plecarea trupelor sovietice. E un spirit umanist, dar, ca președinte al Academiei, s-a arătat pragmatic, dovădind calități organizatorice, manageriale deosebite, om cu inițiative permanente.

Următorul (cronologic) președinte, Emil Constantinescu, remarcă cultul prieteniei, discreția față de problemele personale ale scriitorului, fiind un factor de echilibru în societatea civilă, care coagulează oameni diferiți, cooperant cu Președinția („de multe ori mi-am anulat întâlniri prezidențiale spre a mă întâlni cu E. Simion”).

Președintele Academiei de științe a Moldovei, Gh. Duca, și rectorul Universității Academiei de Știință de la Chișinău, Maria Duca, au subliniat rolul și necesitatea colaborării între cele două Academii sau institute academice ca preambul la o viitoare unitate politică. Cât despre E. Simion, el este omul care vorbește puțin, dar

face mult, mai ales pentru cultura și știința basarabeană.

Maya Simionescu (savanta care a lucrat cu Emil Palade în SUA) consideră că E. Simion se implică în multe proiecte, pe care le duce la bun sfârșit, are tot timpul idei pe care le materializează. Important este ce facem și ce lăsam în urma noastră.

N. Dabija evidențiază ideea de românitățe care a stat la baza înființării Academiei, rolul culturii în pregătirea unirii politice în general, și al lui Eugen Simion în special, personalitatea marcantă care a adus Basarabia în cultura română, fiind astfel sincronizați.

IPS Ioan Robu a amintit de puzderia de organizații postdecembriste probasarabeni, care s-au pierdut între timp. Doar Academia Română, grație lui Eugen Simion, continuă la nivel înalt legătura cu provincia noastră. Biserica catolică are în Basarabia un episcop și 12 preoți, plus o revistă. Pentru Eugen Simion are o stimă deosebită, fiind liantul dintre creștinism și cultură.

Studentul Colcieru a făcut o excelentă dizertație pe marginea vol. *Timpul trăirii, timpul mărturisirii*.

Eugen Simion a fost omagiat și de o delegație a Primăriei municipiului Ploiești, Victor Crăciun i-a acordat o plachetă și o medalie a *Columnei*, iar ministrul Învățământului, Radu Procopie, i-a adresat un mesaj instituțional și i-a acordat o plachetă în semn de recunoaștere a meritelor sale.

Așteptată cu deosebit interes de participanții care au umplut până la refuz Aula Academiei, a fost alocuțiunea sărbătoritului. Cum era firesc, Eugen Simion a făcut apel la pilde biblice, la cugetările sau jurnalele intime ale marilor personalități românești (G. Călinescu, Paul Zarifopol, E. Lovinescu, Tudor Vianu) spre a se defini pe sine. „Mă întreb cine sunt eu? Ce credem noi despre noi sau ce cred alții despre noi” este tema discursului său aniversar. Apelând la un text confesional din Tudor Vianu, mai puțin cunoscut (în care filosoful culturii apare în alte ipostaze: sentimental, sfios și melancolic, înclinat spre misticism), Eugen Simion se definește ca un spirit cumpătat, uneori anxios, care știe să se stăpânească, detestă ura și incită la toleranță, consideră, în spirit montesquian, adevărul ca o virtute, (are „viciul” adevărului), are neliniști, nu-i place bocetul, dar nici zeflemeaua, jeluitorii de profesie, cei care se îndoiesc de toate, nu-i place omul guraliv, întunecat la minte și slobod la gură, este un om al faptelor, crede în România profundă și în virtuțile țaranului român care înțelege mai bine legile naturii și întâlnirea de „dincolo”; nu-i de acord cu Emil Cioran (care consideră bătrânețea o rușine, își dorește o bătrânețe goetheană spre a scrie ceva important (dar nu dezvăluie, din superstiție, ce), bunătatea și inteligența ca formă a bunătății pot învinge bătrânețea, este orgolios, dar își educă orgoliile, este dezamăgit de unii prieteni („mi-au reușit mai mult ideile decât prietenia”), Academia Română este a doua sa casă, întrucât misia ei este pusă în slujba

Grigore Vieru, Mihai Ungheanu, Eugen Simion, Tudor Nedelcea

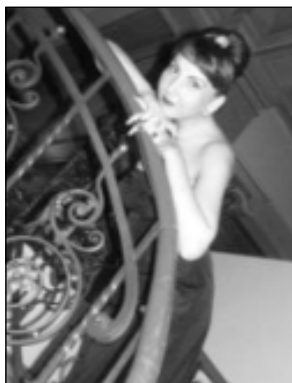
Eugen Simion, Tudor Nedelcea, Pompiliu Ștefan, Ștefan Ștefan

M. Cimpoi, M. Breton, Victor Crăciun, Lia Olguta Vasilescu, Tudor Nedelcea, Eugen Simion, M. Dolijan, Victor Tărăceanu, Doina Ritea, M. Grigorescu, Mircea Cormisteanu

națiunii. „Înspăimântat” de atâtea cuvinte frumoase spuse despre Domnia Sa (dar îndreptățite) în Aula Academiei și la recepție, „modelul de existență” (M. Cimpoi), octogenarul Eugen Simion nu vrea să se uite în urmă, să judece sau să dea sfaturi; amintește doar cuvintele Sf. Apostol Pavel (reluate și de Marin Preda): „Dacă dragoste nu e, nimic nu e”.

„Spirit al amplitudinii”, Eugen Simion este *spiritus rector* al culturii române de la cumpăna celor două milenii, în bună tradiție maioreșciană și călinesciană. Întru mulți ani, domnule Profesor!

PRIMĂVARA MIRUNEI

PAȘTE PRIBEAG

*S-aude nuntă-n cer, s-aude,
Psalmii horăsc în sfânta carte
Și strigă-n dangăte rotunde
Iubirea mieilor de moarte.*

*Lumina Învierii strânge
Îngenunchierile din ceruri
Prin cusătura care plânge
Strigoi goliți de adevăruri.*

*Aprins-am candela pe masă:
Găteală sufletelor pribegite,
Și în culoarea ouălor de-acasă
Încondeiat-am spovedanii mute.*

*Tu mamă, roagă-te și iartă
Că vin și eu ca mâine,
Pune priveghi de dor în poartă
Cu vin sfințit și pâine.*

CÂND NU MĂ IERȚI

*Să mă ierți când nu mă ierți,
Sau când toaca nu mai bate,
Sau când ploaia nu respiră
Între file, sub coperti...*

*Când tăcerea-mi se preumblă
Și se pierde prin petunii
Pașii leagă-mi-i în funii
De se-ating, se ocolesc
aripi lasă-mă să-mi cresc...
Și din ceară înghețată
Pe sub frunțile cerești
Dă-le forme de-i iubești
Sub o lacrimă-ngropată.*

*Când mă ierți, să nu mă ierți
Și-atunci, am să știu mai bine,
Dacă ploii-i aparține
Cerul pe care îl cerți.*

TIMPUL

*Doar timpul e meticolos
Își lasă capul pe genunchii mei
Ca un copil bălai, frumos,
Iubit de Toamnă și de Dumnezei*

*Nu știu de ce în păr mi-a prins
Umbre rămase fără de copaci,
Si nici de ce-a lăsat aprins
Un foc ce-mi arde tăpile stângaci*

*Mi-a-mprumutat un ciur de vis
Și-n prag a zăbovit ca un vecin
Până ce floarea-mi de cais
A înflorit pe brațu-i orfelin*

*Când după Lună m-am ascuns
L-am întâlnit. Pândea un curcubeu.
Și cu timpanele luminii
Cioplea tăcut la argintul meu*

*Copilul cel frumos, bălai
A supt lentoarea unui anotimp
Mai cald ca laptele de mamă
Ca să mă satur doar din timp în timp.*

LECȚIE ÎN DOI

*Am învățat să te primesc
În pragul sufletului gol
Cu pâinea toamnelor ce cresc
Sub sarea ce-o presari domol*

*Am învățat să te-ntâlnesc
Unde adorm la colțul lumii
Și Sori, și Luni, sub mir ceresc,
Unde își lasă umbra bunii*

*Am învățat să te ascult
Când tac cireșii înfloriți
Sub turla timpului ocult
Și înverzesc nestingheriți*

*Ai învățat să mă primești
Și să mă-ntrebi dacă mai vin
Să mă ascuți când mă-ntâlnești
Și să mă pierzi când nu mă-nchin.*

Michaela Nica-Crăciun

OMUL CARE VINE DIN EST sau filmul unui roman

Nimeni nu poate spune ca răsul lui Lucian, homeric (poate chiar isteric), de descătușare, de la sfârșitul cărții *Omul care vine din Est* (Editura Mașina de scris, București 2012, 287 pp.) nu este răsul unui om eliberat de toate apăsările unei vieți trăite, din păcate, sau poate din fericire pe viu, pentru că, de fapt, personajul ei principal, Lucian Ionescu, râde amar el, de el însuși, piaița râde de-o piaiță. Autorul trebuia să scrie această carte ca să se elibereze de apăsările unui trecut, dar și de apăsările unui viitor incert, sperat, dar nu neapărat luminos. Este răsul unui om care, după experiența cu suișuri și coborâșuri a unei vieți plină de peripeții și de riscuri, ajunge la concluzia, care-i lasă un gust leșios, ca un fel de ironie a sortii, că până și o grădiniță de zarzavaturi (asemenea vieții)

„- A fost un mic proiect, neînsemnat, poate ridicol. Dar dacă nu-mi reușește niciunul ca ăsta, atunci ce să mai aștept de la viață?... Ce vrei dezamăgire mai mare? Poți pricepe asta?

- Cred că da, dar nu înțeleg unde-i marea dezamăgire. Papa, m-am gândit bine, eșecurile de care vorbești, nu sunt eșecuri personale.

- Sunt și personale, sunt și eșecurile unei generații din care fac parte și care s-a risipit în dogme sterile și n-a reușit să dea o direcție lumii. Și lumea se îndreaptă spre dezastru.” (p. 280).

„Să ridice piatra și să o arunce, cel ce este fără de păcat!” se spune undeva în carte. Iată că Dan Ghițescu, prin personajul său principal (un fel de *alter ego* al autorului), care până la un moment dat i se suprapune ca viață și destin, are curajul să ridice piatra (sabia), să provoace la duel și să înfrunte o istorie de peste 50 de ani, să o descrie cu lux de amănunte și să-și râdă de exponenții ei, prezentându-i, pe marea lor majoritate, așa cum au fost ei în realitate, așa cum au fost ei schimonosiți, ciunțiți, cu pretenții de oameni cinstiți, corecți și înflăcărați, care se străduiau din răsuputeri să se înscrie perfect pe linia directoare trasată de un partid și de un popor sovietic eliberator. Iată deci, că Dan Ghi-

țescu a avut și curaj, dar a și ridicat piatra, acceptând provocarea acestui roman, de a scrie sau rescrie o pagină romanțată de istorie, care ne-a marcat pe noi toți și nu numai. Romanul lui Dan Ghițescu este răspunsul prin care autorul însuși recunoaște că cel mai mare act de curaj din viața lui a fost acela de a fugi din țară. Din acest punct de vedere, *Omul care vine din Est* este cartea unei societăți universale și peștrite în miniatură, pentru că aici întâlnim de la masa confuză și difuză de „oameni care stăteau agățați ca ciorchinii pe scări și tampoane, purtând saci și boccele, după cum îi țineau cataramele și care duceau încărcături prețioase, conținând deale gurii, aduse de departe cu sudoare și sacrificii (p. 9), până la barmani și chelneri de gară, leneși și somnoroși și care, în preajma Festivalului Internațional al Tineretului și Studenților (1953), deveniseră brusc plini de amabilitate, schimbau fețele de masă, zâmbeau cu gura până la urechi și lepădau vestele pătate cu muștar, pentru a-și pune altele albe, deoarece „prestigiul țării e în joc la orice colț de stradă și zâmbetul este sarcină de partid. Și pentru că românul are mândrie națională, toată lumea s-a conformat (p. 16), de la bețivi, oarecum simpatici, până la gură-cască îmbrăcați în salopete albastre, ușor impertinenți și isteți, care riscă răspunsuri pe muchie de cuțit, de la milițieni care înțeleg „ca de obicei cu întârziere că era vorba de o ironie la adresa prosperității socialiste (p. 10), până la reprezentantul lor „Tarșul Vasile Vasile” (p. 12), căsătorit cu Leana, fată bună din popor care va ajunge să facă o carieră de cântăreață de muzică populară, „gurista care nu behăie „ca alea de la operă”, ci cântă pe la „ștabi”, și până la activiști ai Partidului Comunist Român, superiori de genul Adjunctului Șefului Secției de Agitație și Propagandă, „observați îndeaproape cu multă bunăvoință și spre îndrumare” de consilieri sovietici, care circulau numai cu limuzine fabricate în Uniunea Sovietică și care, cu șiretenia caracteristică popoarelor slavo orientale,

își băteau joc de credulitatea unui tovarăș comunist de-al lor, francez, Robert Pigeon, jurnalist al ziarului *l'Humanité*, ce fusese profund afectat de moartea lui Stalin, „resimțind-o dureros asupra propriei sale persoane. Scrisese atunci că a asistat nu la funeraliile unui om, ci ale unei epoci. Pentru el, ca și pentru mulți comuniști, moartea lui Stalin a fost ca o mare cortină, care a căzut peste teatrul lumii.” (p. 26). Tocmai un astfel de camarad de nădejde va fi manipulat de tovarășul consilier sovietic Karpov, sub pretextul unor acțiuni contrarevoluționare organizate de studenți reacționari manipulați de profesorul lor Tudor Alexa (bunul prieten al francezului), de la „oameni care torturează la comandă?... La comanda cui? Torționarul mic o face la comanda torționarului superior și așa mai departe până la torționarul suprem. Asta-i însă doar o schemă de lucru, dar ei ce fel de oameni sunt? Cum dracu dormăștia noaptea? Aș muri de curiozitate să stau de vorbă cu unul din această onorabilă profesie.

- Crezi că ar înțelege ce vrei? zâmbi doctorul. Sunt simpli ticăloși gata să facă orice, și-i găsești peste tot în lume. Toți aceștia ascund în sufletele lor o mare frustrare, o umilință mocnită, o dureroasă impotență, care-i macină...” (p. 236).

Schema era apoi foarte simplă: surpriza veștii total neașteptate (dar și neadevărate) avea întotdeauna să ducă la punerea în alertă a calității de comunist: denunțul în vederea distrugerii totale a spionului, a dușmanului de clasă, prinderea acestuia, bătăile crâncene aplicate de către o „namilă de om” (p. 87) pentru recunoașterea unor fapte ce nu fuseseră niciodată comise, intentarea unui proces contrafăcut, pușcăria, după care „scapi cu câțiva anișori, mai faci un recurs, mai vine o amnistie. N-o fi dracu' așa de negru, cum se spune.” (p. 89). În marea majoritate a cazurilor, din nefericire, lucrurile nu au fost chiar atât de simple, iar mulți dintre cei care au avut de făcut ani grei de pușcărie, din păcate au murit. Cartea aceasta nu este numai istoria unei țări numită România, care a avut neșansa deciziei de la Yalta, ea este istoria unui comunism încrâncenat, care a încercat să impună cu forța „omul nou” care să pășească victorios cu ciubote de iuft într-un viitor „luminos”, comunist. „*Omul care vine din Est* este o amplă pagină de istorie care începe prin 1953, în plină epocă stalinistă, cu puțin înainte de Festivalul Tineretului, evoluează în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej și a Republicii Populare Române, vorbește despre glorioasa epocă ceaușistă, despre războiul rece și cum se petreceau lucrurile „dincolo de Cortina de Fier” (p. 223), comparativ cu aceeași perioadă a țărilor din Vest (Franța, Cehoslovacia, Germania, Canada) - Muguraș Maria

Petrescu, *Dan Ghițescu*, revista *Noua ProVincia Corvina*, Anul XVI – nr. 64/2012, p. 84.

Romanul își captivează cititorul încă de la primele pagini. Dacă începi să-l citești, nu-l mai poți lăsa din mână. El este antrenant și plăcut la lectură nu numai datorită unui subiect incitant și vast, întins pe o perioadă istorică atât de lungă și de variată în existența României, ci și pentru faptul că autorul introduce, la vremea potrivită, personaje (imaginare) care, cu siguranță, ar fi putut foarte bine să fi existat în realitate. Sunt personaje care-i fac savoarea, dând scrisului lui Dan Ghițescu un ritm alert (cu care cititorul se obișnuiește ușor și fără nici un fel de efort, de la începutul și până la sfârșitul cărții), un limbaj lipsit de „floricele lingvistice” sau de expresii ce ar putea îngreuna textul, folosind, în plus, un sistem de gândire contorsionat, sau detalii de decor, indicații scenice extrem de precise și clare, pasaje lirice cu iz romantic, punctate de ironii fin strecurate la tot pasul (de ex. câinele vagabond pe care Lucian îl găsește întâmplător pe stradă se va numi Marx). Scriitura are tușe rapide, ai avea chiar impresia că autorul desenează doar din câteva linii drepte și precise cu carbunele pe hârtie, realizând cu ușurință și siguranță un portret, o personalitate, un destin. Unele personaje apar, au evoluția lor, pentru ca apoi să dispară brusc în culise (vezi Magda, care se desparte de Rotaru și fuge în Germania cu un regizor), sau fug pur și simplu din țară, își pierd urma în străinătate. Dar acest lucru nu este neferesc pentru o fostă societate comunistă aflată sub dictatură, așa cum nici finalul rolului Magdei, de exemplu, nu este nici forțat și nici artificial sau stângaci. Personajele apar întotdeauna la momentul potrivit, bine conturate de la început, autorul neavând, din acest punct de vedere, nici un fel de ezitare în creionarea lor.

Există destule fraze în care Dan Ghițescu arată cu tărie că lui nu-i este frică de cuvânt, în general, dar nici de cuvintele sau expresiile cu iz peiorativ, chiar catalogate, de regulă, vulgare, pentru că știe cum să le mânuiască și să le controleze, sau să le stăpânească stilistic, în mod magistral, în așa fel încât ele să nu aibă nimic trivial, ci doar să dea acea senzație de picanterie.

Omul care vine din Est este o carte simbol, nu doar pentru Dan Ghițescu, ci un simbol al unei epoci istorice din România și din afara ei. Din moartea emblematică a profesorului Tudor Alexa, chiar în noaptea de Înviere, autorul reușește să ridice la rang de simbol un infern trăit de mulți intelectuali, în închisorile comuniste. Personajele lui se plimbă de aici prin diverse țări (Israel, Cehoslovacia, Franța, Canada) pentru a reveni, cu nostalgia de rigoare, de

unde au plecat, adică tot la punctul zero, iar din acest punct de vedere romanul are o adevărată valoare de document.

Trebuie să dăm cezarului, ce-i al cezarului și să-i recunoaștem meritul lui Dan Ghițescu că nu este ușor să stăpânești acțiunea, destinul atâtor personaje, evoluția lor descrisă când cu ironie și mult umor sarcastic, când cu suspans, când cu tristețe sau realism dur. Dan Ghițescu controlează perfect tehnica romanului, precum și povestea lui absolut adevărată, așa după cum recunoaște și personajul central Lucian Ionescu, aducerea la suprafață a amintirilor, „ororilor sub un strat gros de uitare” (p. 236), lucru pe care subconștientul sau noi nu ar trebui să-l permitem niciodată pentru că, de fapt, coșmarul apare mereu din același vis al lui Lucian, el nu este decât „un fel de groapă comună, care înghite totul după criterii bizare, un fel de gaură neagră a universului personal cu absorbție salvatoare” (p. 236). Oniricul devine o realitate precisă, surprinzătoare, cutremurătoare chiar. Dincolo de urzeala, complotul și povestea, care se derulează ca un film, evenimentele și personajele par a fi reale. Din autor, Dan Ghițescu devine el însuși personaj de roman, de aici oarecum senzația de „a fost odată ca niciodată”, de joc pe mai multe planuri sau nivele suprapuse (Lucian, pacientul, care-și povestește coșmarul, parcă trăit aidoma, Lucian actorul permanent împreună cu ceilalți eroi din roman).

Pe parcursul cărții există mai multe explicații cheie sau soluții. De exemplu, cu măiestrie, autorul ajunge să explice titlul cărții, iluzia „pentru Occidentul salvator, pentru Occidentul-justiție” (p. 211), care în final (ironia soartei!) duce la nefericire, concepția despre statele lumii, necinstea lor, lipsa lor de morală, jocul dublu al țărilor capitaliste *vis-à-vis* de „apărarea Rusiei” (p. 212), diferența dintre o Românie care începea să fie gătită de comunism și dictatură și țările din Occidentul european cu relațiile complicate și contorsionate dintre oameni, precum și America împreună cu Canada, unde lozinca tuturor este „Vivre et laisser vivre” (p. 217).

„O artă a scrisului care combină în permanență o acțiune incitantă susținută de o ironie acerbă, o observație minuțioasă a lucrurilor, personajelor și întâmplărilor-evenimentelor, fără a fi plictisitoare sau prea detaliată, *Omul care vine din Est* este o lungă poveste de dragoste scrisă cu multă sensibilitate pe un fond istoric trăit de foarte mulți dintre noi, în care dramatismul întâmplărilor se împletește cu tehnica actoricească și de film, însoțite de indicații scenice bine venite, susținute de forța și puterea exprimării prin cuvânt (de care Dan Ghițescu nu se teme) și crez.” - Muguraș Maria Petrescu, *Dan Ghițescu*,

revista *Noua Provincia Corvina*, Anul XVI – nr. 64/2012, p. 84. Chiar dacă din 1969 până în 1989 autorul sau Lucian nu au mai venit deloc prin România, întâmplările, personajele și istoria descrisă de el sunt extrem de adevărate. Să fi bătut oare inima lui pentru țara pe care o lăsase în urmă și pentru oamenii ei? Da. Se vede clar din roman că Dan Ghițescu nu a încetat niciodată, prin toată activitatea sa, să trăiască pentru România. Lucru care, de altfel, se întâmplă și acum. *Omul care vine din Est* este, cu siguranță, unul dintre cele mai izbutite romane de acest gen (alături de alte cărți oarecum similare ca temă cum ar fi *Cronică de familie* a lui Petru Dumitriu sau de *Ritualul bestiei* a lui Cornel Nistea). Să-ți fie dragă o țară pe care, ca foarte mulți alții o părăsești, pentru că alegi să trăiești în libertate este una, dar să scrii o carte mare cât o pagină de viață a unei epoci și a unor oameni pentru că dorești să te eliberezi și să împarți cu alții istoria așa cum a fost ea, nealterată, neinterpretată și ne mistificată este cu totul și cu totul altceva. Acesta este romanul *Omul care vine din Est*, scris de Dan Ghițescu. Fără a fi partinic nici față de Est, dar nici față de Vest, deci fără a ridica în slăvi vreo sferă geografică în detrimentul alteia, Dan Ghițescu scrie echidistant o carte, care nu are nevoie să fie presărată cu întâmplări sau comploturi imaginate sau imaginare; îi ajunge realitatea acelor timpuri extrem de bine-cunoscută și trăită de noi toți.

Vasile Mic

CÂȚI DINTRE ROMÂNII AU HABAR DE CEEA CE MĂNÂNCĂ?

1. *Hrana – bomba pe care omenirea își edifică viitorul*

Cândva, nu cu mult timp în urmă, un reputat medic nord-american își încheia expozeul despre alarmanta frecvență a îmbolnăvirilor pricinuite de alimentație, cu următoarea întrebare-avertisment: „Ce vrei, ca oamenii să moară de foame la 20 de ani, ori de cancer la 50 de ani?”.

Te-ai fi așteptat ca această întrebare brutală și care închide în sine o întregă filosofie despre cel mai popular genocid de rang planetar (oamenii salvați de la moartea prin inaniție, mor câțiva ani mai târziu, cel mai adesea în chinuri cumplite, din cauza cancerului provocat de alimentele contrafăcute!), te-ai fi așteptat, deci, ca semnalul de alarmă tras cu vigoarea exasperării de către medicul american, să-i trezească din dulcele somn al obișnuinței și comodității sinucigașe pe foarte mulți dintre pământeni: pe consumatorii produselor de-a valma din supermagazine, dar și pe producători, procesatori, comercianți și politicieni, care – dincolo de omerta încrengăturilor și profiturilor – la urma urmei și ei sunt tot niște consumatori, ceea ce înseamnă că cercul neiertător al nechibzuinței și lăcomiei se încheie ca o dreaptă pedeapsă peste tot ce mișcă-n lumea asta.

În ceea ce mă privește, din două motive așteptam după acest sever avertisment o reacție mai energică din partea consumatorilor, altfel spus o reacție de conștientizare a pericolelor care-i pândesc zi de zi și ceas de ceas pe toți aceia ce se îndoapă cu asemenea alimente și băuturi, atât de atrăgătoare în formă

(ambalaj, miros, culoare) și atât de nesănătoase în conținut (e-uri, aditivi, înlocuitori):

a) Întrucât opinia aparține unei autorități mondiale în materie, ea nu poate fi nici măcar minimalizată, necum ignorată;

b) Specialistul în cauză este cetățean al Statelor Unite, o țară despre care se știe prea bine că nu s-a dat nicicând în lături să asigure confortul și prosperitatea cetățenilor săi printr-o gamă diversificată de mijloace politico-militare și economico-diplomatice de spoliere a restului lumii. Un exemplu elocvent în acest sens: Deși americanii nu reprezintă nici măcar 5% din populația de peste șapte miliarde a Terrei, ei consumă an de an circa 25% din rezervele de energie ale planetei!

Ori, când un ilustru specialist și cetățean american se hotărăște să spună lucrurilor pe nume, în condițiile în care unul ca el are acces nelimitat la puținele alimente ecologice de pe Pământ, trebuie să fie limpede pentru orice om cu scaun la cap că situația este extrem de gravă, alimentele chimizate de azi reprezentând bomba cu efect întârziat pentru omenirea de mâine!

Sau – mai știi? – pesemne că asta se dorește de către mai marii lumii (politicieni, generali, bancheri, industriași), mai exact de către acel guvern mondial din umbră, despre care tot mai insistent se scrie în ultima vreme pe internet că ar avea ca obiectiv reducerea populației globului până la maximum două miliarde.

Chiar dacă un asemenea plan megamonstruos este greu de închipuit de către o minte sănătoasă și cu frică de Dumnezeu, căci atunci zecile de milioane de morți și mutilați din cele două războaie mondiale, precum și milioanele de morți

din lagărele de exterminare ale Vestului și Estului sunt floare la ureche în comparație cu el, totuși, nu numai că are șanse de înfăptuire cu ajutorul crizelor provocate tot acuși-acuși (îndeosebi crizele economico-financiare) și pe seama disperării miliardelor de nevoiași și dezrădăcinați, dar atent condus pe calea pavată cu false bune intenții, el poate părea umanitar în ochii naivilor (prin hrănirea viitorilor canceroși cu surrogate) și aducător de mari profituri prin uriașele vânzări de alimente și băuturi cauzatoare de boli incurabile (cancer, diabet, boli cardio-vasculare), iar mai apoi, chipurile pentru tratarea celor cu premeditare îmbolnăviți, prin vânzarea munților de medicamente din nenumăratele farmacii, care medicamente contribuie la reala și totala vindecare a unui atât de mic număr de bolnavi, încât fără teama de păcat se poate spune că ele sunt concepute doar pentru a-i ajuta pe aceștia să treacă în lumea dreptilor. Firește, după o lungă perioadă de speranță, care de fapt se compune din suferință și cheltuială...

A nu se uita un alt avantaj notabil pe care-l urmăresc acești siniștri manevranți din umbră ai destinilor umane – puterea absolută, edificată prin cunoașterea gândurilor tuturor pionilor de pe tabla de șah a lumii cu ajutorul cipurilor implantate în scăfârlile acestora.

Ori pentru așa ceva sunt de ajuns două miliarde de sclavi moderni, aduși la condiția mankurților, care, după cum se știe, au obligația să execute fără crâcnire dispozițiile stăpânului, situație în care libertatea devine o cruntă amăgire și facultatea de-a gândi o inutilă povară.

Unde mai pui faptul că două miliarde de mankurți sunt mult mai lesne de hrănit ca șapte miliarde...

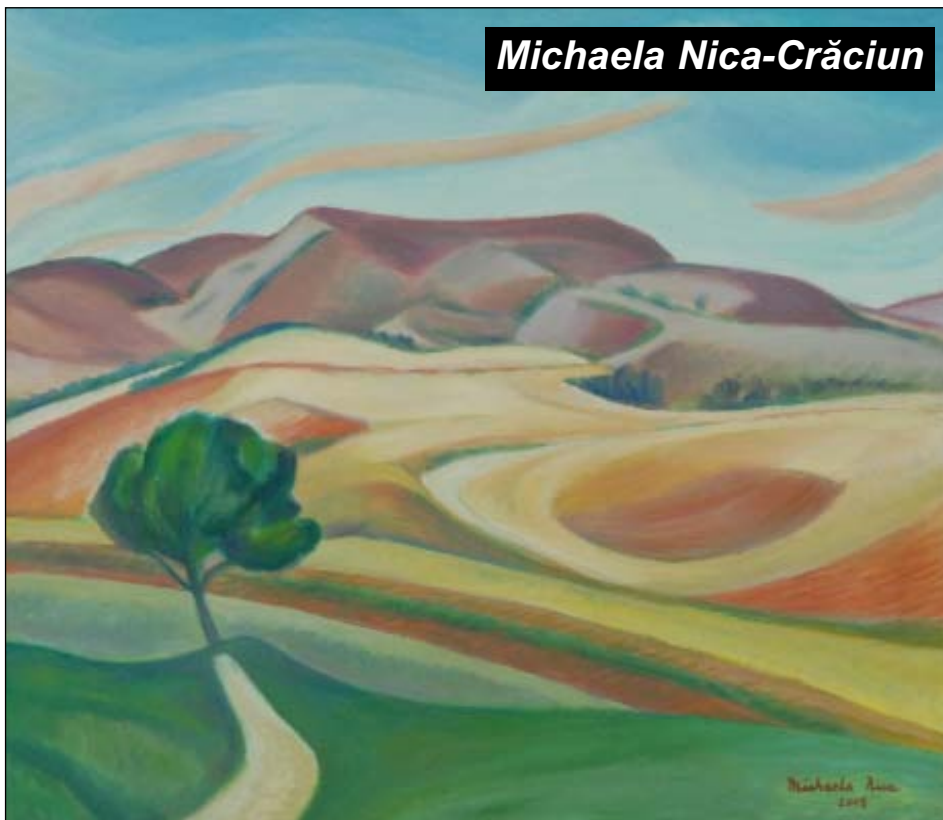
2. La așa cap, așa... mâncare

De când am aflat că pe lumea asta sunt *autotrofi*, altfel spus persoane care se hrănesc doar cu energie solară, printr-un proces deocamdată inexplicabil din punct de vedere științific (se presupune că-i ceva asemănător cu fotosinteza), din acel moment am fost nevoit să admit două lucruri: că omul posedă resurse nebănuite și că pâinea noastră cea de toate zilele este indispensabilă doar în forma sa spirituală, deodată ce aceste neobișnuite ființe își extrag cele necesare trupului (hrana și apa) din lumina și căldura solară, adică – ne învață plantele – din cele două elemente esențiale, fără de care viața pe Terra este de neimaginat.

Dar iarăși spun că cei care-și țin zilele cu mâncare și apă, iar aceștia sunt cei mulți, trebuie să-nvețe să mănânce în general și să mănânce sănătos în special. Căci nu de florile mărilor practica yoga îmbinată cu filosofia yoghină se constituie în izvor garantat de sănătate pentru mereu grăbitul și atât de necumpătatul om al zilelor noastre („Nu-i chiar așa de important ce mănânci ca și cum mănânci”, ne asigură acești neobosiți căutători de *prana*, energia ascunsă în atomii de hrană, apă și aer; respectiv: „Masa de dimineață să o mănânci singur, cea de prânz să o împarți cu prietenul tău, iar cea de seara să o dai dușmanului tău”), la fel cum întreaga înțelepciune antică, inclusiv cea creștină, despre moderație și simplitate va rămâne de-a pururi actuală: „Trăiești ca să mănânci, ori mănânci ca să trăiești?”; sau: „Omul își sapă mormântul cu proprii lui dinți”.

Însă astăzi, când oamenii își permit să dea uitării eternul de dragul efermerului, cine-și mai bate capul cu trinomul *hrană-sănătate-armonie*, singura modalitate de-a cunoaște bucuria adevărului cuprins în dictonul antic *Mens sana in corpore sano*?

...Așezați statornic la coada țărilor din Uniunea Europeană, românii nu-și mai tulbură resemnarea cu „flecustețe” precum hrana ecologică autohtonă și sănătatea care cu necesitate înflorește din ea, ci, foarte mulțumiți de ei, continuă să-și facă aprovizionarea din supermagazinele ce-au luat cu asalt România postdecembristă, fără să se rușineze câtuși de puțin că galantarele

Michaela Nica-Crăciun

acestora gem doar de produse străine, firește, impecabil ambalate și intens chimizate.

Căci, după ce pădurile țării au fost măcelărite, livezile și viile devastate, iar milioane de teren arabil sunt lăsate an de an în paragină, cui îi mai pasă că circa 80% din alimentele zilnice de pe mesele românilor sunt cumpărate pe bani grei și că acești bani sunt împrumutați cu dificultate și cu dobânzi împovărătoare de la organismele financiare internaționale, pentru ca fiecare trăitor pe aceste meleaguri să-și poată umple mațul după posibilități?

Sigur că da, în faza de-nceput (până la înșfăcarea împrumutului), le pasă și încă foarte mult guvernanților. Că doar investițiile mai pot să aștepte, cum așteaptă de atâția ani, însă poporul, îndeosebi cel nemuncitor, dar cu drept de vot, trebuie hrănit, nu atât pentru promisiunile din campania ce-a trecut, căci oricine știe că multe se promet și aproape nimic nu se realizează, cât mai ales în perspectiva viitoarelor alegeri.

Însă îndată ce împrumutul s-a dus pe apa consumului, nu doar că taxele și impozitele existente se umflă zdravăn în pene, dar apar diverse alte angarale, astfel că toți românii încep să aibă dureri de cap, dacă nu pentru promisiunile din campania ce-a trecut, căci oricine știe că multe se promet și aproape nimic nu se realizează, cât mai ales în perspectiva viitoarelor alegeri.

Atoatefăcătorului, cândva a fost frumoasă și bogată, iar prin vrerea tâlhărească a celor puțini și prin condamnabila nepăsare a celor mulți, a ajuns, iată, slută și săracă...

Cu toate astea, România se poate salva prin agricultură, mai exact prin producerea de alimente ecologice, atât pentru nevoile interne (sursă de sănătate pentru populația tot mai suferindă), cât și pentru export (sursă de venituri pentru țară).

Iar bazele viitoarei agriculturi, în același timp modernă și performantă, trebuie puse încă de-acum, inclusiv prin înființarea unui Departament al Poliției pentru Controlul Alimentelor (DPCA) în cadrul Ministerului de Interne.

Roadele acestei inițiative cu DPCA s-ar vădi îndată prin apreciabila reducere a cheltuielilor suportate de stat cu consumatorii care se îmbolnăvesc fie din cauza alimentelor infestate, fie din cauza acestora cu termenul de garanție depășit.

Fără un set coerent de măsuri profilactice la scară națională, procesul de îmbolnăvire se va accelera, fapt ilustrat atât de creșterea de-a dreptul exponențială a numărului de farmacii din toate localitățile urbane și rurale ale României, cât mai ales de alarmanta sporire a numărului bolnavilor de cancer, diabet și boli cardio-vasculare, precum și a numărului decedaților din rândul acestora.

Salonul Național de Literatură și Artă „Rotonda Ploilor Aprinși”, ediția a III-a (13-16 mai 2013)

Vâlcea - 4 zile și 4 nopți capitală a literelor și artelor

Ziua întâia, Rm. Vâlcea: între culoare și cărți, omagiindu-l pe scriitorul Ioan Barbu

Aflat la a treia ediție, Salonul Național de Literatură și Artă „Rotonda Ploilor Aprinși” s-a bucurat de prezența unui număr însemnat de scriitori, editori, artiști plastici, profesori universitari, conducători de reviste literare etc. Au dat curs invitației prof. univ. dr. George G. Potra, prof. univ. dr. Pompiliu Manea, prof. univ. dr. Ioan Ștefănescu, prof. univ. dr. Vasile Szolga, scriitorii Neagu Udroi, Florentin Popescu (redactor șef al revistei „Bucureștiul literar și artistic”), Ion Andreiță, Aurel Ștefanachi (directorul Editurii TIPO MOLDOVA), Ioan Radu Văcărescu (președintele Filialei Sibiu a Uniunii Scriitorilor din România), Gabriela Rusu-Păsărin, Florea Firan (directorul Editurii Scrisul Românesc și al revistei cu același nume), George V. Precup, Jean-Yves Conrad (Franța), Hanna Bota, Eliza Roha, Nicolae Dan Frunteală, Emil Lungeanu (redactor șef al revistei LITERATORUL), Vasile Căpățână (Chișinău), Aureliu Goci, George Stanca, Paula Romanescu, Iuliana Paloda Popescu, Corneliu Ostahie, Adrian Georgescu, Doru Dinu Glăvan, Valentina Becart, Daniela Voiculescu, editorii Raluca Tudor (RAWEX COMS), Nicolae Roșu (BETTA), Pr. Nicolae State-Burluși (BUNA VESTIRE), Emil Catrinou (FORTUNA), jurnaliștii Cornel Rusu și Mihai Ovidiu Stângă, artiști plastici din țară și de peste hotare. A dat curs invitației și poeta-elevă din București, Antonia Toader.

Actuala ediție a Salonului Național a fost prefațată de vernisajul expoziției „Fascinația culorilor”, găzduită în grădina de vară a Muzeului de Artă – Casa Simian. Au expus pictori- invitați ai Salonului: Nicolae Sava, Angela Tomaselli, Irina Sava, Bogdan Sava, Tudor Meiloiu, Eduard Stoenică, Marin Răducu, Dan Cioca, Victor Dima și Paul Rădulescu (Paris). Primul care a luat cuvântul a fost pictorul Gheorghe Dican, în calitatea sa de președinte al Filialei Vâlcea a UAP, care a remarcat valoarea emoțională a acestei expoziții ce se înscrie armonios programului general expozițional al Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Ploilor Aprinși”, în contextul în care este pentru prima dată, din 2011, de la prima sa ediție, când simezele se mută în aer liber, într-o splendidă grădină de vară. Poetul și scriitorul critic de artă Corneliu Ostahie a punctat frumoasa colaborare dintre scriitori și artiști plastici, în cadrul Salo-

nului inițiat la Rm. Vâlcea, aflat la ediția a treia, accentuând valoarea și importanța expoziției „Fascinația culorilor”, valoare conferită de experiența artiștilor profesioniști care expun și de expresivitatea lucrărilor lor. Totodată, a ținut să sublinieze, în discursul său, emoția pe care o resimte de fiecare dată când revine în spațiul Muzeului de Artă din Râmnicu Vâlcea, pe care îl consideră un adevărat templu al picturii.

Sub o ploaie mărunță a începutului de vară, organizatorii Salonului și invitații lor s-au deplasat într-un alt templu, cel al cărții, aflat în apropiere, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”. În holul acesteia, a avut loc deschiderea Salonului de Carte cu participarea editurilor Beta și Rawex Coms, ambele din București, Scrisul Românesc (Craiova), Fortuna și Antim Ivireanul (din Rm. Vâlcea). Inițiativa a fost salutăată de Sanda Augustina Constantinescu, directoarea Bibliotecii gazdă, și de directorul Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea, prof. dr. Florin Epure. Scriitorul Emil Lungeanu a făcut o privire de ansamblu asupra editurilor prezente și a cărților expuse, de curând ieșite de sub tipar. Apoi, fiecare director și-a prezentat editura pe care o conduce.

Manifestările din prima zi a Salonului au continuat în Sala de conferințe a Bibliotecii Județene. Asistența a participat la o dezbatere de zile mari, cu tema „DOUĂ SUFLETE PERECHE: TITULESCU ȘI BRÂNCUȘI”. Cercetătorul științific de calibrul, prof. univ. dr. George G. Potra, director executiv al „Fundăției Europene Titulescu”, reputat istoric și ziarist, autor al peste 50 de volume și numeroase lucrări științifice, împreună cu binecunoscutul scriitor-ambasador Neagu Udroui au încântat pe cei prezenți cu o serie de date, unele inedite, despre ilustrele personalități și vastele opere ale celor doi titani ai secolului XX: Nicolae Titulescu și Constantin Brâncuși, aflați braț la braț pe drumul veșniciei. „Într-o virtuală nouă Capelă Sixtină – sublinia profesorul Potra – acești doi mari sacerdoți ai secolului XX, Brâncuși și Titulescu, vor lăsa din ceruri să urce spre ei scara care duce la întâlnirea cu adevărul, omenia și frumosul.” Ce i-ar putea apropia, pe acești doi români geniali, totuși atât de deosebiți, dincolo de împrejurarea că s-au ridicat de pe meleagurile Olteniei și au pornit, fiecare pe drumul său, reușind, cu prețul unor mari și grele strădanii, să cucerească Universul? În primul rând, faptul că opera de geniu a fiecăruia a făcut ca numele României să se impună în întreaga lume. Dincolo de invidia și patima meschină a unor mărunți contemporani, Brâncuși și Titulescu nu au uitat că sunt români și că reprezintă adevărata vocație a spiritului românesc: deschiderea spre lume, o lume a frăției prin pace, iubire și frumos. Pe tema „Brâncuși la Scrisul Românesc” a conferențiat prof. univ. dr. Florea Firan. Discuțiile pe tema propusă se puteau prelungi ore în șir. O intervenție binevenită a avut scriitorul Constantin Zărnescu, unul dintre brâncușiologii contemporani de elită, autorul celebrei lucrări „Aforisme și textele lui Brâncuși”, aflată la a șaptea ediție. „I-a fost hărăzit acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu, de la Carpați și Dunăre, să dea creatori geniali, precum Brâncuși și Titulescu, al căror nume au dat și dau și astăzi ocol lumii”, a concluzionat scriitorul clujean.

Universitarul George Stanca, cunoscut scriitor și jurnalist de marcă, a abordat o temă mult și adânc cercetată de domnia sa: „Un celebru gazetar român din anii postbelici: Pamfil Șeicaru, între legendă și adevăr.” A scris cărți despre Pamfil Șeicaru, și-a dat doctoratul cu biografia și opera acestuia. Secvențe din comunicarea lui George Stanca: „Pamfil Șeicaru, nume apreciat, dar și temut din presa interbelică, îndeosebi de majoritatea clasei politice a acelor vremuri, a rămas în memoria posterității și datorită unor clișee și formule peiorative utilizate de adversarii săi, dar și, ulterior, de propaganda regimului comunist. De aceea a fost un travaliu de maximă responsabilitate ceea ce mi-am asumat, de a separa grâul de neghină, de a elimina exagerările și neadevărurile menite a-i atenua sau chiar ascunde meritele acestui mare gazetar.” (...) „Cu sprijinul celor ce mi-au îndrumat cercetarea doctorală, am reușit să ofer, în baza unei documentări foarte atente, aprofundate, toate argumentele care permit situarea lui Pamfil Șeicaru în elita presei și culturii naționale. Datele cuprinse în lucrarea mea de doctorat, ca și în volumul Pamfil Șeicaru – etajul și șantajul, aduc informații prețioase și în legătură cu viața social-politică interbelică, date fiind relațiile strălucitului ziarist cu mediile politice ale momentului. Multe informații verificate atent certifică unele dintre aserțiunile mai vechi, iar altele scot în evidență lipsa de temei a aprecierilor și etichetelor de care

a avut parte.” (...) „Am ajuns la concluzia și reconfirm și aici, în fața dumneavoastră, caracterul profund patriotic al lui Pamfil Șeicaru, devotat intereselor poporului român, al activității desfășurate de acest ziarist și în afara granițelor țării. Ca și perioada cât a activat în țară, Pamfil Șeicaru a înfruntat orice risc pentru a afirma cu tărie și demnitate adevăruri cutremurătoare, ce deranjau noii potențați politici de la București.”

*

A urmat medalionul: „Ioan Barbu, jurnalist și scriitor, cu prilejul trecerii frontierei celui de-al patrulea sfert de veac al existenței și a 55 de ani de slujire a cuvântului scris”. După ce sărbătoritul a dat citire unei *Mărturisiri de credință*, despre Nenea, cum este cunoscut Ioan Barbu în lumea literar-jurnalistică, au vorbit scriitorii și editorii Doru Moțoc, Eliza Roha, Paula Romanescu, George Călin, Vasile Groza, Emil Lungeanu, Vasile Căpățână, Jean-Yves Conrad, Florentin Popescu, Ion Andreiță, Ilie Gorjan, Raluca Tudor, Emil Catrioiu, pr. Nicolae State-Burluși, Ion Soare ș.a. Prof. univ. dr. George G. Potra i-a înmănat scriitorului Ioan Barbu **Medalia Jubiliară N. Titulescu**, iar poetul George Călin, în calitate de președinte al Societății Culturale Apollon, l-a onorat cu **Trofeul Apollon și Diploma de Excelență**. A primit, de asemenea, diferite diplome omagiale pentru întreaga activitate pe tărâm jurnalistic și literar, ca ambasador neplătit al culturii române în Europa și în Nord-America, oferite de Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea, prin prof. dr. Florin Epure, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, prin prof. Sanda Constantinescu, Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România, prin președintele acesteia, Doru Dinu Glăvan, care i-a înmănat și Cărnul de membru. Prof. Ioan Barbu, jurnalist și scriitor, a primit onoruri, de ziua sa, din partea Inspectoratului Școlar Județean și a Casei Corpului Didactic, prin inspectorul general, conf. univ. dr. Remus Grigorescu, Asociației Culturale Române IDEAL, prin președintele acesteia, poetul Vasile Căpățână, Comunei Prundeni și Ateneului Sătesc din localitate, prin primarul Ion Horăscu și, respectiv, directoarea Dominica Mărcuși, Fundației Culturale „Carpatice” și a Redacției revistei „Orașul” din Cluj-Napoca, director – arh. Ionel Vitoc, Fundației „Joia Culturală TEMCO” din Cluj-Napoca, președinte prof. univ. dr. Pompiliu Manea, Forumului Cultural al Râmnicului, prin scriitorul Ion Soare, Fundației Av. Hurmuz Aznavorian și Redacției revistei „Bucureștiul literar și artistic”, prin fondatorul și redactorul șef, poetul Florentin Popescu.

Cu ocazia aniversării a 75 de ani de viață și a 55 de ani în slujba cuvântului scris, scriitorului Ioan Barbu i s-a acordat **PREMIUL DE EXCELENȚĂ PE ANUL 2013** pentru **O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI**, de către Uniunea scriitorilor din România, Filiala Sibiu, prin președintele acesteia, poetul, prozatorul, criticul literar și traducătorul Ioan Radu Văcărescu. Cu prilejul aniversării, scriitorul Ioan Barbu a lansat două cărți, recent ieșite de sub tipar: volumul omagial „Constelația dalmată” – proze cu amintiri necicatrizate – cu o Prefață semnată de prozatorul Ion Nete (Miercurea Ciuc), apărut la Editura Antim Ivireanul, și „Duba din noapte”, ediție revăzută, din ciclul Moartea Roșie, volum apărut în condiții tipografice de excepție la Editura TIPO MOLDOVA din Iași, în Colecția OPERA OMNIA – Romanul de azi.

Ziua a doua, Rm. Vâlcea: imn pentru Bartolomeu Valeriu Anania și Trofeul „Cerurile Oltului” pentru premianții Salonului

Manifestările din ziua a doua a Salonului Național au fost găzduite de Așezământul de Cultură „Antim Ivireanul” și de Teatrul de Stat „Anton Pann”. Aș dori să reamintesc tuturor cititorilor noștri că actuala ediție a Salonului a avut loc sub înaltul patronaj al Arhiepiscopiei Râmnicului – Arhiepiscop ÎPS Gherasim Cristea, Episcop-Vicar Dr. PS Emilian Lovișteanul – care s-a implicat în buna desfășurare a acestei ample manifestări culturale, închinată memoriei mitropolitului de veșnică pomenire Bartolomeu Valeriu Anania. Organizatorii au primit un sprijin efectiv din partea Prea Sfințitului Episcop-Vicar Dr. Emilian Lovișteanul, a preoților Emilian Groșenoiu (Vicar Administrativ), Constantin Cîrstea (Consilier Cultural) și Constantin Olariu (Inspector Catehizate Tineret).

Martți, 14 mai, ora 10.30, a avut loc – în Sala de conferințe a Așezământului Cultural „Antim Ivireanul” al Arhiepiscopiei – vernisajul expoziției „Icoana – fereastră spre Dumnezeu”. Au expus pictorii prof. univ. dr. Nicolae Sava, Irina Sava, Eduard Stoenică (specialiști în fresce), Doru Drăgușin (unul dintre sculptorii de seamă ai țării) și Bogdan Sava (important pictor de icoane naturiste). Profesorul Sava a prezentat Icoana drept „Lumina Ortodoxiei”, apoi pe fiecare exponat în parte, ca și pe fiecare pictor, apreciind inițiativa organizatorilor de a include în programul Salonului o manifestare religio-culturală.

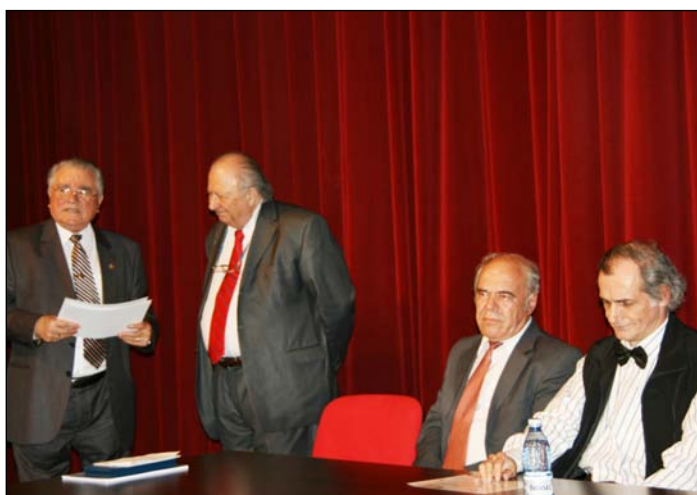
În continuare, în prezența Înalt Prea Sfințitului Părinte Arhiepiscop al Râmnicului Gherasim a avut loc Simpozionul pe tema „Bartolomeu Valeriu Anania – clericul de vocație și scriitorul de excepție”, sub „bagheta”, de priceput moderator, a prof. univ. dr. Pompiliu Manea, din Cluj-Napoca. În cuvântul său introductiv, profesorul Manea a încercat să ne apropie cât mai mult de viața, opera, gândirea și mai ales de personalitatea deosebită a Arhiepiscopului și Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului pe care l-a cunoscut personal, în repetate rânduri având convorbiri de neuitat cu Prea Sfinția Sa. „A avut o viață spectaculoasă – a subliniat vorbitorul în alocuțiunea sa – în care activitatea spiritual-ecclesiastică s-a împletit cu cea politică, mai cu seamă în anii tinereții, când a manifestat în fruntea studenților împotriva exportului, fără vrerea poporului, a comunismului în România. A avut o activitate literară de excepție, fiind un scriitor cu o operă vastă, de mare valoare. Mitropolitul Bartolomeu a fost un factor-cheie al Ortodoxiei românești din anii postbelici, martor al unei istorii noi, dar dramatice, vreme de 18 ani, între 1993-2011, cât timp a păstorit ca arhiepiscop mealeagurile Transilvaniei străbune și Ardealului strămoșesc”.

Despre „Testamentul spiritual al Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania” a vorbit ÎPS Arhiepiscop Gherasim, iar scriitorul Constantin Zărnescu a prezentat un eseu pe tema „Valeriu Anania și Masa tăcerii lui Brâncuși”. Conf. univ. dr. Gabriela Rusu-Păsărin a prezentat lucrarea „Valeriu Anania – preformarea lecturii și lectura ca performanță”: Cităm din începutul lucrării: „Valeriu Anania este numele care declanșează și astăzi invitația la lectura oricărui text semnat astfel, în speranța redescoperirii unor noi înțelesuri ale vremurilor de mult apuse. Cititorul de azi nu mai poate să separe imaginea complexă a Mitropolitului cărturar de imaginea scriitorului veșnic în căutarea sinelui. «Mi s-a dat mai întâi bucuria de a avea prieteni literari mult mai în vârstă decât mine și apoi tristețea de a fi rămas prea devreme singur. Singurătatea mea este aceea a luminișului străjuit de lujere înalte, opt și mai multe de opt, cu frunza veșnic foșnitoare. Când jos la mine e noapte, vârfurile ard împrejur și freamătă, într-un amurg prelung, sub luna plină și, uneori, în aurorele polare. Amintirea e rugul cel nemistuit al omului răzleț”(s.n.). Aceasta este prima mărturisire a autorului volumului Rotonda plopilor aprinși în Cuvânt înaintea la ediția întâia a acestei cărți cu „lujeri aprinși” cuprinși în Rotonda privighetorilor mele.»

La reușita manifestării din dimineața zilei a doua a Salonului, care s-a desfășurat în Așezământul Cultural „Antim Ivireanul” aparținând Arhiepiscopiei Râmnicului, a contribuit și Corala „Canticum”, dirijată de renumitul profesor Gelu Stratulat, a Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicul Vâlcea (director, Pr. Prof. Dr. Nicolae Proteasa).

Manifestările din a doua zi a Salonului au continuat, după-amiază, în Sala de spectacole a Teatrului de Stat „Anton Pann” din Rm. Vâlcea. Scriitorul Ioan Barbu, președintele executiv al Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopilor Aprinși”, a înmănat **Trofeul „Cerurile Oltului”** unui număr de 15 premianți ai acestei ediții (lista o publicăm în continuare) și Diploma de Excelență „Cerurile Oltului” invitaților și tuturor celor care au contribuit la buna desfășurare a acestei ediții a Salonului Național.

A urmat recitalul de muzică și poezie „Sub steaua lui Eminescu”, cu participarea actriței Lidia Stratulat de la teatrul gazdă, care a citit versuri de Valeriu Anania din volumul

„File de Acatist”, a unor elevi de la Liceul de Artă „Victor Giuleanu” din Rm. Vâlcea – director, prof. Algina Tricuță –, care au intercalat poezia cu muzica. Au citit versuri proprii (sau au recitat) Florentin Popescu, Emil Lungeanu (ambii moderatori ai manifestării), Paula Romanescu, Valentina Becart, eleva-poetă Antonia Toader, Eliza Roha, George Stanca, Aurel Ștefanachi, Vasile Căpățână (care a recitat, totodată, și versuri ale unor poeți basarabeni), Ion Andreiță, Gh. Răducan, Nicolae Dan Fruntelată, Iuliana Paloda Popescu, Hanna Bota, Ioan Radu Văcărescu. Au cântat, inserție între metafore, Cristina Iordan, clasa a VIII-a (nai), Mihail Coșerea, clasa a VII-a (clarinet), Alexandru Radu, clasa a VII-a (vioară) și Tudor Poenaru, clasa a VIII-a (clarinet), răsplătiți de asistență cu aplauze repetate. Organizatorii Salonului le-au decernat acestor minunați interpreți Diploma de Excelență „CERURILE OLTULUI”.

Trofeul „Cerurile Oltului”, ediția a III-a, mai 2013, a fost conferit următorilor premianți ai Salonului Național:

Antonia Toader, elevă din București, pentru debut precoce în poezie (volumul „Jocul fulgilor de jar”); **Aurel Ștefanachi**, scriitor și editor, pentru promovarea în plan național și internațional a literaturii române contemporane (Editura TIPO MOLDOVA Iași); **Hristos Ziatas**, scriitor și editor, pentru promovarea literaturii române, clasice și contemporane, în spațiul de limbă greacă; **Nicolae Dan Fruntelată**, scriitor și editor pentru întreaga activitate literară și editorială; **Vasile Barbu**, scriitor și editor din Uzdin, pentru păstrarea și promovarea limbii și literaturii române în spațiul sârbesc; **George G. Potra**, prof. univ. dr., scriitor, pentru valorificarea și promovarea operei marelui diplomat și patriot Nicolae Titulescu; **Eva Iova-Șimon**, jurnalist și editor din Jula (Gyula) pentru păstrarea și promovarea limbii și literaturii române în spațiul maghiar; **Acad. D. R. Popescu**, scriitor și editor pentru întreaga activitate literară și editorială; **Florea Firan**, prof. univ. dr., scriitor și editor, pentru întreaga activitate literară și editorială; **Jean-Yves Conrad**, scriitor din Franța, pentru promovarea valorilor culturale românești în spațiul limbii franceze; **Neagu Udroi**, scriitor și jurnalist, pentru întreaga activitate publicistică și literară; **Hanna Bota**, scriitor, pentru spiritul cutezător, pe poteci nebătute ale planetei, convertit în cărți fascinante; **Nicolae Sava**, prof. univ. dr., pictor, pentru promovarea credinței noastre creștine în minunatele icoane și fresce de biserici, zugrăvite cu har; **Doru Drăgușin**, sculptor, pentru măiestria cu care dă viață marmorei și metalului; **Angela Tomaselli**, pictor, pentru întreaga activitate de creație în slujba frumosului și culorii.

***Ziua a treia, Prundeni:
oaspeți ai unui primar de cinci stele –
Ion Horia Horăscu***

Miercuri, 15 mai, la o oră după ivirea zorilor, autocare din mai multe direcții ale județului au plecat spre Prundeni, devenită pentru o zi capitală culturală țării. Scriitori, editori, conducători de reviste culturale, cadre universitare, jurnaliști, pictori, actori, tineri și vârstnici din comuna gazdă etc. și-au dat întâlnire în cadrul celei de-a treia ediții a Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopiilor Aprinși”, la invitația primarului Ion Horia Horăscu. Nici n-am simțit cum

a trecut ziua, sub spectrul unor manifestări de ținută, care mai de care mai interesantă.

„Ziua de lucru” a început cu o vizită la Bibliotecă, situată în satul Călina: o adevărată Casă a cărții, înzestrată cu mii de volume din literatura clasică și contemporană, dar și din cea universală. S-a vizitat, apoi, școala și grădinița din sat, ambele într-o clădire modernă, cu săli de clasă curate, primitoare, dotate cu tot ce este necesar unei educații moderne.

Următorul popas: Ateneul sătesc din Zăvideni (director, Dominica Mărcuși). Chiar la intrare, într-un hol luminos, admirăm expoziția de pictură „Fascinația culorilor”, cu lucrări ale unor artiști plastici vâlceni: Tina Popa, Gheorghe Dican, Petti Velici, Olga Popescu, Ion Boștină, Ion Cornea, Traian Boicescu, Claudiu Cercelaru, Natalia Ștefan, Daniela Diaconu, Sergiu Săliște, Tudor Popescu, Cristian Sima.

Președintele UAP, filiala Vâlcea, Gheorghe Dican, din dragoste pentru comună și primarul ei, anunță că aici, la Ateneul Sătesc, va fi un loc sacru al culorii, fiindcă va organiza o expoziție permanentă. Pictorița Tina Popa ne transmite în suflute iubirea de frumos, iar primarul Horăscu, bucuros și mândru de cadoul primit, le mulțumește artiștilor plastici, asigurându-i totodată că expoziția va fi deschisă permanent pentru toți cei care îndrăgesc culoarea.

Sala de spectacole. Lume multă, curioasă să-i asculte pe invitații Salonului din elita științei: prof. univ. dr. Ioan Ștefănescu, director general al Institutului Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Separări Izotopice Rm. Vâlcea; prof. univ. dr. Pompiliu Manea, membru al Academiei de Științe Medicale; prof. univ. dr. Vasile Szolga, de la Universitatea Tehnică de Construcții București; Jean-Yves Conrad, specialist energetician din Franța, Doctor Honoris Causa al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. Sub o „baghetă” de strălucit moderator, scriitorul Emil Lungeanu a antrenat un viu dialog sală-invitați, pe tema „Știința – în relație cu literatura și arta”.

S-au vizitat, apoi, cele două standuri de carte aparținând unor prestigioase edituri: TIPO MOLDOVA din Iași și BETTA din București. Cei doi directori ai editurilor, Aurel Ștefanachi

și, respectiv, Nicolae Roșu, au dat explicații vizitatorilor, iar scriitorii prezenți cu cărți pe standuri au oferit autografe celor interesați să aibă volumele lor în bibliotecile proprii.

Manifestările din prima parte a zilei s-au încheiat pe scena Ateneului Sătesc cu un recital de poezie: „Metafora care ne definește”. Poeții Paula Romanescu, Ioan Radu Văcărescu și Florentin Popescu au citit/recitat din versurile lor, răspunzând, totodată, la întrebarea: Cum ar fi arătat românul fără poezie? La reușita recitalului de poezie au mai contribuit Valentina Becart, Iuliana Paloda Popescu, Emil Lungeanu, Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Puiu Răducan, dar și francezul Jean-Yves Conrad, care și-a amintit că în tinerețe a scris poezii.

La ora 18.00, sala cea mare a Ateneului din Zăvideni a fost din nou plină de oameni. Invitații Salonului Național, numeroși localnici au venit să urmărească spectacolul cu piesa de teatru „Cerere în căsătorie”, după A.P. Cehov, pusă în scenă de Teatrul Municipal ARIEL, în regia și scenografia Doinei Migleczki. Actorii Simina Constantin, Gabriel Popescu și Alin Holcă, după o interpretare de excepție, s-au bucurat de aplauze la scenă deschisă. Pentru frumoasa lor reușită, organizatorii Salonului le-au decernat protagoniștilor scenei Diploma de Excelență „CERURILE OLTULUI”.

A urmat o recepție în onoarea scriitorului Ioan Barbu, miercuri, 15 mai, fiind chiar ziua sa de naștere, când a aniversat trei sferturi de veac.

Programul folcloric susținut de „Mândrele” din Prundeni i-a încântat pe oaspeți. Sub conducerea artistică a profesorului Cornel Roșianu au evoluat opt tinere foarte talentate: Gabriela Bădulescu, Andreea Andreescu, Laura Petricu, Ștefania Constantin, Ana Drăgușanu, Carmen Drăgușanu, Camelia Bursă și Ioana Popa – care alcătuiesc un ansamblu ce poate oricând rivaliza cu cele mai vestite formații profesionale din țară.

Spectacolul folcloric a fost întregit cu participarea unor interpreți populari de elită: Mioara Raica, Alin Pavelescu, Rodica Nicolescu și Ionela Petria, acompaniați de formația RUBIN din Drăgășani.

Fotografii: Domnica Mărcuși

Însemnări de scriitor

„La Grandiflora” – în dealul viilor, la Crama lui Iordache

de IOAN BARBU

16 mai 2013: Dumnezeule, ce zi a mai fost și cea de-a patra a Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopilor Aprinși”! Scriitori, editori, pictori, doamne și domni în haine de vacanță – vreo cincizeci la număr – au fost invitați de primarul Prundenilor, Ion Horia Horăscu, să urce în dealul podgoriilor, deasupra Drăgășanilor, la Crama lui Iordache.

– Vă invit „Acasă la Dionysos” – ni s-a adresat primarul.

O luăm pe urmele lui Gib Mihăescu, de la o margine de oraș unde, odinioară, era grădina de vară „La Grandiflora”, adică „un petic de fâneată tunsă, cu trei pruni, din dosul cârciumii, în chip de pavilion”, care aduna grupuri de cheflii din protipendada orașelului de podgoreni. Era prin anii '30,

cu rod în viile din Dealul Verdi „fără păreche”, cu oameni, ca și boiernașul Mănaru, într-un totu comun, dar care trăiau de la o zi la alta cu paharul închipuirii, oscilând între „bănuiele și indubitabilitate”.

Nici noi, poeți, prozatori, editori, pictori, slujitori ai cuvântului scris și ai culorii, nu bănuiam ce ne așteaptă. În loc de pavilionul lui Gib, dăm cu ochii de-o clădire modernă, asemenea unei vile de oraș, agățată pe culme de cer fierbinte. Ușile sunt zăvorâte. Câțiva dintre confrăți, sub suliți de soare, aleargă după un strop de apă. „Mai degrabă, pe zăduful ăsta, ne-ar prinde bine o Crâmpoșie la gheață!”, îl aud pe Jean Andreiță. Telefoniez să vină Crâmpoșia. „Vineee!”, îmi răspunde, Horia, care urca dealul, gâfâind.

După sfertul academic, trecem pragul cramei, unde ne întâmpină Valentin, sau Bobi, cum îi zic localnicii, fiul podgoreanului Gheorghe lordache. Bobiță (îl desfătăm noi!) a mai luat cu el vreo două ajutoare, ca să ne facă față. Este un tânăr inimos, bun cunoscător al drumului sinuos al vinului din butași până-n pocalul plin. Uriășe cisterne pline cu sudoarea frunții soarelui! Sticlele – într-o paletă de culori – rânduie pe o masă lungă ne fac cu ochiul. Intrăm în „dialog” cu ele, servindu-ne de paharele ce ni se pun la îndemână.

– Degustați din fiecare soi!, suntem sfătuiți de Bobiță. Grosul urmează, după această „introducere”, când vom merge în Parcul dendrologic.

Următorul popas, de data aceasta de vreo patru ceasuri și mai bine, îl facem chiar în parcul de care ni s-a pomenit. Ca-n „La Grandiflora”, o poiană (aici este între vii) cu iarbă deasă, cosită de curând, zonă de recreere, străjuită de copaci tineri de diferite specii, nu prea înalți, dar cu umbră deasă.

Ce plănuisem, adică o masă rotundă cu tema „De la Dimitrie Cantemir la Fănuș Neagu – cu popas „La Grandiflora” lui Gib Mihăescu și la madrigalurile păstorite de... Păstorel Teodoreanu”, organizată într-o sală, s-a transformat într-un viu dialog, petrecut între liane și arbori, despre vie, vin și literatură, temă la care au glosat mai mulți scriitori și artiști plastici, invitați ai primarului Ion Horăscu la Crama lui lordache. „Comanda” i-o încredințăm poetului Ion Andreiță, care s-a pregătit ca un licean silitor să dezbaterem tema propusă de organizatori, de altfel, cunoscut îndeobște ca iubitor al acestei licori dionisiace, din belșug în jurul nostru în această zi dogoritoare, parcă înadins dăruită nouă ca să-i consumăm gazdei atâta licoare cât încapă într-o burtă de om setos. La soare ne mai puteam uita, la lacrima din perla astrului luminii, ba! Era sorbită dintr-o privire...

Dezbaterea – ne anunță originalul nostru coleg – este în onoarea lui Gib Mihăescu, „scriitorul local”, ridicat la rang național și internațional, poftit la picnicul nostru. Să pornim, ne sfătuiește „profesorul în vinuri”, de la Cantemir până la Fănuș Neagu. Ne întoarcem, apoi, la Păstorel, cu un popas mai lung. Zis și făcut! Ne simțim în largul nostru, într-un spațiu mult mai vast decât grădina de vară „La Grandiflora”. Se simte bine și Gib; îl zărim chiar și pe chelnerul Cocoșel, care ne umple bărdacele cu vin de Drăgășani, ca-n vremurile de-atunci.

...Miros dulce-acrișor de tochtură vine dinspre un vas uriaș în care fierura dă în clocot. Fete tinere învârt făcălețul în tuciuri pentru pregătirea mămăliguței. În câteva locuri, sfârăit pe grătare: frigărui, mici, pulpe de pui, ceafă de porc. Vinul curge în pahare: unii vor alb, alții negru; câteva doamne sunt croite pe vinul roze, mai dulceag, cu gust de căpșunică.

Începe Jean-Yves Conrad, francezul încântat de ceea ce se întâmplă în „poiana” lui lordache. La Paris, ne amintește el, Dimitrie Cantemir are semnătura și efigia pe frontonul Bibliotecii Universității Sorbona, între cele mai ilustre personalități din antichitate până în contemporaneitate. S-a făcut cunoscut Europei prin celebra lucrare „Descrierea Moldovei” – „Descriptio Moldaviae” – comandată de Academia din Berlin, al cărei membru a devenit, ca răsplată pentru genialitatea sa topită într-o carte ce străbate veacurile. Ce spune Cantemir, despre vin, iar voi, românii, astăzi, ați cam uitat să vă fâliți în Europa și în lume? „Vinul cel mai ales este cel de Cotnari, un târgușor în părțile Hârlăului. (...) Cutez să susțin

că este mai ales și mai bun decât alte vinuri evropenești și chiar decât vinul de Tokay.” Dimitrie Cantemir arată și care erau slujitorii vinului, în timpul respectiv: „vătaful de păhărnice” era priveghetor peste păhărnice. El împărțea porunci paharnicilor, care dau paharele cu vin la mesele domnești sau la ospețele la care erau poftiți boierii. Cuparul, paharnicul de toată ziua al Domnitorului, era pivnicer mare peste chelarii curții.

Discuțiile continuă. Ion Andreiță face o legătură, în timp, între Dimitrie Cantemir și un alt mare scriitor, contemporan cu noi, Fănuș Neagu, așa cum reiese din ultima carte a sa, „Jurnalul cu fața ascunsă”, la lansarea căreia a avut norocul să participe. („Am avut bani chiar să cumpăr cartea”, se laudă poetul). „Nea Fănuș” și-a notat trăirile până înaintea cu două săptămâni de a fi chemat în împărăția Cerurilor. Iubitor onest și devotat vinului, el mărturisește în această ultimă călătorie prin cuvinte: «În vremuri vechi aș fi, cred, cupar al curții domnești. Ce viscole m-ar fi colindat, Dumnezeule! Îndemnul meu către Luminatul Voievod ar fi fost ăsta: „Mai ia un pahar, Măria Ta, ca să prinzi inimă!” În toată această ultimă carte-jurnal, Fănuș Neagu face zeci și zeci de evocări ale vinului, în tot atâtea variate ipostaze, pe care le-a trăit cu bărbăție, curaj, devotament și iubire nețărmurită.»

Dăm timpul înapoi și ajungem la Păstorel. Acolo, între vii, cu paharele în mână, cheful se încinge. Stropim strașnic bucatele cu „lacrimă de strugure”. Se toarnă licoarea soarelui în stacane, încep să curgă și epigramele ilustrului scriitor, unul dintre cei mai mari cunoscători și degustători de vinuri și coniacuri ai vremii, membru de seamă al boemei ieșene și bucureștene.

Dan Cioca își amintește de ultima epigramă a lui Păstorel, când vestitul boem se afla pe patul de suferință, într-un sanatoriu bucureștean situat pe Șoseaua Viilor – în Dealul Filaret. Era în 1964, peste câteva zile a murit: *Culmea ironiilor/ Și râsul copiilor/ Să pun punct bețiilor/ Pe Șoseaua Viilor.*

Intervine Jean Andreiță, „specialistul” în Păstorel, dar și în licoarea ce-o avem în pahare:

– Frații mei, se cuvin câteva cuvinte despre marele nostru epigramist, pe numele adevărat Alexandru O. Teodoreanu. Pseudonimul Păstorel i se trage de la o glumă a tatălui său – și așa a rămas în veci, în literatura română. Păstorel e cunoscut nu numai prin epigrame, ci și prin proza sa. Cine n-a citit romanul „Hronicul măscăriciului Vălătuc”, pe care George Călinescu l-a comparat cu „Gargantua și Pantragué” al lui Rabelais? Până vom relua șirul epigramei, să vă reamintesc ce spunea Păstorel despre arta culinară, că tot ne aflăm aici, în acest rai cu buchet de Tămăioasă și Crâmpoșie, la o sfântă masă: „O rețetă de mâncare e ca o partitură: trebuie interpretată. Menuetul lui Beethoven e același pentru toate privirile. Dar una e pe vioara maestrului George Enescu și alta pe dibla lăutarului de la Moara Văduva.”

Florentin Popescu propune să ne întoarcem la anii liceali ai maestrului. Era într-a cincea, când profesorul de română, unul Fântănar, care savura vinul de Cotnari, le-a dat la teză să scrie „Despre epigramă”. (Întâmplare providențială?!) Elevul Alexandru O. Teodoreanu a scris doar atât: *Dacă apa din fântână/ S-ar preface-n vin Cotnar/ Aș lăsa limba română/ Și m-aș face fântănar.* Deloc în sens peiorativ, profesorul Fântănar i-a spus, cu admirație: „Măgare, unu la purtare și zece la epigramă.”

Sub parfum de fân proaspăt cosit și în clinchete de pahare, epigramele dau năvală. Ele ne oferă amintiri de la chefurile lui Păstorel: *Cântat-am vinul și-l băui pre el,/ Și-așa, precum din flori slăvitul soare,/ Cules-am toată roua din pahare, / Voios ca cel din urmă menestrel. Sau: Am păstorit în viață vinuri rare/ (De-aceea îmi și zice Păstorel)/ Și de la Grasă pân' la Ottonel./ Le-am prețuit, pe rând, pe fiecare.*

Sorbim și noi „roua” din „drăgălașele pahare”, precum odinioară Păstorel. „De ce să ne lăsăm mai prejos?”, ne stimulează Andreiță, care continuă să ne călătorească în timp, fără să uite să ne ureze „Poftă bună!": *Năvălesc pahare/ Dinainte-mi să se pună/ Să se toarne vin în ele/ Poftă bună.// Să golim toți în tăcere/ Iar cuiva vin de nu-i place/ Bea atunci mai bine bere/ Bea în pace.// Cine-i amețit prea tare/ Pe sub mese să se culce/ Și în zgomot de pahare/ Doarmă dulce!// Să nu fie vorbă lungă/ Doară știm ce scurtă-i viața/ Să bem până să ne-ajungă/ Dimineața.*

Paj al vechiului Cotnar, Păstorel – „menestrel de complice” – umblă hoinar, îl avem în mijlocul nostru: *Păstorel când vede via/ Își ridică pălăria./ Căci salută cu onoare/ Vinurile viitoare.*

O salutăm și noi, precum Păstorel, și poate tot ca pe vremea sa mlădița dătătoare de elixir este abia înmugurită. Maestrul, șugubăț, cum îl știm, dă ochi în ochi cu nași-său de botez, bădia Sadoveanu. Și-aduce aminte de-o datorie neonorată (zgârcit, ca un scoțian!) și îl taxează: *Venea o moară pe Siret/ Legănându-se pe-o coastă/ Și-n ea un autor șiret/ Măcina făină proastă.*

„Poiana” lui lordache dă în clocot de veselie. Vinul e bun, micii, cheflii și ei, se scaldă, joviali, în lacrimile soarelui, așteptând ca primul ministru Ponta să-i impună la Bruxelles drept delicii specifice românești, în spațiul Uniunii Europene. Păstorel aruncă o privire peste scriitorimea adunată – și evocă scene din vechiul timp realist-socialist de la restaurantul Uniunii Scriitorilor. Credeți că i-a iertat pe confrăți? *Beau băieții harnici/ De cu seară-n zori/ Unii sunt paharnici/ Alții... turnători.* O altă ipostază din viața scriitorimii aceluși timp revolut este „înfierată” de Păstorel, astfel: *În țara asta prefăcută/ Căcații scriu în loc să pută,/ Iar scriitorii-adevărați/ Sunt dați afară de căcați.*

Unul dintre invitații la Salonul Național, dar care n-a mai ajuns (s-o fi împiedicat d-un clondir cu vin sau de-o ramură de țuică în Domneștii natali?) – poetul Vasile Răvescu – ne-a trimis, prin colega noastră Raluca Tudor, câteva epigrame închinete evenimentului. Ea le-a citit, noi l-am aplaudat pe autor: *Tot românul vorbitor/ E purtător de umor/ Câți din noi am atestat/ La maestrul Cincinat?// „Cum să fie vinul, frate/ Abia aștept ca să te-ascult”/ „Bun la gust, culori bogate, aromat/ Și... cât mai mult”// Se cunoaște dreptul/ Vinului pentru... cucoane./ Să-l bei, spune înțeleptul/ Stând cu fața la icoane.*

...Ne întindem până înspre seară. Plecăm, înveseliți, spre casele noastre, încântați că am băut ca niște truditori harnici „lacrimă” de Drăgășani. Mulțumim gazdei și primarului Horică al Prundenilor pentru această zi petrecută între vii, cu epigrame și vin bun de crâmpoșie, soi dacic de pe vremea lui Burebista, alungat din amforele strămoșilor noștri de către Deceneu și reînviat, astăzi, de specialiștii Drăgășanilor. Scriitori, artiști plastici, editori, alți invitați localnici sau veniți din toată țara – și nu numai – au simțit plăcerea să lase deoparte, pentru câteva zile, îndeletnicirile lor. Salonul Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopilor Aprinși” le-a oferit acest prilej.

Dorin Popa, în dialog cu LIVIU ANTONESEI

„Vai de capul nostru!”

DORIN POPA (ROMÂNIA)

dorin popa: *Ai renunțat la câteva rubrici în ziarele noastre (în vremea din urmă, în Cotidianul și Adevărul, pe vremuri, la rubrica din Monitorul, astăzi Ziarul de Iași, apoi la Flacăra Iașului...) și scrii pe blog-ul propriu, iar acum îți construiești un site: www.liviuantonesei.eu. Te-a confiscat mediul online? Recunosc, înainte de a consulta presa, dimineața, verific, întâi, câteva bloguri: <http://antonesei.timpul.ro/>, <http://www.stelian-tanase.ro/>, Blogul lui Coști Rogozanu, al lui Paul Cernat, <http://www.contributors.ro>, <http://www.criticatac.ro/>, <http://www.dorintudoran.com> s.a. Pe blogul tău, fiind și cei mai instruiți forumiști, caut să văd ce spun InimaRea, Dacă_nu_nu, No Name, Florin Iaru, neamțu țiganul, Vasile Gogea, Șerban Foartă, gyll, Mara, Michael Shafir, gogu s.a., chiar și în zilele în care știu că nu ai vreo postare nouă. Deși te-ai “refugiat/ascuns” în online, presa a început să-ți preia comentariile de acolo. A treia scrisoare către Dorin Tudoran, din 5 oct. 2012, a fost preluată după trei zile de ziarul Cotidianul și de multe alte bloguri. Stelian Tănase, în 8 oct., pe blogul sau, comentează: “Am citit zilele trecute un text remarcabil al lui Liviu Antonesei (o scrisoarea către Dorin Tudoran) în care încerca o explicație a băsismului printre oameni de cultură și intelectuali. Antonesei se întrebă dacă fenomenul este rodul convingerilor politico – ideologice sau al unor interese? Antonesei inclină spre a doua variantă. Dificultatea este - dacă accepți această ipoteză – nu mai poți explica ce s-a întâmplat cu Cărtărescu&Co prin mersul ideilor și ești obligat să recurgi la explicații de ordin practic, biografic, care țin de imediat. Câțiva intelectuali respectați, și alții în căutarea unui statut, aflați la început de drum, oameni adesea de talent și informați, s-au livrat stăpânului zilei Traian Băsescu, generos recompensați pentru acest lucru cu posturi, poziții, sinecuri, fonduri etc. Liviu Antonesei, sociolog fiind, înțelege exact fenomenul, nu se lasă pradă unor căutări zadarnice în sfera ideilor. Și eu cred că nu întotdeauna e bine să cauți explicații savante și complicate de ordin ideologic și ideatic. Omenescul este esențial. Cauza este așadar imediată – interesul pentru bani, confort, putere, prestigiu.” Și asta în vreme ce Florin Iaru îți scrie, apărându-l pe Mircea Cărtărescu: „Liviule, e ca și cum mi-ai spune că Ladima n-o poate iubi pe Emilia.” În mediul online, te poți certa mai repede cu prietenii decât pe vremea presei scrise, dar îi și poți apăra cu aceeași repeziciune. Oricum, pari a fi la tine acasă în online. Chiar ești ?*

Liviu Antonesei: Deși aș fi putut avea acces la computer încă din 1990, deși era unul în casă încă din 1992, am opus o rezistență destul de mare până în 2000, fiind foarte legat de mașina mea de scris electronică portocalie, primită cadou de la prietenii de la Europa Liberă în 1990, care a înlocuit-o pe domnișoara Erika, redegeista, ce mă însoțea din clasa a zecea, fiind un cadou de la părinții mei. Pentru că m-am împrietenit greu și târziu cu computerul Nikita, prima mea prietenă informatică, a declanșat o mare iubire. Probabil, la câte ameliorări i-am adus între timp, nu mai este mare lucru în ea din ce-a fost la început, dar i-am păstrat numele! Am avut norocul să-mi dau seama de la bun început ca un computer este mai mult decât o mașină de scris mai performantă, așa că prima pagină web mi-a fost făcută pe portalul Timpul prin 2000, iar primul blog l-am inaugurat în 2003. Probabil, aș fi rămas și acum cu el, dacă în timpul campaniei electorale din 2004, după vreo trei editoriale împotriva lui Adrian Năstase, n-ar fi dispărut cu totul în cyberspațiu după ce, câteva zile, a rămas afișat cu toate literele transformate într-un fel de hieroglife chinezești! Acum, de aproape doi ani, sunt la al doilea blog și, cum spuneai, am în construcție o nouă pagină personală web. Da, am început să mă simt foarte acasă în mediul online și, cu cât presa main stream devine mai ilizibilă, cu atât parcă mă simt și mai acasă. Fac presa individuală, cum s-ar spune! Din 1990 încoace, am avut mereu măcar o rubrică în ziare și câteva în săptămânale și/sau lunare. Însă e foarte greu să mai scrii în ziare, în primul rând, pentru că aberant să publici într-un ziar sau un altfel de periodic pe care nu-l mai poți citi! Nici nu mi se pare onest. Degradarea presei “colective” m-a împins de la sine în brațele presei “individuale”. Noroc că îmi place, că nici să tac din gură nu prea pot.

dorin popa: *Spui că degradarea presei colective te-a împins în brațele presei individuale, cea a online-ului. totuși, aici individul este deghizat, anonim. cum a fost trecerea aceasta, pt un scriitor obișnuit cu intimitatea forțată impusă de comunism, pt o societate obligată să se refugieze numai în*

interiorul unor grupuri foarte bine cunoscute și consolidate, mai sunt posibile astfel de solidarități în online?

Liviu Antonesei: Eu cred că da. Mulți dintre cei care comentează pe blogul meu mă însoțesc de multă vreme, din edițiile online ale Cotidianului și Adevărului. Pentru mine nu sunt anonimi, chiar dacă semnează, unii, cu nick name-uri. Unii mi-au dezvăluit identitatea reală în mesaje electronice, pe o parte din ei am ajuns să-i și cunosc, i-am îndemnat să scrie. De pildă, am fost la Suceava ca să-l cunosc pe InimaRea, după ce mi-a trimis și un fragment de roman scris de el, pe care l-am publicat în Timpul. După aceea, a publicat la noi, la Editura T, o carte care conține două romane, unul burlesc și unul realist și mai are câteva pe cale de a fi definitivitate. De altfel, intervențiile sale pe blogul meu, sau pe diverse forumuri, sunt mici bijuterii eseistice. Dacă_nu_nu mă cunoștea ca scriitor, dar și ca autor în domeniul științelor educației, dar credea că este vorba despre două persoane. Abia pe forumul de la Cotidianul a aflat că exista un singur Liviu Antonesei! Între timp, ne-am și cunoscut și a devenit, sub numele reale, o prezenta constantă în Timpul! Cu Vasile Gogea sau cu Dorin Tudoran mă cunosc dinaintea inventarii blogurilor, între timp avem fiecare câte unul și, așa spune, că nu doar noi suntem prieteni, ci și blogurile noastre. De altfel, o bună parte din adresele electronice afișate la blog roll sunt ale unor prieteni ai blogului meu. În fine, o parte au nimerit prima oară acolo din greșeală sau din întâmplare, dar le-a plăcut sau i-a provocat și au rămas. Cred că din sutele, probabil miile de cititori ocazionali, mai multe zeci au devenit constanți. Aceștia mi-ar fi prieteni, într-un sens mai serios decât cel cu care uzează rețelele de socializare. Pentru că veni vorba, un mare număr de cititori ai blogului mi-au sosit în perioada de un an și jumătate cât am participat la Facebook. De altfel, n-am folosit FB ca mijloc de socializare, ci de publicitate pentru activitatea mea jurnalistică și scriitoricească... Deci, da, e posibilă și prietenia fără proximitate spațială, chiar cu persoane pe care nu le-ai văzut niciodată "face to face"...

d.p.: Unii devin dependenți de Facebook. Cum ai "scăpat" ? Cum îți alegi blogurile pe care le vizitezi ?

L.A.: Am scăpat pentru că am folosit FB, vreme de un an și jumătate, nu ca pe o rețea de socializare - am parte de prea multă socializare, de fapt, nu-mi lipsește! -, ci ca un instrument de lucru. Foloseam pagina, mai ales, pentru a posta linkurile către articolele mele de pe diferite spații virtuale - publicațiile în care aveam rubrici, interviuri, literatură etc, blogul, puneam linkul către revista Timpul... Sigur, "făceam" și jocul, adică mai postam fotografii, filme, glume etc, ca să-mi țin publicul cât mai aproape. Aveam circa 5000 de prieteni, cum se spune pe FB, când m-am retras. Poate așa mai fi rămas acolo, nu mă simțeam dependent, de altfel n-am făcut "sindrom de abțință" când am renunțat, dar m-a enervat obligativitatea trecerii pe noua versiune, Time Line, care nu-mi plăcea. Cine știe, dacă n-aș fi fost mutat cu sila pe TL, dacă aș fi încercat eu noua versiune din proprie inițiativă, poate aș fi ajuns să-mi placă, dar cum am trăit o bună parte din viață, mai mult de jumătate, într-o societate a obligațiilor, uniformizării și arbitrariului, mi s-a aplecat. I-am scris câteva mailuri vag injurioase dlui Zuckermann și l-am lăsat în plata Domnului, urându-i faliment lent, că e mai dureros decât unul rapid! Și asta deși eu nu omor nici măcar țânțari. Dar nici ei nu mă mușcă. Cum aleg blogurile pe care le frecventez sau măcar "răsfoiesc"? Știu eu? Probabil, după reputația autorilor. Pe unii, îi cunosc de dinainte de a fi bloggeri, cum e Dorin Tudoran, Vasile Gogea sau Stelian Tănase, de pe când erau doar scriitori pe hârtie! Despre alții, aud de la cei pe care deja îi frecventez, sau îi găsesc pe blogroll-urile lor, dar mai dau și din întâmplare peste unii interesanți sau pentru că îmi trimite cineva un link cu o postare interesantă.

d.p. Pe Facebook te-ai întâlnit și cu studenții tăi ? Nu am putea folosi aceste rețele de socializare și pentru cursuri sau seminarii?

L.A.: M-am întâlnit cu foarte mulți studenți și masteranzi sau foști studenți. Cum pe FB se pot crea și grupuri închise, de bună seamă că rețeaua ar putea excelent servi și activităților didactice. Eu n-am folosit FB, dar de mulți ani folosesc mailul și, de mai puțină vreme, și grupurile de pe yahoo pentru consultații sau pentru a trimite diverse materiale - synopsis-urile cursurilor, bibliografie electronică etc - studenților mei. Dacă îmi amintesc bine, eu foloseam mailul, dar nu mă gândisem și la soluția de grup, care mi-a fost propusă de niște masteranzi acum câțiva ani. Cât privește consultațiile, deși am o zi și un spațiu orar alocat acestora, cele mai multe au loc pe cale electronică. E mai bine, studentul scrie imediat ce-i apare problema și cum eu sunt mereu cu computerul deschis, se întâmpla adesea să și răspund în timp real...Sunt o mulțime de zone în care putem utiliza aceste resurse, încă nu le-am inventariat noi pe toate! Computerul, cyberspațiul, rețelele de socializare nu sunt numai pentru loisir și comunicare primară, ci niște unelte de lucru foarte utile în vremurile acestea grăbite în care trăim.

d.p.: Da, în urmă cu abia 10-12 ani, doar doi-trei studenți, dintr-un an, aveau adrese de mail, iar unii, atunci când îi rugam să-și creeze una, mă priveau cu neîncredere și chiar cu o ușoară bosumflare. Acum, deja, epoca mailului a trecut, studenții vor să comunicăm direct pe mess, prin SMS-uri. Țin minte că dl. prof. Liviu Leonte, conducătorul meu de dr., îmi spunea că nu-și va lua niciodată un telefon mobil. Acum, la 80 de ani, are unul, în vreme ce la 65 i se părea de neimaginat. Nu poți să nu fii "trendy", să te plasezi înafara jocului, nu mai ești lăsat. La noi, la Litere, toți anii - licența, masterat sau școala doctorală au forumuri, grupuri; comunicăm astfel de câțiva ani, dar corespondem și, separat, cu fiecare student în parte, mai ales cu acei ale căror lucrări de licență, de masterat sau de postdoctorat le îndrum. E mai simplu, mai rapid și mai necostisitor, deoarece "pruntează" lucrările o singură dată, la final, după ce le-am făcut absolut toate observațiile pe email. Nu mai vin cu teancurile de foi pentru corectură.

L.A.: Fără îndoială că așa este! Și, de fapt, nu este vorba de a fi “trendy”, că nu e vorba de modă, ci de niște practici de care nu te poți dispensa dacă vrei să-ți faci meseria bine, aproape orice meserie, dar în special cele care implică să lucrezi cu alții. Da, acum un număr de ani, pe când îmi făcusem eu prima adresă, studenții nu prea aveau adrese de email. Acum, dacă le cer la începutul anului adresele, ca să le pot trimite una alta, ca ale mele oricum sunt scrise pe programa pe care le-o difuzez, sar imediat cu o adresă de grup, de obicei pe yahoo groups, care de altfel e un spațiu foarte bun. Și, până la urmă, dacă “printează” o singură dată, cum se întâmplă cu ai mei, se taie mai puțini copaci ca să se facă hârtie! Am impresia că noile medii de informare și comunicare sunt și ecologice, ca să spun așa.

d.p.: *Mai ales că multe ziare, având numai ediții online, ocrotesc, astfel, pădurea. După 80 de ani de existență tipărită, prestigioasa revista lunară Newsweek va rămâne exclusiv pe online, începând cu 2013. Ultima ediție a revistei tipărite este aceea de pe 31 decembrie 2012. Își pot permite asta și pentru că site-ul Newsweek are, deja, 15 milioane de vizitatori unici în fiecare lună, iar în USA cel puțin 40% din populație își culege informațiile dintr-o sursă online.*

L.A.: Iar înainte de Newsweek au făcut același lucru o mulțime de cotidiene din întreaga lume, din State și până la noi! Asta este foarte bine chiar din mai multe motive. Primul ar fi cel deja amintit, economia de hârtie consumată, deci protejarea mediului în care trăim. Dar publicațiile electronice mai au două avantaje ce țin chiar de tipul de jurnalistică ce poate fi practicat în noile condiții. Ziarul pe hârtie era cumva “încrămenit”, în momentul în care era tipărită o ediție, aceasta rămâne ca atare până la următoarea. În formatul electronic, știrile pot fi “updated”, pot fi rectificate în timp real, nu printr-o erată furnizată a doua zi, pot fi puse în legătură, prin linkuri, cu alte știri de același fel. În al doilea rând, feedback-ul îl aveai fie ținând seama de evoluția tirajului, fie prin scrisorile de la cititori, din care o mică parte ajungeau și în paginile ziarelor. Acum, prin utilizarea de către cititori a spațiului “de subsol”, al feedback-ului instantaneu la fiecare știre, articole, comentariu, poza etc. Un feedback, mai întâi, cantitativ, prin înregistrarea numărului de cititori pe fiecare unitate de presă, dar și unul calitativ, prin comentariile cititorilor. Sigur, unele comentarii cad ca nuca în perete, unele sunt clar rău-intenționate sau intenționate amabile, se uzează adesea de un limbaj pentru care calificativul de suburban este blând, dar la zeci și, mai ales, la sute de comentarii, se ajunge la o medie plauzibilă...

d.p.: *Cum “suporți” comentariile războinice, acide, nedrepte, partizane ori chiar rău intenționate? Te întreb mai ales gândindu-mă la un articol al lui Nicolae Manolescu despre inima rea pe care și-o face A. Pleșu vizavi de comentariile de pe forum la articolele sale. De fapt, Pleșu însuși comentează în ziar comentariile răuvoitoare ale cititorilor săi...*

L.A.: Nu, eu nu am probleme atât de mari. Pe de o parte, pentru că, deosebit de dl Pleșu, mie mi-a folosit la ceva experiența paginilor de înjurături de la începuturile anilor 90, din presa frontistă și din fițuicile gen “România Mare”. Dl Pleșu era cu puterea de atunci și n-a avut prilejul să se antreneze! De altfel, cam mereu dumnealui a fost cu puterea, dar asta e alta socoteală. Iar în ce privește comentariile de la “subsolul” articolelor de ziar, când țineam rubrici, am avut cumva noroc, nu aveam parte de foarte multe injurii, poate de unde oamenii și-au dat seama că nu fac jocurile nimănui, că părerile exprimate, bune sau rele, sunt pur și simplu ale mele. Când nu erau de acord, îmi aduceau argumente împotriva. Iar relativ puținele înjurături, veneau în proporție de 9 din 10 de la “fanii” - pun între ghilimele, pentru că nu toți erau chiar fani, unii pedelei, uslași sau prezidențiali “de servit” în cyberspațiu - diverselor grupări politice, în funcție de care era tabăra criticată. Deci, nu avea rost să-mi fac inimă rea, erau și ei niște oameni care mâncau și ei o pâine. De altfel, unii lucrau pe principiul economiei, postând același comentariu la mai multe articole din același ziar! Sigur, eu neavând practic vreo simpatie politică de un bun număr de ani, ci mai degrabă o colecție de antipatii, nu neapărat egale, se întâmpla ca într-o săptămână să mă înjure unii, într-alta ceilalți și se făcea astfel un fel de echilibru!

d.p.: *Alina Mungiu, care scrie întotdeauna incitant, refuza, în România liberă, orice comentariu, deși, în acel ziar, sunt comentarii ale forumiștilor. Te poți proteja, dacă “ai naturelul mai simțitor”...*

L.A.: Sigur că, dacă îți neapărat, te poți proteja! Dacă dl Pleșu are “naturelul simțitor”, de bună seamă că poate cere ziarului să blocheze comentariile. În cazul Alinei Mungiu e, totuși, de înțeles. În primul rând, este femeie și e mai bine să evite toate insanitățile “fanilor” dezlănțuiți. În al doilea, din câte îmi pot da eu seama, România Liberă este în momentul de față un ziar clar oranj, cu cititori mobilizați. Cum Alina este departe de a fi “fan”, al oricărei echipe de altfel, îmi pot imagina ce-ar putea să însemne potopul aruncat de orangutani - amuzantă poreclă, găsită tot pe forumuri! - asupra sa.

d.p.: *Dacă “omul are nevoie mai presus de orice de protecție și de speranță”, cum afirma Lucian Boia, în cartea Două secole de mitologie națională, detectezi în mediul online și în feedbackul oferit de noile tehnologii, aceste “ingrediente” vitale? Câtă protecție și câtă speranță a adus cu sine “era digitală”?*

L.A.: Cred că dl Boia, pe care am avut plăcerea să-l cunosc de curând, fiind amândoi într-o comisie de doctorat, putea să adauge și dragoste, dacă nu cumva va fi cuprins-o în celelalte două “nevoi”. În rest, nu se înșeală, toți avem nevoie de protecție și speranță, asta ne dă un sentiment benefic de siguranță. Greu de spus dacă “era digitală” aduce un plus sau, din contră, o scădere a acestora. Nu am un răspuns foarte sigur. Mă gândesc, totuși, că faptul pentru a putea fi în contact cu cei dragi, în timp real, este reconfortant, ba chiar poți să-ți faci și noi prieteni din persoane pe care

nu le-ai văzut niciodată și, poate, nu le vei vedea vreodată. Și cum, îndeobște, între prieteni, te simți într-un mediu securizat, e posibil ca măcar să ai senzația unei protecții sporite. Și, pe cale de consecință, cred că și speranța capătă un oarecare elan. Da, în oarecare măsură și măcar pentru unii oameni, era aceasta poate aduce un plus de siguranță și speranță. Cu precizarea, totuși, că nu e deloc bine să te cantonezi tot timpul în această lume, că riști să capeți un sindrom de... de-realizare, ba chiar și tulburări mai grave, cum au constatat niște cercetări americane și israeliene de acum vreo 15 - 20 de ani.

d.p.: Nu-mi amintesc aceste studii sau nu știu despre existența lor, îmi amintesc, acum, de studiul lui Giovanni Sartori, care vorbea despre imbecilizarea prin televiziune, în Homo videns. Sartori spunea chiar că emisferile noastre cerebrale suporta transformări esențiale din cauza consumului televizual. Sindromul de de-realizare apare, probabil, în foarte multe situații de criză ale unei persoane.

L.A.: Sunt niște cercetări de psihologie pe care le-am citit pe la jumătatea anilor 90, când la noi computerele erau abia sosite, însă în Vest aveau deja o vechime, ca pc-uri, de zece, cincisprezece ani. Sigur, erau realizate pe copii și adolescenți, dar efectele negative se manifestă desigur și asupra adulților care abuzează de computer. Pe vremea aceea, scriam un studiu despre educația pentru noile tehnologii și, în acel context, am citit studiile cu pricina, după aceea, chestiunea mi-a ieșit din zona de interes - deși, interesantă este! Știu, desigur, cartea lui Sartori, probabil cel mai mare teoretician al democrației din ultima jumătate de secol, și el are dreptate, consumul televizual, care este unul pasiv, nu poate să nu influențeze calitatea funcționării emisferelor. Și dacă ar fi numai asta! Dar mai există și imbecilitatea caracteristică a emisiunilor de televiziune, aproape indiferent despre ce televiziuni vorbim, și aproape peste tot în lume. Or, prostia, imbecilitatea, sunt boli transmisibile, ca sifilisul, TBC-ul sau simplele viroze! Eu, har Cerului, nu mă uit niciodată la emisiunile de divertisment, mă uit din an în Paște la câte o dezbatere, mă uit ceva mai des, dar nu zilnic la filme, iar știrile le urmăresc pe scroll, dar cel mai adesea le culeg de pe net... Poate reușesc să nu mor complet imbecilizat.

d.p.: Prostia este transmisibilă?

L.A.: Nu mai știu cine, poate Suchianu, definea prostia ca fiind o "psihoză normală", or acum știm că, poate nu chiar psihoza însăși, dar comportamentele psihotice sunt transmisibile. Există contagiune comportamentală. Gândește-te că, pe stadioane, până și un geniu ajunge să se comporte nu prostește, ci de-a dreptul ca un imbecil. Și nu doar pe stadioane, din păcate, că ar fi doar niște momente ale vieții, ci și în politica etc. Cu câtă prostie reușesc să-și lase oameni îndeobște inteligenți, sau măcar cu o inteligență normală, viețile pe mâinile unor proști, bandiți, canalii... Pe bună dreptate democrația funcționează pe baza principiului "un om, un vot", toți devenim prosti odată orbiți de politrucci.

d.p.: Acum, când vorbim chiar, este în desfășurare campania electorală pentru Parlamentul României și, de ce să nu sperăm?, poate ne vom alege cu deputați și senatori capabili, începând cu 2013, după 24 de ani de libertate.

L.A.: Nu știu dacă e chiar campania, dar cu siguranță știm că partidele și-au cam fixat candidaturile. Mă rog, se mai poate umbla la ele încă vreo două săptămâni, până cu o lună înainte de ziua alegerilor. De bună seamă, n-aș avea nimic împotriva să ne alegem - nu spun să alegem, pentru că eu neavând ce alege, nu voi participa la bâlciul acesta - cu deputați și senatori mai onești și mai competenți. Numai că, din ce-mi aduc eu aminte de pe vremea când votăm, nu pot fi aleși deputați și senatori decât dintre candidații propuși - sau autopropuși! - în diversele colegii electorale. Din ce s-a anunțat deja, nu văd mare lucru de ales, nu văd cum ar putea să iasă un Parlament mai bun decât cel actual! Doar dacă, brusc, partidele se decid să-și schimbe candidaturile în ultima clipă! Dar unde ar putea găsi, între rândurile lor debile calitativ, niște candidați mai buni?

d.p.: Alexandru Paleologu, Nicolae Manolescu, Stelian Tănase, George Pruteanu, Gabriel Țepelea, Ticu Dumitrescu, Ion Rațiu, Vasile Popovici, Vasile Lupu, Dinu Patriciu, Mircea Ciumara, George Șerban, Ion Rațiu, Corneliu Coposu, Ioan Alexandru, Valer Dorneanu, Radu Vasile, Dan Amedeo Lăzărescu, Antonie Iorgovan, Radu Timofte, Sergiu Cunescu, Ion Solcanu, Ion Iliescu, Neculai Apostol, Alexandru Atanasiu, Domokos Geza și Valeriu Stoica sunt câteva nume de foști parlamentari, unii plecați dintre cei vii, alții încă în putere. Locurile lor au fost ocupate de persoane cu mai puțină personalitate, cum se spune. Votul uninominal, dorit atât de mult, face să scadă valoarea umană aleasă în Parlament ?

L.A.: Nu sistemul de vot neapărat, care până la urmă e un detaliu tehnic. De altfel, cam toate sistemele electorale zise „pure” au avantaje și dezavantaje. Probabil, sistemul preferabil ar fi scrutinul uninominal de listă, în care partidele propun listele, dar ordinea aleșilor e stabilită de alegători. Am impresia că s-au tot schimbat sistemele de vot, fugind mereu de sistemul cu cele mai multe avantaje și mai puține dezavantaje. Cum mereu s-a evitat și trecerea pe buletinele de vot a unei „opțiuni” pentru alegătorii care sunt nemulțumiți de întreaga oferta propusă. Însă degradarea clasei politice nu vine atât de la sistemele de vot practicate, cât de la procesul de selecție din interiorul partidelor, tuturor partidelor, care s-au străduit cât au putut să-i lase în oferta electorală pe cei mai buni membri, pe cei mai competenți și mai onești, ba chiar s-au străduit să-i alunge din interiorul lor. În acest fel, clasa politica s-a constituit aproape în întregime prin selecție negativă. Dacă la început, oamenii politici și-au mai încercat norocul, în timp, s-au săturat, au obosit să se mai

lupte cu prostia și reaua-credința, s-au retras la treburile lor. Sistemul actual, bazat pe un scrutin în circumscripții uninominale - destul de hibrid de altfel! - ar fi putut aduce o înflorire a parlamentarilor, printr-un aflus de independenți. Din păcate, legea prevede un număr atât de mare de semnături adunate de un candidat pentru a se înscrie în competiție încât e practic imposibil să o facă.

d.p.: Aproape toți observatorii vieții noastre politice sunt de acord că Parlamentul din 2008 în 2012 este mai modest decât cele de dinainte, deși au intrat, prin vot uninominal, mai mulți oameni tineri, aproape jumătate fiind la primul mandat. Îmi amintesc de Parlamentul din 1992, atunci când a intrat PAC-ul în Cameră și în Senat și, acum, îmi pare cel mai bun Parlament din ultimii 24 de ani. Însă, relațiile noastre cu FMI, cu Uniunea Europeană și cu actuala criză financiar-economică tind să facă mai predictibil actul guvernamental și pe cel parlamentar... Indiferent de poziția Comisiei UE, politică sau politizată, incipitul/cauza pentru eșecul Referendumului de demitere tot în România trebuie localizat/ă din cauza incapacității noastre de a valida, în timp satisfăcător, rezultatele Recensământului din 2011. Aici este obișnuită noastră de a fi mereu confuzi, de a trăi în vag, de a nu avea desenate cu precizie liniile responsabilității.

L.A.: Nebunia este că parcă mergem din rău în mai rău în ce privește clasa politică! Până și CPUN-ul, primul Parlament cu reprezentarea tuturor forțelor politice ale momentului, mi se pare de calitate mai bună decât Parlamentul actual, de parcă ar fi funcționat o perfectă selecție negativă. Lucrurile s-au așezat, însă nu prin refugiul gunoaielor la fund, cum se întâmplă într-o decantare normală, ci taman invers. Iar în privința Parlamentului de după adoptarea Constituției, compoziția cea mai bună mi se pare și mie că a fost cea dintre 1992 - 1996. Într-un fel, avem mare noroc că am fost integrați în UE, procesul de monitorizare tine, în oarecare măsură, locul unei bune guvernări. Au avut dreptate să păstreze mecanismul acesta și după aderare, altfel, după cum mi se pare, ar fi fost și mai rău, aberațiile, nu puține, ar fi fost și mai mari. Așa, trăim într-un fel de democrație liberală în cărje, ba poate chiar într-una fel de gips ce funcționează ca un schelet exterior și ne împiedică prăbușirea...

d.p.: Am fost emoționat să văd că, după ce ai postat pe blogul tău textul Mai lung îmi pare drumul..., mulți scriitori din generația noastră au recunoscut că le pare rău că nu au emigrat, ba chiar, unii, au scris că vor emigra acum, în jurul vârstei de 60 de ani. Nu-mi imaginăm așa ceva în anii 90. Spune, în clar, Florin Iaru: Dar acum, cinstit să fiu, regret că n-am rămas în Franța, acum 22 de ani. După tot acest amar de vreme, ne găsim de unde am plecat. Tot ce am pus la baza civilizației românești capitaliste a fost pospai. Singurul lucru cert, acum, aici, e că știm să ne urâm temeinic, iar dacă ești "intelectual" și-ți oferi serviciile oricui - apoi chiar oricine și le va cumpăra. E cerere mare. .. Alexandru Petria scrie: Regret că n-am rămas în filmul color, când am avut ocazia. Atunci am ezitat din căuta temerii ruperii legăturilor cu țara. Oho, nu-mi imaginăm că o să inventeze minunăția numită internet. Vorbă lui Petria, oricum trăim (și) un pic dincolo, datorită Internetului...

L.A.: Eu, cum scriam în textul acela, am avut două soluții bune de a rămâne în 1990, dar nici nu mi-a trecut prin cap să fac asta. Îmi spuneam că acolo n-aș putea influența lucrurile, în bine sau în rău, nici măcar un micron, se descurcau foarte bine și singuri, fără ajutorul meu. În schimb, aici mi se părea că totul este de făcut, mă rog de re-facut, așa că m-am întors. Sigur, mici ezitări, mai degrabă retorice, am avut, dar decizia să mă întorc era destul de bine conturată. Nu am simțit vreun regret că nu am ales "lumea cealaltă" nici după aceea până acum câțiva ani, când am avut senzația că am făcut o greșală, că aici nu se va schimba nimic în bine, cel puțin nu pe durata vieții mele. Dacă în 1990, avea senzația că totul este de re-facut, acum mi se pare că e chiar mai multă treabă, pentru că, între timp, am mai făcut o mulțime de tâmpenii. Nu sunt absurd, nu spun că nu s-au schimbat unele lucruri în bine, dar foarte multe s-au schimbat în rău, de parcă am fi ales epifenomenele din lumea dezvoltată, în loc să împrumutăm chestiunile de substanță, metamorfozele pozitive reale. Oricum, de vreo 4 - 5 ani atmosferă a devenit mai irespirabilă decât era la începutul anilor 90, când măcar mai existau speranțe, fie acestea și absurde...

d.p.: În lume, pe unde ai umblat, fizic sau pe Internet, ai întâlnit și romani fericiți, mulțumiți că nu mai locuiesc în Ro? Privesc uimit la ceea ce se întâmplă cu Vladimir Tismăneanu, care trăiește de zeci de ani în UȘĂ, are o carieră importantă acolo, publică în reviste prestigioase și la edituri cunoscute și, totuși, pare a fi mai prezent în România decât mulți dintre noi, cei care trăim aici. Tismăneanu este poate cel mai activ publicist din spațiul public românesc actual, scriind aproape zilnic, fiind conectat la tot ceea ce se petrece în plan politic și cultural în România.

L.A.: Sigur, am întâlnit, în realitate sau doar virtual, o mulțime de români care sunt foarte mulțumiți că nu mai locuiesc aici, chiar dacă nu toți o duc neapărat pe roze în lumea de peste frontieră. Am întâlnit și nostalgici, oameni care suferă de dorul de țară. Îți dai seama, în momentul de față, diaspora românească se situează undeva între 3 și 4 milioane de persoane, prin urmare, poți întâlni, la dimensiuni statistice, toate situațiile posibile. În ce privește persoanele mai apropiate de mine, rude, prieteni buni, foști colegi de școală sau Universitate, n-am întâlnit nemulțumiri. Cât îl privește pe dl Tismăneanu, în ce mă privește, l-aș fi preferat să fi fost mai puțin conectat și să scrie publicistică în mod mai economic, e pur și simplu inflaționist, ca un robinet care nu poate fi oprit. Cum am fost legați de o relație de prietenie, mă doare puțin evoluția sa de când a intrat în orbita politrucilor, mai întâi a d-lui Iliescu, apoi a d-lui Băsescu. Decât să producă tutori pentru actualul președinte, aș fi preferat să creeze o școală serioasă de politologie aici...

d.p.: Oricât m-ar dezamăgi acum, nu pot să uit că primele cărți de politologie pe care le-am citit, după 1989, au fost semnate de Vladimir Tismăneanu. Atunci, îmi spuneam că avem mare noroc, dacă altele ne-au ocolit, că putem lectura cărțile, avizate, ale unuia plecat de aici.....care știa bine din ce am ieșit. Sorin Antohi îmi scria că ar fi fost f. bine pentru Ro dacă nu numai Tismăneanu, dar și Pleșu, Liiceanu și Patapievici ar fi fost nu susținătorii, ci criticii Băsescului.

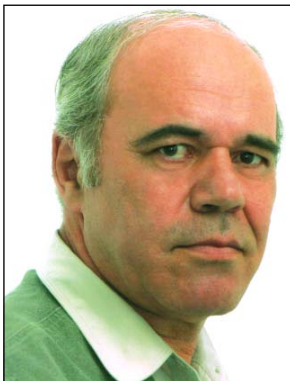
L.A.: Normal că i-am citit și eu cărțile, deși am avut parte de lecturi din domeniu încă din anii optzeci. Îmi plac mai mult cele de la început, care sunt destul de bine delimitate ca domeniu. Cele mai noi mi se par un amestec de știință politică, istorie și memorialistică, chiar în exces ultima. Nu că n-ar fi interesante, dar interpretarea lipsește sau e superficială, ar putea servi drept materie primă pentru un fel de producție de gradul al doilea, care să interpreteze factologia, adesea interesantă. Lucru pe care nu-mi dau seama dacă l-ar mai putea face autorul. Spun asta gândindu-mă și la producția bogată, prea bogată, de articole din ziare și de pe bloguri, care, deși cu sens invers, e foarte propagandistă, un fel de stahanovism pe dos! Sorin Antohi are dreptate. Și nu ar fi fost mai bine doar pentru România, ci și pentru dl Bănescu însuși. Cred că ar fi putut avea o prestație mai onorabilă dacă ar fi funcționat cenzura critică a unor intelectuali de o anumită valoare. Asta, desigur, dacă nu cumva D-Sa îi socotește de valoare tocmai pentru că-l sprijină indiferent de tâmpeniile, de elucubrațiile pe care le face sau spune. Dar în cazul unui politician de oarece nivel, și a spune înseamnă a face!

d.p.: Nu vreau să trec peste afirmația ta de mai devreme și anume că “de vreo 4 - 5 ani atmosfera a devenit mai irespirabilă decât era la începutul anilor 90”. Cum s-a produs acest “derapaj”, ce l-a făcut posibil?

L.A.: Da, e o chestiune importantă aceasta, a degradării spațiului public până la irespirabil! Am reușit în ultimii 4 - 5, poate 6 ani să depășim nivelul începuturilor anilor 90. Și fiind atât de importantă e și complicată, nu e suficientă o explicație unilaterală. Cred că sunt mai mulți factori care au condus la situația de față. Cum peștele de la cap se împute, o să încep cu politrucimea, că ei se socotesc, ba chiar unii dintre noi îi socotesc “fruncea” națiunii. Odată cu intrarea în fruntea bucatelor a dlui Bănescu, am asistat la cucerirea vârfului și, cumva pe cale de consecință, a modelului vadimist de comportament public, sau vadimisto-becalian, ca să spun așa, ca să evoc și prietenia de atunci a președintelui jucăuș cu patronul Stelei, păhărelele băute împreună, după care președintele a plecat băut la volan spre Cotroceni... Fiind adoptat “la nivel înalt”, de bună seamă că acest model de succes - că este unul de succes, din păcate! - a fost preluat de puzderie de politrucci de la celelalte nivele, astfel încât “dialogul public” a devenit schimb de insulte și sudalme. Și așa nu prea există o dezbatere politică reală, fundamentată pe ideologii, doctrine, programe politice, dar generalizarea acestui model i-a pus cruce, pare-se definitiv. Și încă e bine, ca în fața mării de insulte a președintelui, pe vremea coabitării, dl Tariceanu n-a răspuns la fel, devenind un fel de model anacronic de gentleman. Un sprijin neașteptat de “consistent” în procesul de degradare a venit din partea televiziunilor, care au preluat instantaneu și în masă toate insanitățile schimbate între politrucci și au pus gaz peste foc organizând “dezbateri: între corifeii domeniului, coborând nivelul dezbaterii politice la un nivel pe care golănimea din cartierele problematice îl poate invidia pe bună dreptate. Nici măcar știrile nu mai sunt știri, ci un fel de scenete. Iar tonul general este complet isteric - o știre nu se mai relatează, ci se urlă, se plânge, se aplaudă etc, după felul ei. Corul de hăhăitori, de la un schimb de replici între politrucci, devine cor de bocitoare la un cutremur, o inundație sau un uragan. Toleranța organismelor de reglementare față de manifestări aberante este iarăși de luat în seamă. “Pedepsele” pentru declarațiile anti-semite, antitiganesti, xenofobe în general au fost simbolice, cu atât mai simbolice cu cât emițătorii lor erau pe trepte mai înalte, așa că țara s-a umplut de “jidani”, “țigănci împutite” și alți “unguri jechoși”, iar OTV a devenit model de urmat pentru toate celelalte televiziuni, în loc să dispară la primele transgresiuni ale legii și bunului simț. Televiziunile noastre au reușit să se “sincronizeze” cu cele vestice preluând epifenomenele, astfel încât, dacă la începutul anilor 90, mă plângeam de monopolul televiziunii de stat - că publică nu era, cum nu prea este nici acum! -, am ajuns să-mi doresc dispariția tuturor posturilor din țară. Decât așa, mai bine lipsă și ne uităm la cele de import. Până și emisiunile de divertisment, format străin, am reușit să le “romanizam” atât de bine, încât sunt mai penibile decât în spațiul de origine. Unde naiba în lume ai putea vedea ororile de la Capatos, Dan Negru și nu mai știu care alți căpoși și albi?! Mă mir că n-a ținut Big Brother, că reușisem să-l facem de câteva ori mai penibil decât la el acasă. Dacă o să urmărești reclamele difuzate la noi, o să constăți că 7 din 10 conțin cuvântul distracție. Orice e motiv de distracție, de la bere la pastilele pentru liniștirea stomacului. Când vezi țopăind în toate părțile o fătucă din reclamele la absorbantți, ai impresia că reclama e la o pastilă energizantă, nu la un mijloc de protecție și igienă. Distracție perpetuă, însă cu mijloace de țară săracă și, atunci, sar în ajutor versulețele stupide și fondul muzical sincopat și infantil. Se mai distrează și occidentalii, dar parcă nu toată săptămâna și fără a fi stimulați prin mijloace demne de debili mintali. Fără îndoială, asta nu se putea întâmpla fără complicitatea noastră, iar noi am fost cu atât mai mult niște „victime fericite”, cu cât nivelul educației publice a coborât tot mai mult spre fundul prăpastiei. Și, astfel, am ajuns o societate decerebrată - dincolo de faptul că mai există și ceva minți luminate sau măcar normale -, cu repere morale zero și cu un simț estetic la genunchiul broaștei. În fond, ce s-a întâmplat? S-a generalizat mahalaua. Când e la locul ei, mahalaua e pitorească, cumva exotica, chiar simpatică. Acum însă, a ajuns în centrul orașelor - începând cu Bucureștii - și în zonele satelor locuite înainte de bunul simț țărănesc... Vai de capul nostru!

Portrete în peniță

Șerban cel Rău nu era chiar atât de rău

FLORENTIN POPESCU (ROMÂNIA)

Grație malițiozității, ironiei, dar mai ales acribiei și cultului pentru informația literară exactă, nu mai știu cine l-a numit pe Șerban Cioculescu *Șerban cel Rău*, apelativ pe care - mai ales în posteritatea celui pe care-l denumea - l-au preluat mai târziu destui alții.

După ce numele acestui mare om de litere îmi era cunoscut din nenumăratele lui scrieri, am avut ocazia să-l cunosc într-o împrejurare pe care aș numi-o nu numai plăcută, ci și fericită. O întâmplare pe care am mai povestit-o și în alte locuri. Este vorba de noaptea de revelion 1968, când, după un mai vechi obicei, încetățenit în lumea studențească, l-am colindat împreună cu un grup de colegi de la Facultatea de Limba și Literatura Română din București.

Și pentru că în ordinea pe care ne-am stabilit-o noi atunci s-a-ntâmplat ca locuința profesorului să fie cea mai apropiată de căminele studențești de la Grozăvești (Șerban Cioculescu locuia în Cotroceni), l-am colindat primul.

Exegețul operei lui Caragiale ne-a primit cu o căldură ce contrazicea prin tot atributul *cel rău*, cu care l-au gratulat unii. Mai am și acum în memorie imaginea unui bătrânel cumsecade, emoționat adânc de prezența unui grup de tineri îmbrăcați în costume naționale (le împrumutasem de la Casa de Cultură a Studenților), bine dotați cu bice, buhaie și tălângi și care, pe deasupra - altfel decât cetele de tineri, adesea ceva mai colorați la figură, ce colindau în acea noapte străzile și tramvaiele - se încumetaseră să recite nu orice texte, ci chiar *Plugul*, textul tradițional românesc (unul dintre noi îl luase din culegerea lui G. Dem. Teodorescu de la biblioteca Facultății).

Și aci se cuvine să spun că profesorul ne-a cam pus și într-o mică încurcătură: voind să creeze o atmosferă cât mai sărbătorească, a stins luminile și nu a lăsat aprinsă decât instalația electrică din pomul pe care familia îl aranjase în apropierea ușii de la intrare.

Spun că ne-a pus într-o situație neașteptată

întrucât colegul nostru însărcinat să memoreze și să recite textul cu pricina, în febra pregătirilor din ajun nu reușise să rețină *Plugul* în totalitate, mizând, în ultimă instanță și pe faptul că, dându-mi mie (cel mai mic de statură dintre toți și putând, la o adică, să mă așez în spatele unuia dintre colegi și să-i suflu versurile uitate) textul cu pricina, va depăși eventualele momente critice. Dar, cum se întâmplă întotdeauna, socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din târg. Noroc că noi, inspirați, când simțeam că recitatorul e pe cale să se poticnească, îi trânteam un *la mai mânați, măi! Hăi! Hăi!* și-ncepeam să punem *buhaiul* la treabă...

Noaptea aceea, aveam să ne dăm seama mai târziu, a fost una dintre cele mai frumoase din studenție, iar popasul la familia Cioculescu avea să ne rămână în memorie pentru toată viața.

Fericit de vizită, profesorul ne-a oferit, după obicei, ce avea mai bun și deosebit în casă, cum se cuvenea unei astfel de împrejurări: vișinată și prăjiturile - opera d-nei Cioculescu, după care amfitrionul ne-a delectat arătându-ne cărți și hrisoave, adevărate bijuterii și rarități, unicate pe care le deținea în bibliotecă, însoțindu-și prezentările cu mici povestioare legate de locurile și împrejurările în care făcuse prețioasele achiziții.

N-am avut șansa de a-i fi student și, prin urmare, ulterior nu l-am putut vedea și asculta pe Șerban Cioculescu decât la unele simpozioane și conferințe ținute la Muzeul Literaturii, la Universitate și în alte locuri, rămânând, se înțelege, fermecat de prelegerile d-sale.

Am avut, însă o altă șansă. Ca o compensație? Se poate spune și așa! În 1984, cu prilejul centenarului nașterii lui V. Voiculescu, am tipărit prima carte din cele șapte pe care i le-am dedicat autorului *Sonetelor închipuite* și cea dintâi grijă a fost să-i ofer un exemplar și profesorului. În treacăt fie spus știam că îl cunoscuse îndeaproape pe poet și scrisese despre el (eu însumi îl inclusesem pe Șerban Cioculescu în

bibliografia cărții („*Pe urmele lui Vasile Voiculescu*” îmi intitulasem demersul editorial).

Așadar, într-o dimineață am luat drumul Bibliotecii Academiei, unde știam că-l voi găsi pe profesor și l-am întâlnit chiar în fața secției de manuscrise, unde putea fi văzut aproape zilnic cercetând documente și lucrări inedite. Evident, nu m-a mai recunoscut. Trecuseră peste cincisprezece ani de la noaptea *Plugușorului*. M-am prezentat și i-am înmânat cartea. A rămas foarte plăcut surprins, fiindcă nu se aștepta să primească, atunci și acolo, o monografie despre *doctorul fără arginti*, cu care fusese prieten pe vremuri...

Șerban Cioculescu, o știe toată lumea, era în orice clipă pregătit să-ți vorbească pe larg despre oricare dintre scriitorii noștri, iar în ce-l privea pe V. Voiculescu apetitul lui s-a dovedit a fi ceva mai special decât în alte cazuri. Și așa se face că mai bine de trei sferturi de oră profesorul - chiar și așa, stând în picioare la ușa unei săli de lectură, adică fără un confort special și fără măcar să fi avut posibilitatea de a se așeza pe un scaun sau pe o bancă - mi-a vorbit despre personajul cărții pe care tocmai i-o oferisem, depănând amintiri, evocând momente total necunoscute, pentru că nu le întâlnisem nicăieri în investigațiile de bibliotecă și de arhive. Doamne, și cât am regretat atunci că nu-l căutasem mai devreme (nenorocita asta de timiditate, care nu m-a părăsit niciodată, m-a ținut de parte pe nedrept de mulți oameni mari ai culturii!), să-mi fi spus toate câte mi le spunea și să le fi putut prinde mai apoi în carte!...

Se pare că întâlnirea de atunci a fost benefică pentru amândoi, În primul rând pentru mine, se înțelege, dar și pentru profesor care, cu promptitudine-ai cunoscută, n-a lăsat să treacă nici măcar două săptămâni și m-a gratulat cu o amplă recenzie în *România literară*, unde ținea săptămânal o rubrică - *Breviar* și unde s-a ocupat, pe o pagină întreagă, de volumul amintit, scriind între altele și o frază mai mult decât flatantă: „*Poet, eseist și reporter, Florentin Popescu ne-a dat o micromonografie a vieții și operei marelui poet și prozator Vasile Voiculescu printre cele mai reușite... Cartea este bine informată și scrisă cu devoțiune. Așadar îl putem urmări cu încredere*”.

Despre vorbele de spirit, calambururile, momentele de înaltă ținută a ironiei lui, în fine despre farmecul dat de Șerban Cioculescu *Rotondelor 13* de la Muzeul Literaturii Române au scris și, cu siguranță, vor mai scrie și alții care i-au stat în preajmă.

Eu, unul, am rămas în memorie cu figura omului deschis și amator de conversație pe teme literare, gata să repună un adevăr în drepturile sale atunci când era cazul, fără să jignească ori să aducă pe interlocutorul lui în situații delicate și jenante. Și, mai ales, îmi stăruie în memorie figura unui ins de o mare bunăvoință, înțelegător cu ceilalți până în pânzele albe.

Adică exact așa cum apare și în fotografia făcută de Vasile Blendea la *Plugușoml* amintit, unde profesorul s-a lăsat imortalizat în mijlocul colindătorilor. O fotografie pe care o păstrez printre amintirile mele cele mai de preț.

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

FIIND

SONETE INEDITE – EXCLUSIVITATE PENTRU
„DESTINE LITERARE”

SONETUL I

Fiind ecou nespuselor cuvinte

Port gând smerit de înzăuat iubirea,
Pohtirea ochiului aduce știrea:
Ah, gura sufletului nu mă minte!

Dor nepereche-mi mistuie simțirea,
Zarzării iernii își croiesc veșminte
Și mă-nlumin străfulgerând morminte
Cu măști de ierburi miruindu-mi firea.

Plânsu-m-au iambii? Corbii scurmă-n lună
Cu gheara-ndurerată și nebună
Sub primele silabe translucide.

Și scriu sonet după sonet întruna
Sperând că lacrima, doar ea, străbuna
Va-nmuguri tăcerea ce ucide...

SONETUL II

Setos de Cântec ard stindarde mute,

Fântânile sleite îmi beau Clipa,
Lumină-mi-se Calea și aripa,
Rămân pribeagul zării nebătute!

Culeg din rouă tainele când pripa
Își năruie pridvoare-n pas de ciute,
Mă port pe ape furișate plute,
Sub maluri de-ntristare-ascund risipa.

Privindu-te, mă-ntreb: cine rămâne
Să-nchidă ochii nopților păgâne
Și candela-ndurării cine-aprinde?

Mi-e inima văpaie vrăjmășită,
Din tot ce sunt – o lacrimă-nflorită,
Vârtej lunatic încrustat sub grinde!

SONETUL III

De tine azi sunt trist ca niciodată,
Zeița mea cu noaptea prinsă-n plete,

Izvoarele iubirii-mi țin de sete,
Cum să te las splendorilor furată?

Parfumul rotunjimii din sonete
Mi-l dă pe fluturi slova-ngândurată,
În smirna rugăciunii, neaflată,
Topește-mi versul prefăcut pecete!

Sortit să te iubesc nebun – ce viață!
Mă urlă lupii-n cruda dimineață:
De ce-ai plecat? Cum? Te-au uitat Poeții?

Mai dă-mi la schimb fantasma înmiite
Și buzele eternelor ispite:
Prădată-mi fu averea tinereții!

SONETUL IV

Mă simt de iarnă prins ca-ntr-o capcană,
Zăpada nemuririi se afundă,
Văpaia din văpaie naște undă:
Ah, inimă, neprihănită rană!

Aș vrea, târziu, doar vântul să-mi răspundă –
La sânul tău se cuibăre o mreană,
Cum toate-mi sunt sălbatică prihană,
Praful de stele mările inundă!

Hai, cer de finistere, vino iară,
În alambicul nopții mă coboară
Cu aburul magiilor pe frunte!

Zadarnic scriu și melițez cuvinte:
Sunt condamnatul fără de veșmintă
Ce duce-n vis Câmpia pe un munte!

SONETUL V

Uși făr' de chei deschid cu gândul, mamă,
Și-n temnița Cuvântului mi-e bine,
Înzeit destin, cui să i se-nchine
Suflet de-mpărat, rătăcit la vamă?

De departe văd fragede regine,
Cântecul din ploi pentru ele geamă,
Duc pe ape-n vad doar a lor năframă:
Cine moare-n trup? Cine poate? Cine?

Zbor și plâng, și zac, licărul mă-nfruntă,
Sub tăceri de stea arvunesc o nuntă,
Cu istovul morții – travestit totem!

Tainica-nfruntare mă învinge iar,
Viu de mine-ntruna – lingușit hotar:
Strânge-mă în brațe, Viață, nu mă tem!

SONETUL VI

*Din cercul magic mușcă pătimirea,
Zeul din stele nu vrea să m-audă...
Voi fi temei ursit, răpus de trudă,
Cerșindu-mi, lingușit, încărunțirea!*

*Rabd ura inimii și noaptea-i crudă,
Aștept cu bucurie mântuirea,
Amână-mă, durere, sunt sfiirea
Ce ostioiește zbaterea zăludă!*

*De vrei, blagoslovește-mă, uitare!
Joc la ruletă cartea cea mai mare:
Privește-mă, Lumino, sunt divinul*

*Pe care-l tulbură demult Cuvântul
Împurpurând ceresul și pământul:
În numele iubirii, ia-ți tainul!*

SONETUL VII

*Sonete nu rostesc decât în șoaptă
Noptatice fantasme siderale:
Corăbii, revoluții, catedrale,
Striviri de chiparoși cu fructa coaptă!*

*Cuvintele îmi sunt oștiri vernale,
Zidirile luminii ne așteaptă,
Topiri vuinte brațele îndreaptă:
Refac doiniri de jad, monumentale!*

*Ah, nu mă lasă gloria-mi regală
Și nici nu vreau să dau azi socoteală
Spre a-nlumi nimicul, o himeră!*

*Ecvestre ploi? Fiorul, pururi rece,
Eternitatea Clipei va întrece
Această plăsmuire efemeră...*

SONETUL VIII

*Te plângi mereu că-i mută! Las-o-n pace!
E matoră a hărăzirii mele,
Virtutea sa m-apropie de stele,
O fi și-a lor, dar mie tot îmi place!*

*Atâta-i cer: nu-mi dea păcate grele!
Cu cât iubesc, perfida se preface
Că nu mă vede, dragostea îmi tace:
Lună de jar, am răni pân' la plăsele!*

*Mă vrei la tine? Sigur, nu sunt Mortul!
Setos de viață ridicat-am cortul
Și te-am strigat pe numele de fată!*

*Era târziu în păsări, eu, departe,
Pustiul ferecării ne desparte:
Cum să te știi? Din cețuri mi te-arată!*

SONETUL IX

Visul visat visează, Doamne, visul,
Gândul gândit pe sine se gândește,
Eu voi muri cândva, pe românește
Și-n locul tău voi scrie necuprinsul.

De noapte mă feresc, iubirea-mi crește,
Zodii de apă scurmă neatinsul,
Voi măcina cuvinte, sunt învinsul:
Secunda zace-n taină, se smerește!

Lumina din icoană plânge-ntruna,
Pe cer rămas-au soarele și luna
Să-mi binecuvânteze pas și floare.

M-aș face dor și te-aș lua mireasă
Dar lacătul sfirii nu mă lasă:
Această destrămare, crud, mă doare!

SONETUL X

Ianuarie mă ceartă, -mi beau absintul!
Iarna îmi e un vizitiu de noapte,
Sub așternut de gheață aud șoapte:
Străbate-voi alene Infinitul...

Azi, poamele din mine-s vorbe coapte,
Otrava-nțelepciunii mi-e alintul
Cu care-n diminețiucid helmintul
Și-mi mor pe pleoape lacrimi deșarte.

Gerarule cu ochii duși departe,
De tine Viața astăzi mă desparte
Și știi că știu unde-i Lumina dusă!

Tu, scrie-mă, și fugi la Sfântul Tare,
Doar ochiul meu se va trezi mirare:
Tăcută umbră, unde ești apusă?

SONETUL XI

Nici inima, nici lacrima, nici Clipa
N-au dărâmat-o-n mine pe Ninive:
Ea, singură, eternelor arhive
Le dezvelește uneori risipa.

N-am plâns-o când din ziduri și colive
Descântul îndurării năștea pripa,
Prin lazaretul vieții scurmă gripa
Și bolile în mine-s recidive.

Acum, bătrân de ea e tamarixul,
Iar paloșul din grindă-i crucifixul
Reinventând sublima-i neființă.

Să nu te miri! Vezi templele credinței?
Apun pe rând iscoadele căinței:
Sub candelă aud a mea sentință!

VIZIUNI ORTODOXE

Realitatea există pur și simplu, nu are nevoie de vocabular sau retorică. Dar de când oamenii au început să vorbească, în urmă cu zeci de mii de ani, ei au elaborat treptat un vocabular, o retorică, discurs cu care interpretează ce văd, ce vor și ce cred. Misterium humanum: La început a fost cuvântul! Din sec. 18 domina în Europa credința în rațiune, știință și tehnică, contrară religiei și mai ales clerului romano-catolic. Un secol mai târziu, "profetul mesianic" Karl Marx îl înlocuiește pe Dumnezeu cu materialismul dialectic și istoric „atotputernic” și ne garantează cu acest crez, un viitor comunist, luminos pentru toți. Raiul pe pământ!

La o privire mai atentă la retorica imperialismului, globalizării, integrării în Europa, constatăm că atât în vocabularul și retorica liberală, tipică creștinismului occidental, cât și în cel marxist sau neo-marxist, după prăbușirea ideologiei Lagărului ortodoxo-comunist, regăsim vocabularul și viziunile din Vechiul și Noul Testament. Științele sociale au fost tributare teologiei și numai aparent s-au emancipat. Misionare, imperialism, globalizare - occidentală sau ortodoxă? Care este "imperiul" binelui și care este "imperiul" răului? Unde-i viitorul luminos și cum ne păzim de cel necurat? Cine va opri "dansul" în jurul Vițelului de Aur și ne va îndruma spre Țara Făgăduinței? Cine va reface speranța, va aduce *Vestea Minunată*, *Revoluția mondială*? Cine ne va salva în vest și ne va mântui în est? Cine ne duce în ispită? Ce este moral? Care-i adevărul?

Din sec. 19, de la Max Weber, știm că etica protestantă, calvi-

nistă e indisolubil legată de capitalism, mult mai mult decât știința și tehnica. Și Werner Sombart vedea clar interdependența dintre iudaism și afaceri. Mai aproape de noi, Karl Löwith trecea în revistă ideile salvatoare de la Fericitul Augustin la Marx, tranziția de la Dumnezeu la noul *credo* în *Progresul Atotputernic*, la care se închină ateii din zilele noastre. Moldo-valachii, în calea tuturor răutăților, imperiilor și religiilor, au dezvoltat, după ce bulgarii i-au forțat (în secolul 9) să preia ierarhia greco-slavă, un vocabular ortodox, pe când ardelenii, după unirea cu Roma, o retorică greco-catolică, occidentală. Opinia că și unirea s-a făcut forțat, că au fost distruse mănăstiri ortodoxe, este falsă, pentru că trece cu vederea că în Sfântul Imperiul Roman nu erau tolerate mănăstiri contemplative, fără o funcție socială, utilă, dar este fără doar și poate expresia sinceră a unor traume. Dacă așa au fost terorizați moldo-valachii de către ierarhia greco-slavă, de ce n-ar fi avut aceeași soartă tragică și uniții cu Roma? Pentru a înțelege teroarea bulgară, avem un exemplu recent. Stalin se întreabă: Câte divizii are Vaticanul? și lichida brutal tot ce aducea a occidental, de la Biserica unită la elită. În schimb, după 1989, bisericile nu-s retrocedate, reorientate spre Roma. Ierarhii ortodocși anti occidentali, activiștii marxist-leniniști, agenții Moscovei nu ajung la „Canal”. Generozitate, aroganță sau o viziune *a la long*? După Machiavelli, acțiunile rele, brutale, se fac brusc (cum a procedat Stalin), pe când cele bune - lent (cum procedează UE).

Pe de altă parte, teama atavică... că revine din când în când, *Biciul lui Dumnezeu*, *Hoarda de Aur*, *Imperiul răului de la Răsărit*, e ușor de înțeles. Plecând de la aceste considerente, să urmărim câteva momente ale coabitării cu estul și vestul și lupta creștinilor occidentali și ortodoxo-comuniști de "salvarea lumii". Care globalizare e benefică, care nu, și cine va învinge? Roma sau Moscova? Se vor reuni creștinii?

În 1944, rușii și anglo-saxonii se înțeleg la laltă și românii, învinși în război sunt jăcmăniți și forțați să... "sărbătorească": "Stalin și poporul rus, libertate ne-au adus!" După ce-l execută pe Ion Antonescu, Ana Pauker cu ajutorul Armatei Roșii și a numeroși ilegalisti evrei, reorientează cu baioneta aprox. 2.000 de biserici unite cu Roma, spre Moscova și lichidează brutal tot ce-i occidental. Academia Romană este dizolvată, majoritatea membrilor ei ca și ierarhii Biserici unite mor în pușcărie. Globalizarea, panortodoxia și panslavismul în straie roșii, marxist-leniniste, triumfă două decenii în toată lumea, pe toate planurile, dar mai ales în Lagărul protejat de o "Cortină de Fier".

În 1964, după retragerea rușilor și emigrarea în masă a evreilor, Gheorghe Gheorghiu-Dej denunță vasalitatea necondiționată. Nicolae Ceaușescu refuză chiar participarea la ocuparea Cehoslovaciei și vrea să facă apoi din București a "patra Romă". Asta șochează a "treia Romă" - Moscova, în așa măsură, că se ajunge pe picior de război. Ceaușescu începe, după 1968, *nolens volens*, o colaborare și cooperare cu

vestul. Bunăstarea anilor 70 e încă în memoria colectivă a românilor, ca și mizeria anilor 80, când el refuza colaborarea cu creștinii și caută salvarea la mahomedani. Dec. 1989 - la Timișoara, mulțimea scanda: Ticălosul de tiran, a fugit în Teheran!

În 1989, rușii și americanii se înțeleg din nou, la Malta, și românii sunt din nou învinși: Gorbi (Gorbaciov) și poporul rus, libertate ne-au adus! După executarea lui Nicolae și a Elenei Ceaușescu, omul *providențial* Ion Iliescu, ajutat de "40.000 de turiști ruși", de actori și regizori profesioniști și de inevitabili revoluționari, printre care evrei și țigani, preiau din mers privilegiile ilegalistilor lui Stalin. Se revine la ortodoxia celei de a "treia Romă".

Primul mesaj adresat națiunii de Ion Iliescu: - *Ceaușescu a întinat noblele idealuri (ortodoxo-) comuniste* (de la răsărit) - îi asigură trei mandate de președinte și promovarea partidei filoruse - PMR, PCR, FSN, PDSR, PSD, USL. Firește, el a făcut parte (la nivel înalt) din toate aceste mișcări anti occidentale și este președinte de onoare al PSD. Ca toți conducătorii orientali, de la Tokio la București, *vodă-regele*, secretarul general PCR, președintele moldo-valah, este de natură *divină*. Alianța dintre protestanții anglo-saxoni și pravoslavnicii din 1944 și 1989 se bazează pe o veche aver-siune și incompatibilitate cu Sfântul Imperiu Roman, Europa Centrală, UE, dar care este singura șansă a emancipării românilor fără patronaj greco-slav, după cum s-a văzut la Unirea lui Mihai Viteazul (1600), la Unirea cu Roma (1700), la Revoluția din 1848, la Unirea din 1859, la proclamarea Regatului în 1881, la Marea Unire din 1918, la eliberarea din Lagărul rusesc (1989) și la aderarea la UE în 2007.

Istoria ne arată că atunci când vestul e puternic, rușii sunt opriți la Nistru, în Transnistria, ca în zilele noastre. Și invers, când ei revin în forță, ca după 1945, influența lor ajunge până la Munții Balcani și moldo-valahii redevin vasali lor. De exemplu, Kiseleff "moderniza" Principatele pentru a le face gubernii. Programul P.C. din România, prevedea dezmembrarea țării (ceea ce Hitler și Stalin reușiseră). Planul Valev, o reacție la Declarația de indepen-

dență din 1964, dezmembrează R.P.R. în gubernii. În 2013, fostul deputat moldovean Andrei Safanov, rus din Transnistria, ca o reacție la protestul președintelui Traian Băsescu față de susținerea USL-ului de către Vocea Rusiei, pledează direct pentru desființarea României, când, după dogma marxistă, contradicțiile interne, inerente lumii capitaliste, UE/NATO, vor permite.

Mai nou însă, Safanov (rușii), renunță la Transilvania, care, cu un cardinal și mai mulți episcopi catolici, se califică mai greu ca *satrapie* oriental rusă. Pravoslavnicii se concentrează acuma asupra moldo-valahilor, care le sunt - de la principi Cantemir la președintele Iliescu, preasupuși. Altfel... le "taie popa (greco-slav) limba" ! (latină). Polonia și România, sunt bastioane ale "cordonului sanitar", cu misiunea de a împiedica invaziile rușilor. Dar dacă polonezii, cu toate că sunt slavi, sunt romano-catolici occidentali, cu excepția ardelenilor uniți, occidentalii, moldo-valahii sunt în tabăra slavă, antioccidentală, ceea ce, firește, se ia în calcul la Moscova.

Să ne reamintim că rușii duc o luptă surdă la Dunărea de Jos, ajutați de agenții lor de la Cantemir la Iliescu, pentru a avea un culoar și oameni de încredere, care să le asigure atât legătura directă cu frații lor slavii - sârbii și bulgarii, cât și influența în eterna "Chestiune Orientală". În acest context, trădătorii, "cozile de topor", potrivnice intereselor rusești, au fost - firește - Antonescu și Ceaușescu. Pedepsa lor a fost exemplară.

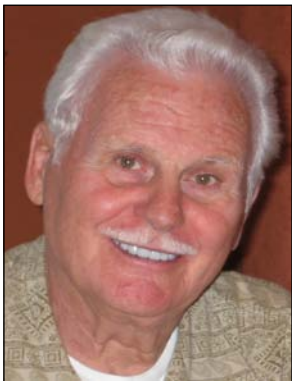
Pe de altă parte, Mihai Viteazul, Școala Ardeleană, pașoptiștii, Cuza, regii germani, Dej, Ceaușescu s.a., au formulat de-a lungul timpului un program de emancipare și fără tutela ortodoxă greco-slavă. Aderarea românilor la Europa este desigur firavă și mereu subminată de vecini. Dar în ciuda eșecurilor, proiectul este mereu actual. Baronii moldo-valahi, cu o retorică duplicitară în UE, se simt mai în siguranță sub patronajul Moscovei. Frica de libertate, de necunoscut? Oricum, paternalismul, corupția, iraționalismul administrativ turco-fanariot, în care s-au format moldo-valahii cinci secole, nu pot fi

înlăturate peste noapte. Asta e cunoscut, dar UE nu practică o schimbare brutală, dar perisabilă, cum a făcut Stalin și fac de obște rușii. Bineînțeles că în Europa n-ar fi ales un prim-ministru care a plagiat un sfert din doctorat, un europarlamentar prins cu "mânța în sac" sau parlamentari "pușcăriabili". La Porțile Orientului însă, cultura politică și standardele etice se deosebesc de cele din vest, unde conducătorii politici n-au "nimbul providențial", "divin", de la București.

Ortodocșii moldo-valahi filoruși, sunt sincer convinși că ei sunt încarnarea interesului național al României, iar adversarii lor politici, trădătorii, sunt cu atât mai periculoși cu cât ei cunosc adevărul, dar îl ascund în interes personal, meschin. Invers, pro-vesticii văd în panslavism și panslavism ortodoxism calea pierzaniei absolute. La sud de Dunăre, românii sunt deja în majoritate "exterminați" sau asimilați. A mai rămas o minoritate valahă.

După cum se vede, integrarea în est sau vest, globalizarea, imperialismul occidental sau ortodox rusesc, este glorificat sau diabolizat în funcție de perspectivă. (În timp ce adepții romantismului protocronist, doresc, netulburați de nimeni, un stat *neînchinat*, ca "soarele de pe cer"). Casa Poporului și "Catedrala Mântuirii Neamului", simbolul arhitectural măreț al proiectului "Bizanț după Bizanț", sunt încă în construcție. Viziunea globalizării occidentale și ortodoxe spre Roma, "a doua Romă", Athos, sau a treia - Moscova, sau chiar a "patra Romă", București, fără a uita firește nădejdea în mântuirea prin Progres a (neo)liberalilor și (neo)marxiștilor, se deosebesc mult, dar în esență toate se sprijină pe același fundament milenar iudeo-creștin.

Dacă în final, am curajul să afirm că aceste succinte constatări pot fi utile definirii viziunii ortodoxe a lumii, și dacă forțez optimismul, vocabularul și retorica Vechiului și Noului Testament (care sunt încă instrumente indispensabile tăierii nodului gordian al multiplelor conflicte pomenite mai sus), nu fac altceva decât să continui același discurs, desigur - dintr-o cu totul altă perspectivă, dar nu prea departe de a celorlalți.

Viața mea – amintiri din închisoare și din libertate

(*urmare din numărul trecut*)

După o lună și jumătate petrecută la Securitatea din Baia Mare, cu picioarele în lanțuri, legați unul de altul, piciorul stâng al unuia de piciorul drept al altuia, am fost încărcăți în două camioane. Am ajuns la penitenciarul Oradea. Aici ne-au scos lanțurile de la picioare și ni le-au bătut individual la fiecare. Am fost escortați la parterul celularului, câte unul în celulă. Era pe la sfârșitul lui octombrie 1953. În celulă aveam un pat de fier cu o saltea cu pleavă, o pătură zdrențuită și murdară. Nu cred că fusese spălată vreodată. Mai era o puțină pentru necesități. Cele două ferestre, destul de înalte ca să nu poți privi afară, nu aveau sticlă. Curând după ce am ajuns am auzit ușa de la intrarea în secția noastră. Multe zgomote de pași, ușile se deschideau, se auzeau niște înjurături, ca apoi ușile să se închidă la loc. Au ajuns și la mine. Erau trei ofițeri, doi subofițeri și gardianul de serviciu. Unul dintre ofițeri îmi spune: „Aici o să-ți rămână ciolanele, banditul!” Au continuat cu înjurături și la restul de celule. Unul dintre ofițeri era politrucul închisorii, celălalt era comandantul închisorii, iar al treilea era un ofițer de la Securitatea Oradea. Ne-au vizitat voind să vadă cum arată cei care au îndrăznit să evadeze.

Atât eu cât și ceilalți veniți odată cu mine așteptam să vedem ce mâncare o să primim. Când mâncarea a sosit, ne-am dat seama că avem în continuare același regim de pedeapsă. Era o apă chioară caldă și tulbure. După așa-zisa împărțire a mesei am trecut la vizeta ușii și am început comentariile cu celelalte celule în care era grupul nostru. Subiectul era mâncarea și ce este de făcut. Unii spuneau că este prima zi și nu am intrat încă în rația normală a penitenciarului. Aceștia erau optimiștii. Alții spuneau să facem greva foamei până vine procurorul regional ca să stăm de vorbă cu el, iar cei mai realiști au avut curajul să spună că atâta timp cât vom sta aici acesta-i regimul.

Au trecut două săptămâni fără nicio schimbare. Într-o zi aud zarvă mare. Ușa secției se deschide și aud voci și ceva care se târâie. O ușă a celulei se deschide. Aud „ieși afară, stai jos!” după care aud bătăi în fier. Am bănuțit imediat că până atunci auzisem nicovala pe care o târâia cineva și acum scoteau lanțurile de la picioare. M-am bucurat că nu voi mai avea picioarele reci când mă voi culca. A venit și la celula mea, târâind nicovala. Mi-a dat ordin să stau jos, iar țișanul deținut de drept comun mi-a luat piciorul, l-a pus pe nicovală și cu dalta și un ciocan destul de greu a lovit și a tăiat niturile brățărilor de fier pe care le aveam pe picioare. După ce a terminat cu scosul lanțurilor și am auzit ușa de la intrare trântindu-se, toți am sărit la vizetă și au început comentariile. Optimiștii spuneau că e puțin târziu, dar avuseseră dreptate: de acum încolo viața noastră se va îmbunătăți. Un lucru este cert, toți eram bucuroși că am scăpat de lanțuri, sau cel puțin așa am crezut. Deodată ușa de la secție se deschide și auzim urlând: „Fiți gata pentru baie!” Pe rând ușile se deschid și din nou urlate: „leși afară!” Am ieșit cu toți din celule. Ne-au spus: „țineți pe doi” și „lasă vorba”. Se vedea bucuria pe fața fiecăruia că ne vedeam după două săptămâni.

Am ieșit din celular și, sub escortă, am fost conduși în clădirea unde erau dușurile. Aici, în cele câteva minute cât ne-au ținut la duș, reușeam să schimbăm câte o vorbă între noi. Trebuia să fim atenți, că apa era fierbinte. Ne udam puțin, stând pe marginea dușului. Asta era așa-zisa noastră baie. Tot timpul cât am stat la dușuri, niciunul dintre băieți nu a vorbit cu Ducu Ciocăltău. A fost ignorat de toți. După circa șase-șapte minute, am fost duși sub escortă înapoi la celulele noastre. Acum puteam umbla ca oamenii, nu mai aveam lanțuri la picioare. Cum am intrat în celulă, m-am întins pe pat și mă simțeam așa de obosit, că îmi venea să adorm. Din nou aud ușa de pe secție deschizându-se și nicovala târâtă de cineva până la prima ușă lângă intrarea pe secție. Se deschide ușa și aud „leși afară!” De data asta loviturile sunau diferit față de loviturile pe care le făceau atunci când scoteau lanțurile. De fiecare dată când ciocanul lovea nitul auzeam pe deținut spunând „Aveți grijă, că mă loviți la picior” „Lasă vorba, măi banditul, de aici n-ai să mai fugi” răspundea gardianul și îi spunea țișanului să-și vadă de treabă și să bată nitul. Când au ajuns la mine m-am așezat pe ciment, țișanul a pus brățara în jurul piciorului, a introdus nitul, mi-a așezat piciorul în așa fel ca nitul să vină pe nicovală. Oricât evita țișanul să nu îmi provoace dureri când lovea cu ciocanul, simțeam fiecare lovitură de parcă mă lovea direct în picior. Cum au terminat de pus lanțurile la toți băieții și am auzit ușa secției închisă, au început din nou comentariile. Optimiștii nu au apărut la vizete și nici nu i-am auzit. Acum cu toții ne-am lămurit de regimul aspru la care suntem supuși și că nu o să se îmbunătățească atâta timp cât ne vor ține aici.

Iarna s-a apropiat și am început să simțim frigul. Și celelalte celule de la parter, unde era grupul nostru, aveau tot ferestre fără sticlă, ca și celula mea. Slăbisem și oboseam să mă plimb în celulă, în pat nu era mai cald. Mă

încovrigam și mă acopeream cu zdreanța de pătură. Salteaua de sub mine nu mă încălzea. Puținele fire de pleavă care erau în ea nici de fiarele patului nu mă protejau. Uneori puneam salteaua pe mine crezând că o să-mi fie mai cald. De încălzit tot nu mă încălzea, făceam mai mult praf, de fiecare dată când o puneam pe mine.

Într-o zi, ușa secției se deschide și aud înjurături adresate unor nou-veniți, toți în lanțuri. După ce au fost repartizați, fiecare în câte o celulă și am auzit ușa secției închizându-se, unul din grupul nostru a intrat în vorbă cu unul din noii veniți. Ca întotdeauna, când cineva vorbea, băieții din celelalte celule ascultau la vizeta lor. Am aflat de la ei că sunt un grup de patru care evadaseră de la mina de plumb Nistru. Pe unul dintre ei îl cunoscusem la Aiud în anul 1950 și mai târziu îl revăzusem la Baia Sprie. De la Baia Sprie el fusese trimis la mina Nistru. Numele lui era Țucă Marin, locotenent de artilerie. El era șeful lotului. Ne-au spus cum au evadat de la mina Nistru. Au folosit dinamită fără să omoare însă pe cineva.

Săptămânal eram duși la baie. Ca întotdeauna ne scoteau lanțurile și la întoarcere le băteau înapoi. Deși unii nu puteau merge din cauza slăbiciunii, erau forțați să meargă. Pe lângă asta, trebuiau să suporte scoaterea și baterea lanțurilor la picioare. Unii băieți aveau răni la picioare din cauza asta. Toate erau incluse în programul sever pe care îl primiseră de la Ministerul de Interne, Direcția Penitenciarelor. El conținea instrucțiunile care trebuiau să nu se aplice nouă.

O săptămână după sosire, noii veniți, au fost luați și duși la proces. Au fost judecați la Tribunalul Oradea. La întoarcere ne-au spus cum a decurs procesul.

A doua zi, noi am fost duși la proces, tot la tribunalul din Oradea. Am fost duși într-un camion deschis, legați cu lanțuri unul de altul. Când am coborât din camion eram un șir de oameni. Cordonul de securiști a oprit circulația mașinilor și a oamenilor care circulau pe trotuare. Odată ajunși înăuntru, a intrat în funcțiune ciocanul cu care ne scoteau lanțurile. În sala mare a tribunalului am văzut-o pe sora mea, Ema. La fel, prezenți au mai fost fratele lui Dumitru Popa, fratele lui Georgescu Topăslău și fratele lui Paul Iovănescu. Am avut în total patru avocați pentru noi toți. Avocații anunțaseră familiile noastre care au venit la proces.

La proces, acuzația cea mai gravă erau grenadele confecționate de băieți. Știau de grenade de la Ducu Ciocâltău care a spus tot ce știa și știa aproape tot ce se putea pentru că el era inițiatorul și șeful grupului celor care au evadat. Discuția despre acuzația cu grenadele a durat mai bine de două ore. Deși erau patru avocați angajați din oficiu, niciunul dintre ei nu s-a consultat cu noi și nici nu au vorbit să ne apere. Titi Coșoreanu, unul dintre băieții din grup, s-a ridicat în picioare și a luat cuvântul. A spus: „Domnule președinte, eu am confecționat grenadele”. Atât președintele, cât și procurorul și anchetatorii din sală și-or fi zis în gândul lor „?sta-i omul nostru”. Titi a început a spune că „în legătură cu grenadele de care se discută aici în tribunal de două ore eu vă lămuresc în cinci minute. Eu am confecționat grenadele în felul următor.” În sală liniște mare, toată lumea asculta. „Am luat jumătate de cartuș de dinamită, l-am băgat într-un tub gol de pastă de dinți, am pus o capsă cu fitil scurt. După ce am terminat le-am numărat. Aveam zece petarde. Au fost confecționate anume ca să speriem și nu să rănim pe cineva sau să omorâm. Astea sunt grenadele de care se vorbește. Nu din țeava de fier așa cum aud că se discută de două ore.” Avocații se uită unul la altul la fel și anchetatorii. La urmă a început dezbaterea dacă o petardă poate răni sau omorî pe cineva. După încă două ore s-a ajuns la concluzia că o petardă nu poate omorî pe nimeni. Procesul s-a terminat iar noi am ajuns iar la nicovală și ciocan.

După ce toți am fost înlănțuiți, tot prin cordon alcătuit din soldați de la trupele de securitate, înarmați cu automate, am fost urcați în camion, sub ochii rudelor noastre, care ne-au văzut cum eram înșirați pe lanț. La penitenciar când am ajuns ne-au despărțit și ne-au pus lanțurile individual. Când am intrat în celulă eram foarte obosit. Mă gândeam la sora mea care venise pe timp de iarnă de la celălalt capăt al țării (Constanța). Noii veniți voiau să afle cum a fost cu procesul nostru. Unul din grupul nostru le-a spus cum a decurs procesul.

După zece zile grefierul militar însoțit de ofițerul politic și comandantul închisorii intră pe secția noastră și spun gardianului de serviciu să deschidă ușa. Au venit să le comunice sentința celor patru evadați de la mina Nistru. După ce au plecat, imediat am luat legătura cu ei. Ne-au spus că trei dintre ei au fost condamnați la moarte și unul la muncă silnică pe viață — MSV. Țucă Marin, Coțofană și Miron au primit sentința de condamnare la moarte, iar Românu a fost condamnat la muncă silnică pe viață. Vestea asta nu era bună pentru unii din grupul nostru și în special pentru Ducu Ciocâltău, care era șeful grupului.

Timpul trecea și frigul se simțea din ce în ce mai mult, mai ales că slăbeam zi de zi. Mulți din băieți nu mai veneau la ușă să vorbească. Nu mai puteam sta în picioare. Ca și ei, toată ziua stăteam făcut covrig în pat. Într-una din zile, nemaiputând suporta regimul acesta, îmi treceau o mulțime de lucruri prin cap. Știam că patul avea sub saltea bare, dar că unele dintre ele erau înlocuite cu sârmă: începusem să fac socoteala cum să folosesc sârma să-mi pun capăt suferințelor. Nu a fost greu: am făcut un laț la un capăt al sârmei, iar celălalt capăt l-am legat de grătarul de la fereastră; am pus putina (tineta) sub fereastră și înainte de a mă urca pe tinetă, am scris (zgâriat) pe perete cu litere mari de tipar: „Nemaiputând rezista regimului de exterminare (frig și foame)”. Am luat un ciob de sticlă pe care-l aveam în celulă, scos dintr-un ochi de la fereastră, m-am suit pe tinetă, cu ciobul de sticlă am încercat să-mi tai vena de la mână. Sângele a început să țâșnească.

Nu știu cât timp a trecut, când m-am trezit eram în infirmeria închisorii înconjurat de o mulțime de fețe necunoscute. Erau deținuți de drept comun. Această cameră era foarte mare, însă fiecare avea patul lui cu pătură bună și întregă, cearșaf și pernă. Pe lângă asta, în mijlocul camerei era o sobă mare care ardea cu lemne. Toți deținuții erau numai în cămăși. Era o căldură plăcută. Care mai de care venea să-mi aducă ceva să mănânc. Ei primeau pachete cu alimente în fiecare lună, mulți dintre ei nici nu mâncau mâncarea pe care o primeau aici, deși era mâncare groasă, cu boabe multe și chiar cu carne de două ori pe săptămână.

Toți voiau să știe de unde vin. Când le-am spus că am fost la parterul clădirii celularului, singur în celulă, și că sunt deținut politic, implicat în procesul evadaților de la mina Cavnice, m-au întrebat dacă ceilalți din lotul meu sunt în celulă. Le-am spus că toți sunt câte unul în celulă și când au auzit că noi nu primim pachete de acasă, iar mâncarea pe care o primim

constă în apă chioară, unul dintre ei, care era cel mai vechi în închisoarea Oradea, a fost foarte uimit. Mi-a spus că celulele de la parter stau mai tot timpul goale, numai când vreun deținut este pedepsit, este trimis la parterul celularului să stea de la trei zile până la șapte zile maxim, însă nu a auzit ca vreun deținut să fie dus iarna acolo. Când au auzit că noi stăm în acele celule de trei luni și că nu știm cât ne vor mai ține, au fost și mai impresionați. Eram acum în luna ianuarie și despre iarna lui 1953–1954 se știe acum că a fost una dintre iernile cele mai grele de pe la noi. M-au întrebat de ce sunt pansat la mână și de ce am un cerc vânăt în jurul gâtului. Mâna eu o puteam vedea, însă nu și cercul vânăt de la gât. Simțeam că mă supără, dar nu vedeam cum este. Am ezitat două minute ca după aceea să le mărturisesc faptul că nu am mai putut rezista la regimul extrem de sever care ni l-a aplicat. Aici la infirmerie am stat trei zile. În acest timp m-au îndopat cu tot felul de bunătăți: brânză, slănină afumată, carne afumată, marmeladă și toate varietățile de biscuiți. Mâncarea distribuită în închisoare deținuților de drept comun era bună, nu apa chioară pe care o primeam noi. Cu toate astea, aproape că nu m-am atins de ea.

După trei zile am fost luat în grabă și escortat la celula mea de la parterul celularului. Cum s-a închis ușa de pe secție au început întrebările. M-au întrebat ce s-a întâmplat cu mine, unde am fost. Prin găurile secrete din uși m-au văzut când fusesem luat din celulă cu trei zile înainte. Îmi era greu să le spun ce s-a întâmplat cu mine, nu voiam să știe că fusesem slab, mai ales că și ei se aflau în aceeași situație ca mine. Cât despre unde am fost le-am spus că m-am trezit la infirmerie înconjurat de deținuții de drept comun. Le-am mai spus că acolo era căldură și mâncare bună. Nu le-am enumerat bunătățile pe care mi le-au oferit deținuții de drept comun.

De la ei am aflat că cinci minute înainte de a mă aduce înapoi la celula mea, ei au avut vizita politrucului. A mers din ușă în ușă să vadă cum arată fiecare deținut. Când a ajuns la ușa celulei mele și a văzut că nu sunt în celulă a început să urle, întrebând „unde-i banditu”. I-au spus că sunt la infirmerie. Când a auzit una ca asta, a ieșit ca un om turbat și a trântit ușa secției, de s-a scuturat tot celularul. Acum mi-am dat seama de ce fusesem luat de la infirmerie la repezeală. Viața în celule continua în același regim de frig și foame. Pe la vizetă se vorbea din ce în ce mai puțin. Toți rămâneam în paturile noastre încolăciți de frig și neputând să ne mai ținem pe picioare.

Venise primăvara pe care o așteptam cu toții. Într-o dimineață auzim mai multe perechi de cizme care intraseră în secția noastră. Se opreau la fiecare ușă și după ce o deschideau puteam auzi că se vorbește, nu și ce. Ajunși la ușa mea, o deschid și-l văd pe plutonierul grefier, pe politruc, pe comandantul închisorii și pe gardianul de serviciu. Sunt întrebat cum mă cheamă, în timp ce ei se uitau într-un teanc de dosare aflate pe o masă pe care o târau după ei. Din dosarul meu unul scoate o coală de hârtie și-mi citește sentința. Sunt condamnat la opt ani pentru că am ajutat cu informații pe deținuții care au evadat. Acum aveam încă opt ani, în total douăzeci și trei de ani. Asta nu conta. Ce era important, era că scăpăm de închisoarea asta. Chiar dacă ne vor duce la închisoarea Aiud, tot nu va fi mai rău ca aici. Chiar cu regimul din 1949 și 1950, despre care se știa în toate închisorile, că la Aiud fusese unul de exterminare.

În sfârșit vine și ziua mult așteptată. Așa în lanțuri cum eram, ne scot pe coridor, ne strigă numele fiecăruia și fiecare, cum ne auzeam numele, trebuia să ieșim din clădire. Afară eram așteptați de doisprezece militari cu auto mate. Noi eram nouăsprezece, adică cei paisprezece evadați și cei cinci implicați. Cei patru evadați de la mina Valea Nistru rămâneau mai departe la Oradea. Câțiva ani mai târziu am aflat că la doi dintre cei trei condamnați la moarte li s-a comutat pedeapsa la muncă silnică pe viață (MSV), iar cel de-al treilea, Țucă Marin, a fost executat.

Noi am fost încărcăți într-un camion deschis urmat îndeaproape de un alt camion încărcat cu cei doisprezece militari cu arme automate. Ni s-a atras tuturor atenția ca nu cumva să încercăm ceva, căci vom fi împușcați fără somație. La gară, pe linie moartă, se afla un vagon-dubă în care am fost încărcăți. Aici mai erau o mulțime de deținuți aduși din diferite locuri. Ca și noi nu știau unde vor fi duși. Grupul nostru a ocupat un colț al dubei și eram fericiți că am scăpat de penitenciarul Oradea. Trecusem cu toții prin atâtea penitenciare, lagăre de muncă, canal, mine de plumb. În unanimitate am fost de acord că niciuna dintre acestea nu au fost atât de blestemate și comparabile în cruzimea la care am fost supuși la penitenciarul Oradea.

Unii din grupul nostru și-au găsit cunoștințe printre deținuții pe care i-am găsit în dubă. Mai toți erau veniți de la penitenciare mici din orașele unde locuiau și unde fuse seră condamnați. La aceste penitenciare, deținuții aveau dreptul la vorbitor o dată pe lună și la un pachet cu alimente și țigări, total cinci kg pe lună. Și bineînțeles aveau cazare și mâncare mult mai bună decât faimoasele penitenciare de la Aiud, Gherla, Pitești, Sighet, Mislea și altele, dar în special de la penitenciarul Oradea. Eu am cunoscut pe un deținut, figură cunoscută în Constanța, Danilopol. Era de origine grec. Îmi cunoaște familia și repede am găsit subiecte în comun. Știa de mine că am fost arestat în legătură cu Consulatul Britanic din Constanța. Era un om cam de cincizeci de ani și cunoștea o mulțime de persoane pe care le cunoșteam și eu. El fusese arestat la Timișoara și acuzat că a ascuns monede de aur care trebuiau predate autorităților. Era vorba de legea introdusă cu un an înainte, care prevedea că toți cetățenii care posedă aur cu excepția verighetelor și încă o bijuterie, una singură, trebuia să le predea autorităților. Concetățeanul meu avusese câteva sute de monede de aur și fusese arestat și condamnat la cinci ani închisoare corecțională. Când a aflat că noi făcu sem deja cinci ani în diferite închisori și că unii dintre noi mai aveam de făcut zece, cincisprezece, douăzeci de ani, s-a simțit ușurat. De altfel mai toți deținuții pe care i-am găsit în dubă aveau pedepse mici și nu toți erau condamnați politic, deși Danilopol nu era deținut de drept comun. Alți băieți din grupul nostru erau și ei angajați în convorbiri cu alții dintre cei care i-am găsit în dubă.

Acum toți știau situația noastră. Au aflat de evadare și de regimul sever la care eram supuși. Niciunul n-a ezitat să-și desfacă bagajul și să ne împartă din bunătățile pe care le aveau. În dubă nu te mai puteai vedea de fumul de țigară. Nu știu cum Securitatea de la Oradea ne-a pus în această dubă fără să-și pună problema că în dubă se află oameni cu condamnări mici care odată eliberați pot vorbi despre ce auziseră de la noi. De fapt eu l-am rugat pe Danilopol, ca atunci când se va elibera să spună familiei mele că s-a văzut cu mine și că sunt bine și sănătos. În aceeași dubă erau unii cu condamnări numai de un an și care așteptau să fie eliberați peste câteva luni.

LUMEA ARE OCHII MARI

Domnul Oiterman, industriașul, mi-l arată pe junele Vovca, sprijinit de peretele blocului spărgând semințe de floarea soarelui: E revoltător... A terminat stagiul militar, e sănătos ca un cal și taie frunză la câini. Și, ca toată lumea, are ochii mari. Întrebă-l... O să-ți spună fără fașoane că-l invidiază pe cutare sau pe cutare...

- Pe cine invidiază Vovca?

- Pe cine... De pildă pe Simon Seinerovici. Că are o slujbă, că și-a cumpărat o rablă la mâna doua, că i se propun partide atractive, de asta... În schimb, dacă o să-l întreb pe Simon, nici el nu e mulțumit. Și el invidiază pe unul sau pe altul. Cât e el de mincinos, a avut un moment de sinceritate și mi-a spus că îl invidiază pe Alberto Oberlicht.

- Dar ce-a văzut la el?

A văzut că Alberto lucrează la Produe lactate și pe chestia asta mănâncă brânză gratis... Și că are o nevestică nostimă cu părinți bogăți... Și că a fost o săptămână în Rodos... Lumea are ochii mari! Acum, dacă îți spun pe cine invidiază Alberto, o să rămâi tuț. Ia, ghicește!

- Pe cine invidiază Alberto? Cum așa putea!? Habar n-am...

- Cred și eu... Pe tine te invidiază!!

- Nu mai spune! Păi, de ce tocmai pe mine?

C-așa-i lumea, are ochii mari. Nu mai poate el că tu nu lucrezi cu lactate, că ești doctor și că ai copii mari, că apartamentul tău e în partea liniștită a blocului... Te invidiază ca ai fost trei luni în greva, în timp ce el a muncit normal, nu mai poate că el cheleşte și tu nu... Ba

și la mine a început. Dar el nu știe și moare de ciudă. Că așa-i lumea, cu ochii mari. Încă nu am văzut un cetățean să nu invidieze măcar un alt cetățean. Îți spun eu, fenomenul e normal, e o condiție a progresului. Parcă dumneata nu invidiezi pe nimeni?! Fii sincer. Să nu-mi spui ca ești mulțumit cu ce ai și nu invidiezi pe nimeni.

- Domnule, nu că așa fi mulțumit, dar...

- Nici un dar. Vrei să spui că nu mă invidiezi chiar pe mine? Pentru că eu locuiesc într-o vila și pentru că nu am șefi... Sau când auzi că am revenit din Hong Kong cu o comandă de cârlige de rufe la care am un profit de trei sute la sută, mai mare decât tot salariul tău pe doi ani, cu tot sporul pentru telefon și literatură de specialitate, zic, când auzi treaba asta, nu te doare puțin la ficat? Doar ești om, omule, e normal să mă invidiezi!

- Ca să fiu sincer, te invidiez, domnule Oiterman. Când mă uit la casa dumitale și la mobile și la gradina cu piscină, te invidiez... Și când aflu că pleci la San Francisco sau la Madrid, când aud că te-ai întors din Hawai și din Capetown, tot te invidiez.

- Păi, vezi...!?

- Da, dar când aud că faci crize de migrenă și îți se urcă tensiunea, când știu că iei tablete pentru inimă și contra colesterolului, siropuri pentru ficat și insulina pentru..., nu te mai invidiez.

- Da, oftează Oiterman, acum înțelegi de ce mă enervează Vovca asta? E tânăr, sănătos ca un cal, frumușel, nu are nici o grija... Habar nu are cât așa da să fiu în locul lui...

DACĂ CAUȚI...

* Dacă intențiile sunt bune, nu-i rău să fi ambițios.

* Cunoașterea e bogăție, bogăția e putere, deci cunoașterea e putere.

*** Chiar toate acumulările cantitative duc la salturi calitative pozitive? Și ce-i cu gunoiul?**

*** Prea îl critică toți proștii pe Cutare. Probabil că e deștept și are dreptate.**

* Nu-mi lua pâinea de sub cuțit (Liviu Antonesei).

* Cei care fac istorie au șansa să rămână în Istorie.

* Nici măcar Dumnezeu nu e iubit de toata lumea.

Dar și invers!

* Dacă te pui cu prostul, ești mai prost decât el.

* Unele gunoaie plutesc pe apă, altele se duc la fund.

*** Unii scriu mai mult decât citesc și publică mai mult decât scriu (dacă nu, nu).**

* Dacă cauți și nu găsești este ca și cum nu cauți.

* Vocile importante nu se aud din cauza celor care urlă.

* Lozinca: Să fim treji și când dormim!

* Calea cea dreaptă tentează cel mai puțin.

* Dacă ascundem faptele, lucru foarte frecvent în Istorie, avem o enigmă (Mihai Batog Bujenița).

* E considerat tânăr de foarte mulți ani...

* - Taci, domnule. Poate te aude cineva și te crede (replică).

* A fost la școală numai pentru că acolo e secția de votare.

* Mulți ar trebui să se trezească din visul unuia singur.

* Proștii sunt necesari ca reper de comparație (Liviu Marcu).

*** Mă deranjează etilismul și elitismul. Mai ales combinate.**

* Când limbajul e sărac, ideile sunt pe măsură.

* Înțelegerea dar și intoleranța cresc cu vârsta.

* Oamenii se îmbată pentru că au necazuri și au necazuri pentru că se îmbată.

P o e z i i

Tablou de primăvară

Se primenesc salcâmi-n coastă,
Ghirlande albe, iată, au în păr,
E nesfârșită-ntinderea albastră,
Pe boltă, nici măcar un răzleț nor,

S-a deșteptat natura, iată-i vie,
Rochițe fine au castanii mei,
Deasupra casei, cânt-o ciocârlie,
Pe cumpăna fântânii, porumbei.

Iarba-și răsfată florile plăpânde,
Cocoșii-n curte, sunt ca niște prinți,
Lacu-și trezește miile de unde,
Peștii se-arată pudici și cumiți.

Salba

Iarba, cât e ea de iarbă,
Și-a dorit să fie salbă
Și, la gâtul unei fete,
S-a făcut flori și buchete,

Muguri dulci găsiți în drum,
Umbre în altarul verde,
Cerc înmiresmat, parfum,
Lăstăraș ce nu se pierde.

Se primenește glia

Mijește iarba veselă-n grădină
Și soarele trimite raze dulci,
La geamuri, am perdele de lumină
Și cântece răsună-n văi și lunci,

Se primenește glia-n verde crud,
Pământu-mprăștie esențe tari,
Păsări zglobii se mai întorc din sud,
Codru-și tocmește, astăzi, lăutari.

Doi iezișori în curtea mea aleargă,
Au ochi rotunzi ca două boabe verzi,
Un vânt căprui vrea zarea să o spargă
Și doruri se adună în amiezi.

Atât de frumoasă

S-a despletit iarba în părul tău,
În ochi, ți-au înflorit muguri verzi,
Crede-mă, doar mâna lui Dumnezeu
Te-a făcut atât de frumoasă, mă crezi?

Hoinar prin timp, mă atragi ca o boare,
Sunt fluture chemat de ispită,
Privirea ta e năucitoare
Și surâsu-ți blajin, mă incită.

Vreau să te gust în clocot de mare,
Clipa să obosească de noi,
Prin aerul bandajat cu atâta culoare,
Să respirăm, hoinărind, amândoi.

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

Poezii

MEDITAȚIE

Lăsați-mă să stau la marginea lumii,
Să simt doar mireasma pământului viu.
În triluri de păsări să-mi salte simțirea,
Natura în versuri alese s-o scriu.

Lăsați-mă-n pace cu legile lumii,
Pentru câtă vreme oare?
Lăsați-mi credința în legea iubirii,
E singura lege ce nu moare-n noi.

Lăsați-mi un timp să pot a pricepe
De ce plânge firul de iarbă plăpând,
De ce se-nfioară a râului apă,
De ce omenirea-i un dar, pe pământ.

Lăsați-mi răgaz de vorbe, o vreme,
Să simt universul ce are ascuns,
În lumea de vise banale și goale,
În miezul luminii de nepătruns.

JOCUL SORTII

Să fie soarta împăcată cu a destinului dorință,
Lăsându-ne o dublă cale de-mpreunat cu neputință,
Iubindu-ne, că doi asemeni ,deși din timpuri diferite,
Purtând în suflet fiecare ale lui doruri neîmplinite?

Putea-vom noi turbate piedici și-a lumilor pustii
amaruri
Să depășim, ca răul sprinten, ce curge între două
maluri,
Uitând prejudecăți mărunte, și-a lumii lege ordonată,
Să trecem dintr-o cale-n alta, schimbând ursita prea
înantă?

Nu. Moartă s-a născut iubirea , deși e greu să
înțelegem.
Un joc al sorțiiperate greșit, noi căutăm să dregem.
Suntem închiși în legea lumii, sărmana lume rătăcită,
Și nu avem puterea sorții, de pământeni nebiruită.

Rămâi deci, pe cărarea una, ce soarta la-nceput ți-a
dat

Rămâi o dulce amintire de nebunie și păcat.
Nevinovați, destin și soartă, jucându-se cu timp și loc
Ne-au încurcat cărarea vieții ; dar s-ancheiat al sorții
joc.

TELEPATIE

Trăim telepatic, mai presus de tot.
Te chem, și mă chemi, cu simțirea.
Și totu-i posibil în lumea ce noi,
Clădit-am, uitând omenirea.

Te simt când ți-e bine și simți când mi-e greu,
Și plângem, și râdem, deolaltă.
Deși ne desparte al sorții destin,
Și-a timpului leneșe roată.

Gândesc doar la tine și tu mă și suni,
Căci gându-mi, dorința-ți devine.
Trăim în visare destinul ce noi
Clădit-am, din dor și suspine.

DEȘERTĂCIUNE

Ce haos e-n toate, ce haos e-n noi,
Cu mintea fierbinte tocăm zilnic gânduri,
Și crește gunoiul, ratate idei,
Și tremură pana prin strâmbele rânduri.

Se-neacă speranța și visul e gol,
Turbată ne urlă dorința banală,
Și ladica fiară ne dă protocol
La tainica lumii cortină, finală.

Ne-năbușe viciul și ura din noi,
Sărmana iubire e muribundă,
O mare avem, de dorinți și nevoi,
Și relele lumii, încet, ne afundă.

Coborâți astre de nu-i prea târziu
S-aprindeți în lume scânteia divină,
Alungați fiara în negrul pustiu
Și strângeți recolta, de viață creștină.

Căci haos e-n toate, și haos e-n noi,
Cu mintea bolnavă tocăm zilnic gânduri,
Și crește gunoiul, ratate idei,
Și tremură pana, prin strâmbele rânduri.

VIAȚA

Esența nevăzută de univers în fugă,
O clipă de speranță, zadarnică și rece,
Mister de existență din nu știu care rugă,
Venit când n-ai știință, și când pricepi, se trece.

O naștere de simțuri mai bune și mai rele,
Învăluite-n umbra destinului ascuns,
O clipă fericită, din multe, efemere,
Un gând ca o părere ,de suflet nepătruns.

Materie legată de-un strigăt de trăire,
Ca de arac o plantă, ce tinde cât mai sus.
Ce-i viața pentru dânsa ? Un strop de dăruire,
Căci de o simți că vine, chiar vine-al ei apus.

LA TINE

Benefică-i căldura căminului în care
Sălășluiești, prietenă iubită,
Mă simt destinsă și-ntr-o dulce pace
Când pragu-ți trec, din drumuri lungi oprită.

Și simt ceva, aici, la tine-acasă
De parcă sufletu-mi e-n libertate,
Căci tu împarți pentru acei ce intră
Din plinul tău, de dor, și bunătate.

Unde ai fost atât amar de vremuri,
Și-n care vieți fusesem împreună,
De simt ceva comun în firea noastră,
De parcă timpul, rudele-și adună.

BLESTEMUL IUBIRII

Furtună să îți fie în suflet și în cuget,
Și-n ochi să-ți curgă-ntruna a lacrimilor ploaie,
Să nu mai ai odihnă, ci remușcări o droaie,
Umbră de suferință să-nduri al vieții urlat.

Să-ți fie amintirea durere necurmată,
Cum mi-ai furat tu pacea, de ea parte să n-ai.
Și focul din iubire te ardă ca pe-un pai,
Că și-a băgat destinul facturile la plată.

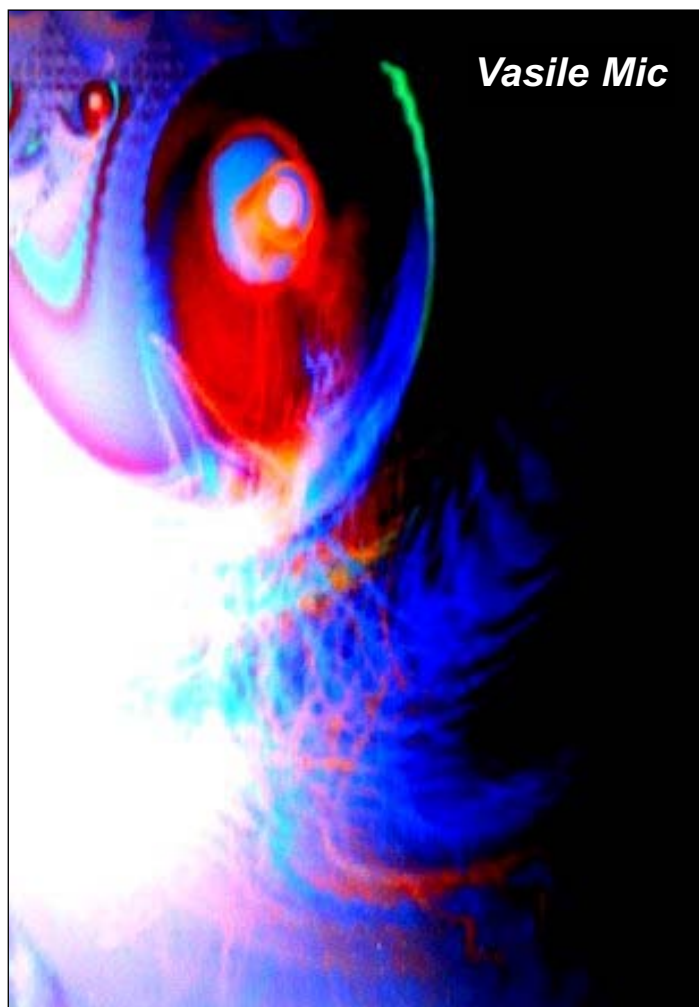
Și-ntorc a sortii roată ca să-mi urmez dorința,
Destul ți-am purtat dorul , crezând cuvântul tău.
Blestemul din iubire te-ajungă și mai rău.
Pe când găsi-voi pacea, găsi-vei suferință.

ECUAȚIE

Ieri eram necunoscute
Eu un Y, tu un X.
Într-o dulce acolada
Țineam clipele de vis.

Chiar și azi, necunoscute,
Tu enigmă, eu asemeni,
Ți-am dat tot, deși de multe
Te-am lipsit, ca-ntr-o prietenie.

Fără vise mincinoase
Și speranțe-amăgitoare
Se-nfiripă o iubire,
Pentru câtă vreme oare?

Vasile Mic

SOARTA UNUI DESTIN

Vitruviu Norocel Cărbunaru se prăbuși pe pat, rupt de obo-seală(?) după ce de luni până vineri luptase împotriva comunismului muribund, care chiar dacă părea că-și dă duhul, după intervențiile voinice ale lui V.N. Cărbunaru, tot mai putea să lovească, aidoma leului rănit, și el tocmai împotriva acestor labe cu gheare rupte atrăsese atenția, atât la radio, cât și la mai multe posturi de televiziune, ca să nu mai pomenim de presa scrisă, cea care îi preluase diatribele sulfuroase, filipicele acide.

Chinul lui V.N.C. nu se sfârșea, însă, aici, pentru că urma unul, infinit mai complex, dar plăcut: sâmbătă, a doua zi era chiar... ziua lui, da, împlinea o jumătate de secol, din care aproape 20 de ani îi dedicase luptei de care pomenirăm. Popular, modest, niciodată supărat, chiar dacă uneori închipuia complicate inchiziții pentru adversarii săi politici, invidioși pe ascensiunea lui, neputincioși în fața integrității sale și a igienei ireproșabile a CV-ului, nu foarte bogat, dar pe alocuri model de altruism și devoțiune fără limite; era iubit și urât, în părți egale.

Găina lui norocoasă putea să cârâie, să cotcodăcească, cu deplină liniște, la fiecare ou: „new ball!”, pentru că era (V.N.C. evident!) curat și moral, cu perspective, de ce nu și Acolo?, și când spunea aceasta, își pune pe obraji un zâmbet mic, dar semnificativ.

Contrar uzanțelor și tradiției,

proaspătă și strălucitoare, ziaristii de investigații n-au găsit nimic cu ce să se reverse asupra lui, avea o viață absolut plictisitoare, un trecut benign, zero la avere, niciun viciu demn de atenție, iar la țară o căsuță, cea părintească, în care trăia un nepot, tractorist.

Soția se comporta ca o nevastă, copiii, două fete, erau mari, cumiți și măritate, ginerii fără nici măcar o amendă contravențională, și tocmai asta stârnea un interes rău, urât și construia suspiciuni funebre și faro-nice.

Membru de partid, anțărt? Nimic... într-atâta de anonim era, gri spre cenușiu închis, încât nici comuniștii nu l-au băgat în seamă: la ce ți-ar folosi, chiar și o cifră cu carnet și cotizație la zi, când nu puteai scoate două vorbe de la el, un crâmpei de citat, ori o inițiativă mai acătării? În timpul liber, și avea destul, legal și nesupărător, se confunda, pe malul lacului, din marginea orașului, cu vegetația abundentă. Ce prindea arunca înapoi, surd la mormăielile injurioase ale celorlalți pescari, și de altfel nici nu se întindea la povești cu ei, nu participa la chiolhanurile lor, adevăratul motiv al acestora de a fraterniza cu natura și clorofila vioaie. Venea primul și, totuși, pleca ultimul, până la urmă, nebăgat în seamă de petrecăreți și paznici.

La întâmplarea organizată înainte de Crăciunul lui '89 V.N.C. s-a aflat în primele rân-

duri ale celor care se retrăgeau din fața armelor întinse spre manifestanți, nimerindu-se pe-acolo tot dintr-o sfântă întâmplare. O televiziune străină l-a filmat cu un steag în mână, prim-planuri dinamice și sugestive, așa încât a intrat în albumul de istorie recentă, patetic și metafizic în atitudine, ceea ce nu a rămas neexploatat. Încetul cu încetul, Vitruviu a prins glas, a propus chiar o reconstituire, chestia aia cu steagul, scăpat de unul mai grăbit ca el, dar și-a retras propunerea la sugestia soției, care i-a spus, nici măcar uitându-se la el: „mă, nenorocel, ajunge că se naște câte un prost în fiecare minut, nu strica regula!” și Norocel, rebotezatul conjugal, a ales altă strategie, scoasă din insomniile, tot mai frecvente, sau atunci când schimba râma din cârlig, plictisită și aceasta de atâta baie nemotivată.

La partid, dar și la presa de scandal a fost trimisă o anonimă, însoțită de fotografii, nu foarte clare, dar plauzibile. Textul era scurt, însă precis, cât despre fotografii acestea întăreau – încă neconvingător, dar tentant pentru o cercetare – conținutul dezvăluirilor, cu adevărat scandaloase, revoltătoare.

„Domnule!

Cetățeanul Vitruviu Norocel Cărbunaru, ales de poporul din localitatea sa să îi reprezinte vocea și interesele, cel care pozează în rudă de-a Maicii Tereza, și peste tot se dă curat și imaculat ca persoana respec-

tivă, sfântă pe bune, este un porc sexual și profitor de naivități adolescente, lucru grav și jignitor pe toată linia, căci nici pe departe ceea ce susține nu se susține.

Verificați la adresa pe care vi-o trimit ulterior și o să vă convingeți că porcul V.N.C. nu plătește pensie alimentară după un copil ilegal, botanic și degeaba insistă tânăra mamă pe lângă el, căci acesta îi râde în nas și zice că nu-i adevărat, paternal, are certificat de impotent, deci e imposibil. Pedepsiți cu publicitate, căci degeaba susține despre invidie și răutate, vedeți dacă puștiul nu-i seamănă, iar certificatul e făcătură. O martoră indirectă, care își va scoate anonimatul la lumină, cu nume și prenume, după dovedire."

Scrisoarea a circulat prin redacție, prin birourile partidului, dar cei mai mulți și-au exprimat îndoiala, iar ziarul anunțat, numai de procese nu avea nevoie!

*

* *

Acum, de ziua sa de naștere, Vitruviu așteaptă cel mai frumos cadou posibil: un articol în tabloid, eventual cu pozele, sau telefonul imperativ de la partid, pentru a dovedi, încă o dată, toată mizeria delațiunilor venite din partea celor care-l urăsc pentru că este curat, imaculat și de neoprit în ascensiune.

Întâmplător a aflat despre rușinea ce-o pățise o tânără din vecini, rămasă cu un copil din flori, și fără vreun bănuț! N-a spus nimănui ce avea de gând să facă, dar și-a luat inima în dinți (?) și a căutat-o pe amărâtă. Femeiușca, cam sărăcuță cu duhul, lucru care îi dădea însă un farmec aparte, a înțeles greu, dar la vederea hârtiei de 500 de lei, a devenit brusc atentă, cooperantă, ba chiar a pus oareșce condimente în ideea lui Norocel, ca să fie, ca să pară... s-a lăsat fotografiată în penumbra mucegăită a scării de bloc, cu „rodul nemerniciei”, un băiețaș frumușel, în brațe, și Vitruviu nu s-a dat plecat până când Floricica nu

și-a învățat lecția, ba chiar a repetat-o, în fața unui Vitruviu mulțumit și deja nerăbdător.

Misiva anonimă părea plauzibilă, poate chestiunea aceea cu certificatul medical putea să pară o stridență, dar nu mai conta: oricând beteșugul bărbătesc amintit putea fi dovedit, chiar și întărit, de nevastă-sa, care dormea de multă vreme singură, dar nici nu dorise să-l aibă alături, în pat, numai dacă ar fi vrut să scape de el, printr-o tentativă de crimă, prin sufocare cu perna, pentru că Vitruviu sforăia cumplit, decibelic, inegalabil.

*

* *

Ziua lui a trecut banal, anost, nici măcar familia nu și-a amintit de ea și de el, dar treaba asta nu l-a deranjat prea mult: și Vitruviu „sărea” peste aniversări, găsea întotdeauna un pretext să lipsească de acasă, iar un buchet de flori, un carton cu prăjituri costau, cu banii aceia cumpăra momeli, nailon, măcar avea o bucurie sinceră. Sâmbăta următoare, ca de obicei, era pe baltă de la prima oră, gânditor și nemulțumit: colegii de partid se comportaseră ca de obicei, încercase el să provoace o discuție, dar nu-l băgase nimeni în seamă...

Nu departe de el, un fost judecător, mare pescar ratat, dar încăpățânat, își ocupase locul, ca de obicei, cu zgomot și cu tabieturile respectate cu strictețe: scosese, pe rând, din rucsacul uriaș, toate inutilitățile mapamondului, privind din când în când spre Norocel, dar acesta era obișnuit cu ciudații ce veneau să dea cu bățul în baltă. La urmă, cu mai mult tărașoi ca de obicei, scoase un ziar pe care îl aruncă lui Norocel! Nedumerirea acestuia dispăru foarte repede, aproape instantaneu, lăsând loc unei stări de nedescris, care se justifică în clipa următoare: tabloidul unde trimisese anonima publicase scrisoarea, chiar și una dintre fotografii!!!

- Ești mulțumit, domnule porc?

se interesă judecătorul privindu-l, credea el, ucigător.

Norocel ridică sprâncenele și-i zâmbi mărunțel, ceea ce provocă din partea judecătorului pensionat și pescar ratat o reacție furibundă:

- Păcat că nu mai sunt activ, ți-aș fi arătat eu cum e să dormi cu spatele la perete, într-o celulă cu vreo zece „inediți”!

- Vezi că ți se îneacă râma, dom' judecător! rânji Vitruviu, apoi se concentrează asupra ziarului, aproape fericit.

*

* *

Apoi lucrurile s-au derulat cu repeziciune: Vitruviu Norocel a fost luat la întrebări de colegi, de vecini, mai puțin de nevastă-sa, singura care pricepuse toate dedesubturile, însă în aceeași zi își făcuse bagajele și se mutase la unul dintre copiii, lucru care îi conveni de minune lui Norocel (nenorocel) pus acum pe fapte mari, gata să dovedească ura și invidia contemporanilor.

A trimis ziarului scandalagiu o notă, prin care cerea să se facă testul ADN, ceea ce îi cam încurcă pe gazetarii de fițe și mizerii, dar și pe colegii săi, tare bucuroși că îngâmfatul cu procură de la Maica Tereza s-a dovedit a fi un animal mediocru și cameleonic.

*

* *

Doamna Luminița Cărbunaru s-a întors acasă, doar pentru a pregăti schimburi curate și câteva undițe... Norocel a fost internat la o casă de sănătate, în cameră cu Napoleon și Gheorghiu-Dej. Și al doilea test ADN ieșise pozitiv: Norocel era tatăl unui copil de a cărei mamă nu se atinsese niciodată!

Eu îl cred pe Vitruviu, dar oamenii de știință nu, nici doamna Luminița nu i-a făcut vreun reproș. Acum stă singur-singurel pe malul lacului de lângă sanatoriu, nu suferă pe nimeni și din când în când vorbește cu un domn judecător, ascultă ce-i răspunde acesta și pare foarte mulțumit...

SOLUȚII PENTRU TRANSFORMAREA CRIZEI ECONOMICE MONDIALE, ÎNTR-UNA SUPORTABILĂ

* Parlamentarii să doarmă doi într-un pat: devin mai toleranți, se mai și-ncălzesc, își clarifică doctrina politică... Eu, spre exemplu, dacă aș fi ajuns deputat, aș fi dat oricât să dorm cu Elena Udrea... Chiar și cu Roberta Anastase!

* Grecii să nu mai spargă farfuri, la petreceri, ci farfurioare de ceai. La fel, sărbii vor înlocui paharele, cu păhărele de șliboviță. Iar băieții de fițe din Dorobanți nu vor mai „sparge” nici ei 500 de euroi pe seară, mulțumindu-se cu 500 de lei.

* Se vor reduce mesele de la trei pe zi, la două. Prima va consta din patru covrigi. Ultima – din cinci chifle și-un iaurt. Cei care vor respecta sugestia mea, vor observa, la fine de lună, cu priviri basedowiene, că le rămân și bani de întreținere!

* Cărțile se vor cumpăra în echipă: se adună cinci iubitori de Cărtărescu (că tot e el permanent candidat al României la Premiul Nobel) și pun câte 5-6 lei. Citesc cartea, prin rotație. Apoi, o vând la anticariat și recuperează câte doi lei.

* Se va renunța la mijloacele de transport. Loco, faci mișcare – cum recomandă și doctorul; peste graniță, *perpedes*. Ca Badea Cârțan – care așa a și ajuns celebru. Ce, v-ar strica oleacă de notorietate?...

* Concediile: pe bloc, plaje moca, dormit – idem, și fiind concediu, ce naiba, vă puteți permite să înșirați pe-un șervet bucate alese (10 grame icre de Manciușia, 3 măslin, juma de lămâie, 25 gr. brânză cu mușceai, două bucăți șprot afumat, o chiflă cu susan, un sifon rece, două eugenii, 50 gr. sare grunjoasă, 4 scobitori, un sul hârtie igienică – pentru șters pe mâini; ce rămâne, îl folosiți la baie).

* Țoale: simplu! La mintea cocoșului! Atacați magazinele second, în zilele în care promit „orice produs = 1 leu!”; cu 9 lei ați umplut un coș de rufe. De preferință, haine unisex, să le poarte și soția.

Hai, acționați! Nervi tari și lăsați rușinea la o parte: rușinea era bună-n vremuri normale - spre exemplu, în timpul războiului...

Cornel UDREA

Cornel e un umorist celebru: încă de pe vremea *Cangurilor șchiopi* și a *Duminicii la iarbă verde*.

Era un subversiv, până-n 90, fiindcă se citea în regim *samizdat* (tirajul era prea mic, față de cererile iubitorilor de umor). Prin 1987, i-am jucat niște texte, pe scena unui teatru profesionist din Moldova: *Gastro-comice*. Am jucat și eu, pe post de bucătar. Nu știam, pe atunci, că-n curând îl voi cunoaște și vom deveni prieteni. *Verșori siamezi*, cum ar zice el.

Sigur, are un defect: **e, vai!, abținent!** Dar dacă ne amintim că, până acum 19 ani, bea de stîngea, păcatul i se poate ierta...

Din 1988 suntem nedespărțiți, chiar când munții & nunții, tonții & crunții, ne despart: ne-am întâlnit la festivalurile de umor de la Vaslui, Reșița, Zalău, Bistrița, Suceava, Gura Humorului, Deva, Urziceni, Slatina etc. Ne-am mai întâlnit, pe scenă, ca autor și regizor, la Bacău, Iași, Cluj, Galați, Baia Mare, chiar și... Găiești!. Am montat - în timp - piese, texte de copii, reviste, grupuri satirice, toate scrise de el. Are replică, are alonjă intelectuală, are spirit și, **atenție!**, amărăciune.

La cartea *Epistolă cu trei proști* a făcut o prefață în care a mărturisit că ar fi vrut să fie, alături de noi (Cavadia, Gagniuc, Ulmu) al patrulea prost: fiind nebăutor, nu a fost acceptat în echipă.

Am multe amintiri interesante, legate de el: una, într-o cofetărie din Cluj, în care el comanda savarine și eu priveam o fată frumoasă. Mi-a dat cartonul cu cele

patru prăjituri. Impresionat de fata aceea superbă, n-am observat o treaptă și am piruetat cu savarinele-n mână, căzând și plecându-mi șapca... la patru metri depărtare. Acasă la el, a-ncercat să culeagă prăjiturile de pe carton, cu o mistrie. Din patru, a obținut opt!

La anul, se fac 20 de ani de când nu mai bea. A promis că va consemna comemorarea, cu o beție feroce. Voi fi lângă el...

De profesie: singur

Iubito, după Sărbători ai dispărut!

După un ultim sărut, după un nou început, mă gândesc cu trecutul s-o rup.

Dar un alt amănunt mi-a sporit mâhnirea (nu știi cum să-l zic, să nu-ți activez uimirea):

aveam în cadă un purcel de lapte

și, cumplite fapte!, a dispărut și el.

Pesemne, se-ndrăgostise de tine!

Nu, nu mi-e bine, șoricul meu erotizat:

tu ai plecat, godacul a plecat,

datorită ție,

și stau singur în pat, singur în bucătărie,

visând la minunatele voastre daruri hibernale:

degetele tale, mângâierile-ți îndrăznețe,

și – iartă-mi comparația, iubito –

piftiile evadate din cotețe...

Pesemne, confesiunile-mi derizorii

te-ajută să caști. Asta e!

Beau un ceai, citesc ceva,

oftez scurt,

și te-aștept... de Paști.

HIMERA DISCIPOLATULUI DE LA PĂLTINIȘ, PRETEXT DE FINĂ IRONIE DIN PARTEA LUI NOICA

Motto: „Nimic mai plăcut și mai reconfortant decât demascarea prostiei pretențioase și a nesincerității”, Mircea Eliade, Radio, 26 iunie 1936.

Privitor la Noica, să spui la Radio BBC în decembrie 1987 că filozoful de la Păltiniș a fost „ultimul uriaș rămas în țara piticilor” ar fi fost simplu și adevărat. Dar exprimată de I. P. Culianu, ideea s-a complicat. Fiindcă de la primele vorbe s-a văzut că intenția profesorului de română de la Groningen care scrisese în 1985 o notă informativă la Securitate despre Mircea Eliade (1) nu era să glorifice opera filozofică sau gândirea “uriașului Constantin Noica”, ci să ridice în slăvi “piticii” din jurul acestuia. Adică să proslăvească himerica *Scoală de la Păltiniș*, negată întâi de Noica, apoi de Alexandru Dragomir, cel mai de seamă vizitator al filozofului de la Păltiniș. Discutând cu Fabian Anton pe 15 iunie 2000, Alexandru Dragomir le-a negat postura de “discipoli” lui Andrei Pleșu, G. Liiceanu și Vieru (2). La fel, Petre Țuțea remarcase cu tristețe că “Noica n-a produs nici un vârf spiritual...nu a produs decât inși care ar putea fi buni asistenți la Filozofie, și atâta tot” (*Între Dumnezeu și neamul meu*).

În ultima carte a lui Culianu (*I viaggi dell'anima*, Milano, 1991), considerată chiar de prietenul său Giovanni Casadio drept “una DELUSIONE, di molto inferiore alla produzione scientifica antecedente” (*Necrologio Culianu*, Religioni&Societa, 8, 1993, p.85-95), fostul profesor de română de la Groningen asasinat când era pe punctul de a fi angajat ca profesor de istoria religiilor la Chicago (3) păruse fascinat de controlul politic prin manipularea gândirii. În acea emisiune de la Radio BBC din decembrie 1987, Ioan Petru Culianu l-a înfățișat pe răposatul C-tin Noica ba ca un Nastratin Hogeia, ba asemenea unui Don Quijote din Balcani, ca să ajungă să-l plaseze oarecum în treacăt în “acea rasă de Gulliveri din care s-au tras Eliade, Ionescu și Cioran” (*Studii românești*, II, 2009, p.229), figura sa predilectă rămânând aceea a lui Nastratin: “E de neînchipuit cum prezența unui Nastratin înduioșează până la urmă și pe omul simplu... Acesta e avantajul de a fi un Nastratin Hogeia, un om pus într-un context din care nu face parte” (p. 231).

Un istoric al religiilor din „Școala de la Chicago” (4), așadar fost student al lui Eliade, îi spunea poetului Gabriel Stănescu într-un interviu că “la ora actuală, criticii lui Eliade se recunosc după mediocritatea lor. Ei nu au nimic de spus în domeniul istoriei religiilor și de aceea se alătură corului celor care dezinformează /.../ Chiar accepțiunea [de sacralitate] pe care o dădea Mircea Eliade timpului [Marelui Timp] le pare o amenințare la adresa controlului politic al istoriei” (Ch. Long, în rev. „Arges”, sept. 2007). În lipsa altor idei prin care să reducă originalitatea gândirii lui Mircea Eliade, unii comentatori (printre care și Culianu), i-au agățat numele de numele lui Rudolf Otto, cel care scrisese despre „misterum tremendum”. În 29 ianuarie 1944, Eliade dădea fără să știe o replică acestora notând dezacordul său legat de ideea centrală a lui Rudolf Otto: “Nu este adevărat că omului îi e frică de Natură, de zei: frica aceasta este minimă, față de GROAZA pe care a îndurat-o el, de milenii, în mijlocul istoriei. Epoca noastră este prin excelență o epocă terorizantă”(5).

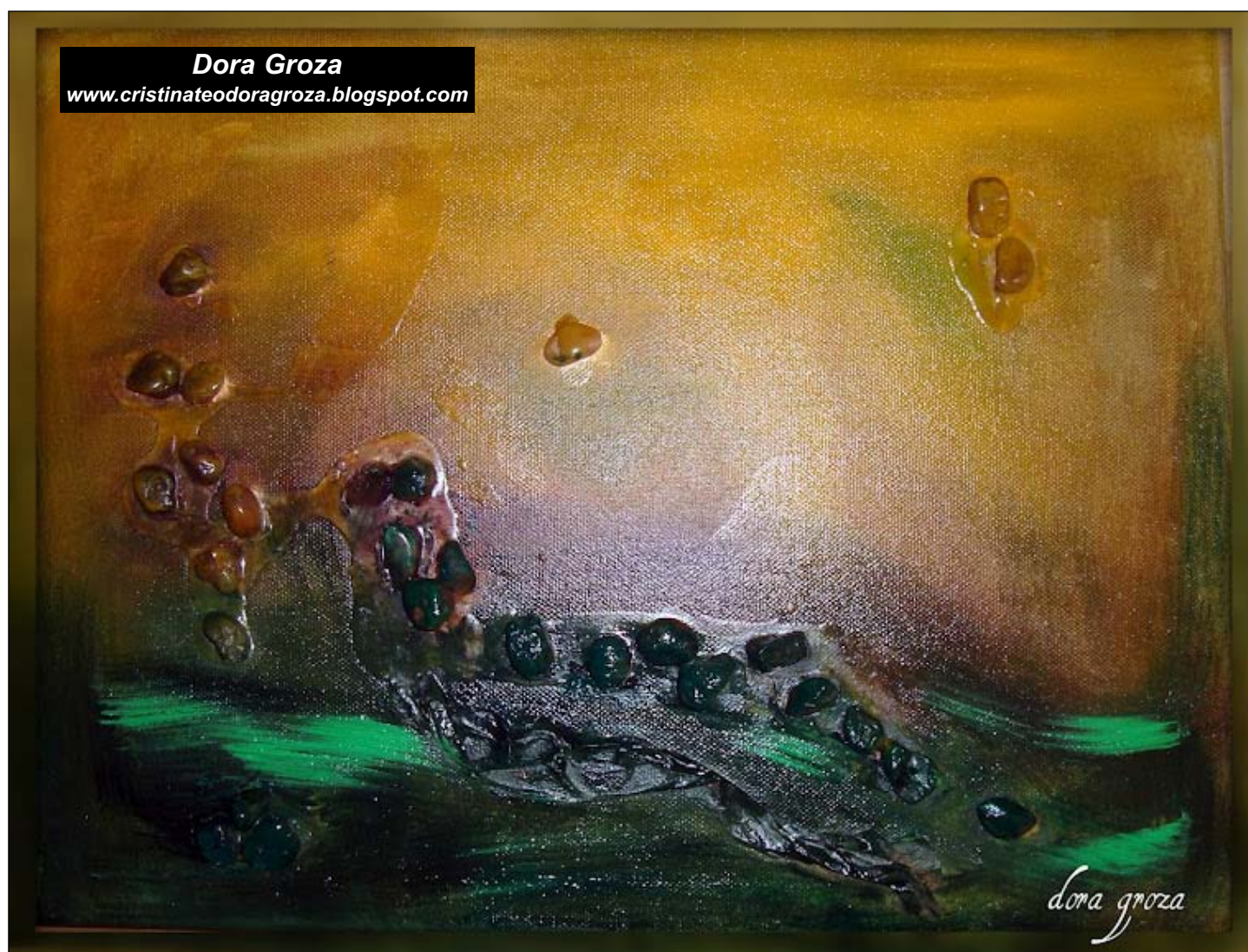
În rândurile pe care comunistul Liiceanu (avantajat de Ministerul de interne printr-un “tratament de excepție”, vezi *Noica și Securitatea II*, 2010, p.88, p.89, p.94) i le-a cerut să le scrie în 1986, Constantin Noica ia peste picior (cu mare finețe) “HIMERA” *Jurnalului de la Păltiniș*, jurnal bazat, în opinia sa, pe o crasă lipsă de ADEVĂR și de REALITATE (6). Vizitele lui Liiceanu la Păltiniș (două pe an în 1978, 1979 și 1981 și cinci vizite în 1980) n-ar fi fost de natură să-i confere nici ADEVĂR și nici REALITATE pentru simplul motiv că “maestrul” Noica nu a avut nici un discipol - așa cum observase și Alexandru Dragomir (v. Isabela Vasiliu-Scraba,

Propedeutică la eternitate. Alexandru Dragomir în singurătatea gândului, Ed. Star Tipp, Slobozia, 2004) -, ceea ce nu exclude imensa influență pe care a avut-o Noica, prin gândirea sa, asupra foarte multor cărturari.

Așa zisa „Școala de la Păltiniș” este de fapt o formulă ce ascunde abuzul invocării numelui unui mare filozof de către cei care n-au produs mai nimic în domeniul filozofiei românești. Bănuind că „piticii” care-i cenzurau de obicei textele nu-i vor tăia trimiterile la Kant și că G. Liiceanu de asemenea nu i le va îndepărta fiindcă, necitindu-l pe Im. Kant, nu va pricepe unde bat așa-ziii termeni “kantieni”, însuși Noica a ironizat “adevăru” HIMEREI. În plus se pare că s-a apucat și el să scrie *Jurnalul* său de la Păltiniș (cel puțin “70 de pagini”, nici până azi publicate).

Fiind tipărite file din ce a rămas din dosarele “Noica” după ce o parte din ele au fost arse, probabil la insistența unor informatori aflați în relații bune cu Virgil Măgureanu (conducătorul instituției după 1990) s-a putut afla că Noica îi îndemna pe tinerii care-l vizitau să-l citească pe Mircea Eliade (*Noica și Securitatea*, vol. II, Ed. MNLR, 2010, p.220). Si că bătrânul filozof ar fi vrut să-i “dezlege” pe Andrei Pleșu și pe Gabriel Liiceanu de invocarea numelui său. Care, volens-nolens, îi pune pe ambii în inferioritate în plan cultural (de aici ideea lui Pleșu de punere în paranteză a gândirii lui Noica fiindcă “producția bibliografică” a filozofului întemnițat șase ani fără vină nu ar fi așa de importantă). Filozoful de la Păltiniș ar mai fi vrut “să-i scape de complexe” relației discipol-maestru, ca să-și poată fiecare urma “destinul său spiritual” (II, p.210). Or, cum bine s-a văzut, “destinul” i-a făcut pe cei doi să urmeze căi ascendente în plan politic și social.

După mai mult de un deceniu de când filozoful catalogase (în *Epilogul* pe care Liiceanu îl rugase să-l scrie pentru *Epistolar*) drept „himerică” închipuita „Școală de la Păltiniș”, himera a început să bântuie Wikipedia.ro, dicționar on-line monopolizat de un grup cu interese ascunse (7) ce promovează cărțile de la Humanitas, prin îndepărtarea abuzivă a cărților apărute la alte edituri. Aici închipuita

„școală”, invocată în decembrie 1987 de Culianu pentru manipularea ascultătorilor postului de radio BBC, e „dovedită” prin două surse: O sursă este *Jurnalul de la Păltiniș* apărut în numeroase ediții la fosta editura a PCR, și altă sursă este *Epistolarul*, scos într-o a doua ediție tot de Humanitas, fosta Editura Politică. Una mai „de încredere” (vezi, Doamne) decât alta și ambele, pasă-mi-te, foarte „independente de subiect”, ca să nu-i vină cuiva ideea să pocească articolul cu vreo etichetă vizând „punctul de vedere neutru”, fiindcă, desigur, orice astfel de ștampilare ar dispărea instantaneu, îndepărtată de grupul mafiot care controlează Wikipedia.ro.

Constantin Noica asemuise VIDUL DE REALITATE al *Jurnalului de la Păltiniș* cu „vidul” de paltini din stațiunea sibiană numită Păltiniș, stațiune plină de brazi și fără de paltini. VIDUL DE ADEVĂR l-ar reprezenta însuși neadevărul „Școlii de la Păltiniș”, „un NIMIC (8) inteligibil”.

„*Epistolarul* acesta - scrie ironic Constantin Noica în ianuarie 1986 - ar putea supraviețui ca adevăr al nimicului inteligibil în ceartă cu el însuși”. Dar *Epistolarul* n-a supraviețuit, tocmai fiindcă fusese „prilejuit de o himeră” (C. Noica); nici măcar prin textul lui Noica, introdus de Gabriel Liiceanu spre a-i spori șansele de supraviețuire, *Epistolarul* n-a supraviețuit. Oricum, nici Liiceanu, nici Pleșu sau Culianu nu înțeleseseră ironia filozofului persecutat de păzitorii ideologiei statului polițienesc. Cum ar fi putut ei să priceapă că golul de adevăr al unui „nimic” rotindu-se în jurul propriei cozi, „în ceartă cu el însuși” reprezintă chiar golul neștiinței lor într-ale kantianismului? Care dintre auto-desemnații „filozofi” din himerica Școală de la Păltiniș, negată chiar de Noica, a putut vreodată să înțeleagă măcar scrierile mult invocatului lor „maestru”?

Așa cum Heidegger gândea „uitarea ființei”, hermeneutica practică de Mircea Eliade ar dezvălui prezența, amintirea și chiar „uitarea sacralului” (Constantin Noica). De aici ar rezulta capacitatea fenomenologiei eliadești de a face să renască ființa, reinvestind viața spirituală a omului cu o extraordinară plinătate: „În ultimii două sute de ani ai Europei, toate s-au dizolvat în fața lucidității (...); astăzi s-ar spune că nimic nu mai înseamnă nimic. Eliade declară, în numele altei forme de luciditate: fiecare lucru și gest al omului au însemnat ceva (...). Puțini oameni de cultură au deschis, ca Eliade zările către o nouă spiritualitate, probabil cea a veacului XXI” (C. Noica, *Istoricitate și eternitate*, 1990, p.219).

1. Nota informativă din vol. *Eliade în arhiva Securității*, Ed. Mica Valahie, 2008, p. 230-233.

2. Vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Ultima revelație a filozofului Al. Dragomir: „A nu te vinde comportă nebănuite riscuri”*, în rev. „Argeș”, An V (XLI), nr 10 (292), p. 19; http://www.centrul-cultural-pitesti.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=248&Itemid=112; și Isabela Vasiliu-Scraba, *Falsificări la publicarea în „Observatorul cultural” a ultimului interviu al filozofului Alexandru Dragomir*, în rev. „Argeș”, An X (XLV), nr 5 (335), p.22-23, sau http://www.centrul-cultural-pitesti.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=2871:polemie&catid=286:revista-arges-mai-2010&Itemid=112; precum și Isabela Vasiliu-Scraba, *Al. Dragomir nu este o invenție a lui Liiceanu întrucât oamenii mici nu-i pot inventa pe oamenii mari*, în rev. „Acolada”, nr. 3/ 2012, p. 19, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-Dragomir-inventat.htm>.

3. Despre I. P. Culianu vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *O nouă ipoteză privind asasinatul de la Chicago*, în rev. „Acolada”, 11/2011, p. 19 și p. 26; sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-Ipoteza7Asasinarer-Culianu.htm>.

4. În 1983 apăruse la Paris cel de-al treilea și ultimul volum de *Istoria credințelor* scris de Mircea Eliade. Apoi el a pregătit cu foștii săi studenți americani (din „Școala de la Chicago”) un al patrulea volum scris în colectiv și rămas nefinisat în aprilie 1986. Francezii, la toate re-editările de după 1983, socotesc doar cele trei volume scrise de Eliade. Ei nu adaugă volumul îngrijit de Culianu, scos de nemți după asasinarea acestuia. Pentru că multi colaboratori ai faimosului profesor Eliade n-au acceptat să lucreze după moartea marelui istoric al religiilor cu necunoscutul profesor de română de la Groningen, retrăgându-și capitolele deja scrise (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Un al IV-lea volum de „Istoria credințelor” și ratatele colaborări ale lui Mircea Eliade cu Ioan P. Culianu*, în rev. „Argeș”, Anul IX (XLIV), nr.4 (322) aprilie 2009, p.22; sau http://www.isabelavs.go.ro/Articole/Culianu_in_colab3.htm). Despre felul cum cei de la Editura Humanitas au falsificat adevărul privitor la cariera universitară a lui I.P. Culianu (care și-a trecut abia în 1987 doctoratul de stat în istoria religiilor) a se vedea Isabela Vasiliu-Scraba, *Eliade și Culianu în universul minciunii post-decembriste*, în rev. „Argeș”, Anul VIII (XLIII), nr.6 (312) iunie 2008, p.24-25; sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/CulianuEliade2008.htm>.

5. Vezi M. Eliade, *Jurnalul Portughez*, 2010, ediția a doua.

6. Vezi C-tin Noica, *Epilog*, ian. 1986, în vol. *Epistolar*, 1987.

7. Vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *My Comp și mostenirea comunismului în wikipedia.ro*, în rev. „Acolada”, nr. 1/2012, p. 19; <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-6wikiMyComp.htm>.

8. Pentru Kant, „inteligibil” era cu necesitate „ceva”, fie ca „realitate” postulată din nevoile rațiunii (ca *ens rationis*), fie „ceva” postulat sau existent în lumea simțurilor (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *L'Echafaudage dans l'edifice de la Topique Transcendentale de Immanuel Kant*, în vol. I. Vasiliu-Scraba, *Inefabila metafizică*, p. 207-218, http://www.isabelavs.go.ro/Articole/CAP12_1.html).

DE VÂNZARE

Paranoică, așa te percepe toată lumea, dragă! Trebuie să te calmezi. Nimeni nu te persecută. Privește situația reală. Revin-o la realitate și toate cele acumulate se vor rezolva. Dormitoarele din casa ta au atâta mobilă și tablouri în ulei că dau un aer de claustrofobie și asta nu se face pentru o casa decomandată gata de vânzare. Timpul este de esență în acest caz! Dar va fi dificil! Trebuie făcute multe modificări, fără discuție!

Atmosfera din casa lor, ca s-o spun fără ocolișuri, este ciudată, tensionată, pentru că dânsa a insistat să cumpere douăzeci de metri de Pararamatta. Între dânsa și partenerul ei, care este parașutist de profesie, s-au ivit mici neînțelegeri atunci când au cumpărat această țesătură ușoară din lână și bumbac pentru a recapitona canapelele și fotoliile din camera de zi. Dânsul a insistat pe benzi paralele egale, dânsa pe o țesătură netedă. I-am spus direct, fără menajamente, că trebuie să se re-angajeze cu viața reală.

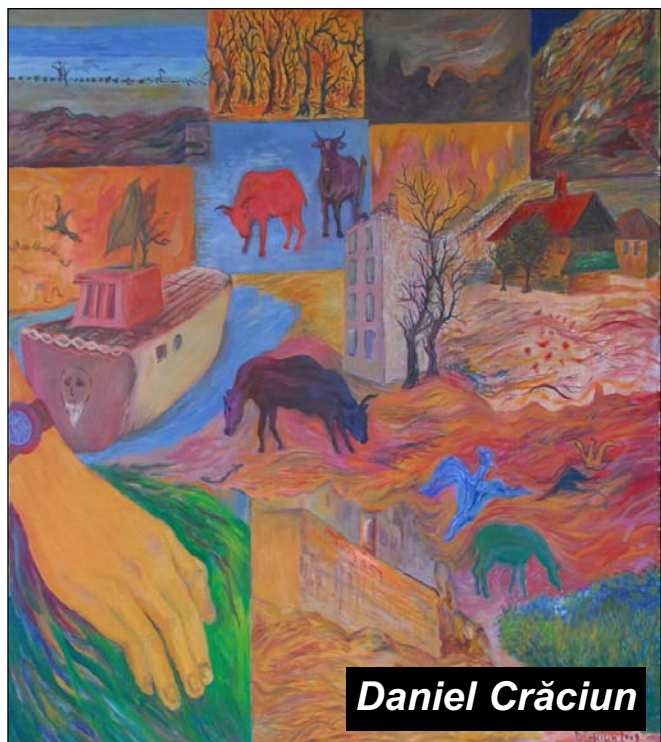
Mai întâi, dintre toate, trebuie să renunțe la soba cu parafină pentru că afumă casa întreagă și face redundantă încălzirea centrală. Mai ales că, proiectează familia noastră - care este de ani de zile un model de excelență în comunitate - într-o lumină proastă, mai ales pentru posibili cumpărători de locuințe.

Dânsa trebuie să înțeleagă că vânzarea unei case necesită manevre delicate și specialiști cu înaltă calificare, în special atunci când expui casa la paradă. Ceea ce a devenit clar când agentul imobiliar a venit să le viziteze casa și să o prețuiască. Uimit, acesta a arătat cu degetul numărul de cuști care adăpostesc un număr mare de papagali multi-colorați. Agentul imobiliar a părăsit casa imediat în timp ce dânsa a făcut o criză de isterie. Ei bine, am avertizat-o că trebuie să revină la realitate, pentru că, a vinde o casă plină de animale sălbatice necesită cel mai înalt nivel de planuire și ordine. Dânsa a invocat o mulțime de scuze și chiar și acum - după doi ani buni de efort din partea tuturor rudelor, a prietenilor și a numeroși agenți imobiliari, care au mers la medici cu stres după ce au fost în contact cu dânsa - casa rămâne tot de vânzare!

Mă întreb cine este de vină? Dânsa mai insistă să păstreze câte un paravan pictat cu papagali în fiecare cameră! Cum că-i amintește de călătoriile din tinerețe. Cine este de vină că bunica ei paternă a lăsat atâta bănet, pe care tatăl dânzei, într-o fază romantică, i-a cheltuit în călătorie după călătorie, după călătorie! Iar dieta dânzei, din legume fierte la abur care-ți urează „bun venit” de îndată ce se deschide ușa de la intrarea în casa, este fără doar și poate menită să inspire pe orice cumpărător serios să fugă cât îl țin picioarele.

I-am atras atenția și că parapetul, pe care partenerul dânzei l-a construit din cărămizi reciclate în partea din față a casei, va trebui demolat: e la mîntea cocoșului că locuințele moderne nu au nevoie de ziduri de apărare precum castelele medievale! Ei bine, cum poți să o faci să înțeleagă realitatea?

Nu-s sigură că dânsa și parașutistul au ajuns la o concluzie satisfăcătoare, dar de un lucru sunt sigură că va fi extrem de greu să vândă casa din motiv că dânsa este cunoscută tuturor agenților imobiliari din județ drept un client paranoic.”

Daniel Crăciun

POEMS

PLAYING IN SEA

耍海

The sea raising the crests of men
 The fevering women pouncing on them
 The sea denting the troughs of women
 The hot men sticking them
 The sprays holding the feet
 The waves holding the waists
 The sea hugging the passionate men and women
 Mens eyesight flowing into the women's breast
 fossa
 Women's eyesight plucking the men's chest
 muscles
 Dreaming and resting heads on the howl of
 waves with sands covering
 Stepping on sprays and holding the rosy clouds
 on sea to express feelings
 It's not disobeying laws for the sea to disrobe
 persons
 It's not breaking laws for the sea to kiss all the
 bodies
 It should be romantic for the sea to loose
 person's passion
 It must be real beautiful for the sea to liberate
 person's bodies and souls
 The women sopped in sea are more charming
 The sea men sopped in is more profound

海凸起男人的浪峰
 发热的女人扑上去
 海凹下女人的波谷
 发烫的男人陷进去
 浪花抱脚……
 浪潮抱腰……
 大海拥抱忘情的男女
 男人的目光流进女人的乳沟
 女人的目光弹拨男人的胸肌
 埋进沙滩枕着涛声做梦
 踏着浪花揽来海霞抒情
 海剥去人的衣裤不算违法
 海吻遍人的全身不是犯罪
 海放荡人的激情应是浪漫
 海自由人的灵肉该是大美
 海水泡过的女人更有滋味
 男人泡过的大海更加深沉

*From the bilingual (Chinese - English) book
 Clover, offered by the poets to Alex Cetățeanu, at
 the World Poetry Festival in Kenosha, Wi. - USA.*

POEMS

A SKETCH OF SPRING

A plough sinking in soil deeply
 A palm coat on the jackstrow
 A brave yet morbid bull in bullring
 An honest farmer yet absent
 An order of cuckoo from forest of buildings
 A mild whistle from Kingdom of Heaven
 Spring is slipping silently
 Into such a crabbed picture

春天的一幅草图

一张陷入泥土深处的犁
 一件披在稻草人身上的蓑衣
 一头在斗牛场勇猛病态的牛
 一个缺席的老实本分的农夫
 一道来自城市森林布谷鸟的指令
 一声来自天国的婉转哨音
 在这样一幅潦草的图画中
 春天悄然潜入……

From the bilingual (Chinese - English) book **Clover**, offered by the poets to Alex Cetățeanu,
 at the World Poetry Festival în Kenosha, Wi. – USA.

POEMS

LIFE

人 生

Life is a kind of misery
Living in the flower of death
Death is a fruit of life

Listen in the children's playing words in
the corner of the room
Distain the competition and inhabiting of
animals

Consider the difference between feather
and arrow also money and position
While being ready to fight one can find that
as if something is missing
at the important moment

The external reality is much more fearful
than the beautiful lies
Go ahead or retreat, right or wrong
troubles or loyalty
All of them have been cloaked

Life is a cycle
If the flower doesn't fall
The fruit will not grow up

人生是一种痛苦
生是死的花朵
死是生的果子

在屋的一隅偷听孩子们的嬉语
蔑视动物的角逐栖息

琢磨鸡毛与令箭金钱与地位的差别！
擦掌磨拳的同时才发觉
节骨眼里
似乎少了些东西

表面的真实比美丽的谎言可怕得多
进与退 是与非 风风雨雨与赤胆忠心
全都被遮掩

生命是一个环
花朵不落
果子不成

*From the bilingual (Chinese - English) book
Clover, offered by the poets to Alex
Cetățeanu, at the World Poetry Festival în
Kenosha, Wi. – USA.*

ARHIVĂ DOCUMENTE POLEMICI

Distincție socio-profesională pentru un membru al comunității român-canadiene din Montréal

interviu cu domnul Daniel-Constantin Manolescu

Onorat cu Medalia Jubileului de Diamant a Majestății Sale Elisabeta a II-a Regina Angliei domnul Daniel-Constantin Manolescu s-a remarcat pentru calitatea cercetărilor și a parcursului său academic, obținând peste 20 de premii și medalii de excelență la prestigioase competiții științifice, printre care: Bursa de Excelență J.A. de Séve PhD 2012 a Universității de Montréal, 3 burse de excelență Ph. D. CRCHUM, o bursa Ph. D. provinciala Québec FRQS 2012 (Locul I) și Medalia de Argint la concursul CIHR de cercetare medicală națională Canada 2012. De asemenea a fost remarcat pentru implicarea voluntară în acțiuni comunitare pentru promovarea culturii, latinității și istoriei românilor și în acțiuni educative pentru tineret. În anul 2012 a fost nominalizat, de către 4 asociații comunitare român-canadiene din provincia Québec, ca personalitate marcantă a comunităților române din Montreal. Medalia Jubileului de Diamant a Majestății Sale Elisabeta a II-a Regina Angliei are drept scop de „a onora de o manieră vizibilă și tangibilă, canadienii și canadiencele care au contribuit la dezvoltarea societății”.

Domnule Manolescu, ce înseamnă pentru dvs. primirea acestei distincții?

Sunt emoționat de această recunoaștere oficială a eforturilor mele științifice și onorat să fi fost remarcat și recunoscut profesional. Rămân conștient însă că toate succesele și realizările mele sunt rodul colectivelor și echipelor cu care am colaborat și în care am evoluat. Fără ajutorul echipei nu suntem capabili să ajungem la excelență! Cu ocazia cuvântului de mulțumire am exprimat speranța că Cercetarea Științifică va fi mereu recunoscută și finanțată corespunzător în Quebec și în Canada pentru că rolul ei în găsirea de noi soluții la toate problemele societății, este esențial”.

Cum ați ales cercetarea științifică în Canada?

Cercetarea științifică m-a pasionat încă din România. Din nefericire a trebuit să-mi întrerup temporar parcursul academic datorită atitudinii regimurilor numite ”de tranziție”, în România de după 1989, care au neglijat enorm cercetarea științifică, forțând mii de universitari să părăsească țara. Nu am cerut niciodată azil politic nicăieri, dar Mineriadele, Guvernele Iliescu,

jupânismul și alte nedreptăți flagrante m-au determinat să emigreze legal pe alte meleaguri, în căutarea unui viitor mai bun. Am făcut tot ce am putut în străinătate pentru a proiecta o imagine bună României, diferită de ceea ce proiectau atunci luptele pe ciolan și corupția din țară. Am ales Canada și mai ales Montrealul pentru compromisul socio-cultural și lingvistic (pozitiv cred eu) pe care-l oferă. În acest context, limba franceză și cultura francofonă are pentru mine un aer de familie ... neoromân dacă vreți, care permite să nu mă simt 100% rupt de rădăcinile mele latine ca român.

Ce părere aveți despre lipsa de sinergie a comunității românești din Montreal și din Canada?

Am mai spus-o și repet : Nu-mi place să dau sfaturi altora! Fiecare are drumul lui în viață. Consider însă că respectul reciproc și dialogul sunt mai constructive decât controversatele inutile dictate de susceptibilitățile personale. Trebuie renunțat de asemeni la tendința de parvenitism rapid așa cum fac unele *personagii* prin improvizarea în "specialiști" peste noapte. De exemplu nu te poți trâmbița și Critic sau „ctitor” de nou curent Literar doar pentru că ai scris ceva poeme sau vreun roman de adolescență! Pasiunile diletante și chiar inspirațiile nu sunt suficiente pentru așa ceva și pentru orice specialitate trebuie studii validate și muncă riguroasă! Altfel este doar fanfaronadă neserioasă!

Care este părerea dvs. legată de „multiculturalitate” în Canada?

Dacă multiculturalismul este un lucru bun după opinia mea, termenul de „integrare culturală” mi se pare cam forțat. As propune mai bine sincronizare multi-culturală. Consider că există încă o mare lipsă de comunicare a fondului condițiilor specifice către imigranți, înainte de venirea lor aici. De exemplu, mulți știu dinainte că se va face o evaluare teoretică a nivelului de studii, însă puțini înțeleg că asta nu valorează nimic apoi, pe piața muncii (evaluare nu înseamnă echivalare). De asemenea, există (încă) o mare rigiditate în structura unor recunoașteri – armonizări rapide ale competențelor imigranților, prin programe de formare cu orientare funcțională imediată (pentru a nu fi necesară reluarea studiilor de la capăt). În ciuda eforturilor care se fac în ultima vreme, există multă dezinformare, confuzie și îngreuiere administrativă în gestiunea programelor de profil. Canada este însă o țară încă tânără și lucrurile se pot ameliora.

Tatăl dumneavoastră Constantin Manolescu era profesor de istorie-geografie. Ce moștenire spirituală v-a lăsat?

Pasiunea pentru istorie! Tatăl meu, Constantin Manolescu, era profesor de Istorie-Geografie, iar eu sunt născut în Dobrogea, zonă a țării extraordinar de bogată în semne și fructe ale rădăcinilor latine ale românilor. De asemenea, multe informații inedite pe care nu le-am văzut în nici una din biografiile precedente ale Împăratului Traian. Unele sunt mai puțin cunoscute, de pildă faptul că TRAIAN este creatorul primei alocații oficiale pentru copii (Lex Alimentaria) din istoria ultimilor 2000 de ani. Tot Traian este cel care a împiedicat persecuția și condamnarea gratuită a creștinilor și i-a pedepsit pe denunțătorii lor. Cine este curios poate studia viața Sfântului Grigore cel Mare, cunoscut Papă din istoria Romei - și va avea multe informații despre opinia Sfântului Părinte în legătură cu TRAIAN. Tatăl meu promova de asemeni ideea originii proto-latine a limbii geto-dacilor, ceea ce ar fi permis dacilor și romanilor să se înțeleagă destul de bine, dat fiind că latina italică și geto-dacă erau înrudite sau oricum aveau încă un destul de bogat fond comun indo-european arhaic.

N.R. Daniel-Constantin Manolescu este cunoscut în Canada pentru activitatea de cercetare științifică dar și pentru implicarea dumisale socio-comunitară la Montréal. A fost de asemeni onorat cu Diploma de Merit pentru Voluntariat: „Anul Benevolilor 2001” de către Ministrul canadian al Dezvoltării și Cooperării Internaționale, Pierre Pettigrew, pentru contribuții deosebite aduse la rezolvarea unor dosare legate de mediu (de interes public) și implicare în viața socială canadiană. Deținător al unui Bacalaureat universitar (ing.) în Științe și Tehnologii Alimentare și de un Master în Nutriție (Magna Cum Laudae), D. Manolescu își continuă doctoratul la Facultatea de Medicină/Nutriție a Universității din Montréal. A publicat deja mai multe articole științifice în USA, Canada și Europa și se specializează pe tema „Influența cretinoizilor (Vitamina A, Acid Retinoic) în obezitate, sindrom metabolic și diabet de tip 2”.

Strigător la Cer!

Există justiție în România?

Există Dumnezeu?

(urmare din numărul trecut)

Așa cum am promis bunilor mei cititori, revin cu informații de ultimă oră despre desfășurarea “ciudățeniilor” juridice românești, așa cum le-am descris în articolul cu titlul de mai sus, publicat în numărul trecut al revistei. Situația devine din ce în ce mai interesantă, veți vedea.

Justiția de pe malul Dâmboviței, are metodele ei : se anunță mai întâi un sumar al deciziei, pentru a nu se pune prea mult la încercare răbdarea săracilor reclamânți sau pârâți. Judecătorul (numit pretențios „complet”), va da decizia câteodată mai repede (doua - trei zile), câteodată mai târziu. Rareori imediat, în ședință. Cum are chef „Măria sa”, care are și el/ea alte treburi, familie, copii etc. Poate că nu vrea să greșescă și se mai gândește câteva nopți, cine știe? Iată sumarul deciziei, care se mai numește și „soluție pe scurt”, poate că este mai bine zis așa, dar „soluție” pentru cine? Citiți și vă minunați, iar dacă nu mă credeți, mergeți la link-ul :

http://portal.just.ro/299/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=29900000000265111&id_inst=299

Deci, „Soluția pe scurt” (prin Copy and Paste, pentru a nu-i strica „frumusețea”) arată așa :

14.05.2013

Ora estimată: 8:30

Complet: Complet amanari de pronuntare pt. jud. FOCSA R.

Tip soluție: Admite in parte cererea

Soluția pe scurt: Admite in parte cererea principala, asa cum a fost completata. Admite cererea de interventie in interes propriu. Admite sesizarea Parchetului de pe langa Curtea de Apel Bucuresti. Constata nulitatea absoluta a testamentului autentificat sub nr. 85/14.01.2011 de BNP Visu Corneliu. Respinge cererea reclamantilor privind constatarea calitatii lor de mostenitori legali, ca neintemeiata. Constata exheredarea indirecta a mostenitorilor legali ai defunctei Veres Lidia. Constata vacantă succesiunea ramasa de pe urma defunctei Veres Lidia, cu consecinta atribuirii bunurilor succesoriale Statului Roman. Respinge cererea formulata in contradictoriu cu notarul public Visu Corneliu, ca fiind formulata in contradictoriu cu o persoana lipsita de calitate procesuala pasiva. Respinge cererea reclamantului Cetateanu Tudor Vasile referitoare la cheltuielile de judecata, ca neintemeiata. Obliga parata Fundatia Buna Vestire la plata sumei de 21.884,77 lei catre stat, reprezentand taxa judiciara de timbru. Cu drept de apel in termen de 15 zile de la comunicare. Pronunțată în ședință publică, astăzi, 14.05.2013.

Document: Hotarâre 10848/2013 14.05.2013

Dacă am numărat bine, pentru a ajunge la aceste ”soluții” (în parte ciudate), justiția română (prin “jud. FOCSA R – Sic!) a avut nevoie de 22 de ședințe, amânări etc. pe parcursul a peste doi ani! Dacă pentru un caz așa de simplu – anularea unui testament evident fals, a fost nevoie de atâta efort, oare de cât efort este nevoie în cazuri mai complicate? “Comunicarea” adevărată, după care se poate face apelul în 15 zile, este o altă poveste. Poate dura de 2 ori 15 zile, ba chiar luni de zile, cum am văzut în cazul meu, de recuperare a casei confiscate de comuniști. De ce este nevoie de atâta timp pentru... ” comunicare” ? Îmi imaginez ce se va răspunde, dacă ar întreba cineva la care s-ar catadicsi a se răspunde – sunt supraaglomerăți judecătorii, săracii de ei. Sau dactilografele, grefierii ? Normal, dacă nu sunt operativi, așa se poate întâmpla. ”Vai de capul nostru !” – vorba distinsului profesor-ziarist Liviu Antonesei.

Revenind la “Soluția pe scurt”, ” Pronunțată în ședință publică, astăzi, 14.05.2013.” (fals, nu s-a pronunțat în ședință publică) : este încurcată, cum încurcate sunt mințile anumitor români. Reclamânții au cerut una și s-a ajuns la altceva – încercarea de dezmoștenire în favoarea statului (se folosește termenul prețios de zece dolari - vorba lui Hemingway , “exheredare” în loc de... dezmoștenire). Să moară și capra lor, a moștenitorilor legali, acesta a fost principiul aplicat cu ușurință de ” jud.” în cauză (“jud.” este prescurtarea de la judecător, nu de la județ) care a găsit “Soluția”, preluată din concluziile ciudate ale procurorului XX.

Când vom avea “comunicarea” , cu toate ”justificările”,vom reveni și ne vom amuza. Promit. Până atunci, nu merită să mai comentăm. Suntem curioși de cât timp de gândire va avea nevoie ”completul” pentru a redacta așteptata strâmbă (“in parte”) decizie. Vom trăi și vom vedea. ”Vai de capul nostru !”

ALEXANDRU CETĂȚEANU

Colectivul de redacție:

<i>Director:</i>	Alexandru Cetățeanu (romwriters@yahoo.com)
<i>Redactor-șef:</i>	Daniela Gîfu
<i>Redactor-șef adjunct:</i>	Maia Cristea Vieru
<i>Redactor-șef adjunct:</i>	Eliza Ghinea
<i>Redactor tehnic:</i>	Valentin Gheorghe Pițigoi (valentinpitigoi@gmail.com)
<i>Consultant literar:</i>	Marian Barbu
<i>Secretar literar:</i>	Ion Anton Datcu

MEMBRII ACSR:

Alex Cetățeanu - Președinte
 Jacques Bouchard - Vicepreședinte
 Mihai Cristina - Vicepreședinte
 Ion-Anton Datcu - Vicepreședinte
 Dragoș Samoilă - Vicepreședinte
 Margareta Amza
 Elena Buică
 Eugen Caraghiaur
 + Constantin Clisu
 George David
 Francisc Ion Dworschak
 Irina Egli
 Corneliu Florea
 George Georgescu
 Mircea Gheorghe
 Eliza Ghinea
 Eugene Giurgiu
 Daniela Gîfu
 Ionela Manolesco
 Felicia Mihali
 Camil Moisa
 Livia Nemțeanu
 Florin Oncescu
 Carmen Poenaru
 Radu Rășcanu
 Victor Roșca
 Sorin Sonea
 Cătălina Stroe
 Luminița Suse

Miruna Tarcău
 Georges Tăutan
 Florin Mălaele Toropu
 + Ion Țăranu
 Cezar Vasiliu
 + Zoe Torneanu Vasiliu
 Maia Cristea-Vieru

SECRETAR ACSR:

Corina Luca

MEMBRII ASOCIAȚI:

Petruș Andrei - România
 Clara Aruștei - România
 Veronica Balaj - România
 Nicolae Bălașa - România
 Adrian Bebe - Elveția
 Lucreția Berzintu - Israel
 Michaela Bocu - România
 Hanna Bota - România
 Magda Botez - USA
 Dan Brudașcu - România
 Mihai Batog Bujenița - România
 Rareș Burlacu - România
 Melania Rusu-Caragioiu - Canada
 Roni Căciularu - Israel
 George Călin - România
 Sorin Cerin - România
 Nicholas Cetățeanu - China
 Radu Mihai Crișan - România

Gheorghe Culicovschi - România
 Octavian Curpaș - USA
 Rita Dahl - Finlanda
 Julia Deaconu - Canada
 Virgil Diaconu - România
 Nicholas Dima - USA
 Viorel Dinescu - România
 Mihaela Donciulescu - Canada
 Mihaela Dordea - România
 Carmen Doreal - Canada
 Octavian Doreanu - USA
 Darie Ducan - România
 Ștefan Dumitrescu - România
 Victorița Duțu - România
 Eugen Evu - România
 Eduard Filip - USA
 Petre Fluierașu - România
 Traian Gărduș - Canada
 Mariana Gheorghe - Canada
 Ioana Gherman - Canada
 Ana-Maria Gibu - România
 Iury Gugolev - Federația Rusă
 Laura T. Ilea - România
 Liviu Florian Jianu - România
 Maurice Lebeuf - Canada
 Pompiliu Manea - România
 Daniel Constantin Manolescu - Canada
 Luisa Marc - România
 Mihai Mălaimare - România
 Vasile Mic - România
 Calin Mihăilescu - Canada
 Silvia Miler - România
 Kae Morii - Japonia
 Ion Murgeanu - România
 Gheorghe Neagu - România
 Vali Nițu - România
 Ion Enescu Pietroșita - România
 Victor Roșca - Canada
 Virgil Sacerdoțeanu - Franța
 Adrian Săhlean - USA
 Octavian Sărbătoare - Australia
 Dorel Schor - Israel
 Andrei Seleanu - România
 Tsipi Sharor - Israel

General Emil Străinu - România
 Victor Stroe - Canada
 Irina Suatean - România
 Tsvica Szternfeld - Israel
 Ion Pachia Tatomirescu - România
 Ion Floricel Teicani - România
 Flavia Teoc - România
 Al. Florin Țene - România
 Titina Nica Țene - România
 Le Verne - Germania
 Ștefan Vișan - România
 Alina Voicu - Franța
 Daniela Voiculescu - România
 Dan Vulpe - Canada

MEMBRII DE ONOARE:

Martin Alexander - Hong Kong
 Ion Andreiță - România
 Ioan Barbu - România
 Marian Barbu - România
 Jacques Bouchard - Canada
 Dan Brudașcu - România
 Jean-Yves Conrad - Franța
 Gilles Duguay - Canada
 + Vasile Gorduz - România
 Carolina Ilica - România
 Dumitru M. Ion - România
 Shirley Lee - South Coreea
 Corneliu Leu - România
 + Caludiu Matasă - USA
 Kae Morii - Japonia
 Doru Moțoc - România
 General Ion Mihai Pacepa - USA
 Dorel Schor - Israel
 Florentin Smarandache - USA
 Herman Victorov - Canada

MEMBRII DE ONOARE

POST-MORTEM:

Cezar Ivănescu
 Arthur Silvestri
 Grigore Vieru

**Fiecare autor care semnează
în revista „Destine Literare”
răspunde moral și juridic de conținutul articolului său.
Redacția respectă ortografia autorului.
Materialele nepublicate
nu se înapoiază autorilor.**

Autorii textelor publicate nu se remunerează.

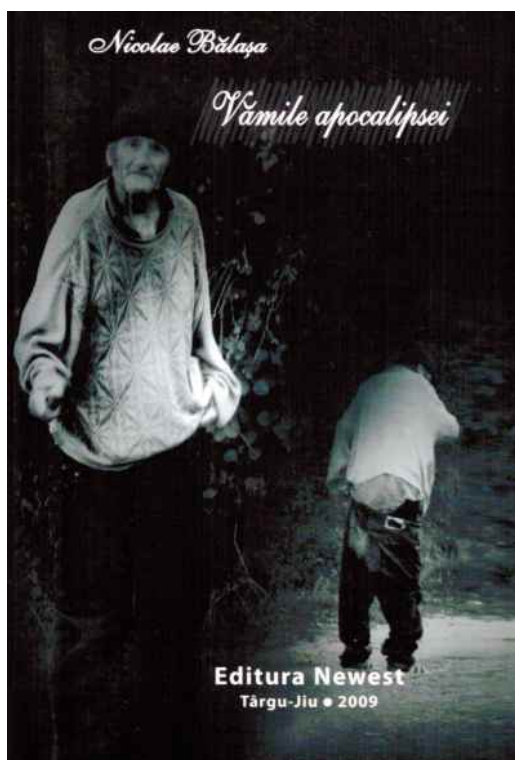
**Vă rugăm să trimiteți materialele
pentru numărul viitor până la finele lunii iunie,
scrise cu diacritice (pentru limbile română și
franceză), alături de o scurtă biografie despre
dumneavoastră și o fotografie tip pașaport pe
adresa redacției: destineliterare@gmail.com.**

**De asemenea, vă rugăm ca textele să nu facă
referiri discriminatorii, să fie întotdeauna
argumentate și să păstreze o tonalitate
decentă, mai ales pentru teme cu iz
politico-social și religios.**

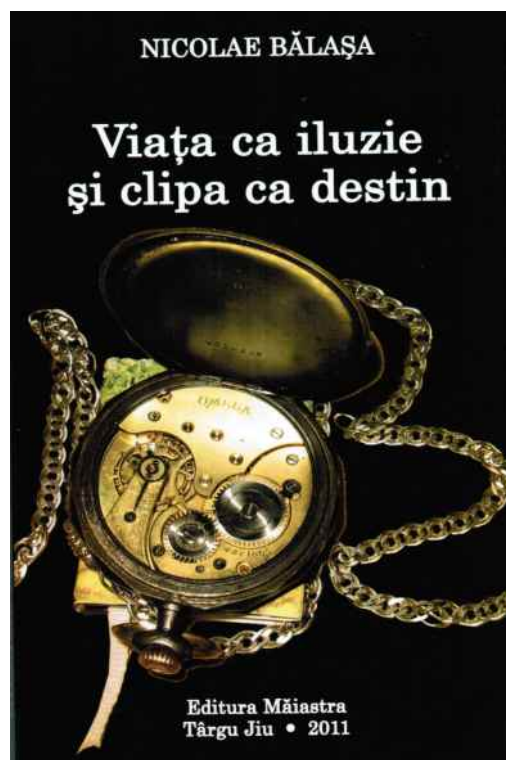
destineliterare@gmail.com

ISSN 1916-0623

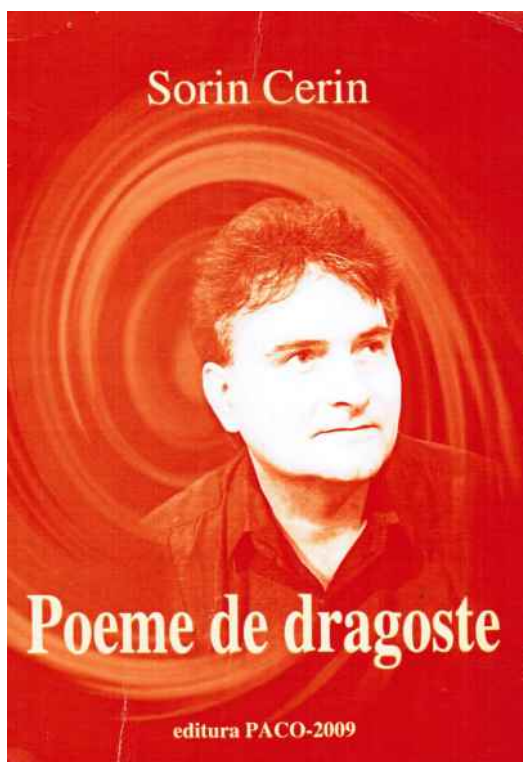
CĂRȚI CARE AU TRE CUT OCEANUL

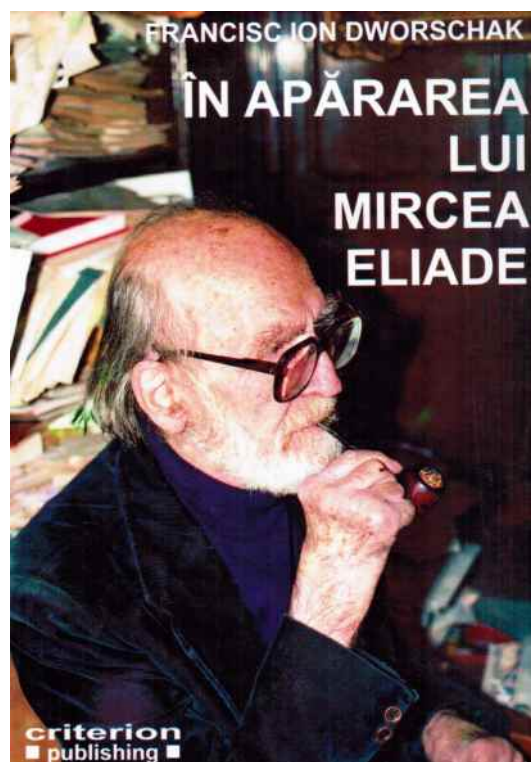
*Sub cupola titlului, sunt reunite două romane:
Pe apa sâmbetei și Blesteme.
Ambele dezvoltă magistral
subiecte din spațiul rural.*

*Roman care și-a propus
să descifreze sensurile vieții,
alcătuită din mii de clipe,
existente datorită destinului individului.*

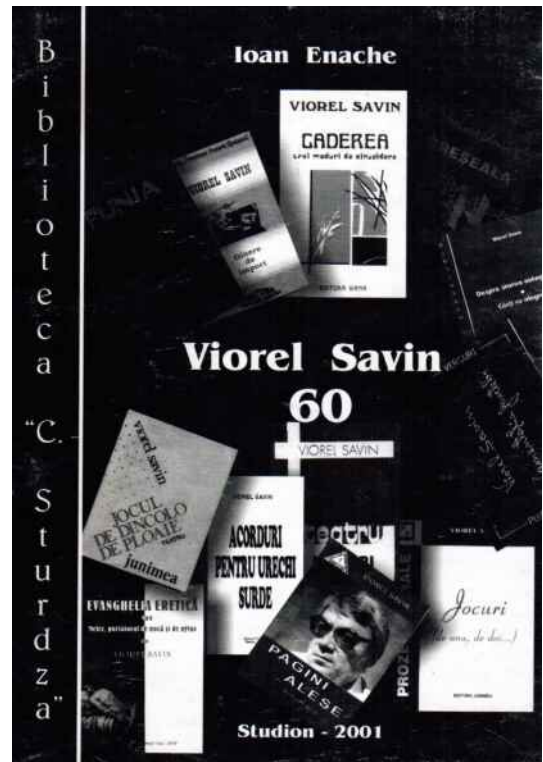
*Volumul de poezii scrise în vers liber -,
se adaugă celor 6 eseuri și studii de filozofie,
trilogiei Destin și sutelor de aforisme,
toate apărute începând cu 2003.*

*Medic de profesie, autorul angajează
ingenioase polemici cu mulți detractori
ai lui Mircea Eliade și laudă cu măsură
comentariile pertinente
făcute pe marginea operei savantului român.*

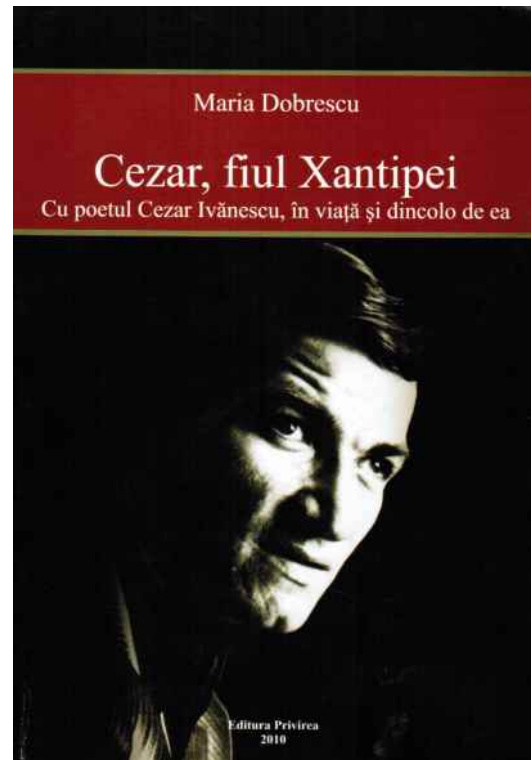
Făuritor de istorie românească, având îndelungi ecouri în întreaga Europă, atunci ca și acum, Voievodul Ștefan cel Mare rămâne izvor de omagii, de prețuire și pentru prof. Victor Crăciun.

Un excurs bio-bibliografic, alcătuit după toate normele științifice în vigoare. Excelent.

„Gândim cum scriem, sau scriem cum gândim? Acest palindrom cutreieră cultura română de la adoptarea punctuației și a alfabetului latin înapoi”. (autorul)

O carte care trebuie citită și răscită. „Nu este un studiu critic, ci doar o tușă subiectivă spre aducere aminte.” (autoarea)

ISSN 1916062-3

**Coperta 1:
MĂR ÎN FLOARE LA MONTREAL**